

Başlarken

Sevgili Okuyucularımız

27.02.2006 tarih ve 10646 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Kamuya Yararlı Dernek sayılan Mahalli İdareler Derneğimizin aylık yayını olan **Mahalli İdareler Dergisi**nde bu ay yapılan Belediye ve Bağlı Kuruluşları Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliğine ilişkin yönetmeliğin kapsamı ve içeriğinde değişiklik yapıldı. Bu değişiklikleri **'Belediye Memurlarının Görevde Yükselmesi Son Düzenlemeler Çerçevesinde Bir Değerlendirme'** ve **'Yönetmeliğin Zabıt ve İtfaiye Personeline Etkileri'** başlıklı makalelerde, yine geçtiğimiz ay **İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelikte** yapılan değişiklik ile birlikte Devlet Memurları maaş kat-sayılarına uygulanan enflasyon oranında **belediye başkan ve encümen üyeleri maaşları ile belediye meclis ve il genel meclis üyeleri huzur hakları da değişmiştir.** Yapılan Değişiklikleri ve Dergimizde yer alan diğer makale, yargı kararları, soru-cevap ve pratik bilgiler köşesindeki bilgileri takip edebilmek için www.mahalliidarelerdergisi.com.tr adresini ziyaret edebilirsiniz.

- Dünya ile birlikte ülkemizde salgın hastalık ile mücadelesi devam etmektedir. Bu mücadeleye ile birlikte yaşamın 'yeni' normale dönme çalışmaları devam ederken her zaman iyi niyetli ve Sağlık Bakanımız Sayın Dr. Fahrettin Koca **"DÜNYA, COVID-19'UN YAYILMASINA KARŞI ne başarı gösteriyorsa, bilelim ki, bu başarıyı, maske ve mesafe kuralına uyabildiği ölçüde gösteriyor. Vakaların tırmadığı, salgının kontrolden çıktığı ülkeler, tedbirlerin ya terk edildiği veya zaten yetersiz olduğu ülkelerdir."** uyarılarında bulundu. Yerel yönetimler olarak halk ile iç içe olmanın vermiş olduğu bilinç ve sorumluluk ile hareket etmeliyiz.
- Türkiye'nin elektrik ihtiyacı milli kaynaklardan, yenilenebilir enerji oranı yüzde 66'ya çıktı. 2019 yılı sonunda %62 oranların yerli ve yenilenebilir enerji üretimi payı yılın ilk beş ayında yüzde 66'ya yükseldi. Bu yükselmeye, yerel yönetimlerin giderlerinin önemli bir kısmını oluşturan harcamaların başında elektrik ödemeleri geldiği, bunu kısmının çaresi olarak yenilenebilir enerji sistemlerine yönelmeleri büyük rol oynamaktadır. Yapılmakta olan Yusufeli barajının da devreye Yerli ve yenilenebilir elektrik üretiminde 34,3 ile hidrolik kaynaklar başı çekerken, rüzgar yüzde 8,8, jeotermal yüzde 3,6, güneş yüzde 3,5, biyokütle ve diğer kaynaklar ise yüzde 2'lik paya ulaştı. Yerli kömür ise yüzde 13,8'lik bir paya sahip oldu.
- TUSAŞ Motor Sanayi A.Ş. tarafından TÜBİTAK desteğiyle geliştirilen yerli füze motoru testten geçti. Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, Türkiye'nin orta menzilli ilk yerli füze motorunun (TEI-TJ300) test töreninde yaptığı konuşmada "TJ300, çap olarak oldukça küçük olmasına rağmen 1300 nevton itki verebilen, yaklaşık 400 beygire yakın güç üretebilen bir motor. Bu motor, başlangıçta orta menzilli gemi savar füzelerinde kullanılmak üzere tasarlansa da bir çok platformda kullanılabilir" dedi.
- Türkiye'nin yerli ve milli elektrikli hızlı treninde fabrika denemeleri başladı. Fabrika testlerinin tamamlanmasının ardından ağustos sonunda yol testlerine geçilmiş olacak. Sakarya'da TÜVASAŞ müessesesinde yerli ve milli kaynaklar ile tasarlanan üretilen trenin fabrika denemeleri Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varan ile Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu'nun katılımıyla gerçekleştirildi. 2013 yılında alınan karar ile milli elektrikli tren üretmek için görevlendirilen TÜVASAŞ, yılda 240 adet alüminyum gövdeli araç üretmek için hazır durumda olduğu belirtildi.

Gelecek sayıda buluşmak dileğiyle sağlıklı, mutlu ve hoşça kalın.

İçindekiler

MAKALE ADI	YAZAR	SAYFA
Belediye Memurlarının Görevde Yükselmesi: Son Düzenlemeler Çerçevesinde Bir Değerlendirme	M.Lamih ÇELİK	3
İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'te Yapılan Değişiklikler	Mustafa DÖNMEZ	15
Belediyelerde Tahsise Konu Edilen Taşınmazların Takip ve Kontrol Sorumluluğunun Taşınmaz Yönetimi Açısından Önemi	Ali AYYILDIZ	25
İmar Kanunu'nda Yapılan Değişiklikler, Arazi ve Arsa Düzenlemeleri Hakkında Yönetmelik Sonrasında Arazi ve Arsa Düzenlemelerinde Neler Değişti-IV?	Suat ŞİMŞEK	31
Mahalli İdare Şirket Genel Müdürlerine Fazla Çalışma Ücretinin Ödenip Ödenemeyeceği	Mahmut ÇOLAK	38
Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununda Düzenlenen Mücbir Sebep Halleri ve Covid-19 Salgınının Kamu İhale Sözleşmelerine Etkisi	Erdoğan DEDEOĞLU	50
Mahalli İdarelerin Birbirlerine Olan Pay Yükümlülükleri	Ahmet ARSLAN	60
Yapım ve Yapım İle İlgili Danışmanlık Hizmet İşlerine İlişkin Sözleşmelerin İhtilafında Yüksek Fen Kurulunun Rolü	Yaşar MATUR	70
Belediye Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliğinin Zabıta ve İtfaiye Personeline Yansımaları	Akın ŞİMŞEK	75
Projeyle Aykırı İmalat, Proje Harici İmalat vb. İmalat Eksikliklerine İlişkin İddiaların Teknik ve Bilimsel Temele Dayandırılmaması ve Buna Yönelik Savunmaların Dikkate Alınmaması Doğru Mudur?	Gürkan GÜVEN	85
Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Yer Alan İdari Para Cezalarının Belediye ve Diğer Kamu Kurumlarını İlgilendiren Hükümleri	Yusuf GÜNDÜZ	92
Kamu İdarelerinin Türk Bayrağına İlişkin Görev ve Sorumlulukları	Sedi KAVAK & Engin KÜKRER	105
Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Büyükşehir, Büyükşehir İlçe Belediyeleri ve İl Belediyelerinin İmar Uygulamaları ve Paydaşların İdari, Mali ve Cezai Uygulamaları	Uğur DİLKEN	109
Belediyelerin Yağmur İle İmtihanı	Elif TAGRİVERDİ	123
Mevzuat Fihristi		131
Yargı Kararları		138
Genelge, Görüşler ve Tebliğler		149
Sorular		156

PRATİK BİLGİLER

DEVLET MEMURLARIYLA İLGİLİ MALİ HAKLAR	162	GAYRİMENKUL SERMAYE İRATLARINDA UYGULANAN KİRA İSTİSNA TUTARI 2020 YILI	180
DEVLET MEMURLARINA SAĞLANAN SOSYAL YARDIMLAR	163	HİZMET ERBABINA İŞYERİ VEYA İŞYERİNİN MÜŞTEMİLATI DIŞINDA KALAN YERLERDE YEMEK VERİLMEK SURETİYLE SAĞLANAN MENFAATLARA İLİŞKİN İSTİSNA TUTARI	180
BELEDİYE BAŞKAN ÖDENEĞİ	164	BASİT USULE TABİ OLMANIN GENEL ŞARTLARINDAN OLAN İŞYERİ KİRA BEDELİNE İLİŞKİN TUTAR	180
BELEDİYE MECLİS ÜYELERİ HUZUR HAKKI	164	ENGELLİLER İÇİN VERGİ İNDİRİMİ	180
BELEDİYENİN NÜFUSUNA GÖRE BELEDİYE ENCÜMEN ÖDENEĞİ	165	YENİDEN DEĞERLEME ORANLARI	180
İL GENEL MECLİS ÜYELERİNİN HUZUR HAKLARI	165	GÖREVDEN UZAKLAŞTIRMA HALİNDE ÖDENECEK ÜCRET	181
İL ENCÜMEN BRÜT ÖDENEKLERİ	165	ÜCRETLİ YILLIK İZİNLER	181
ASGARI ÜCRETİN NET HESABI VE İŞYERİN MALİYETİ	166	İŞ AKDİNİN FESHİNDE İHBAR TAZMİNATI TUTARLARI	181
2020 YILI ASGARI GEÇİM İNDİRİMİ	166	MEMUR ÖDEMELERİNDEN YAPILAN KESİNTİLER	182
GELİR VERGİSİNE TABİ GELİRLERİN VERGİLENDİRİLMESİNDE ESAS ALINAN TARİFE	167	DEVLET MEMURLARINA HASTALIK VE REFAKAT İZNI	183
1608 SAYILI KANUNUNA GÖRE 2020 YILI BELEDİYE İDARI PARA CEZALARI	167	MEMURLARDA AÇIKTAN VEKALETTE ÖDENECEK ÜCRET	184
2559 SAYILI POLİS VAZİFE VE SELAHİYET KANUNUNA GÖRE 2020 YILI BELEDİYE İDARI PARA CEZALARI	168	DEVLET MEMURLARINDA KURUM DIŞINDAN VEKALETTE ÜCRET	184
İMAR PARA CEZALARI 2020 YILI	169	KURUM İÇİNDEN VEKALETTE ÖDENECEK ÜCRET	185
4857 SAYILI İŞ KANUNU'NA GÖRE UYGULANACAK PARA CEZALARI 01/01/2020-31/12/2020	171	6301 SAYILI ÖĞLE DİNLENMESİ KANUNU	186
KAMU KONUTLARININ 2020 YILI AYLIK KİRA BEDELLERİ	173	1593 SAYILI UMUMİ HİFZISSİHHİHA KANUNU	186
ÇEŞİTLİ KANUN VE CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMELERİNE GÖRE BÜTÇE KANUNUNDA GÖSTERİLMESİ GEREKEN PARASAL SINIRLARA AİT CETVEL (2020 YILI)	174	DAMGA VERGİSİNE TABİ KAĞITLAR	187
DEĞERLİ KAĞITLAR (2020 YILI)	175	5846 SAYILI FİKİR VE SANAT ESERLERİ KANUNU	189
AMORTİSMAN AVIRMADA ALT SINIR	175	7126 SİVİL SAVUNMA KANUNU	189
BELEDİYELERCE VERİLEN FAALİYETTEN MEN EDİLMİŞ CEZALARI	176	VERGİ USUL KANUNUNDA YER ALAN VE 01/01/2020 TARİHİNDEN GEÇERLİ OLMAK ÜZERE UYGULANACAK OLAN HAD VE TUTARLAR	190
2886 SAYILI DEVLET İHALE KANUNUNDAKİ PARASAL LİMİTLER (2020 YILI) H - CETVELİ	177	SULAR HAKKINDA KANUN	192
10/2/1954 Tarihli ve 6245 Sayılı Harcırah Kanunu Hükümleri Uyarınca Verilecek Gündelik ve Tazminat Tutarları	178	TAHSİLDARLARIN ÜZERİNDE TUTABİLECEKLERİ PARA LİMİTİ	192
FAZLA ÇALIŞMA ÜCRETLERİ	179	CEVRE TEMİZLİK VERGİSİ	193
		KİK EŞİK DEĞERLER VE PARASAL LİMİTLER	195
		PARASAL SINIRLAR	197

M.Lamih ÇELİK

*Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi
Teftiş Kurulu Başkanı*

BELEDİYE MEMURLARININ GÖREVDE YÜKSELMESİ: SON DÜZENLEMELER ÇERÇEVESİNDE BİR DEĞERLENDİRME

1. GİRİŞ

İnsanoğlunun doğasında yükselme, yetki ve otorite sahibi olma güdöleri bulunmaktadır. Özellikle iş hayatında yansımaları görölen bu güdü, doğal olarak kural ve işleyişlerin belirleneceği bir sistemin kurulmasını gerektirmiştir. Bu sistem beraberinde yükselme kavramını da getirmektedir. İnsan kaynakları yönetimi için önemli bir kavram olan yükselme, genelde bir çalışanın yetki ve sorumluluklarında artış, ücret ve maaşında da yükselme anlamlarında kullanılabilir. Görevinde yükselen çalışan, eski görevine oranla daha geniş yetki ve otoriteye ulaşabilmekte bunun yansımaları özlük ve mali haklarında da görülebil-

mektedir. Bu nedenle memurun yetki ve sorumluluklarında bir artış olmaksızın aylığında görölen bir artışın yükselme sayılmaması gerekir.¹

Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Genel Yönetmelik'te 2016 yılında yapılan ve Mahalli İdareler Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmelik'e işlenmeyen değişiklikler, gerek Danıştay İkinci Dairesinin 19/2/2018 tarihli ve Esas No: 2017/4096 sayılı özel yönetmelikte yer alan Teknik nitelikli müdürlüklere ilişkin iptal kararı nedeniyle yeni

¹ Turgay Ergun-Aykut Polatoğlu, Kamu Yönetimine Giriş, Ankara:TODAİE,1992, s. 293.

yönetmelik çıkarılmasını zorunlu hale getirmişti. Uzun bir bekleyişten sonra Belediye ve Bağlı Kuruluşları Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esasları ile ilgili Yönetmelik² nihayet 02.07.2020-31173 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

Karar verici konumunda bulunan “üst yönetici kadroları” görevde yükselme sınavına tabi tutulmazken alınan kararları uygulayan icracı “Orta kademe yönetici kadroları” ise görevde yükselme sınavına tabi tutulmaktadır.³ Bu çalışmada en çok

talep edilen müdür/şube müdürü ve şef kadroları üzerinde durulacaktır.

2. GÖREVE YÜKSELMEMEYE TABİ OLMAYAN KADROLAR

Görevde yükselmeye tabi olan kadrolar, Mahalli İdareler Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmelik’te belirlenmiş, bu Yönetmelikte sayılmayan kadrolara, görevde yükselme esaslarına tabi olmadan atama yapılması imkanı mevcuttur.

Belediyelerde görevde yükselmeye tabi olmayan kadroları şu şekilde sıralayabiliriz:

- Genel Sekreter
- Genel Müdür
- Genel Sekreter Yardımcısı
- Genel Müdür Yardımcısı
- 1. Hukuk Müşaviri⁴
- Teftiş Kurulu Başkanı
- Daire Başkanı
- Belediye Başkan Yardımcısı

Bu kadrolardan;

- Genel Sekreter, Genel Sekreter Yardımcısı kadroları sadece büyükşehir belediyelerinde,
- Genel Müdür ve Genel Müdür Yardımcısı kadroları sadece büyükşehir belediyelerine bağlı ayrı tüzel kişiliği bulunan bağlı kuru-

2 Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın 128’inci maddesinde, Devletin ve diğer kamu tüzel kişilerinin, genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerin memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görüleceği ve memurların nitelik, atanma, ödev, yetki, hak ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işlerinin kanunla düzenleneceği belirtilmiş, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nda da memurların hizmet şartları, nitelikleri, hak ve yükümlülükleri ile parasal ve özlük hakları objektif kurallara bağlanarak hukuki statüleri belirlenmiştir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 2.nci maddesinde “ Bu Kanun, Devlet memurlarının hizmet şartlarını, niteliklerini, atanma ve yetiştirilmelerini, ilerleme ve yükselmelerini, ödev, hak, yüküm ve sorumluluklarını, aylıklarını ve ödeneklerini ve diğer özlük işlerini düzenler. Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulur.” düzenlemesi ve 17.nci maddesinde;” Devlet memurları, bu kanun ve bu kanuna dayanılarak yayınlanan tüzük ve yönetmeliklere göre tayin ve tesbit olunup yürürlükte bulunan hükümlerin kendileri hakkında aynen uygulanmasını istemek hakkına sahiptirler” düzenlemeleri yer almaktadır...Yönetmelik, Kanunu açıklayan, Kanunun uygulanmasını sağlayan ve Kanunu tamamlayan bir idari tasarruftur. Yönetmelikle Kanun arasında organik bir bağ mevcut olup, Yönetmelik Kanuna bağlıdır. Kanunla Yönetmeliğin çatışması halinde üstün norm durumunda bulunan Kanuna değer verilerek uyumsuzluğun çözülmesi zorunludur.” (Yargıtay İBK.22.3.1996 tarih ve E.93/5, K.96/1; RG.31.5.1996, Sayı:22652)

3 Danıştay 5. Dairesinin 14/11/2011 tarih ve E.2009/4677 K.2011/6294 sayılı kararında; “Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmeliğin 15 inci maddesinin 1 inci fıkrasında, söz konusu görevlere atanacaklarda aranacak öğrenim düzeyi ile hizmet süresi, alt görevlerde bulunma süresi, ve disipline ilişkin şartlar bunlara verilecek görevde yükselme eğitiminin ilanı, şekli, süresi, konuları, ağırlıkları ve kapsama dahil edilecek diğer unvanlar ve bunlara ilişkin hususlar Devlet Personel Başkanlığının olumlu görüşü alınarak çıkarılacak yönetmelikle düzenleneceği belirtilmiştir. Dolayısıyla, söz konusu madde ile kurumlara kendi görevde yükselme yönetmeliklerini çıkarma ve belli hususları düzenleme yetkisi verilmiştir. İdarenin, memurları üst görevlere yükselmesini belirli şartlara bağlama konusunda takdir yetkisi bulunmaktadır.

Ancak bu yetkinin hukukun genel ilkelerine, hizmet gereklerine aykırı olarak kullanılması durumunda iptalinin söz konusu olacağı, ifade edilerek idarenin, üst göreve yükselme konusunda görevin gerektirdiği tecrübe, birikim gibi birtakım özellikleri şart koşmasının hukuka aykırı olmadığı, dolayısıyla söz konusu yönetmelik maddesinin hukuka uygun olduğu sonucuna varılmıştır.” denilmektedir

4 Kadro unvanının “Hukuk hizmetleri daire başkanı” olarak değiştirilmesini öneriyoruz.

luşlar olan Genel Müdürlüklerde (ASKİ, İSKİ, İETT vb),

- 1. Hukuk Müşaviri, Teftiş Kurulu Başkanı⁵ ve Daire Başkanı kadroları ise hem büyükşehir belediyelerinde ve bağlı kuruluşlarında,
- Belediye Başkan Yardımcısı kadroları ise Büyükşehir belediyeleri hariç diğer belediyelerde

bulunmaktadır.

Görevde yükselme kapsamı dışında dışında bulunan daha üst görevlerde en az altı ay süreyle çalışmış olanların, daha alt görevlere atanması hususunda yönetmelikte yapılmıştır.

Yapılan düzenleme şu şekildedir: “c) Bu Yönetmelik kapsamı dışında bulunan daha üst görevlerde en az altı ay süreyle çalışmış olanlar, alt görevlerde çalışma süresi şartı hariç olmak üzere, aranan diğer özel şartları taşımaları kaydıyla, bu Yönetmeliğin 5 inci maddesinde yer alan “Yönetim hizmetleri grubu”, “Araştırma, planlama ve savunma hizmetleri grubu” ve “Hukuk hizmetleri grubu”nda gösterilen kadrolar ile unvan değişikliğine tabi kadrolara sınavsız, genel hükümlere göre atanabilirler. Diğer hizmet gruplarında yer alan kadrolara atanmada en az altı ay çalışmış olma şartı aranmaz.”

Böylelikle, belediye başkan yardımcısı, daire başkanı, genel sekreter yardım-

cısı, genel sekreter, bağlı kuruluş daire başkanı, genel müdür yardımcısı ve genel müdür kadrolarına atananların, bu görevlerden ayrılmaları ve/veya alınmaları halinde herhangi bir sınava tabi tutulmadan ve atanacakları daha alt görev için öngörülen bekleme (çalışma) sürelerine gerek kalmaksızın “Yönetim hizmetleri grubu”, “Araştırma, planlama ve savunma hizmetleri grubu” ve “Hukuk hizmetleri grubu”na dahil kadrolara atanabileceklerdir.

Örneğin; belediyede Daire Başkanı kadrosuna atanan kişi bu görevden alınarak Hukuk hizmetleri grubundan “Hukuk müşaviri” kadrosuna atanacaksa, altı aylık süre şartına ve görevde yükselme sınavına tabi olmadan Hukuk Fakültesi mezunu ise ve 657 sayılı Kanunun atamaya ilişkin genel şartlarını taşıyor olmak kaydıyla atanması mümkün olacaktır.

Bunun yanında yine avukat kadrolarından hukuk müşaviri kadrolarına yapılacak atamalar görevde yükselme sınavına gerekmemektedir. Burada da, 657 sayılı Kanunun atamaya ilişkin genel şartları taşıyor olmak şarttır.

3. GÖREVDE YÜKSELMEMEYE TABİ OLARAK ATANILABİLECEK KADROLAR VE ATANMA USULÜ

3.1. Kadrolar

Görevde yükselmeye tabi kadrolar, Mahalli İdareler Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmelik'te belirlenmiştir.

a) Yönetim hizmetleri grubu;

- 1) Müdür, şube müdürü,

⁵ “teftiş kurulu başkanlığı diğer daire başkanlıklarından farklı bir statüde değildir. Zira teftiş kurulu başkanlarına ödenecek tutarlarla ilgili olarak mevzuatta da farklı bir hüküm bulunmamaktadır. Teftiş kurulu başkanları da belediyede görev yapan diğer daire başkanları ile aynı mali haklara sahiptir. Bu sebeple, 657 sayılı Kanunun 68/B maddesi hükümlerine göre bu kadroya atanma şartlarını taşıyanları arasından atama yapılmasında mevzuata aykırılık bulunmamaktadır.” Sayıştay 7.Dairesinin 2 Mart 2017 tarihli 214 nolu ilamı- <https://www.sayistay.gov.tr/tr/kararlar/dk/?krr=24283>

2) Koruma ve güvenlik görevlisi amiri, şef, koruma ve güvenlik şefi, bando şefi.

Görevde yükselme ve unvan değişikliğine tabi kadroların gruplandırılmasında değişikliğe gidilmiş, yönetim hizmetleri grubunda yer alan “şef, koruma ve güvenlik şefi, bando şefi” alt grubu unvanları “Koruma ve güvenlik görevlisi amiri” alt grubu ile birleştirilmiştir. Böylece daha önce 3 grup iken birleşme sonucu 2 gruba düşmüştür.

b) Hukuk hizmetleri grubu;

1) Hukuk müşaviri.

c) Bilgi işlem hizmetleri grubu;

1) Çözümleyici.

ç) Araştırma, planlama ve savunma hizmetleri grubu;

1) Uzman, sivil savunma uzmanı.

d) İdari hizmetler grubu;

1) Ayniyat saymanı, muhasebeci, kontrol memuru, eğitimci,

2) Bilgisayar işletmeni, veri hazırlama ve kontrol işletmeni, veznedar, anbar memuru, ayniyat memuru, belediye trafik memuru, bilet satış memuru, evlendirme memuru, gemi adamı, koruma ve güvenlik görevlisi, gişe memuru, memur, mütemet, sayaç memuru, tahsildar, şoför.

e) Yardımcı hizmetler grubu;

1) Aşçı, bahçıvan, bekçi, dağıtıcı, gasal, hastabakıcı, hayvan bakıcısı, hayvan kesicisi, hizmetli, çocuk bakıcısı, gemici, bakıcı anne, temizlik hizmetlisi, kaloriferci, sağlık teknisyen yardımcısı, teknisyen yardımcısı, matbaacı.

4. MÜDÜR VE ŞUBE MÜDÜRÜ KADROLARINA ATANABİLMEK İÇİN

4.1. Genel Şartlar (m.6)

- Görevde yükselme sınavında başarılı olmak.

- daha önce yer alan “Görevde yükselme sınavlarına son müracaat tarihi itibarıyla, Müdür kadrosuna atanmak için öngörülen alt görevlerde toplam en az bir yıl çalışmış olmak.” Şartının çıkarıldığını görüyoruz. Bunun yerine “657 sayılı Kanunun 68 inci maddesinde belirtilen atanabilme şartlarını taşımak ve son müracaat tarihi itibarıyla en az bir yıl süreyle atamanın yapılacağı yerel yönetimde çalışmış olmak” şartı getirilmiştir. Ancak, ilan edilen kadro için yerel yönetimde bir yıl çalışma şartını taşıyan personel bulunmaması durumunda, söz konusu kadro için yapılacak başvuruda bu şart aranmaz.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 68/B maddesine göre;

“B) Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfı ile Sağlık Hizmetleri ve Yardımcı Sağlık Hizmetleri Sınıfı hariç, sınıfların 1, 2, 3 ve 4 üncü derecelerindeki kadrolarına, derece yükselmesindeki süre kaydı aranmaksızın, atanmasındaki usule göre daha aşağıdaki derecelerden atama yapılabilir.

) Ancak, bu şekilde bir atamanın yapılabilmesi için ilgilinin;

a)

b) 1 inci ve 2 nci dereceli kadrolardan ek göstergesi 5300'den az olanlar için en az 10 yıl,

c) 3 üncü ve 4 üncü dereceli kadrolar için en az 8 yıl,

hizmetinin bulunması ve yükseköğrenim görmüş olması şarttır. Dört yıldan az süreli yükseköğrenim görenler için bu süreler iki yıl ilave edilir. Bu sürelerin hesabında; 8/6/1984 tarihli ve 217 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci maddesi kapsamına dâhil kurumlarda fiilen çalışılan süreler ile Yasama Organı Üyeliğinde, belediye başkanlığında, belediye ve il genel meclisi üyeliğinde, kanunlarla kurulan fonlarda, muvazzaf askerlikte, okul devresi dâhil yedek subaylıkta ve uluslararası kuruluşlarda geçen sürelerin tamamı ile yükseköğrenim gördükten sonra özel kurumlarda veya serbest olarak çalıştıkları sürenin; Başbakanlık ve bakanlıkların bağlı ve ilgili kuruluşlarının müsteşar ve müsteşar yardımcıları ile en üst yönetici konumundaki genel müdür ve başkan kadrolarına atanacaklar için tamamı, diğer kadrolara atanacaklar için altı yılı geçmemek üzere dörtte üçü dikkate alınır.

8 ve 10 yıl hesaplanmasında Hizmet Süresine Dahil Çalışmalar

Yukarıda belirtilen hizmet sürelerinin ne kadar olduğu belirtilmiştir. Ancak bu hizmet sürelerinin tamamının memuriyette geçip geçmediği ile bu hizmet sürelerine hangi çalışmaların dahil edilmesi gerektiği de önem arz etmektedir. Madde hükmüne göre hizmet sürelerinin hesabına;

- 217 sayılı Devlet Personel Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 2'nci maddesinde belirtilen kamu kurumlarında⁶ her

⁶ 217 sayılı KHK

Madde 2- Bu Kanun Hükmünde Kararname kapsamına giren kamu kurum ve kuruluşları şunlardır:

a) Genel bütçeye dahil dairelerle, katma bütçeli idareler ve bun-

ne statüde olursa olsun geçen hizmet sürelerinin (işçi, sözleşmeli, vekil memur vb.) tamamı,

- Yasama Organı Üyeliğinde (milletvekilliğinde), belediye başkanlığında, belediye ve il genel meclisi üyeliğinde, kanunlarla kurulan fonlarda, muvazzaf askerlikte, okul devresi dâhil yedek subaylıkta ve uluslararası kuruluşlarda geçen sürelerin tamamı

- Yükseköğrenim gördükten sonra özel kurumlarda veya serbest olarak çalıştıkları sürenin altı yılı geçmemek üzere dörtte üçü,

dikkate alınır.

Memuriyet sürelerinin dışında geçen sürelerin hesabındaki 6 yıl ibaresinden, yüksek öğrenim gördükten sonra özel kuruluşlarda veya serbest olarak çalışılan sürenin toplamının dörtte üçünün 6 yılı geçemeyeceğinin anlaşılması gerekmektedir. 12 yıllık serbest çalışma süresi olan bir kişinin bu süresinin dörtte üçü 9 yıl olmasına rağmen, mezkur düzenleme gereğince 6 yılı değerlendirmeye alınacaktır.

Yukarıda belirttiğimiz süreler açısından istisnai bir düzenleme ise, 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 68/B maddesine eklenen fıkra ile getirilmiştir. Buna göre, üst kademe kamu yöneticisi

lara bağlı kuruluşlar,

b) İl Özel İdareleri ve belediyeler, bunların birlikleri ve bunlara bağlı iktisadi müesseseler, işletmeler,

c) İktisadi devlet teşekkülleri, kamu iktisadi kuruluşları ve bunların müesseseleri, bağlı ortaklıkları ve iştirakleri,

d) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları dışında kalan ve kamu fonu kullanan, özel kanunlarla veya bunların verdiği yetkiye dayanılarak kurulan kamu kuruluşları ve bu nitelikteki bankalar ve bunların en az sermayesinin yarısından fazlasına iştirak suretiyle kurdukları müessese, ortaklık ve iştirakler,

e) Döner sermayeli kuruluşlar ile özel kanunlarla kurulan fonlar ve kefalet sandıkları.

sayılmayan daire başkanı ve bu kadrolara denk yönetici kadrolarına yapılacak atamalarda öngörülen hizmet süresi, yükseköğrenim gördükten sonra beş yıl olarak uygulanır. Ancak bu beş yıllık sürenin hesabında Devlet memurlarının kazanılmış hak aylık derece ve kademesinde değerlendirilen hizmet süreleri esas alınır.

4 yıllık yükseköğrenim bitirenler için 10 yıllık, 2 yıllık yükseköğrenim bitirenler için 12 yıllık hizmetlerinin olması gerekmektedir.

4.2.Özel Şartlar (m.7)

- Müdür ve şube müdürü kadrosuna atanabilmek için;

1) Fakülte veya en az dört yıllık yükseköğrenim mezunu olmak,

2) Son müracaat tarihi itibarıyla, koruma ve güvenlik görevlisi amiri, şef, koruma ve güvenlik şefi, bando şefi, hukuk müşaviri, çözümleyici, uzman, sivil savunma uzmanı, ayniyat saymanı, muhasebeci, kontrol memuru ile öğretmen kadrolarında veya en az önlisans düzeyinde öğrenim gerektiren unvan değişikliğine tabi kadrolarda⁷ en az iki yıl ya da 5 inci maddenin birinci fıkrasının (d) bendinin (2) numaralı alt bendinde sayılan görevlerde⁸ veya ortaöğrenim düzeyinde öğre-

7 Mühendis,mimar, peyzaj mimarı, sanat tarihçisi, arkeolog, dekoratör, desinatör, ev ekonomisti, fizikçi, heykeltıraş, hidrobiyolog, hidrolog, jeofizikçi, jeolog, jeomorfolog, kimyager, matematikçi, paleontolog, pilot, restoratör, şehir plancısı, antropolog, bakteriyolog, biolog, veteriner hekim, diyetisyen, fizikoterapist, fizyoterapist, radyoterapist, pedagoğ, psikolog, sosyal çalışmacı, sosyal hizmet uzmanı, sosyolog, kütüphaneci, odyolog, sağlık fizikçisi, tıbbi teknoloğ kadroları, Hemşire, sağlık memuru, laborant, ebe, sağlık teknikeri, sağlık teknisyeni, veteriner sağlık teknisyeni, veteriner sağlık teknikeri, çocuk rehberi ve gözetimcisi, çocuk eğitimcisi, çocuk eğitici, çocuk gelişimcisi, dış protez teknisyeni, Tekniker,İmam,ressam, kameraman kadroları

8 Bilgisayar işletmeni, veri hazırlama ve kontrol işletmeni, zencedar, anbar memuru, ayniyat memuru, belediye trafik memuru,

nim gerektiren unvan değişikliğine tabi kadrolarda⁹ en az altı yıl çalışmış olmak,

Danıştay kararına uygun olarak Teknik müdürlük, İdari müdürlük ayırımı ortadan kaldırılmıştır.Özel şartlar açısından, artık tüm Müdürlükler aynı şartlara tabi olacaklardır. (özel kalem, itfaiye ve zabıta müdürlüklerine ait özel durumlar hariç)

5. ŞEF KADROSUNA ATANABİLMEK İÇİN

5.1. Genel Şartlar

- Görevde yükselme sınavında başarılı olmak.

- 657 sayılı Kanununun 68 inci maddesinde belirtilen atanabilme şartlarını taşımak,

-son müracaat tarihi itibarıyla en az bir yıl süreyle atamanın yapılacağı yerel yönetimde çalışmış olmak,

5.2. Özel Şartlar

- En az iki yıllık yükseköğrenim mezunu olmak,

- Görevde yükselme sınavına son müracaat tarihi itibarıyla; 5 inci maddenin birinci fıkrasının (d) bendinin (1) numaralı alt bendinde sayılan görevler (Ayniyat saymanı, muhasebeci, kontrol memuru, öğretmen) ile mühendis hariç en az önlisans düzeyinde öğrenim gerektiren unvan değişikliğine tabi kadrolarda¹⁰

bilet satış memuru, evlendirme memuru, gemi adamı, koruma ve güvenlik görevlisi, gişe memuru, memur, mutemet, sayaç memuru, tahsildar, şoför.

9 Kaptan,Antrenör, fotoğrafçı, dalgıç, balık adam, bandocu, Teknisyen

10 mimar, peyzaj mimarı, sanat tarihçisi, arkeolog, dekoratör, desinatör, ev ekonomisti, fizikçi, heykeltıraş, hidrobiyolog, hidrolog, jeofizikçi, jeolog, jeomorfolog, kimyager, matematikçi, paleontolog, pilot, restoratör, şehir plancısı, antropolog, bakteriyolog, biolog, veteriner hekim, diyetisyen, fizikoterapist,

en az iki yıl; aynı bendin (2) numaralı alt bendinde sayılan görevlerde (Bilgisayar işletmeni, veri hazırlama ve kontrol işletmeni, veznedar, anbar memuru, ayniyat memuru, belediye trafik memuru, bilet satış memuru, evlendirme memuru, gemi adamı, koruma ve güvenlik görevlisi, gişe memuru, memur, mutemet, sayaç memuru, tahsildar, şoför.) veya ortaöğrenim düzeyinde öğrenim gerektiren unvan değişikliğine tabi kadrolarda¹¹ en az dört yıl çalışmış olmak,

Örneğin ; zabıta memuru kadrosunda olan personel şef kadrosu için başvuruda bulunabilir mi ? Aynı Yönetmeliğin “Zabıta ve itfaiye personeli” başlıklı 20 inci maddesinin 1/d bendinde; “zabıta memuru ve itfaiye eri kadrolarında görev yapanlar, 5 inci maddenin birinci fıkrasının (d) bendinin (2) numaralı alt bendinde yer alan kadrolar ile daha alt düzeydeki diğer kadrolara alt görevlerde çalışma süresi şartı hariç olmak üzere, aranan diğer özel şartları taşımaları kaydıyla, sınavsız, genel hükümlere göre atanabilirler.” Düzenlemesi bulunmaktadır. Buna göre Zabıta memuru kadrosunda bulunan kişi en az 2 yıllık yüksekokul mezunu olmak şartıyla 4 yıl çalışmış ise, şeflik için görevde yükselme sınavına başvurabilir.

5.3. Müdür/Şube Müdürü/Şef kadrolarına Atanma Usulü

Belediyelerdeki (Büyükşehir ve diğer

fizyoterapist, radyoterapist, pedagog, psikolog, sosyal çalışmacı, sosyal hizmet uzmanı, sosyolog, kütüphaneci, odyolog, sağlık fizikçisi, tıbbi teknoloji kadroları, Hemşire, sağlık memuru, laborant, ebe, sağlık teknikeri, sağlık teknisyeni, veteriner sağlık teknisyeni, veteriner sağlık teknikeri, çocuk rehberi ve gözetimcisi, çocuk eğitimcisi, çocuk eğiticisi, çocuk gelişimcisi, diş protez teknisyeni, TekniKER,İmam,ressam, kameraman kadroları
11 Kaptan,Antrenör, fotoğrafçı, dalgıç, balık adam, bandocu, Teknisyen

belediyeler) Müdür, Şube Müdürü ve Şef atamaları Belediye Başkanının onayı ile yapılır.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun’un “Teşkilat ve personel” başlıklı 12 nci maddesine göre su ve kanalizasyon idarelerinde; müdürler, teknik elemanlar, avukatlar, müfettişler ve doktorlar Genel Müdürün teklifi üzerine Yönetim Kurulu kararı ile, diğer personel ise Genel Müdür tarafından atanır.

6. YÖNETMELİK DEĞİŞİKLİĞİNİN VEKALET AYLIĞINA ETKİSİ;

“Kamu çalışanlarının, görevlerinde yükselmelerinde anayasa ve yasalar ile teminat altına alınan liyakat, kariyer, ehliyet ilkelerinin bazı durumlarda görmezden gelindiği, yükselmeye esas olan görevlerin vekâlet yoluyla yürütülerek objektif bir görevde yükselme anlayışından uzaklaşıldığı sıklıkla kamuoyu tarafından vurgulanmaktadır.”¹² Yönetici kadrolarında vekâlet bazen zorunlu durumlardan kaynaklansa da bazı durumlarda sürekli bir hali de alabilmektedir. Böyle bir durumda vekâleten yürütülen görevlerin kayırmacılığa neden olduğu kamuoyunda bir algı olarak oluşabilmektedir. Bu tür atamaların yasal dayanağını daha çok 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 86. ve 88. maddelerinin oluşturduğu görülmektedir. Dolayısıyla kamu görevlilerinin çalışma esas ve usulleri ile

12 Ak, M , Sezer, Ö . (2018). KAMU PERSONEL SİSTEMİNDE ÇALIŞANLARIN GÖREVE YÜKSELMESİNDE KAYIRMACILIK SORUNU . Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi , 23 (Geybullu Ramazanoğlu Özel Sayısı) , 739-757 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/pub/sduiibfd/issue/53209/713808>

her türlü iş ve işlemlerini düzenleyen 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda bulunan bu maddeler ile idareye yönetici atama ve görevlendirmelerinde oldukça geniş bir yetki ve inisiyatif hakkı tanındığı söylenebilir.

657 sayılı Kanunun 152 nci maddesine istinaden 05/05/2006 tarihli ve 26159 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak 17/04/2006 tarihli ve 2006/10344 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan“Devlet Memurlarına Ödenecek Zam ve Tazminatlarla İlişkin Kararın 9 uncu maddesinde; “ (1) 657 sayılı Kanunun 86 ncı maddesi uyarınca;

A) 1) Kurumlarınca bir göreve kurum içinden veya diğer kurumlardan vekalet ettirilenlere;

a) Vekaletin, 657 sayılı Kanunun 86 ncı maddesine binaen yapılması ve bu hususun onayda belirtilmiş olması,

b) Vekaletin, Bakanlar Kurulu kararı veya müşterek karar ile atama yapılması gereken kadro veya görevler için ilgili Bakan, diğer kadro veya görevler için asili atamaya yetkili amir tarafından verilmesi,

c) **Vekillerin, genel ve ilgili özel mevzuatı uyarınca asaleten atanmada aranan tüm şartları (asaleten atanmada sınav şartı aranılan kadro veya görevler için bu sınavlara girebilme hakkının elde edilmiş olması dahil) bir arada taşımaları,**

kaydıyla; vekalet ettikleri kadro veya görevler için bu Karar uyarınca öngörülen zam ve tazminatların toplam net tutarının, asli kadro veya görevleri karşılığında fiilen aldıkları zam ve tazminatların

toplam net tutarından fazla olması halinde, aradaki fark; 657 sayılı Kanunun 175 inci maddesindeki oranlar dikkate alınmaksızın, vekalet görevine başlanıldığı tarihten itibaren ve vekalet görevinin fiilen yapıldığı sürece ödenir. ...” hükmüne yer verilerek, vekalet ettikleri kadro veya görevler için öngörülen zam ve tazminatların toplam net tutarının, asli kadro veya görevleri karşılığında fiilen aldıkları zam ve tazminatların toplam net tutarından fazla olması halinde, aradaki farkın vekalet görevine başlanıldığı tarihten itibaren ve vekalet görevinin fiilen yapıldığı sürece ödeneceği ifade edilmiştir.

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname nin ek 9 uncu maddesinin beşinci ve altıncı fıkralarında; “Birinci fıkra kapsamına giren personelden; kurumlarınca bir kadroya kurum içinden veya kurum dışından vekalet ettirilenlere, vekaletin 657 sayılı Kanunun 86 ncı maddesine istinaden yapılmış ve bu hususun onayda belirtilmiş olması, vekalet görevinin Bakanlar Kurulu kararı veya müşterek karar ile atama yapılması gereken kadrolar için ilgili bakan, diğer kadrolar için asili atamaya yetkili amir tarafından verilmesi, vekalet eden personelin asaleten atanmada aranan tüm şartları (asaleten atanmada sınav şartı aranılan kadrolar için bu sınavlara girebilme hakkının elde edilmiş olması dahil) taşınması kaydıyla vekalet ettikleri kadro için öngörülen ek ödemenin asli kadroları için öngörülen ek ödemedan fazla olması halinde, aradaki fark, vekalet görevine başlanıldığı tarihten itibaren ve bu görev fiilen yapıldığı sürece ödenir. Ancak, mehil müddeti, yıllık izin, mazeret izni, hastalık ve refakat izni, geçici görev, vekalet, görevden

uzaklaştırma, hizmet içi eğitim, seminer ve kurs nedenleriyle görevlerinden ayrılanlara vekalet edenlere bu şekilde ödeme yapılmaz.

Belediye Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliğine Esaslarına Dair Yönetmelik ile Teknik Müdürlük, İdari Müdürlük ayırımı kaldırıldığından eğitim farkı gözetmeksizin Yönetmelikte Müdürlük için gereken şartları taşıyan memurlar, asildeki şartları taşımış olacağından vekalet aylığı alabilecektir.

Yönetmelikte asaleten atanma şartları değiştiğinden vekalet aylığına hak kazanma şartları değişmiş olduğundan yeni düzenleme esas alınarak vekalet aylığına hak kazananlarının yeniden belirlenmesinde yarar vardır.

KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU (OMBUDSMANLIK) ŞİKAYET NO : 2015/5347 KARAR TARİHİ : 22/04/2016]

“sınıfları içinde en yüksek derecelere kadar ilerleme imkanının bulunduğu zabıta memurlarının görevde yükselmelerine olanak tanıyacak sınavın 2000 yılından bu yana açılmadığı ve görevlendirme yolu ile zabıta komiseri ihtiyacının karşılandığı, görevlendirme yapma veya sınavın açılmasına karar verilmesi hususlarında idarenin takdir yetkisi bulunmakla birlikte, söz konusu takdir yetkisini kamu yararı ve hizmet gereği ile hukuka uygunluk ilkelerine uygun kullandığına dair bir bilgi ve belge sunulmadığı, sınav açılmama gerekçesi olarak idare tarafından Zabıta Komiseri ve Zabıta Amiri kadrolarının mesleki bilginin yanında yöneticilik vasfı gerektiren kadrolar olduğu,

yapılacak bir sınavda bu niteliklere göre personel belirlenmesinin mümkün olmadığı, bu nedenle Zabıta Komiseri ve Zabıta Amiri ihtiyaçlarının (Vekaleten) görevlendirme yapılarak giderildiği şeklinde yapılan açıklamanın ancak somut bir sınav neticesinde söylenebileceği, kaldı ki görevde yükselme eğitimine ve diğer hizmet içi eğitimlere söz konusu vasıfların çalışanlara kazandırılması amacıyla ilgili mevzuatta yer verildiği, geçici ve istisnai olarak başvurulacak bir yol olan görevlendirmenin sürekli hale getirilerek 2000 yılından bu yana uygulandığı, bu nedenlerle kariyer ve liyakat ilkelerine aykırı olarak memurların sınıfları içinde en yüksek derecelere kadar ilerleme 7 / 8 imkanının kısıtlanması sonucunu doğuran görevde yükselme sınavı açılma talebinin reddi işleminin idarenin planlanan bir görevde yükselme sınavının bulunmadığı açıklaması da dikkate alınarak hukuka ve hakkaniyete aykırı olduğu sonuç ve kanaatine varılmıştır.” İdarenin zabıta komiserliği görevde yükselme sınavı açması ve bu konuda makul sürede mağduriyetleri gidermesi için yeni bir işlem tesis etmesi hususunda BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞINA TAVSİYEDE BULUNULMASINA, karar verilmiştir.

7. YÖNETMELİK DEĞİŞİKLİĞİNİN SÖZLEŞMELİ PERSONEL ÇALIŞTIRILMASINA ETKİSİ;

Belediye Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliğine Esaslarına Dair Yönetmelik'te doğrudan sözleşmeli personellerle ilgili bir düzenleme mevcut değildir. Sadece, Ekonomist kad-

rosuna atanabileceklerin hangi okul mezunu olacakları düzenlenmiştir.

Buna göre; ekonomist kadrosuna atanabilmek için; fakülte veya en az dört yıllık yükseköğretim

- Ekonomi,
- İktisat,
- Maliye,
- Bankacılık-fınans,
- Bankacılık,
- Ekonomi ve finans,
- Ekonomi-yönetim bilimleri,
- Finans matematiği,
- Uluslararası finans,
- Uluslararası ticaret,
- Uluslararası ticaret ve finansman,
- Uluslararası ticaret ve işletmecilik,
- Uluslararası ekonomik ilişkiler veya
- Çalışma ekonomisi ve endüstri ilişkileri

bölümlerinden mezun olmak şartı getirilmiştir. ekonomist kadrosuna atanabileceklere ilişkin mezuniyetler artırılmıştır.Bu düzenleme esas alınarak ekonomist kadrosu karşılığında sözleşmeli personel çalıştırılacak kişilerin bu bölümlerden mezun olmasına dikkat edilmelidir.

8. GENEL HATLARIYLA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER ;

Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği

Esaslarına Dair Yönetmelikte yapılan değişiklik ile;

- Kapsamdan Mahalli idareler ibaresi ve il Özel İdareleri çıkarılmıştır.

- Belediyelerin üyesi olmadığı Mahalli İdare Birliklerinde uygulanmayacağı düzenlenmiştir.

- Genel yönetmelikteki sözlü sınav, yeni düzenlemede de tüm görevde yükselme ve unvan değişikliğine tabi kadrolar için zorunlu hale getirilmiştir. Sözlü sınav yapılırken öncelikli olarak adaylara soruları cevaplayabilme fırsatının verilmesi gerekir. Bu noktada iki hususa değinilebilir. Birincisi, sınav sırasında adaylara savunma fırsatının (soruları cevaplayabilme fırsatı) verilmesi; ikincisi, sınav sırasında adayın konsantrasyonunu bozucu durumların ortadan kaldırılması hususudur. Danıştay 5. Dairesi kararında “sözlü sınavda verilen yanıtların, teknolojik olanaklardan yararlanılarak kayıt altına alınması suretiyle, objektif nitelikte incelenip denetiminin yapılmasına olanak tanınmasının, hukuk devleti ilkesinin hayata geçirilmesi açısından önemli ve yerinde bir uygulama olacağı” vurgulanmaktadır.(*Danıştay 5.D., 21.05.2008, E.2007/1771, K.2008/3008, Danıştay Dergisi, S. 119, s. 191.*) Danıştay 5. Dairesi bir diğer kararında, “ölçme ve değerlendirme ilkeleri uyarınca sınav sırasında adaylara yöneltilen soruların ve cevap anahtarının sınav öncesinde hazırlanarak tutanağa bağlanmasının gerekir.” Görüşüne yer vermiştir.(*Danıştay 5. D., 21.05.2008, E.2007/1771, K.2008/3008, Danıştay Dergisi, S. 119, s. 191.*) Buna göre,Sözlü sınav öncesinde adaylara sorulacak soruların ve yanıtlarının sınav komisyonunca be-

lirlenmesi, böylece sözlü sınav öncesinde adaylara yöneltebilecek soruların ve yanıtlarının hazırlanmış olması gerekmektedir. Sınav sırasında, adaylara hazırlanmış olan bu sorulardan kura yöntemiyle belirlenenlerin sorulması en uygun olanıdır.

Danıştay 2.Dairesinin 3.12.2019 tarih ve E.2018/1109 K.2019/6788 sayılı kararında “Yapılan sözlü sınav öncesinde, “Sınav konularına ilişkin bilgi düzeyi” ile “Genel kültür ve genel yetenek” kriterlerini değerlendirebilmek için sınavda sorulacak soruların önceden hazırlanması ve tutanağa bağlanmış olması, her adaya sorulan soruların kayda geçirilmesi ve sorulan sorulara adayların verdiği yanıtlara hangi komisyon üyesince, hangi notun takdir edildiğinin tutanakta ayrı ayrı gösterilmiş olması karşısında, davacının sözlü sınavdan 62 puan almak suretiyle başarısız sayılmasına ilişkin işlemde hukuka aykırılık bulunmamaktadır.”

- Genel yönetmelikteki, görevde yükselme ve unvan değişikliğine ilişkin yazılı sınavlardaki başarılı olmak için gerekli olan 60 puan düzenlemesi özel yönetmelikte düzenlenmiştir.

- Sözlü sınavlarda başarılı olmuş sayılmak için, hem görevde yükselme hem de unvan değişikliği sınavlarında 70 puan alınması zorunlu hale getirilmiştir.

- Çözümleyici kadrosu için; fakülte veya 4 yıllık mezunu olma şartı yeterli görülmüş olup en az iki bilgisayar işletim sisteminin uygulanmasını bildiğini belgelemek şartı kaldırılmıştır.

- Koruma ve güvenlik görevlisi amiri olmak için 2 yıllık mezunu olma

şartı kaldırılarak 4 yıllık mezun olma şartı getirilmiştir.

- Son müracaat tarihi itibarıyla en az iki yıl koruma ve güvenlik görevli olarak çalışma şartı kaldırılarak dört yıl koruma ve güvenlik görevlisi kadrosunda çalışmış olmak şartı getirilmiştir.

- Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni ile Bilgisayar İşletmeni kadrolarına atanmak için; bilgisayara ilişkin konularda kurumlarca açılan en az 60 saatlik hizmet içi eğitimlere katılıp başarılı olduğunu gösterir belgeye sahip olmak da eklenmiştir.

- Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni ile Bilgisayar İşletmeni kadrolarına atanmak için , Yardımcı Hizmetler grubunda en az 2 yıl çalışma şartı da eklenmiştir.

- Koruma ve Güvenlik Görevlisi kadrosuna atanmak için Yardımcı Hizmetler grubunda en az 2 yıl çalışma şartı da eklenmiştir.

- Şoför kadrosuna atanmak için E sınıfı ehliyeti olma şartı (C) sınıfı olma şartı olarak değiştirilmiştir ve Yardımcı Hizmetler grubunda en az 2 yıl çalışma şartı da eklenmiştir.

- Sürelerin Birinci fıkranın (a), (e) ve (f) bentlerinin (2) numaralı alt bentlerinde sayılan ve farklı alt görev hizmet süresi belirlenen unvanlarda çalışmış bulunan personelin alt görev hizmet süresinin hesaplanmasında;

- a) İki yıllık süre aranan alt görevlerde geçen sürenin tamamı,

- b) Dört yıllık süre aranan alt görevlerde geçen sürenin yarısı,

c) Altı yıllık süre aranan alt görevlerde geçen sürenin üçte biri,

alınmak suretiyle, toplam en az iki yıllık süre şartı aranır

- Avukatlık için; Avukatlık stajını yapmış olma şartı yerine Avukatlık ruhsatına sahip olma şartı getirilmiştir.

- Görevde yükselme ve unvan değişikliği sınavlarına, daha önceki düzenlemelerde yer almayan “görevden uzaklaştırılmış bulunan personel başvuruda bulunamayacağı”na ilişkin düzenleme eklenmiştir.

Bunun yanında, bir yerel yönetimin kadroları için diğer yerel yönetimlerin veya başka kurumların personelinin başvuruda bulunamayacağı da yeni bir düzenleme olarak getirilmiştir.

- Sözlü sınavın, yazılı sınav sonuçlarının açıklanmasını müteakip en geç dört ay içinde yapılarak sonuçlandırılması ve başarı listesinin ilan edilmesini zorunlu hale getirmiştir.

- Unvan değişikliği yazılı sınavına katılacaklarda, kurumda veya öğrenim durumları ile ilgisi bulunmayan görevlerde belirli süre hizmet yapmış olma şartı aranmaz.

- Görevde yükselme ve unvan değişikliği sınavları sonucunda atanmaya hak kazananların, eski düzenleme-
dekinin aksine, başarı sıralamasına ait listenin ilan edilmesini müteakip yerine kesinleşmesini müteakip en geç iki ay yerine bir ay içerisinde atanacaklarına dair düzenleme yapılmıştır.

- Unvan değişikliğine tabi kadrolar arasındaki atamalar, ilgili kadro için

düzenlenen unvan değişikliği sınavı sonucuna göre yapılır. Mühendis unvanlı kadrodan 5 inci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin (2) numaralı alt bendinde ve (c) bendinde sayılan kadrolar ile daha alt düzeydeki diğer kadrolara; en az lisans düzeyinde öğrenim gerektiren diğer unvan değişikliğine tabi kadrolardan, aynı fıkranın (d) bendinde sayılan kadrolara; unvan değişikliğine tabi diğer kadrolardan ise aynı maddenin birinci fıkrasının (d) bendinin (2) numaralı alt bendinde sayılan kadrolara, söz konusu kadrolar için aranan öğrenim ve sertifika gibi belgelere sahip olma şartlarını taşımak kaydıyla, sınavsız, genel hükümlere göre atama yapılabilir.

- Naklen atamalar ile ilgili olarak da; diğer kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapanlardan, bu Yönetmelikte belirtilen aynı unvana, bu unvanla aynı düzeydeki veya daha alt düzeydeki diğer unvanlara, söz konusu unvanlar için mevzuatla aranan öğrenim ve sertifika gibi belgelere sahip olma şartlarını taşımaları kaydıyla, genel hükümlere göre naklen atama yapılabilir. Söz konusu personelden doktora öğrenimini bitirmiş olanlar hakkında 19 uncu maddenin birinci fıkrasının (d) ve (f) bentlerindeki hükümler de uygulanabilir hükmü eklenmiştir.

- 18/4/1999 tarihinde görevde bulunan ve aynı tarih itibarıyla iki veya üç yıllık yükseköğrenim mezunu olanlar, diğer koşullara sahip oldukları takdirde 7 nci maddenin uygulanması bakımından dört yıllık yükseköğrenim mezunu kabul edilirler.

Mustafa DÖNMEZ

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
Yerel Yönetimler Gn. Md. Şube Müdürü

İŞYERİ AÇMA VE ÇALIŞMA RUHSATLARINA İLİŞKİN YÖNETMELİK'TE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'te Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 9 Haziran 2020 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bilindiği üzere, 10.08.2005 tarihli ve 25902 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 2005/9207 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'te uygulamada karşılaşılan sorunların giderilmesi noktasında zaman zaman değişiklikler yapılmaktadır.

Bu kapsamda 2626 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararıyla Yönetmeliğin çeşitli maddelerinde değişikliğe gidilmiş, bazı yeni maddeler ve hükümler eklenmiştir

Söz konusu değişikliklerle; işyerinin tanımından işyeri sınıf tespitine, işyeri

devirlerinden emlakçı ofislerinin faaliyetine kadar birçok işyerini ilgilendiren düzenlemeler yapılmıştır.

1. YASAL DAYANAK

Anılan Yönetmeliğin "Dayanak" başlıklı 3 üncü maddesi; "Bu Yönetmelik, 24.4.1930 tarihli ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu, 4.7.1934 tarihli 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu, 14.6.1989 tarihli ve 3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun, 12.4.2000 tarihli ve 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu, 10.7.2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 22.2.2005 tarihli ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu, 3.7.2005 tarihli ve 5393

sayılı Belediye Kanununa dayanılarak hazırlanmıştır.” hükmünü içermekte iken, 9.6.2020 tarihli ve 31150 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 2626 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararının 1 inci maddesiyle, bu fıkra;

“24/4/1930 tarihli ve 1593 sayılı *Umumi Hıfzıssıhha Kanunu*,” ibaresinden sonra gelmek üzere “15/5/1930 tarihli ve 1608 sayılı *Umuru Belediyeye Müteallik Ahkâmı Cezaiye Hakkında 16 Nisan 1340 Tarih ve 486 Numaralı Kanunun Bazı Maddelerini Muaddil Kanun*,”

ibaresi eklenmiştir.

2. İŞ YERİ TANIMI

İşyeri Yönetmeliğine mevcut yönetmelikte yer almayan “iş yeri” tanımı eklenmiştir. Söz konusu Yönetmeliğin tanımlar başlıklı 4 üncü maddesine eklenen (t) bendinde,

“**İş yeri:** Ticari, sınai, zirai veya mesleki bir faaliyetin ya da girişimin icrasına tahsis edilen veya bu faaliyetlerde kullanılan, kara ya da su üzerindeki açık veya kapalı alanda bulunan sabit ya da mobil yerleri,”

ifade eder şeklinde tanımlanmıştır.

3. “SINIF TESPİTİ” TANIMI

İşyeri Yönetmeliğine mevcut yönetmelikte yer almayan “sınıf tespiti” tanımı eklenmiştir. Söz konusu Yönetmeliğin tanımlar başlıklı 4 üncü maddesine eklenen (u) bendinde,

“**Sınıf tespiti:** Bu Yönetmelik ile sınıflandırması yapılmamış bir gayrisihhî müessesenin kendi içinde kaçınıcı sınıfta bulunduğu tespitini amacıyla Sağlık Bakanlığınca yapılan tespiti ve sınıflandırmayı,”

ifade eder şeklinde tanımlanmıştır.

Yönetmelik değişikliğinden önce mevcut Yönetmelik’te yer almayan işyerlerinin sınıf tespiti; “Gayrisihhî müesseseler için sınıf tayini, tesise ait kapasite raporu, tesisten kaynaklanacak atıklar ve müessesenin diğer özellikleri dikkate alınarak Sağlık Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Çevre ve Orman Bakanlığı ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin görüşü alınarak İçişleri Bakanlığı tarafından yeni sınıf tayini yapılır.” şeklinde iken, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu’nun 14/6/2007 tarihli ve YD.İtiraz No:200/369 sayılı Kararı ile bu fıkranın yürütmesi durdurulması üzerine, yeni sınıf tayini Sağlık Bakanlığı’na yapılmakta idi.

Yönetmelikte yapılan değişiklikle, “Bu Yönetmelik ile sınıf tespiti yapılmamış gayrisihhî müesseseler için sınıf tespiti; ilgili tesisin neden olabileceği kirleticilerin nitelik ve niceliği ile izalesi konusundaki proje ve açıklama raporu, neden olabileceği çevre sağlığı riskleri, açıklamalı proses akım şeması, eğer kurulu ise kapasite raporu (yoksa kişinin beyanı), toplam motor gücü, toplam personel sayısı ve tesisin diğer özelliklerine ilişkin bilgi ve belgeler dikkate alınarak Sağlık Bakanlığı tarafından yapılır.” hükmü getirilerek, gayrisihhî müesseselerin sınıf tayini yetkisi Danıştay kararı doğrultusunda Sağlık Bakanlığınca verilmiştir.

4. İŞYERİNİN DEVRİ

İşyeri Yönetmeliğinde yapılan önemli değişikliklerden biri de, işyeri ruhsatı devirlerinde olmuştur.

Bu kapsamda, İşyeri Yönetmeliğinin 8 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinden sonra gelmek üzere;

“Ancak devredilmek istenen iş yerinin fiziki durumu ile ruhsat dosyasındaki bilgi ve belgelerin faaliyet konusuyla ilgili bu Yönetmelik kapsamında karşılanması gereken mevzuat hükümlerine aykırı olması halinde, söz konusu aykırılıkların giderilmesi için en fazla altı aylık süre verilir. Verilen süre içinde tespit edilen aykırılıklar giderilmediği durumlarda devir işlemi yapılamaz.”

hükmü eklenmiştir.

Bu düzenlemeyle iş yeri devirlerinde, devir dosyasındaki bilgi ve belgeler ile iş yerinin fiziki özelliklerinin yürürlükteki mevzuat hükümlerine uygun olması gerektiği hususuna açıklık getirilmiştir. Buna göre, mevzuata aykırı iş yerlerinin devredilmesi mümkün olmayacaktır.

Ayrıca, devredilmek istenen iş yerinin;

- Fiziki durumu ile
- Ruhsat dosyasındaki bilgi ve belgelerin,

faaliyet konusuyla ilgili bu Yönetmelik kapsamında karşılanması gereken mevzuat hükümlerine aykırı olan iş yerlerine 6 aylık süre verilmesi öngörülmüştür. Verilen süre içinde aykırılık giderilirse devir yapılabilecek, bu süre içinde tespit edilen aykırılıklar giderilmediği durumlarda devir işlemi yapılamayacaktır.

5. MESLEKİ EĞİTİM VE YETERLİLİK

İşyeri Yönetmeliğine mevcut yönetmelikte yer almayan “Mesleki eğitim ve yeterlilik” maddesi eklenmiştir. Söz konusu madde şöyledir:

“**Ek Madde 2 - (Ek : RG-9/6/2020 - 31150-C.K-2626/6 md.)**

Bu Yönetmelik kapsamında açılacak iş yerlerinde, iş yeri sahibinin veya iş yerinde

her bir meslek dalında çalıştırdıklarının, 5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu kapsamında alınan ustalık belgesine ya da mesleki veya teknik okulların ilgili alanlarından mezun olduğunu gösterir diplomaya ya da üniversitelerin ilgili lisans ve ön lisans alan ve dalından mezun olduğunu gösterir diplomaya (transkript ile birlikte ibraz edilecek) ya da 2.8.2007 tarihli ve 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanununa göre faaliyet gösteren kurumlardan alınan kurs bitirme belgesine sahip olması gerekir. Birinci cümledeki belgelerin kapsamına girmeyen faaliyet konuları için bu belgeler aranmaz. İlgili diploma ve belgelerin yurt dışından alınmış olması halinde bunların ilgili mevzuata göre denkliğinin kabul edilmiş olması şarttır. Millî Eğitim Bakanlığının tanıdığı ve önceden alınmış diğer diplomalar ve kurs bitirme belgeleri, müktesep hak kapsamında değerlendirilir.

Bu Yönetmelik kapsamında açılacak tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta bulunan iş yerlerinde, iş yeri sahibinin veya iş yerinde her bir meslek dalında çalıştırdıklarının 13/7/2013 tarihli ve 28706 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tehlikeli ve Çok Tehlikeli Sınıfta Yer Alan İşlerde Çalıştırılacakların Mesleki Eğitimlerine Dair Yönetmelik kapsamında mesleki eğitimlerini tamamlamış olmaları zorunludur. Ancak iş yeri sahibinden veya iş yerinde her bir meslek dalında çalıştırdıklarından, birinci fıkrada sayılan belgelerden birisine sahip olanların, mesleki eğitimleri tamamlanmış kabul edilir.” hükmü getirilmiştir.

Bu düzenlemeyle, mevcut Yönetmeliğin çeşitli maddelerinde esasen var olan ve 3308 sayılı Kanun’da ifadesini bulan **ustalık belgesinin formüle edilmiş** olmasıdır.

Bu kapsamda, İşyeri Yönetmeliğine tabi olarak açılacak işyerlerinde, işyeri sahibinin kendisinin veya iş yerinde her bir meslek dalında çalıştırdıklarının;

- 3308 sayılı Kanun kapsamında alınan **ustalık belgesine** ya da mesleki veya teknik okulların ilgili alanlarından mezun olduğunu gösterir **diplomaya**,
- Ya da üniversitelerin ilgili lisans ve ön lisans alan ve dalından mezun olduğunu gösterir diplomaya
- Ya da 5580 sayılı Kanuna göre faaliyet gösteren kurumlardan alınan **kurs bitirme belgesine**

sahip olunması koşulu getirilmiştir.

Ayrıca Yönetmeliğe eklenen bir hükümle, **tehlikeli ve çok tehlikeli** sınıfta bulunan işyeri sahiplerinin veya çalışanlarının mesleki eğitim aldıklarına dair **“mesleki yeterlilik belgesine sahip olması”** hükmü eklenmiştir.

Öte yandan, Yönetmelikte yapılan değişikliklerle ticaret siciline kayıtlı olanlardan ustalık belgesi aranmayacağına ilişkin hüküm de mevzuata uyumu sağlamak için yürürlükten kaldırılmıştır.

6. FAALİYETTEN GEÇİCİ SÜREYLE MEN VE İDARİ PARA CEZASI

İşyeri Yönetmeliğine **“faaliyetten geçici süreyle men ve idarî para cezası”** maddesi eklenmiştir. Söz konusu madde şöyledir:

“Ek Madde 3 - (Ek : RG-9/6/2020 - 31150-C.K-2626/6 md.)

13 üncü maddenin birinci fıkrası ve 23 üncü maddenin beşinci fıkrası uyarınca yapılacak ilk denetimden sonra yetkili idarelerce yapılacak denetimlerde, işletmecinin kusurlu fiili sebebiyle iş yerinde

oluşmuş, mer’i mevzuata aykırılıkların ve noksanlıkların tespiti halinde, bu aykırılıkların ve noksanlıkların giderilmesi için işletmeciye bir defaya mahsus onbeş günlük süre verilir. Verilen süre içinde tespit edilen aykırılıkların ve noksanlıkların giderilmemesi halinde 1608 sayılı Kanunun 1 inci maddesi gereğince işletmeciye idari para cezası verilir. Ayrıca gayrisihhî müesseselerde aykırılık ve noksanlıklar giderilinceye kadar, sıhhi müesseselerde ise yetkili idarenin öngördüğü ve onbeş günden fazla olmayan bir süre kadar faaliyetin menine karar verilir. Aykırılıkların ve noksanlıkların giderildiğinin tespiti halinde iş yeri hakkında verilmiş olan men kararı derhal kaldırılır. Umuma açık istirahat ve eğlence yerleri bakımından 2559 sayılı Kanunun 6 ncı ve 8 inci madde hükümleri saklıdır.”

Yönetmelik'te yapılan bu düzenlemeyle; ilk denetimden sonra yapılacak rutin denetimlerde tespit edilen mevzuata aykırılıkların giderilmesi için ek süre verilmesi öngörülmektedir. Bu kapsamda, ruhsat kesinleştikten sonra yapılacak denetimlerde işletmecinin kendi kusurlu fiili sebebiyle oluşan aykırılıklar için cezai yaptırım öngörülmektedir.

Buna göre; denetimlerde işletmecinin kendi kusurundan kaynaklanan mevzuata aykırılıklar ve eksikliklerin tespit edilmesi durumunda, önce bu aykırılığın giderilmesi için işletmeciye 15 gün süre verilecek, verilen süre sonunda aykırılığın giderilmemesi durumunda, 1608 sayılı Kanunun 1 inci maddesi gereğince işletmeciye idari para cezası verilecektir. Ayrıca;

- Gayrisihhî müesseselerde aykırılık ve noksanlıklar giderilinceye kadar,

- Sıhhi müesseselerde ise yetkili idarenin öngördüğü ve 15 günden fazla olmayan bir süre kadar, faaliyetin menine karar verilecektir.

Ayırılıkların ve noksanlıkların giderilmesi durumunda, iş yeri hakkında verilmiş olan men kararı derhal kaldırılacaktır.

7. TAŞINMAZ TİCARETİ YAPILAN İŞYERLERİ

Yönetmeliğe eklenen bir düzenlemeyle taşınmaz ticareti yapan işyerleri, yani emlakçılık faaliyeti kapsama alınmıştır.

“O - (Ek : RG-9/6/2020 - 31150-C.K-2626/11 md.) Taşınmaz Ticareti Yapılan İş Yerleri

Taşınmaz ticaretinde ortak hükümlere ilave olarak aşağıdaki şartlar aranır:

1- Faaliyet alanı, ilgili mevzuatı uyarınca bağımsız bölüm niteliğine sahip olacaktır.

2- Faaliyet alanı, en az yirmi metrekare olacaktır. Ancak birden fazla tacir veya esnaf ve sanatkârın faaliyet gösterdiği iş yerinde faaliyet alanı her bir tacir veya esnaf ve sanatkâr için beş metrekare artırılarak hesaplanacaktır.

3- İçinde idari büro ve kabul yeri ile dosyalama işleminin fiziksel olarak yapılması durumunda arşiv bölümü bulunacaktır.

4- İkamet amacıyla kullanılmayacaktır.

5- Taşınmaz ticaretinden başka ticari faaliyette bulunulmayacaktır.

6- Faaliyet sınıfı için aranması gereken genel şartlar ile bu bölümün ilgili maddelerindeki özel şartlar, işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilmeden önce yerinde kontrol edilecektir.”

Bu düzenlemeyle taşınmaz ticareti yapan işyerlerinin fiziksel özellikleri belirlenmiştir. Bu kapsamda emlak ofislerine 20 m² olma zorunluluğu getirilmiştir. Ancak birden fazla tacir veya esnaf ve sanatkârın faaliyet gösterdiği iş yerinde faaliyet alanının her bir tacir veya esnaf ve sanatkâr için 5 m² artırılarak hesaplanacaktır.

Mevcut iş yerlerine, bu şartlara uyum sağlaması için de 3 ay süre tanınmıştır.

8. YAPI KAYIT BELGESİ

Yönetmelik’le getirilen yeni düzenlemelerden biri de, yapı kayıt belgesi ile ilgilidir. Söz konusu düzenleme şöyledir:

“Geçici Madde 7 - (Ek : RG-9/6/2020 - 31150-C.K-2626/15 md.)

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte ticari amaca yönelik verilen yapı kayıt belgesine sahip yapılarda açılmak istenen iş yerleri, faaliyet konusu itibarıyla ruhsatlandırma için gerekli olan can ve mal güvenliği ile ilgili bu Yönetmeliğin ve ilgili diğer mevzuatın amir hükümlerinde belirtilen şartları taşınması halinde yapının yeniden yapılmasına veya kentsel dönüşüm uygulamasına kadar yapı kullanma izin belgesi aranmaksızın ruhsatlandırılır.”

Bilindiği üzere, 3194 sayılı İmar Kanunu’nun Geçici 16 ncı maddesi; “Afet risklerine hazırlık kapsamında ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı yapıların kayıt altına alınması ve imar barışının sağlanması amacıyla, 31.12.2017 tarihinden önce yapılmış yapılar için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve yetkilendireceği kurum ve kuruluşlara 31/10/2018 tarihine kadar başvurulması, bu maddedeki şartların yerine getirilmesi ve 31.12.2018 tarihine kadar kayıt bedelinin ödenmesi

halinde Yapı Kayıt Belgesi verilebilir. Başvuruya konu yapının ve arsasının mülkiyet durumu, yapı sınıf ve grubu ve diğer hususlar Bakanlık tarafından hazırlanan Yapı Kayıt Sistemine yapı sahibinin beyanına göre kaydedilir...

Yapı Kayıt Belgesi yapının kullanım amacına yöneliktir. Yapı Kayıt Belgesi alan yapılara, talep halinde ilgili mevzuatta tanımlanan ait olduğu abone grubu dikkate alınarak geçici olarak su, elektrik ve doğalgaz bağlanabilir.

...

Yapı Kayıt Belgesi, yapının yeniden yapılmasına veya kentsel dönüşüm uygulamasına kadar geçerlidir. Yapı Kayıt Belgesi düzenlenen yapıların yenilenmesi durumunda yürürlükte olan imar mevzuatı hükümleri uygulanır. Yapının depreme dayanıklılığı hususu malikin sorumluluğundadır.

...

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlık ve Maliye Bakanlığı tarafından müştereken belirlenir.” hükmünü,

Yapı Kayıt Belgesi Verilmesine İlişkin Usul ve Esaslar’ın 6 nci maddesi “...

(7) Yapı Kayıt Belgesi verilen yapılarda ruhsat alınmaksızın yapılabilecek basit onarım ve tadilatlar yapılabilir.

(8) Yapı Kayıt Belgesi verilen yapılarda işyeri açma ve çalışma ruhsatı yapı kullanma izin belgesi aranmaksızın verilir.” hükmünü,

9 uncu maddesi, “Yapı Kayıt Belgesi, yapının yeniden yapılmasına veya kentsel dönüşüm uygulamasına kadar geçerlidir. Yapı Kayıt Belgesi düzenlenen yapıların yenilenmesi durumunda yürürlükte olan

imar mevzuatı hükümleri uygulanır. Yapının depreme dayanıklılığı ve yapının fen ve sanat norm ve standartlarına aykırılığı hususu yapı malikinin sorumluluğundadır.” hükmünü,

içermektedir.

Görüldüğü üzere, 2018 yılında İmar Kanunu’nda yapılan değişiklikle ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı yapıların kayıt altına alınması ve imar barışının sağlanması amacıyla ilgili vatandaşlara bazı kolaylıklar sağlanmıştır.

Bu düzenleme doğrultusunda, Yönetmeliğe eklenen geçici 7 nci madde ile; 9.6.2020 tarihi itibarıyla ticari amaca yönelik olarak verilen yapılarda açılmak istenen işyeri sahiplerine bir hak tanınmıştır. **Buna göre; yapı kayıt belgesi alınmış işyerleri için gerekli can ve mal güvenliği ile ilgili şartları taşınması halinde, yapının yeniden yapılmasına veya kentsel dönüşüm uygulamasına kadar “yapı kullanma izin belgesi aranmaksızın” ruhsatlandırma hakkı getirilmiştir.**

9. İKİNCİ EL MOTORLU KARA TAŞITI PAZARLARI

İşyeri Yönetmeliğinin eki (EK-2)’de yer alan “GAYRİSİHHİ MÜESSESELER LİSTESİ” kısmının “C) ÜÇÜNCÜ SINIF GAYRİSİHHİ MÜESSESELER” başlıklı bölümünün “8-DİĞERLERİ” başlıklı alt bölümüne 8.13 üncü maddesinden sonra gelmek üzere maddeler ve alt maddeler eklenmiştir.

Bu kapsamda Yönetmelik değişikliği ile getirilen bir yenilik de, ikinci el motorlu kara taşıtı pazarları, her türlü motorlu araç testi ve incelemesi yapan ekspertiz yerleri Sağlık Bakanlığının belirlediği

sınıf tespiti kapsamında ikinci sınıf gayrisihhi müessese olarak belirlenerek yönetmeliğe eklenmesi olmuştur.

Söz konusu düzenlemeye göre, ikinci el motorlu kara taşıtı ticareti yapılan iş yerlerinde aranacak temel özellikler, uyulması gereken kurallar şöyle sıralanmıştır:

1. Öncelikle faaliyet konusuyla ilgili toplu iş yerlerinde açılması esastır.

2. Tapu kütüğünde dükkân, mağaza, ofis ve büro gibi iş yeri niteliğini haiz bağımsız bölüm olacaktır.

3. Ana gayrimenkulün kayıtlı bulunduğu tapu kütüğünde, mesken olarak gösterilen bağımsız bölüm bulunmayacaktır.

4. Açık ve kapalı faaliyet alanı büyüklüğü, en az altmış metrekaresi teşhir alanı olmak kaydıyla seksen metrekareden az olmayacaktır.

5. Kapalı teşhir alanında sıvılaştırılmış petrol gazı ve sıvılaştırılmış veya sıkıştırılmış doğalgaz kullanan araç bulundurulmayacaktır.

6. Giriş ve çıkış kapısı kolay tahliyeye imkan verecek nitelikte olacaktır.

7. Çevreye, altyapıya ve trafiğe getirdiği yük ile can ve mal güvenliği riskine ilişkin Valilik görüşü alınacaktır.

8. Aynı iş yerinde en fazla iki tacir veya esnaf ve sanatkâr ikinci el motorlu kara taşıtı ticaretiyle iştigal edecektir. Bu durumda, iş yerinin açık ve kapalı faaliyet alanı büyüklüğü, en az yüz yirmi metrekaresi teşhir alanı olmak kaydıyla yüz altmış metrekareden az olmayacaktır.

9. İş yerinde ikinci el motorlu kara taşıtı ticaretinden başka ticari faaliyette bulunulmayacaktır. Bu hüküm, ikinci el

motorlu kara taşıtı ticareti yapılan iş yerlerine ilişkin diğer şartların karşılanması kaydıyla, işyeri açma ve çalışma ruhsatındaki ana faaliyet konusu ilk tescil motorlu kara taşıtı ticareti olan işletmelere uygulanmaz.

10. Mali sorumluluk sigortası yaptırılacaktır.

11. İdari büro ve kabul yeri ile taşıt teşhir alanı aynı adreste olacak ve iş yerinin bulunduğu ana gayrimenkulün ortak kullanım alanları taşıt teşhir alanı olarak kullanılmayacaktır.

12. Açık ve kapalı faaliyet alanı dışında yol, kaldırım ve benzeri yerlerde motorlu kara taşıtı teşhir edilmeyecektir.

13. Faaliyet sınıfı için aranması gereken genel şartlar ile bu alt bölümün ilgili alt maddelerindeki özel şartlar, işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilmeden önce yerinde kontrol edilecektir.

Bu düzenlemeyle; ikinci el motorlu kara taşıtı ticareti yapılan işyerlerinin “öncelikle konusuyla ilgili toplu iş yerlerinde açılması, tapuda konut olarak görünen yerlerde açılmaması, işyerinin bulunduğu binada konut amacıyla kullanılan başka bir bağımsız bölüm bulunmaması, faaliyet alanının araç başına 10 m² olması, kapalı teşhir alanlarında LPG, LNG veya CNG’li araç bulundurulmaması, çevreye, altyapıya, trafiğe etkisi ile can ve mal güvenliği riskine karşı «Valilik görüşü» alınması, mali sorumluluk sigortasının yapılması, iş yerinin bulunduğu ortak alanların veya yol, kaldırım gibi yerlerin taşıt teşhir alanı olarak kullanılmaması zorunluluğu getirilmiştir.

Mevcut iş yerlerinin bu koşullara uyum sağlaması için 3 ay süre tanın-

çak. Ancak yönetmelik yürürlüğe girdiği tarihte yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgesi olan toplu iş yerlerindeki ikinci el motorlu kara taşıtı ticareti yapılan iş yerleri **metrekare şartından muaf** tutulacaktır.

Öte yandan, 9.6.2020 tarihli ve 31150 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmelik değişikliğiyle, her türlü motorlu araç testi ve incelemesi yapan ekspertiz yerleri üçüncü sınıf gayrisihhi müessese olarak belirlenmiştir.

Motorlu kara taşıtı kiralama işletmeleri:

Motorlu kara taşıtı kiralama faaliyetinde bulunan iş yerleri de (Rent-a-Car) üçüncü sınıf gayrisihhi müessese olarak belirlenmiştir.

Söz konusu düzenlemeye göre, motorlu kara taşıtı kiralama işletmelerinde aranacak temel özellikler şöyle sıralanmıştır:

1. İdari büro ile taşıtların bekletildiği yerin aynı yerde olması halinde faaliyet konusuyla uyumlu olacak şekilde 8.14.1, 8.14.2, 8.14.3, 8.14.5, 8.14.6, 8.14.7, 8.14.10, 8.14.12 ve 8.14.13 alt maddelerindeki hükümlere tabidir. Ancak idari büro ile taşıtların bekletildiği yerin farklı yerlerde olması halinde bu şartlar yalnızca taşıtların bekletildiği yer için aranır.

2. Taşıtların bekletildiği yer, taşıt başına on metrekareden az olamaz.

3. İş yerinde taşıt kiralama faaliyetinden başka ticari faaliyette bulunulmayacaktır.

10. SİRKLER VE LUNAPARKLARDA MÜHENDİS İSTİHDAMI

Yönetmelik'te yapılan değişiklikler arasında sirkler ve lunaparklarda tek-

nik eleman istihdamı yer almaktadır. Bu kapsamda, Yönetmelik'te sirkler ve lunaparklar ile açık ve kapalı alanlarda bulunan oyun, eğlence, su, spor ve macera parklarında konstrüksiyon, ekipman ve makinelerin düzenli olarak kontrol ve bakımından sorumlu olmak üzere, iş yerinde **en az bir makine** veya **elektrik mühendisi** ve **en az bir makine** veya **elektrik teknisyeni** istihdamı zorunluluğu getirilmiştir.

11. ELEKTRİKLİ ARAÇ ŞARJ İSTASYONLARI

Yönetmelik'le getirilen önemli değişikliklerden biri de, elektrikli araç şarj istasyonlarıdır. Bu kapsamda gelecekte sayıları artacak **elektrikli araçların enerji ihtiyaçlarının karşılanabilmesi amacıyla elektrikli araç şarj istasyonlarının kurulması** ve bu işyerlerinin **üçüncü sınıf gayrisihhi müessese** olarak Yönetmelik'te yerini almıştır.

Söz konusu Yönetmeliğin "üçüncü sınıf gayrisihhi müesseseler" başlıklı "1.2- Elektrik enerjisi ile çalışan araçların elektrik ihtiyacını temin edebilmeleri için otoparklarda, alışveriş merkezlerinin otopark alanı olarak ayrılmış yerlerinde, akaryakıt istasyonlarında veya yetkili idarece uygun görülecek ve imar planında bu amaca ayrılmış olan diğer yerlerde **müstakil olarak kurulacak elektrikli araç şarj istasyonları,**"

1.2.1- Elektrikli araçların elektrik ihtiyacını temin edebilmeleri için otoparklar, alışveriş merkezleri veya akaryakıt istasyonlarında kurulacak elektrikli araç şarj istasyonları, kurulu bulunduğu iş yerinin ana faaliyet dahi esas alınarak düzenlenen ruhsatta **tali faaliyet olarak belirtilir.**"

Şeklindeki bentlerle elektrik enerjisi

ile çalışan araçların elektrik ihtiyacını temin edebilmeleri için

- Otoparklarda,
- Alışveriş merkezlerinin otopark alanı olarak ayrılmış yerlerinde,
- Akaryakıt istasyonlarında veya
- Yetkili idarece uygun görülecek ve imar planında bu amaca ayrılmış olan diğer yerlerde,

müstakil olarak elektrikli araç şarj istasyonları kurulması ve bu istasyonların kurulu bulunduğu iş yerinin ana faaliyet dalı esas alınarak düzenlenen ruhsatta tali faaliyet olarak belirtilmesi öngörülmüştür.

12. DİĞER DEĞİŞİKLİKLER

Yukarıda açıklananlar dışında, Yönetmeliğe çeşitli hükümler eklendiği gibi, yeni eklemeler de yapılmıştır.

- **Sihhî Müesseseler İçin Sınıflarına ve Özelliklerine Göre Aranacak Nitelikler**

Geçici Madde 5 - (Ek : RG-25/1/2020 - 31019-CK-2048/5 md.)

(1) Bu Yönetmeliğin eki (EK-1)'de yer alan "SİHHÎ MÜESSESELER İÇİN SINIFLARINA VE ÖZELLİKLERİNE GÖRE ARANACAK NİTELİKLER" kısmının "E- KAHVEHANE, KIR KAHVESİ, OYUN SALONU, İNTERNET SALONU, ÇAY BAHÇESİ, ÇAY OCAĞI VE BENZERİ İŞYERLERİ" bölümündeki "f-İnternet Salonu" alt başlıklı bölümüne bu maddeyi ihdas eden yönetmelik değişikliği ile eklenen 12 nci, 14 üncü, 15 inci ve 17 nci maddeleri hükümlerine aykırı durumlar sırasıyla 4 yıl, 3 ay, 1 ay ve 3 ay içinde söz konusu hükümlere uygun hale getirilir.

Geçici Madde 6 - (Ek : RG-9/6/2020 - 31150-C.K-2626/15 md.)

Bu maddeyi ihdas eden Yönetmelik ile;

Bu Yönetmeliğin eki (EK-1)'de yer alan "SİHHÎ MÜESSESELER İÇİN SINIFLARINA VE ÖZELLİKLERİNE GÖRE ARANACAK NİTELİKLER" kısmının "H-TİYATRO, SİNEMA, DÜĞÜN SALONU, SİRK, LUNAPARK, GÖSTERİ MERKEZİ VE DİĞER PARKLAR" bölümüne eklenen "f) Açık ve kapalı alanlarda bulunan oyun, eğlence, su, spor ve macera parkları ile teleferikler" alt bölümü hükümleri ile aynı kısma eklenen "O - TAŞINMAZ TİCARETİ" bölümü hükümlerine,

Bu Yönetmeliğin eki (EK-2)'de yer alan "GAYRİSİHHÎ MÜESSESELER LİSTESİ" kısmının "C) ÜÇÜNCÜ SINIF GAYRİSİHHÎ MÜESSESELER" bölümünde değiştirilen "1- ENERJİ SANAYİİ" alt bölümü hükümleri ile aynı bölümün "8- DİĞERLERİ" başlıklı alt bölümüne eklenen madde ve alt madde hükümlerine,

aykırı durumlar, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde anılan hükümlere uygun hale getirilir.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgesi verilmiş toplu iş yerlerindeki ikinci el motorlu kara taşıtı ticareti yapılan iş yerleri, bu Yönetmelik hükümleri uyarınca faaliyet konusuyla ilgili aranması gereken metrekare şartından muaftır.

5/6/2018 tarihi itibarıyla gelir veya kurumlar vergisi mükellefi olan ya da meslek odasına kayıtlı olarak taşınmaz ticaretiyle iştegal eden ruhsatlı veya ruhsatlandırılacak işletmeler, söz konusu tarihten sonra iş yeri adreslerini değiştirmedikleri sürece bu Yönetmelik uyarınca faaliyet konusuyla il-

gili aranması gereken özel şartlardan muafır. Devirlerde bu hüküm uygulanmaz.

İşyeri Yönetmeliğine eklenen bu düzenlemelerle; sıhhi müesseselerden “H-TİYATRO, SİNEMA, DÜĞÜN SALONU, SİRK, LUNAPARK, GÖSTERİ MERKEZİ VE DİĞER PARKLAR” bölümüne eklenen “f) Açık ve kapalı alanlarda bulunan oyun, eğlence, su, spor ve macera parkları ile teleferikler” alt bölümü hükümleri ile aynı kısma eklenen “O - TAŞINMAZ TİCARETİ” bölümü hükümlerine,

Keza “C) ÜÇÜNCÜ SINIF GAYRİ-SİHHİ MÜESSESELER” bölümünde değiştirilen “1 - ENERJİ SANAYİİ” alt bölümü hükümleri ile aynı bölümün “8-DİĞERLERİ” başlıklı alt bölümüne eklenen madde ve alt madde hükümlerine,

aykırı durumların, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten (9.6.2020) itibaren üç ay içinde anılan hükümlere uygun hale getirilmesi öngörülmüştür.

Buna göre; **mevcut iş yerlerine bu şartlara uyum sağlaması için 3 ay süre tanınacaktır.** Ancak yönetmelik yürürlüğe girdiği tarihte yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgesi olan toplu iş yerlerindeki ikinci el motorlu kara taşıtı ticareti yapılan iş yerleri, metrekare şartından muaf tutulacaktır.

13. SONUÇ

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na hazırlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'te Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 9 Haziran 2020 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bu kapsamda yapılan değişikliklerle; işyerinin tanımından işyeri sınıf tespitine, işyeri devirlerinden emlakçı ofislerinin faaliyetine kadar birçok işyerini ilgilendiren düzenlemeler yapılmıştır.

Sirkler ve lunaparklar ile açık ve kapalı alanlarda bulunan oyun, eğlence, su, spor ve macera parklarında konstrüksiyon, ekipman ve makinelerin düzenli olarak kontrol ve bakımından sorumlu olmak üzere, iş yerinde en az bir makine veya elektrik mühendisi ve en az bir makine veya elektrik teknisyeni bulundurma zorunluluğu getirilmiştir.

Motorlu kara taşıtı kiralama işletmelerinde aranacak temel özellikler ile elektrikli araç şarj istasyonları kurulması ve bu istasyonlarda aranacak temel özellikler belirlenmiştir.

İşyerlerinin devirlerinde yeni kriterler belirlenmiştir. Bu kapsamda, devir dosyasındaki bilgi ve belgeler ile işyerinin fiziksel özelliklerinin yürürlükteki mevzuat hükümlerine uygun olması koşulu aranacak, mevzuata aykırı iş yerlerinin devirleri mümkün olmayacaktır.

KAYNAKÇA

10.08.2005 tarihli ve 25902 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 2005/9207 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik,

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'te Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 9 Haziran 2020 tarihli Resmi Gazete.

Ali AYYILDIZ

Sayıştay Başkanetçisi

BELEDİYELERDE TAHSİSE KONU EDİLEN TAŞINMAZLARIN TAKİP VE KONTROL SORUMLULUĞUNUN TAŞINMAZ YÖNETİMİ AÇISINDAN ÖNEMİ

1. GİRİŞ

Kamu idarelerinin taşınmaz tahsislerine ilişkin temel düzenleme 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda yer almaktadır. Kanun'un 47 inci maddesine göre kamu idareleri, kanunlarında veya Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde belirtilen kamu hizmetlerini yerine getirebilmek için mülkiyetlerindeki taşınmazlarla Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerleri, birbirlerine ve köy tüzel kişiliklerine bedelsiz olarak tahsis edebilirler. Ayrıca Hazinesin özel mülkiyetindeki taşınmazlarla Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerleri tah-

sis etmeye, kamu ihtiyaçları için gerekli olmayanların tahsisini kaldırmaya Çevre ve Şehircilik Bakanlığı; diğer taşınmazları tahsis etmeye ve tahsisini kaldırmaya ise maliki kamu idaresi yetkilidir. Söz konusu maddenin son fıkrasındaki, “*Kanunlardaki özel hükümler saklıdır.*” hükmüyle özel kanunlarda yer alan düzenlemeler için bu hükümlerin dikkate alınacağı vurgulanmaktadır. 48 inci maddesinde, kamu idarelerine ait malları edinme, kiralama, tahsis, yönetim, kullanma ve elden çıkarma işlemlerinin, mevzuatında öngörülen kurallar dâhilinde hizmetin amacına uygun olarak verimlilik ve tu-

tumluluk ilkesine göre yapılacağı, bu ilkeye aykırı eylem ve işlemlerden doğacak zararlardan, malların yönetimi veya kullanılması hususunda yetki verilenlerin sorumlu olacağı ifade edilmektedir.

Bu kapsamda, belediyelerde, başta 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve ilgili mevzuat çerçevesinde tahsise konu edilen taşınmazların takip ve kontrol sorumluluğu, amacına uygun kullanılıp kullanılmadığı ve tahsis sürecinin yönetimi irdelenecektir. Çalışmamız, belediyelerce diğer kamu idarelerine tahsis edilen taşınmazlar üzerine inşa edilmiş olup belediyelere tahsis edilen taşınmazlar içinde farklı bir senaryo ya da uygulama bulunmamaktadır sadece tahsis eden taraf değişiklik göstermektedir.

2. TAŞINMAZ TAHSİSİNİN YASAL DAYANAĞI

Taşınmaz tahsislerine dair usul ve esaslar Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Tahsis ve Devri Hakkında Yönetmelik'te ortaya konulmuştur. Yönetmelik'in "Tanımlar" başlıklı 3 üncü maddesitahsisi şu şekilde tanımlamaktadır;

"Mülkiyeti kendilerinde kalması koşuluyla kamu idarelerince, kanunlarında belirtilen kamu hizmetlerinin yerine getirilebilmesi amacıyla mülkiyetlerindeki taşınmazların, birbirlerine veya köy tüzel kişiliklerine; Hazineye ait taşınmazlar ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin ise, Maliye Bakanlığınca hizmetin devamı süresince kamu idarelerinin veya köy tüzel kişiliklerinin bedelsiz olarak kullanımına bırakılması"

Yönetmelik'in 4 üncü maddesi de, özel bir düzenleme olmadıkça 5018 sayılı Kanun'un 47 nci maddesinin uygulanacağı ancak, mülkiyetlerinde bulunan taşınmazların tahsisini; belediyelerin 5393 sayılı Belediye Kanunu'na göre gerçekleştireceği ve özel hükümlerin 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 47 nci maddesine göre öncelikle uygulanacağını belirtmektedir.

Buradan hareketle belediyelerin taşınmaz tahsislerini, aşağıdaki hükümlere istinaden Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Tahsis ve Devri Hakkında Yönetmelik'in usul ve esaslarına riayet ederek yürütmesi gerekmektedir.

- **5393 sayılı Belediye Kanununun Yetkileri ve İmtiyazları 15 inci maddesinde sayılmıştır.**

Madde 15

*...h) Mahallî müşterek nitelikteki hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla, belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde taşınmaz almak, kamulaştırmak, satmak, kiralamak veya kiraya vermek, trampa etmek, **tahsis etmek**, bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesis etmek.*

...İl sınırları içinde büyükşehir belediyeleri, belediye ve mücavir alan sınırları içinde il belediyeleri ile nüfusu 10.000'i geçen belediyeler, meclis kararıyla; turizm, sağlık, sanayi ve ticaret yatırımlarının ve eğitim kurumlarının su, termal su, kanalizasyon, doğal gaz, yol ve aydınlatma gibi alt yapı çalışmalarını faiz almaksızın on yıla kadar geri ödemeli veya ücretsiz olarak yapabilir veya yaptırabilir, bunun karşılığında yapılan tesislere ortak olabi-

lır; sağlık, eğitim, sosyal hizmet ve turizmi geliştiren projelere İçişleri Bakanlığının onayı ile ücretsiz veya düşük bir bedelle amacı dışında kullanılmamak kaydıyla taşınmaz **tahsis edebilir...**

- Aynı Kanunun Meclisin görev ve yetkileri 18 inci madde ile sınırlandırılmıştır.

Madde 18

...e) Taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, **tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli** bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması hâlinde **tahsisin kaldırılmasına**; üç yıldan fazla kiralanmasına ve süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesisine karar vermek.

p) Yurt içindeki ve İçişleri Bakanlığının izniyle yurt dışındaki belediyeler ve mahallî idare birlikleriyle karşılıklı iş birliği yapılmasına; kardeş kent ilişkileri kurulmasına; ekonomik ve sosyal ilişkileri geliştirmek amacıyla kültür, sanat ve spor gibi alanlarda faaliyet ve projeler gerçekleştirilmesine; bu çerçevede arsa, bina ve benzeri tesisleri yapma, yaptıırma, kiralama veya **tahsis etmeye** karar vermek...

- Encümenin görev ve yetkileri 34 üncü maddede tahsise ilişkin hüküm,

Madde 34

...g) Taşınmaz mal satımına, trampasına ve **tahsisine** ilişkin meclis kararlarını uygulamak; süresi üç yılı geçmemek üzere kiralanmasına karar vermek...

- Tahsisin geçtiği diğer bir madde olan Diğer kuruluşlarla ilişkiler başlıklı 7 inci Maddesi;

Madde 75

...d) Kendilerine ait taşınmazları, aslı görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebilir veya süresi yirmibeş yılı geçmemek üzere **tahsis** edebilir. Bu taşınmazlar aynı kuruluşlara kiraya da verilebilir. Bu taşınmazların, **tahsis amacı dışında** kullanılması hâlinde, **tahsis işleminin iptal** edilir. Tahsis süresi sonunda, aynı esaslara göre yeniden **tahsis mümkündür**.

Kamu kurum ve kuruluşlarına belediyeler, bağlı kuruluşları ve belediye şirketlerince devir veya **tahsis** edilen taşınmazlar, kamu konutu ve sosyal tesis olarak kullanılamaz..."

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Tahsis ve Devri Hakkında Yönetmelik'in ilgili kısımları, takip eden başlık altındaki açıklamalarda belirtilecektir.

3. TAHSİSLİ TAŞINMAZLARIN TAKİP VE KONTROL SORUMLULUĞU VE ÖNEMİ

Taşınmaz yönetimi; envanter oluşturma, muhasebeleştirme ve varlık/varlıkların yönetimi fonksiyonlarını içermektedir. Yönetim fonksiyonu ise taşınmazlara ilişkin tüm işlem ve hareketlerin kayıt altına alınması, izlenmesi ve takibinin yapılmasını içermektedir. Bu sürecin bir ayağı da mevzuatını yukarıda açıkladığımız taşınmaz tahsis işlemleridir.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Tahsis ve Devri Hakkında Yönetmelik'in

- 7 nci maddesinde, tahsisli taşınmazlarla ilgili her türlü malî yükümlülükler ve diğer giderlerin, tahsis yapılan kamu idaresi tarafından üstlenileceği;
- 8inci maddesinde, adına tahsis yapılan kamu idaresi, tahsisli taşınmazın işgal ve tecavüzlere karşı korunması ile ilgili her türlü tedbiri almak, işgal ve tecavüz halinde yasal yollara başvurmak ve durumu Hazineye ait taşınmazlar ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler için defterdarlık veya mal müdürlüklerine, diğerlerinde taşınmaz maliki kamu idaresine bildirmek zorunda olduğu;
- 9 uncu maddesinde, taşınmazın tahsis amacı dışında kullanılması veya maliki kamu idaresinin izni olmaksızın üçüncü kişilere kullandırılması, en az iki yıl boş bırakılması veya hiç kullanılmaması, tahsis amacının değişmesi ve ortadan kalkması hallerinde, tahsis yapılan kamu idaresinin görüşü alınmaksızın tahsisi yapan kamu idaresinin merkez veya taşra birimlerince resen kaldırılabilceği belirtilmektedir.

Yönetmelik'te vurgulanan husus, taşınmaz tahsis edilen kamu idaresinin bu taşınmazı koruması ve amaca uygun şekilde kullanmasıdır. Taşınmaz tahsis eden kamu idaresinin de, taşınmazın tahsis amacı dışında kullanılması veya maliki kamu idaresinin izni olmaksızın üçüncü kişilere kullandırılması, en az iki

yıl boş bırakılması veya hiç kullanılmaması, tahsis amacının değişmesi ve ortadan kalkması hallerinde tahsis işlemini iptal etme hakkı bulunmaktadır. İşte, taşınmaz tahsis işlemi gerçekleştiren kamu idaresinin tahsis edilen taşınmazları takip ve kontrol görevi burada karşımıza çıkmaktadır. Bu sorumluluk, 5018 sayılı Kanun'un 48 inci maddesinde,

“Kamu idarelerine ait malları edinme, kiralama, tahsis, yönetim, kullanma ve elden çıkarma işlemlerinin, mevzuatında öngörülen kurallar dâhilinde hizmetin amacına uygun olarak verimlilik ve tutumluluk ilkesine göre yapılacağı, bu ilkeye aykırı eylem ve işlemlerden doğacak zararlardan, malların yönetimi veya kullanılması hususunda yetki verilenlerin sorumlu olacağı” şeklinde ifade edilirken, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun “Belediye başkanının görev ve yetkileri” başlıklı 38 inci maddesinde,

“Belediyenin taşınır ve taşınmaz mallarını idare etmek” görevi de yine belediye başkanının, taşınmaz malların idaresi ve yönetiminden üst yönetici olarak sorumlu olacağını ortaya koymaktadır. Bu kapsamda, taşınmaz tahsis işlemlerinde ortaya çıkacak bir sorun tek başına yetkili personel ya da işlem tesis edenler açısından değil üst yöneticileri de bağlayacak zincirleme bir sorumluluğu doğuracaktır.

Konuyu örnek üzerinden açıklarsak;

- (A) Belediyesinin mülkiyetinde bulunan 5000 m² kullanım alanına sahip taşınmaz ve müştemilatı (B) Belediyesine 2015 tarihinde tahsis edilmiştir. Tahsis amacı, belediyenin Kanun'da belirtilen bazı kamu hizmetlerini yerine getirmek

üzere kullanımıdır. 2020 yılına gelindiğinde tahsis edilen taşınmazın kullanılmadığı, bakım ve onarımlarının düzenli yapılmadığı, çevre koşullarından dolayı taşınmazda hasar ortaya çıktığı ve buna ilişkin herhangi bir tedbir alınmadığı saptanmıştır. (A) Belediyesinin bahsedilen durumları tespit edebilmesi için (B) Belediyesiyle yazışma yapması, gerekli belge, fotoğraf ve görüntüleri vs. istemesi, hatta yerinde inceleme yapması gibi yöntemlerle takip ve kontrol sorumluluğunu yerine getirmesi gerekmektedir.

- (A) Belediyesinin mülkiyetinde bulunan 10000 ada 10 parseldeki taşınmaz (B) Belediyesinesosyal ve kültürel faaliyetlerde kullanılmak amacıyla tahsis edilmiştir. (B) Belediyesi bu taşınmazı, (A) Belediyesinin izni olmadan 3'üncü kişilere bedel karşılığı kullandırmıştır. (B) Belediyesi, bu şekilde kamu hizmeti sunmak amacıyla tahsis edilen taşınmazı amacı dışında kullanmıştır. Mevzuat hükümlerine göre sorumluluk tek başına (B) Belediyesinde değil taşınmazın maliki olan ve tahsis izni veren (A) Belediyesinin de yukarıda bahsettiğimiz takip ve kontrol sorumluluğu vardır. Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Tahsis ve Devri Hakkında Yönetmelik'in 9'uncu maddesinde, taşınmazın tahsis amacı dışında kullanılması veya maliki kamu idaresinin izni olmaksızın üçüncü kişilere kullanılması halinde iptal yetkisi bulunmaktadır. (A) Belediyesi, tahsisli taşınmazın takibini belirli dönemler itibarıyla yapacak, ilgili idareden gerekli belge ve faaliyetleri isteyecek ya da yerinde görebilecektir. Bu durum yine taşınmaz yönetimi ve sorumluluğunun bir parçası olmaktadır.

- (A) Belediyesinin mülkiyetinde bulunan 20000 ada 2 parseldeki boş alan spor kompleksi yapılmak üzere (B) Bakanlığına 2016 tarihinde tahsis edilmiştir. 2020 yılına gelindiğinde taşınmazda tahsisinden itibaren amaca dönük herhangi bir yapım ve inşaat işleminin olmadığı hatta 3'üncü kişilerce otopark ve prefabrik yapı konulmak suretiyle işgal edildiği tespit edilmiştir. Öncelikle tahsisli taşınmazın üzerinde kamu hizmeti sunulmak amacıyla yatırım projesi hazırlanması, tesis/bina yapılması ile işgal ve tecavüzlere karşı korunması tahsis edilen (B) idaresinin uhdesinde olsa da tahsis eden (A) Belediyesinin kullanılmayan hatta işgale uğrayan taşınmazını takip etmesi, tesis/bina yapılması amacıyla tahsis edilen bu taşınmaza ilişkin yatırım projelerinin değişmesi veya kamu hizmeti amacından çeşitli sebeplerle vazgeçilmesi gibi hususları araştırması ve gerekli çalışmalarını yürütmesi gerekmektedir. Eğer spor kompleksi yapımından vazgeçilmiş ya da çeşitli sebeplerle kamu hizmeti yerine getirilmeyecekse bunun tespiti yapılarak tahsis işleminin kaldırılması ve (A) Belediyesince atıl duran ve hatta işgale uğrayan taşınmazın kullanılması ve değerlendirilmesi sağlanmalıdır.

Bu minvalde yukarıdaki örnekler artırılabilir ve taşınmazın mahiyetine, kullanım amacına ve kamu hizmetinin sunumuna göre çeşitlendirilebilir. Bu cihetle, belediyelerin envanterinde bulunan ve belirli saiklerle tahsis edilen taşınmazların yönetim ve kullanım sorumluluğu birinci dereceden tahsis edilen idarenin uhdesinde olmakla birlikte taşınmazı tahsis eden belediyenin de takip ve kont-

rol sorumluluğu olduğunu ve bunun taşınmaz yönetiminin bir parçası olarak değerlendirilmesi gerektiğini tekraren belirtmek faydalı olacaktır.

4. SONUÇ

Belediyeler tarafından kamu kurum ve kuruluşlarına tahsis edilen taşınmazların tahsis amacına uygun şekilde kullanılıp kullanılmadığı, uzun süre kullanılmayan veya boş bırakılan taşınmazların özellikle ilgili idarelerden bilgi almak ve gerekli incelemeler yapmak suretiyle kontrol edilmesi, asli görev ve hizmetler doğrultusunda ve tahsis amacına uygun kullanımı, izinsiz kullanım ve fiili işgal durumlarının takip edilmesi taşınmaz yönetiminin önemli bir boyutudur.

Taşınmazın mahiyeti ve kullanım amacına göre gerekli takip, kontrol ve inceleme mekanizmalarının kurulması ve kurgulanması önem arz etmektedir.

KAYNAKÇA

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu Kabul Tarihi : 10/12/2003 Yayımlandığı Resmî Gazete : Tarih : 24/12/2003 Sayı : 25326.<https://www.mevzuat.gov.tr/>

5393 sayılı Belediye Kanunu Kabul Tarihi : 3/7/2005 Yayımlandığı Resmî Gazete : Tarih : 13/7/2005 Sayı : 25874. <https://www.mevzuat.gov.tr/>

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Tahsis ve Devri Hakkında Yönetmelik Resmî Gazete Tarihi: 10.10.2006 Resmî Gazete Sayısı: 26315.<https://www.mevzuat.gov.tr/>

Suat ŞİMŞEK

*Daire Başkanı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı,
Milli Emlak Genel Müdürlüğü*

İMAR KANUNU'NDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER, ARAZİ VE ARSA DÜZENLEMELERİ HAKKINDA YÖNETMELİK SONRASINDA ARAZİ VE ARSA DÜZENLEMELERİNDE NELER DEĞİŞTİ-IV?

GİRİŞ

Makalemizin ilk 3 sayısında 7181 ve 7221 sayılı Kanunlarla, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 18. maddesinde ve dolayısıyla arazi ve arsa düzenlemesi konusunda yapılan değişiklikleri, 22 Şubat 2020 tarihli ve 31047 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Arazi ve Arsa Düzenlemeleri Hakkında Yönetmelik hükümlerini de dikkate alarak açıklamıştık.

Çalışmanın bu bölümünde parselasyon konusunda 7181 ve 7221 sayılı Kanunlarla yapılan değişiklikleri irdelemeye devam edeceğiz.

28. Düzenleme ortaklık payının alınmadığı durumlarda kamu taşınmazlarıyla hisselendirme ve bu hissenin de doğrudan satışı imkanı getirildi.

Kanun'da olmamasına rağmen, Arazi ve Arsa Düzenlemeleri Hakkında Yönetmelikte yer verilen bir hükümle, düzenleme ortaklık payının alınmadığı durumlarda Belediye/Valilik mülkiyetindeki alanlardan veya Hazine taşınmazlarından tahsis yapılmak suretiyle hisselendirilerek tahsis yapılması imkanı getirilmiştir. Arazi ve Arsa Düzenlemeleri Hakkında Yönetmeliğin 16 ncı maddesine göre, düzenlemeye tabi tutulan parsellerden,

umumi ve kamu hizmet alanlarına denk gelen yerler hariç olmak üzere parselasyon planı yapımı sırasında; üzerindeki yapılar dolayısıyla düzenleme ortaklık payının tamamının ya da bir kısmının alınmadığı ve mevzuata uygun bir imar parselinin oluşturulabildiği hallerde öncelik sırasına göre;

a) Belediye/Valilik mülkiyetindeki alanlardan veya Hazine taşınmazlarından tahsis yapılmak suretiyle hisselendirilerek,

b) Yasalara uygun olarak inşaa edilmiş mevcut yapı nedeniyle kesinti yapılmayan parselde denk gelen miktarı bedele dönüştürmek suretiyle,

parselasyon planı yapılır.

Bu hükmün uygulanabilmesi için gereken şartlar şunlardır:

1) Öncelikle üzerindeki yapılar dolayısıyla düzenleme ortaklık payının tamamının ya da bir kısmının alınmaması gerekir. **Yani DOP kesintisi yapılırsa parseldeki kat mülkiyetinin bozuluyor olması gerekir. Eğer DOP kesilme imkanı var ise (veya tersinden söyler ise herhangi bir parselden DOP kesintisi yapılmışsa) bu parselde, Hazine hissesinin şuyulandırılarak satılma imkanı yoktur.**

2) Yapının bulunduğu alanda, parselasyon esnasında, imar planındaki minimum parsel büyüklüğü kurallarına göre parsel oluşturulabilmesi gerekir. İmar planındaki minimum parsel büyüklüğü koşulu nedeniyle, imar parseli oluşturma imkanı yok ise bu hükmün de uygulanma imkanı yoktur.

3) Bu iki şartın gerçekleşmesi durumunda öncelikle Belediye/Valilik mülkiyetindeki alanlardan veya Hazine taşınmazlarından tahsis yapılmak suretiyle hisselendirilerek tahsis yapılabilir. Bu imkan yok ise DOP bedele dönüştürülür.

Arazi ve Arsa Düzenlemeleri Hakkında Yönetmelikle, bu şekilde hisselendirilen kamu hisselerinin yapı sahibine doğrudan sayılabilme imkanı da getirilmiştir. Yönetmeliğe göre, düzenleme ortaklık payı kesintisi yapılamaması nedeniyle belediye/valilik mülkiyetindeki alanlar veya Hazine taşınmazlarından tahsis yapılmak suretiyle hisselendirilen parsellerdeki kamu hisseleri yapı sahibine rayiç bedel üzerinden doğrudan satılır.

Bu hükme göre hisselendirilen kamu hisseleri, yapı sahibine doğrudan satılabilmektedir. Ancak hissedarın birden fazla olması veya yapının kat mülkiyeti/kat irtifakına konu olması durumunda satışın nasıl yapılacağı, kat mülkiyeti/kat irtifakı bozulmadan bu hisselendirmenin nasıl yapılacağına dair Yönetmelikte açıklama yer almamaktadır.

Bu şekilde hisselendirilen parsellerin satış bedeli, rayiç bedeldir. Yani bu hisseler piyasa rayicinden satılacaktır.

29. Kamu tarafından terk edilmiş alanların tekrar kamuya iadesi düzenlendi.

Yönetmeliğin 17 nci maddesinin 6 ncı fıkrasına göre, kamuya ait mülkiyetlerde; düzenleme ortaklık payı, terk veya bağış yolu ile umumi ve kamu hizmet alanlarına bırakılan alanların, imar planı değişikliği ile umumi ve kamu hizmet alanları

dışında başka bir kullanıma konu edilmesi halinde, bu alanlar kesinti, terk ya da bağış yapılan taşınmazın sahibi kamu kurumu adına tescil edilir.

Bu hüküm özellikle İmar Kanunu'nun 11inci maddesi kapsamında terk edildikten sonra imar planı değişikliği nedeniyle özel mülkiyete konu olabilecek alanlara denk gelen parsellerin, terk yapan eski malike iade edilmemesinden kaynaklanan sorunları çözmek amacıyla konulmuştur.

Üstelik madde sadece terkleri değil, "kesinti, terk ya da bağış" adı altında yapılan tüm uygulamalarını kapsamaktadır. Yani düzenleme ortaklık payı, terk veya bağış yolu ile kamunun ortak kullanımına bırakılan alanların plan değişikliği ile umumi ve kamu hizmet alanları dışında başka bir kullanıma konu edilmesi halinde eski malike iadesi söz konusudur.

Bunlardan terk ve bağışların eski malike iadesinde herhangi bir zorluk söz konusu olmayacaktır. Ama düzenleme ortaklık payı olarak kesilen miktarın nasıl iade edileceği konusu oldukça kafa karıştıracak gibi durmaktadır.

Bunun iki temel sebebi şudur;

1) Her şeyden önce düzenleme ortaklık payı, bir düzenleme alanındaki tüm parsel maliklerinden kesilmektedir. Dolayısıyla, düzenleme alanındaki umumi hizmet alanları, tüm maliklerden kesilen DOP ile oluşturulmaktadır. Yani uygulama sahasında sadece bir malikin olduğu durumlar dışında umumi hizmet alanları, tüm maliklerden kesilen DOP'tan gelmektedir.

2) Bunun devamı olarak, bir düzenleme alanındaki tüm umumi ve kamu hizmet alanları, hamur haline getirilmiş DOP'tan oluşturulmaktadır. **Dolayısıyla plan değişikliğine konu olan alanın, kimden kesilen DOP'tan oluştuğunu tespit etmek (uygulama sahasında sadece bir malikin olduğu durumlar dışında) mümkün değildir.**

30. Düzenleme sahasına giren parsellerin yüzölçümü kontrolünde uygulanacak tecviz formülü değiştirildi.

Arazi ve Arsa Düzenlemeleri Hakkında Yönetmeliğin 31. maddesinde, eski yönetmelikten farklı bir tecviz formülü benimsenmiştir. Maddeye göre arazi ve arsa düzenlemesi yapılacak alan içerisinde kalan kadastro parsellerinin yüzölçümleri koordinatlarına göre hesaplanır ve tescilli yüzölçümleriyle karşılaştırılır. Yüzölçüm farkı; yanılma sınırları içerisinde ise tescilli yüzölçümleri esas alınarak, yanılma sınırları dışında ise tescile konu harita ve planların kontrolüne ilişkin mevzuatınca düzeltilmiş yüzölçümler esas alınarak uygulama yapılır. Yüzölçümü kontrolünde yanılma sınırı miktarının belirlenmesinde, aşağıdaki bağıntılar kullanılır:

F: m2 cinsinden parsel yüzölçümü,

Yapılaşmanın olduğu Köy içinde veya Mahallede: $f = 0.013 \times \sqrt{M} \times F + 0.0003 \times F$

Diğer yerlerde: $f = 0.0004 \times M \times \sqrt{F} + 0.0003 \times F$

Eski Yönetmelikte $D_f = \text{Hata Sınırı}$ (m2 cinsinden), $M = \text{Parselasyon planı ölçüğünün paydası}$, $F = \text{Yüzölçümü}$ (M2 cinsinden) olmak üzere yanılma sınırı

rında şu formül kullanılmaktaydı: $Df = 0.00042 M / F$

31. Parselasyon planlarının onayına ve ilanına dair kurallar belirlendi.

Arazi ve Arsa Düzenlemeleri Hakkında Yönetmelik, parselasyon işlemlerinin encümen tarafından nasıl onaylanacağına ve nasıl ilan edileceğine dair kurallar getirmiştir.

Yönetmeliğin 25 nci maddesine göre, idare ya da taşınmaz sahipleri tarafından yetkilendirilen harita mühendisi tarafından hazırlanan ve imzalanan dokümanları içeren parselasyon planları, onamaya yetkili idareye sunulur. Parselasyon planlarının idarece uygun bulunması durumunda, idarenin görevlendirdiği onaya yetkili harita mühendisleri tarafından imzalanır. DOPO hesabı ve tescile esas dağıtım cetveli onay yapacak idarenin birim amiri tarafından ayrıca onaylanır ve idarenin yetkili amiri tarafından imzalanarak onamaya yetkili karar organına sevk edilir.

Parselasyon planları, parselasyon planına ait belgelerle beraber;

- **Büyükşehirlerde**, Büyükşehir Belediyesi Kanunu kapsamında parselasyon planlarının büyükşehir belediyesince yapılması halinde büyükşehir belediyesi encümeni kararı ile;
- **Büyükşehir ilçe** belediyesince yapılması halinde, ilçe belediye encümeni kararı ve büyükşehir belediyesi encümeni kararı ile;

- **Diğer belediyelerde**, belediye ve mücavir alan içinde belediye encümeni kararı ile;
- **Büyükşehir dışındaki belediyelerin il dışında** ise il idare kurulu kararı veya parselasyon planlarını onaylamaya yetkili idarenin onayından sonra yürürlüğe girer.

Parselasyon planları bir ay müddetle onaylayan idaresine göre belediyede ya da valilikte askıya çıkarılır ve eş zamanlı olarak internet sitesinde yayımlanır. Ayrıca belediye duyurusu, gazete ve benzeri mutata vasıtalarla da duyurulabilir.

Sürenin sonunda itiraz olmaması durumunda parselasyon planları kesinleşir. İtiraz olması durumunda ise itirazlar ilgili idare tarafından değerlendirilir. İtirazların uygun bulunmaması durumunda, gerekçelerin belirtildiği ilgili idare kararıyla parselasyon planları kesinleşir. İtirazların uygun bulunması durumunda, gerekli düzenlemeler yapıldıktan sonra tekrar hazırlanan parselasyon planı, ilgili idare tarafından onaylanarak askı ve kesinleşme süreci yeniden başlatılır. Parselasyon planında, herhangi bir sebeple değişiklik olması durumunda, bu süreçler tekrarlanır.

Düzenleme sahasındaki maliklerin detaylı bilgilendirilmesi amacıyla, üçüncü fıkrada belirtilen askı işlemi öncesinde uygun bulunacak sürelerde ve yerlerde idarece ön askı işlemi ya da işlemleri yapılabilir. Bu işlem zorunlu olmayıp, idarenin gerek görmesi halinde bilgilendirme ve hizmet kalitesini artırmak amacıyla uygulanabilir.

İlgili idare onayı/kararı ve askı işlemlerinden sonra kesinleşen parselasyon planı, tapu ve kadastro mevzuatına göre; ilgili kadastro müdürlüğünce kontrol edilerek onaylanır ve tapu müdürlüklerince tescil edilir.

32. Hatalı parselasyon planlarının nasıl düzeltileceği belirlendi.

Yönetmeliğin 38 inci maddesine göre, tescil edilen parselasyon planlarının bulunduğu alanda, aşağıdaki maddelerin belgelerle tespit edilmesi durumunda, bu hatalar mevcut tescilli parselasyon planı üzerinden giderilemiyorsa, idarece sadece hatanın giderilmesine yönelik; geri dönüşüm işlemleri ile birlikte aynı anda yeni bir imar uygulaması işlemi 25 inci maddede belirtilen usullere göre gerçekleştirilebilir.

a) Düzenleme sahasında bulunan parsel ya da parsellerin uygulamaya alınmaması.

b) Orman, mera, askeri yasak ve özel güvenlik alanları gibi özel kanunlarla korunan alanların ilgili kurumun uygun görüşü olmadan uygulamaya alınmış olması.

c) Parsel yüzölçümünün yanlış girilmesi.

ç) Kamulaştırma kararı alan kurumun kamulaştırma amacı dışında kullanılabilmesine dair görüşü olmadan, kamulaştırmadan arta kalan kısımlar hariç olmak üzere kamulaştırılan ya da kamulaştırma işlemi devam eden taşınmazların yerinde korunmaması ve düzenleme ortaklık payı kesilmesi.

d) Tescilli kültür varlıklarının korunmaması.

e) Düzenleme ortaklık payının yanlış hesaplanması.

33. Umumi hizmetlere ve kamu hizmetlerine ayrılan alanlarda özel tesis yapılması imkanı getirildi.

Yönetmeliğin 36 ncı maddesine göre, yol, meydan, ibadet yerleri, park ve çocuk bahçeleri hariç olmak üzere, uygulama imar planında umumi hizmetlere ve kamu hizmetlerine ayrılıp da kamuya geçişi sağlanamayan özel mülkiyete konu yapı yapılabilecek alanlarda, imar planıyla getirilen kullanım alanı sınırları içerisindeki tüm maliklerin talebinin olması ve imar planında ayrılan kamu hizmet tesis alanlarını yapmakla yükümlü idarenin uygun görmesi halinde imar planındaki kullanım amacına uygun özel tesis yapılabilir.

Özel tesis yapılacak taşınmazın tapu kaydına, kamu hizmet tesis alanlarını yapmakla yükümlü idare tarafından; imar planındaki kullanım fonksiyonu ve süresi ile imar planındaki kullanım amacı dışında kullanılmayacağı, hiçbir şekilde imar plan değişikliği ile özel mülkiyete konu fonksiyon getirilemeyeceği, umumi ve kamu hizmet fonksiyonu dışında kullanılmayacağına dair tapu kütüğünün beyanlar hanesine belirtme yapılır.

Bu alanlarda yapılacak tesislerle ilgili ruhsata esas tüm projelerin, kamu hizmetini sunmakla yükümlü idarece, daha sonra üzerindeki yapıyla kamulaştırıldığında kamusal faaliyetin ilgili mevzuatı çerçevesinde sürdürülebilece-

ğinin uygun görülerek onaylanması ve yapım süresince denetiminin yapılması şartı ve denetim yapacak ilgili personelin bildirilmesi ile ruhsat vermeye yetkili ilgili idaresine görüşünü ve projelerini göndermesi sonrasında imar planındaki yapılaşma şartlarına göre ruhsat alınarak inşaata başlanabilir. Ancak tesis, yapım işlerine başlanılmasından, yapı kullanma izin belgesi alınarak kullanıma hazır hale gelinceye kadar yükümlü idare ve ruhsatı veren idarenin kontrol ve takibine tabi olur.

SONUÇ

İmar Kanunu'nun 18 inci maddesinde 7181 ve 7221 sayılı Kanunlarla yapılan değişiklikleri ve Arazi ve Arsa Düzenlemeleri Hakkında Yönetmelikle getirilen yenilikleri irdelemeye çalıştığımız bu makale serimizin sonunda,

yapılan düzenlemeleri şu şekilde sıralayabiliriz:

1) Parselasyon yapılmadan ifraz yapılamaması kanun hükmü haline getirildi.

2) Parselasyon planlarının ve işlemlerinin yapılması kanuni süreye bağlandı.

3) Uygulamada kullanılan fakat yönetmelikte olmayan cetvellere yeni yönetmelikte yer verildi.

4) Parselasyon planlarının tebliğ edilmiş sayılacağı hüküm altına alındı.

5) Düzenleme ortaklık payı oranı yüzde 45'e yükseltildi.

6) Düzenleme ortaklık payı kesintisinin nedeni, yasal dayanağa kavuşturuldu.

7) Düzenleme ortaklık payından karşılanabilecek alanlar artırıldı.

8) Düzenleme ortaklık payının belirli bir sıraya göre alınması esas benimsendi.

9) Kapanan yolların, belediye adına ihdas edilemeyeceği ve düzenleme ortaklık payı hesabına değerlendirileceği hüküm altına alındı.

10) Düzenleme ortaklık payı kesintisinin yeterli olmaması durumunda, tescil harici alanların ve hazine taşınmazlarının düzenleme ortaklık payı için tahsisi esas benimsendi.

11) Tescil harici alanların hazine adına tescil edileceği açıklığa kavuşturuldu.

12) Parselasyon için yapılacak kamulaştırmaların hangi usulde ve hangi idare tarafından yapılacağı belirlendi.

13) Umumi hizmet alanları için yapılacak kamulaştırmalar süreye bağlandı.

14) Düzenleme ortaklık payı olarak kesilen alanların uygulama sonrasında kimin adına tescil edileceği kanuni düzenlemeye kavuşturuldu.

15) İkinci kez DOP alınabileceği kabul edildi.

16) Daha önce terk yapılan parsellerden DOP alınabilmesi kanuni esasa bağlandı.

17) Parselasyon işlemlerine hazırlık amacıyla, kadastro müdürlüğüne mül-

kiyet raporu düzenlenmesi ve uygulanın bu rapordaki veriler esas alınarak yapılması esası benimsendi.

18) Parselasyon planı açıklama raporu hazırlanması esası benimsendi.

19) Sit alanlarındaki uygulamalarda ilgili kurumun uygun görüşü alınmadan uygulama yapılamayacağı esası benimsendi.

20) Aynı yerden parsel verilmesi, kanuni dayanağa kavuşturuldu.

21) Müstakil parsel verilmesi ilkesi açıklığa kavuşturuldu.

22) Ferdileştirme kanuni dayanağa kavuşturuldu.

23) Asgari parsel büyüklüğü kuralı getirildi.

24) Değer artışın kaynaklanan rantın bir kısmının kamu aktarılması esası benimsenmiştir.

25) Parselasyonun iptali durumunda geri dönüşümün nasıl yapılacağı, kuralara bağlandı.

26) Geri dönüşümün fiilen imkansız olduğu durumlara yapılacak işlemler

kanunu düzenlemeye kavuşturulmuştur.

27) Kamu idareleri tarafından kamulaştırılan ve imar planında da aynı kullanım amacına ayrılan kamuya ait taşınmazların parselasyondaki durumu açıklığa kavuşturuldu.

28) Düzenleme ortaklık payının alınmadığı durumlarda kamu taşınmazlarıyla hisselendirme ve bu hissenin de doğrudan satışı imkanı getirildi.

29) Kamu tarafından terk edilmiş alanların tekrar kamuya iadesi düzenlendi.

30) Düzenleme sahasına giren parsellerin yüzölçümü kontrolünde uygulanacak tecviz formülü değiştirildi.

31) Parselasyon planlarının onayına ve ilanına dair kurallar belirlendi.

32) Hatalı parselasyon planlarının nasıl düzeltileceği belirlendi.

33) Umumi hizmetlere ve kamu hizmetlerine ayrılan alanlarda özel tesis yapılması imkanı getirildi.

34) DOP'un bedele dönüştürülmesi kanuni dayanağa kavuşturuldu.

Mahmut ÇOLAK
Sosyal Güvenlik Başmüfettişı

MAHALLİ İDARE ŞİRKET GENEL MÜDÜRLERİNE FAZLA ÇALIŞMA ÜCRETİNİN ÖDENİP ÖDENEMEYECEĞİ

1. GİRİŞ

Bilindiği üzere, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "şirket kurulması" başlıklı 70 inci maddesine göre; *"belediye kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre şirket kurabilir."*

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun "şirket kurulması" başlıklı 52 nci maddesine göre; *"İl özel idaresi kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre sermaye şirketleri kurabilir."*

Mahalli idare şirketleri 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları

Hakkında Kanun'un "Mahalli İdarelerde Özelleştirme Uygulamaları" başlığını taşıyan 26'ncı maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan *"belediyeler ve diğer mahalli idareler ile bunların kurdukları birlikler tarafından ticari amaçla faaliyette bulunmak üzere ticari kuruluşlar kurulması, mevcut veya kurulacak şirketlere sermaye katılımında bulunması, Cumhurbaşkanının iznine tabidir."* hükmüne istinaden kurulmaktadır.

696 sayılı KHK ile hizmet alımı yoluyla çalıştırılan işçilerin mahalli idarelerde mahalli idare şirketlerine geçirilen işçilerin istihdamı için, İçişleri Bakanlığının 11.01.2018 tarihli E.1075 sayılı Genelgesi ile il özel idareleri ve nüfusu 50.000'den

fazla olan belediyeler ile bağlı kuruluşlarının anonim veya limited şirket; nüfusu 50.000'den az olan belediyelerin ve 35 kişiden az işçi statüsünde personel istihdam edecek olan mahalli idare birliklerinin limited şirket kurmaları talimatlandırılmıştır.

Bu kapsamda mahalli idare şirketlerinde müdür veya genel müdür statüsünde olanların başka bir ifadeyle üst düzey yöneticilerine, 4857 sayılı İş Kanunu'nun "fazla çalışma ücreti" başlıklı 41 inci maddesi kapsamında fazla çalışma ücretinin ödenip ödenemeyeceği çalışmamızın konusunu oluşturacaktır.

2. MAHALLİ İDARE ŞİRKETLERİNDE ÜST DÜZEY YÖNETİCİ

Üst düzey yönetici, kelime anlamına bakıldığında; bir işyerinde yönetici konumunda çalışan işçilerden, hiyerarşik olarak üst düzeyde bulunan çalışanları ifade etmektedir. Yargıtay'a göre üst düzey yönetici; görev ve sorumluluğunun gerektirdiği ücret ödenen, kendisine aynı yerde görev ve talimat veren bir başka yönetici ya da şirket ortağı bulunmayan, çalışma gün ve saatlerini kendisi belirleyen işçidir. Öyle ki; işçinin ücretinin yüksek olması ya da onun unvanı tek başına, üst düzey yönetici olup olmama açısından sonuç doğurmaz.¹

Yüksek Mahkeme verdiği bir kararda; şirket üst düzey yönetici ve yetkilisi olup olmadığı hususunun etraflıca araştırılıp sonucuna göre karar verilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Kararın incelenmesinden, imza sirkülerinde şirketin

iki ortağının şirket müdürü oldukları anlaşılmış, diğer ortağın ise sadece ortak olduğu belirlenmiştir. Müdür konumunda olmayan diğer ortağın üst düzey yönetici ve yetkili sayılmaması gerekir. Tüzel kişiliğe haiz işverenliklerde genel müdür, yönetim kurulu üyeleri, şirket ortağı ve şirket müdürleri üst düzeydeki yönetici ve yetkililer olarak kabul edilir.²

Yüksek Mahkeme verdiği bir kararda; şirket ortaklarının müdür sıfatıyla hep birlikte şirketi idare ve temsile yetkili olduğuna karar vermiştir. Kararın incelenmesinden; şirket ortaklarından birinin işletme müdürü, diğerinin işletme genel müdürü, bir diğerinin ise işletme genel müdür muavini olduğu tespit edildiğinden, üst düzey yönetici oldukları sonucu doğmaktadır.³

Dönemin SSK uygulamalarında; Sosyal Sigortalar Kurumu özel veya kamu sektöründe faaliyet gösteren şirketlerin prim alacaklarının tahsilinde güçlüklerle karşılaşılması üzerine 1-73 Ek sayılı Genelge ile borç ihtarlarının şirket tüzel kişiliği ile birlikte şirketin yönetim kurulu üyesi, murahhas aza, genel müdür, müdür, şirketi temsile yetkili ortak, sorumlu muhasip gibi üst düzey yönetici ve yetkililerine yapılması ve alacakların bu kişilerden tahsili yoluna gidileceğini hükme bağlamıştır.⁴

Üst düzey yöneticinin tespitinde Yargıtay ticaret sicil dosyası ve ticaret siciline gönderilen yazılar ticaret sicil gazetesin-

1 BAYSAL Mustafa, Üst Düzey Yöneticinin Fazla Çalışma Ücreti, Yaklaşım, Temmuz 2016, Sayfa 283

2 Yrg. 10. HD., T. 29.09.1997, E. 1997/5463, K. 1997/6327

3 Yrg. 10. HD., T. 24.03.1997, E. 1997/2287, K. 1997/2262

4 Sosyal Sigortalar Kurumu Hukuk Müşavirliği'nce çıkarılan "şirket üst düzey yöneticileri" konulu 09.03.1994 tarihli 1-73 Ek sayılı Genelge

de yayınlanan yönetim kurulu kararlarının esas alınmasını gerekli görmektedir.⁵

Şirket yönetimi kişinin şirketi temsil ve idareye yetkili olduğu yönünde karar almışsa bu kişi üst düzey yönetici sayılır. Şirketin mali konularında işlem yapmaya yetkili olmayan kişiler ise üst düzey yönetici sayılmaz.⁶

Anonim şirket yönetim kurulu üyelerinin üst düzey yönetici sayılmaları için bu kişinin yönetim kurulunda başkan veya başkan yardımcısı gibi unvan taşıması veya imzaya yetkili üye olması veya şirketin yönetiminde mali konularda yetkili genel müdür, finansman müdürü gibi üst düzey sorumluluk taşıması gerekir.⁷

Limited şirkette ortaklar kurulu kararıyla işletme müdürü olan ortağa primlerin ödenmesi konusunda sorumluluk verilmişse şirketin diğer ortaklarının üst düzey yönetici olarak sorumlu olmaları mümkün değildir.⁸

Şirketin idare ve borçlarının ödenmesinde, güncel işlerin yürütümünde inisiyatif elinde bulunduran kişiler üst düzey yönetici sayılır.⁹

Anonim şirket ortaklarının prim borçlarından dolayı müteselsil sorumlu tutulabilmesi için, o kişinin yönetim kurulunda başkan veya başkan yardımcısı gibi unvan taşıması veya imza yetkisine sahip üye olması veya şirketin yöneti-

minde parasal konularda yetkili genel müdür, finansman veya muhasebe müdürü gibi üst düzeyde sorumluluk taşıyan bir görevli olması gerektiği Yüksek Mahkeme kararlarında vurgulanmıştır.¹⁰

Bir çalışanın üst düzey yöneticisi olup olmadığının tespitinde; ünvan, ücret ve yetki önemli rol oynar.

Yargı kararlarına göre; yönetim kurulu başkanı ve genel müdür¹¹, bölge temsilcisi¹², işletme müdürü¹³, inşaat emlak müdürü¹⁴, üretim müdürü¹⁵, idari işler müdürü¹⁶, ihracat müdürü¹⁷ üst düzey yönetici olarak değerlendirilmiştir.

Yargı kararlarına göre; satış temsilcisi¹⁸, mutfak şefi¹⁹ üst düzey yönetici olarak değerlendirilmemiştir.

Üst düzey yöneticinin ücreti de belirleyici bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Aylık ücreti de bu unvanına göre ve asgari ücretin yaklaşık olarak 13 katı tutarında belirlenmiştir. Dairemizin istikrar kazanmış görüşüne göre bu tür çalışan işyeri üst yöneticinin ücreti de buna göre belirlendiğinden fazla mesai ücret alacak isteği talep etmesi mümkün değildir.²⁰

Üst düzey yöneticinin işyerinde çalış-

10 Yrg. 21. HD., T. 07.06.1999, E/K. 3875/4011; Yrg. 21. HD., T. 26.09.2000, E/K. 5121/6113

11 Yrg. 9. HD., T.28.06.2005, E. 2004/28346, K. 2005/22954

12 Yrg. 9. HD., T.23.05.2006, E. 2006/6816, K. 2006/15190

13 Yrg. 9. HD., T.27.06.2006, E. 2006/13671, K. 2006/18967

14 Yrg. 9. HD., T.06.10.2004, E.2004/5887, K. 2004/22153

15 Yrg. 9. HD., T.09.10.2003, E. 2003/3737, K. 2003/16432

16 Yrg. 9. HD., T.19.06.2001, E. 2001/6100, K. 2001/10524

17 Yrg. 9. HD., T.27.06.2011, E. 2011/21293, K. 2011/18982

18 Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, T.05.10.2011, E. 2011/9-479, K. 2011/592

19 Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, T.24.12.2008, E. 2008/9-774, K. 2008/785

20 Yrg. 9. HD., T.27.06.2006, E. 2006/13671, K. 2006/18967; Yrg.

9. HD., T.14.03.2005, E. 2004/19804, K. 2005/8199

5 Yrg. 10. HD., T. 18.12.1997, E. 10513, K. 902

6 Yrg. 21. HD., T. 17.06.2003, E. 2003/4801, K. 2003/5741

7 Yrg. 21. HD., T. 21.12.2002, E. 2002/9012, K. 2002/9985

8 Yrg. 10. HD., T. 24.03.1997 E. 2287, K. 2262

9 Yrg. 21. HD., T. 17.06.2002, E/K 4264/5767

şan diğer çalışanların iş sözleşmesini feshetmek yetkisi de belirleyici bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır.²¹

3. İŞVEREN VEKİLLİĞİ

4857 sayılı İş Kanunu'nun "tanımlar" başlıklı 2 nci maddesinin beşinci ve altıncı fıkralarına göre;

"İşveren adına hareket eden ve işin, işyerinin ve işletmenin yönetiminde görev alan kimselere işveren vekili denir. İşveren vekilinin bu sıfatla işçilere karşı işlem ve yükümlülüklerinden doğrudan işveren sorumludur.

Bu Kanunda işveren için öngörülen her çeşit sorumluluk ve zorunluluklar işveren vekilleri hakkında da uygulanır. İşveren vekilliği sıfatı, işçilere tanınan hak ve yükümlülükleri ortadan kaldırmaz."

4857 sayılı Kanunun "feshin geçerli sebebe dayandırılması" başlıklı 18 inci maddesinin beşinci fıkrasına göre;

"İşletmenin bütününe sevk ve idare eden işveren vekili ve yardımcıları ile işyerinin bütününe sevk ve idare eden ve işçiyi işe alma ve işten çıkarma yetkisi bulunan işveren vekilleri hakkında bu madde, 19 ve 21 inci maddeler ile 25 inci maddenin son fıkrası uygulanmaz."

4. ÜST DÜZEY YÖNETİCİNİN İŞVEREN VEKİLİ SAYILIP SAYILMAYACAĞI

Yukarıda yer alan yargı kararları çerçevesinde üst düzey yönetici olarak tanımlanan kesim 4957 sayılı Kanun açısından işveren vekili statüsünde de-

ğerlendirilmesi mümkündür. Şöyle ki; üst düzey yönetici konumunda bulunan kişi çalışma gün ve saatlerini doğrudan kendisi belirliyor, kendisine görev ve talimat veren daha üst bir yönetici, şirket ortağı, yönetim kurulu üyesi, yönetim kurulu başkanı sıfatıyla yoksa bu kişi işveren vekili sayılmamalıdır. Kural olarak işveren vekili işçi sayılır. **İşveren vekili, işveren tarafından bizzat veya temsilcisi vasıtasıyla yazılı, şifahi veya zımni olarak atanmalıdır.**

İşveren vekilleri, başkaca bir sınırlama yoksa, işverenin yapabileceği tüm işlemleri yapabilir. İşveren adına sözleşme yapma, işçi işe alma, işçinin iş sözleşmesini sona erdirmeye, tebligat alma, iş müfettişleriyle birlikte tutanak düzenleme, beyanda bulunma, yönetme ve temsil vs. yetkileri bulunmaktadır. Müdür ya da müdürler anonim şirketlerdeki yönetim kurulunun yetkisine sahiptirler ve işveren vekili sayılırlar. **Yine Yargıtay uygulamasına göre, üst düzey yöneticiler (ki çok kere işveren vekilidirler) çalışma saatlerini, günlerini kendileri belirledikleri için fazla çalışma ücreti alamayacaklardır.**²²

İş güvencesinden yararlanma şartlarından biri, işçinin statüsüne ilişkin şart olup, yetkili işveren vekili olmaması gerekir. **Şöyle ki, işletmenin bütününe sevk ve idare eden işveren vekili ve yardımcıları ile işyerinin bütününe sevk ve idare eden ve işçiyi işe alma ve işten çıkarma yetkisi bulunan işveren vekilleri iş güvencesinden yararlanamazlar.**

21 Yrg. 9. HD., T.09.10.2003, E. 2003/3737, K. 2003/16432

22 TIRYAKI Hamit, İşveren Vekilliğinin Özellikleri, E-Yaklaşım, Ekim 2013, Sayfa 250

5. ÜST DÜZEY YÖNETİCİYE FAZLA ÇALIŞMA ÜCRETİNİN ÖDENİP ÖDENEMEYECEĞİ

Davalı işveren ise davacının üst düzey yönetici olduğunu, mesaisini kendisinin işverenin onayı olmadan belirlediğini, işverenin onayı olmadan işçinin kendi inisiyatifi ile yaptığı fazla ve tatil çalışmalarından işverenin sorumlu tutulamayacağını, bordroları da ihtirazi kayıt koymadan imzalaması nedeni ile fazla mesai ve tatil ücreti talep edemeyeceğini, müdür konumu nedeni ile fazla mesai ücretinin ödenen ücretin içinde olduğunu savunmuştur. Mahkemece, uçuş hizmetleri müdürü olarak görev yapan üst düzey yönetici konumunda sayılamayacağı, havaalanındaki işyerinin işverenin bürosu niteliğinde olduğu, uçakların kalkış iniş saatlerine göre davacının işyerinde çalışmasının zorunlu olduğu, mesai saatlerinin kendisinin belirlenmesinin mümkün olmadığı, davacının yaptığı işin fazla mesai ve tatil çalışma yapılmasının gerektirdiği, tanıkların doğruladığı, davacının ara dinlenme sonrası günde 2, 5 saat fazla mesai yaptığı, hesaplanan fazla mesai ve tatil alacaklarından hakkaniyet indiriminin açılacak ek davada değerlendirileceği gerekçesi ile fazla mesai, hafta ve ulusal bayram ve genel tatil ücret alacaklarının kabulüne karar verilmiştir. İşyerinde en üst düzey konumda çalışan işçinin görev ve sorumluluklarının gerektirdiği ücretinin ödenmesi durumunda ayrıca fazla ve tatil çalışmaları karşılığı ücrete hak kazanılması olanaklı değildir. Bununla birlikte üst düzey yönetici konumunda olan işçiye aynı yerde görev ve talimat veren bir yönetici ya da şirket ortağı bulunması

durumunda, işçinin çalışma gün ve saatlerini kendisinin belirlediğinden söz edilemeyeceğinden yasal sınırlamaları aşan çalışmalar için fazla mesai ve tatil çalışmaları karşılığı ücret talep hakkı doğar.²³

Somut uyuşmazlıkta, davacının davalı işverenin Antalya işyerinde Uçuş Hizmetler Müdürü olarak çalıştığı, iş sözleşmesinde yüksek ücret yanında satışların belli bir oranında prim ödeneceği, ayrıca işe gidiş gelişlerinde kullanılmak üzere araç kiralanacağı, araç kira bedelinin işveren tarafından karşılanacağı kararlaştırılmıştır. İş sözleşmesindeki bu ayrık düzenlemeler dikkate alındığında, davacının üst düzey yönetici olduğu, çalışma düzenini kendisinin belirlediği tereddüde yer vermeyecek şekilde açıktır. Davacıya görev ve sorumlulukları nedeni ile ücret ve prim ödemesi takdir edildiğinden, ayrıca fazla mesai ve tatil çalışmaları karşılığı ücreti talep etmesi olanaklı değildir. Fazla mesai, hafta tatil ve ulusal bayram ve genel tatil çalışmaları karşılığı ücret alacaklarının reddi yerine yazılı gerekçe ile kabulü hatalıdır.²⁴

İşyerinde üst düzey yönetici konumunda çalışan işçi, çalışma gün ve saatlerini kendisinin belirlediğinden, görev ve sorumluluklarının gerektirdiği ücretinin ödenmesi durumunda, ayrıca fazla çalışma ücretine hak kazanamaz. Dosyadaki bilgi ve belgelerden, davacının, işyerinde petrol istasyonu işletme müdürü olarak görev yaptığı anlaşılmaktadır. Davacı üst düzey yönetici olmakla çalışma saatleri-

23 Yrg. 9. HD., T. 28.04.2005, E. 2004/ 24398, K. 2005/ 14779; Yrg. 9. HD., T. 09.12.2004, E. 2004/ 11620, K. 2004/ 27020

24 Yrg. 9. HD., T. 01.04.2008, E. 2007/18589, K. 2008/7133

ni ve sürelerini kendisi belirlediği gibi, davacının bu çalışma şekli dikkate alınarak ücreti kararlaştırılmıştır. Bu itibarla, davacı fazla mesai alacağına hak kazanamaz. Mahkemece fazla mesai alacağının reddine karar verilmelidir.

Davalı vekili, davacının iş yerinde üst düzey yönetici ve aynı zamanda (B) grubu imza yetkilisi olduğunu, çalışma saatlerini serbestçe belirleyebildiğini, davacıya bu husus nazara alınarak ücret ödendiğini ve fazla çalışmaya ilişkin diğer itirazlarını belirterek davanın reddini savunmuştur.

Mahkemece, davacının davalı iş yerinde akaryakıt istasyonu müdürü olarak çalıştığı, dosya kapsamına göre fazla çalışma yaptığının anlaşıldığı, davacının işçi alıp çıkarma yetkisi bulunmadığı, istasyon sorumlusu müdür olarak çalıştığı, işveren temsilcisi olmayıp, dosya içeriğinde bulunan imza sirkülerinin davacının iş yeri ile ilgili bazı işlemleri takip etmesi için verildiği, davacının yasada belirtilen şekilde üst düzey yönetici olmadığı gerekçesiyle direnme kararı verilmiştir.

Direnme yoluyla Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık, somut olayda davacının davalıya ait işyerinde üst düzey yönetici olarak çalışıp çalışmadığı, burada varılacak sonuca göre fazla çalışma alacağı nahak kazanıp kazanamayacağı noktasında toplanmaktadır.”Üst düzey yönetici” kavramı salt hukuki bir kavram olmayıp, işletme organizasyonu ile de yakından ilgili bir kavramdır. Bu haliyle “işveren vekili” kavramı ile ilişkili olduğu fakat bu kavramı da kapsayan bir konu-

mu ifade ettiği söylenebilir.

4857 sayılı İş Kanunu’nun 2’nci maddesinin dördüncü fıkrasında işveren adına hareket eden ve işin, işyerinin ve işletmenin yönetiminde görev alan kişiler “işveren vekili” olarak tanımlanmış; 18’incimaddesinde ise işletmenin bütünü sevk ve idare eden işveren vekili ve yardımcıları ile iş yerinin bütünü sevk ve idare eden ve işçiyi işe alma ve işten çıkarma yetkisi bulunan işveren vekillerinin iş güvencesi hükümlerinden yararlanmayacakları belirtilmiştir.

Bu açıklamalar ışığında üst düzey yönetici, ilke olarak iş yerinde işveren vekili sıfatını taşımanın ötesinde işyerinin bütünü sevk ve idare eden, işçilerin çalışmalarını ve çalışma saatlerini düzenleyerek onlara emir ve talimat veren, duruma ve iş yeri düzenine göre işe alma ve işçi çıkarma yetkisini de taşıyabilen kimse olarak tanımlanabilir. Ancak aynı yerde kendisine görev ve talimat vererek denetleyen, çalışma saatlerini belirleyen başka bir yönetici veya şirket ortağının bulunması hâlinde kişinin üst düzey yönetici olmadığının kabulü yoluna gidilebilir.

Çalışma gün ve saatlerinin bizzat belirlenebilmesi yetkisi de üst düzey yöneticilik sıfatının benimsenebilmesi için kabul edilen kriterlerden biridir.Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 15.11.2006 tarihli ve 2006/9-676 E., 2006/727 K. ve 24.12.2008 tarihli ve2008/9-774 E., 2008/785 K.; 15.03.2017 tarihli ve 2014/22-2421 E., 2017/508 K.; 20.12.2017 tarihli ve2017/22-2523 E., 2017/2004 K. sayılı kararlarında da açıkça benimsendiği üzere, iş yerinde üst düzey konumda

çalışan işçinin, görev ve sorumluluklarının gerektirdiği ücretinin ödenmesi durumunda ayrıca fazla çalışma ücretine hak kazanılması olanaklı değildir.

Davacı tarafından imzalanan “iş sözleşmesi-yönetici” başlıklı sözleşme ve eklerinde davacının yapacağı iş “departman yöneticisi” olarak tanımlanmıştır. Yine 07.04.2010 tarihli Yönetim Kurulu kararı ile davacının kararda belirtilen hususlarda davalı şirketi temsil ve ilzama yetkili olduğu karara bağlanmıştır. Açıklanan bu maddi ve hukuki olgular ışığında, dosya kapsamına göre, davalıya ait iş yerinde işletme müdürü olarak çalışan davacının, kendisine emir ve talimat veren daha üst düzeyde bir yöneticinin bulunduğu hususunun ispat edilemediği sabittir.

Öte yandan, dava dilekçesi ile dosyadaki bilgi ve belgelerden, davacının fesih tarihi olan 31.03.2010 tarihi itibarıyla ücretinin brüt 7.500,00TL olduğu ve asgari ücretin yaklaşık on katına karşılık geldiği anlaşılmaktadır. Bu durumda, davacının davalıya ait iş yerinde üst düzey yönetici olarak çalıştığı sonucuna varılmıştır.

O hâlde, üst düzey yönetici olan, çalışma saatlerini kendisi belirleyen, görev ve sorumluluklarının gerektirdiği ücret kendisine ödenen davacının fazla çalışma ücretine hak kazanamayacağı ortadadır.²⁵

İşyerinde üst düzey yönetici konumunda çalışan işçi, görev ve sorumluluklarının gerektirdiği ücretinin ödenmesi durumunda, ayrıca fazla çalışma ücretine hak kazanamaz. Bununla birlikte üst düzey yönetici konumunda olan işçiye aynı

yerde görev ve talimat veren bir başka yönetici var ise işçinin çalışma gün ve saatlerini kendisinin belirlemesi söz konusu olmayacağından, kanunda öngörülen çalışma saatlerini aşan çalışmalar için fazla çalışma ücreti talep hakkı doğar. Bu bakımdan yönetici olarak çalışan işçiye başkaca bir amir, şirketin yöneticisi, yönetim kurulu üyesi vb. tarafından fazla çalışma yapması yönünde bir talimatın verilip verilmediği belirlenmelidir. Somut olayda; davacının davalı ilaç firmasında en son bölge müdürü olarak çalıştığı sabittir. Bölge müdürünün görev tanımına dair belgelerden; aynı işyerinde kendisine emir ve talimat veren başka bir yönetici bulunmadığı anlaşılmakla; davacının fazla çalışma alacağı talebinin reddine karar verilmesi gerekirken, yazılı gerekçeyle kabulü hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.²⁶

Davacının davalı kurumun genel müdürlüğü nezdinde kredi kartları satış bölümü müdür yardımcısı ve müdürü olarak çalıştığı hususunda bir anlaşmazlık bulunmamaktadır. Dosyadaki deliller ve tanık beyanlarıyla çalışanın üstünde çalışma şartlarını ve mesai saatlerini yönlendirebilecek konumda üst düzey yöneticiler de olduğu hususunda bir tereddüt bulunmamaktadır. Kaldı ki davalı işveren fazla mesai yaptırmadığına ilişkin iddiasını da doğrulayabilmiş değildir. Davacının mesaisini kendi inisiyatifiyle ve tümüyle tek başına belirleyebilecek konumda bulunmadığı hususu göz ardı edilerek fazla mesaiye ilişkin talebinin reddi yönünde karar verilmiş olması yerinde görülmemiştir.²⁷

25 Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, T.16.04.2019, E.2015/3698, K.2019/469

26 Yrg. 22. HD., T.29.09.2014, E. 2014/20414, K. 2014/25810

27 Yrg. 7. HD., T.28.06.2013, E. 2013/4532, K. 2013/12141

Somut olayda Mahkemece fazla çalışma ücretinin reddine karar verilmiş ise de, tanık anlatımlarından davacının fazla çalışma yaptığı anlaşılacakla birlikte kendisinin mesaisini belirleyip belirlemediği, yani üst düzey yönetici konumunda olup olmadığı anlaşılammaktadır. Ayrıca bu konu hakkında davalının savunmalarını doğrular mahiyette bir belgenin de dosyada bulunmadığı görülmektedir.²⁸

Mahkemece, davacının üst düzey görevli olup olmadığının belirlenmesi amacıyla davalı işyerine ait organizasyon şeması getirtilerek, davacıya çalışma saatleri konusunda talimat verilip verilmediği, fazla çalışma yapmasını gerektirecek şekilde işletmesel hedefler belirlenip, belirlenmediği ve davacının çalışma saatlerine yönelik olarak puantaj kayıtlarının olup, olmadığının tespiti gerekirken yazılı şekilde hüküm kurulması hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.²⁹

Yargı kararlarına göre üst düzey yöneticilere fazla çalışma ücretinin ödenmesinin sebepleri şunlardır:

1- Günlük çalışma saatini doğrudan kendisinin tespit etmesi: Üst düzey yönetici mesaisini kendisi ayarlar³⁰, işe geliş gidiş saatlerini kendisi belirler³¹ ve işyerinde yüksek ücret alarak görev yapan üst düzey yöneticiye işveren tarafından fazla çalışma yapması yönünde açık bir talimat verilmemişse, görevinin gereği gibi yerine getirilmesi noktasında kendisinin

28 Yrg. 9. HD., T.13.06.2013, E. 2011/14819, K. 2013/18317

29 Yrg. 9. HD., T.05.07.2010, E. 2008/29315, K. 2010/22098

30 Yrg. 9. HD., T.14.03.2005, E. 2004/19804, K. 2005/8199; Yrg. 9. HD., T.28.06.2005, E. 2004/28346, K.2005/22954

31 Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, T.05.10.2011, E. 2011/9-479, K. 2011/592

belirlediği çalışma saatleri sebebiyle fazla çalışma ücreti talep edemez.³²

2- Ücretinin yüksek belirlenmesi: İşyeri üst yöneticinin ücreti buna göre belirlendiğinden fazla mesai ücret alacak isteği talep etmesi mümkün değildir.³³ İşyerinde en üst düzey konumda çalışan işçinin görev ve sorumluluklarının gerektirdiği ücretinin ödenmesi durumunda ayrıca fazla çalışma ücretine hak kazanamaz.³⁴ İşyerinde en üst düzey konumda çalışan işçinin görev ve sorumluluklarının gerektirdiği ücretinin ödenmesi durumunda ayrıca fazla çalışma ücretine hak kazanılması olanaklı değildir.³⁵

3- Yukarıda iki nedene bağlı olması üst düzey yönetici olduğu anlamına gelmesi: Bu ünvana sahip işçiler işletmenin en üst düzeyde çalışanı kabul edilir³⁶ ve hak etmiş olduğu bir ücreti varsa sırf bu statü nedeniyle ödenmesi gerekir.³⁷

Yargıtay özetle; işyerinde üst düzey yönetici konumda çalışan işçinin, görev ve sorumluluklarının gerektirdiği ücretinin ödenmesi durumunda, ayrıca fazla çalışma ücretine hak kazanamayacağı, bununla birlikte üst düzey yönetici konumunda olan işçiye aynı yerde görev ve talimat veren bir başka yönetici ya da şirket ortağının bulunması halinde, işçinin çalışma gün ve saatlerini kendisinin

32 Yrg. 9. HD., T.09.10.2003, E. 2003/3737, K. 2003/16432; Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, T.05.11.2011, E.2011/9-479, K. 2011/592

33 Yrg. 9. HD., T.30.01.2006, E. 2005/20001, K. 2006/1763; Yrg. 9. HD., T.14.03.2005 E. 2004/19804, K.2005/8199

34 Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, T.05.10.2011, E. 2011/9-479, K. 2011/592

35 Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, T.27.04.2011, E. 2011/9-41, K. 2011/237

36 Yrg. 9. HD., T. 28.06.2005, E. 2004/28346, K. 2005/22954

37 Yrg. 9. H.D., T.27.06.2006, E. 2006/13671, K. 2006/18967

belirlediğinden söz edilemeyeceğinden, yasal sınırlamaları aşan çalışmalar için fazla çalışma ücretine talep hakkının doğacağı, üst düzey yönetici bakımından şirketin yöneticisi veya yönetim kurulu üyesi tarafından fazla çalışma yapması yönünde bir talimatın verilip verilmediğinin de araştırılmasının gerektiği, işyerinde yüksek ücret alarak görev yapan üst düzey yöneticiye işveren tarafından fazla çalışma yapması yönünde açık bir talimat verilmemişse, görevinin gereği gibi yerine getirilmesi noktasında kendisinin belirlediği çalışma saatleri sebebiyle fazla çalışma ücreti talep edemeyeceğine hükmetmiştir.³⁸

Davacı olan işveren vekilinin, davalı şirkete ait huzurevinde genel koordinatör olarak ve işyerindeki en yetkili kişi konumunda çalışmış olduğu, bu hususun davacının sunduğu yazılı belgeler arasında olan organizasyon şemasında açıklandığı ve tüm tanık beyanlarından da pozisyonunun belirlendiği anlaşıldığından, davacının (işveren vekili), işyerindeki çalışma düzenini kendisinin belirlediği sonucuna varılması gerektiği, üst düzey çalışan davacının ayrıca fazla çalışma ücreti, hafta tatili ile bayram ve genel tatil ücretlerine hak kazanmasına imkanının bulunmadığı sonucuna varılmıştır.³⁹

6. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Üst düzey yöneticinin çalışma saatleri kendisi tarafından belirleniyorsa ayrıca fazla çalışma ücreti talep edemeyece-

ği, ancak üst yöneticiye görev ve talimat veren bir başka yönetici veya şirket ortağının bulunması ile yine üst düzey yöneticiye işveren tarafından fazla çalışma yapması yönünde verilmiş açık bir talimatın bulunması hallerinde üst düzey yöneticinin çalışma saatlerini kendisinin belirlediğinden bahsedilemeyeceğinden, yasal sınırlamalar üzerindeki çalışmalar için fazla çalışma ücreti talep edeceği, söylenebilecektir.⁴⁰

Yargıtay'a göre aşağıdaki hususlar bakımından durum değerlendirilmeli ve bu şartları taşıyan bir üst düzey yöneticinin fazla çalışma ücreti almaması gerekmektedir:

1- İşyerinde en üst düzey konumda çalışan işçinin görev ve sorumluluklarının gerektirdiği ücretinin ödenmesi.

2- Üst düzey yönetici konumunda olan işçiye aynı yerde görev ve talimat veren bir yönetici ya da şirket ortağı bulunması.

3- İşçinin çalışma gün ve saatlerini kendisinin belirlemesi.

4- İşçiye işveren tarafından açık bir şekilde fazla çalışma talimatı yapmasının emredilmemiş olması.

Yukarıda belirtilen şartlardan her hangi birini taşımayan; örneğin görev ve sorumluluklarının gerektirdiği yüksek ücreti aldığı halde kendisine talimat veren bir başka yöneticisi olan bir işçi, üst düzey yönetici olarak kabul edilmeyecek ve bu işçiye yapmış olduğu fazla çalışmaların karşılığının ayrıca ödenmesi

38 Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, T.05.10.2011, E. 2011/9-479, K. 2011/592; Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, T.27.04.2011, E. 2011/9-41, K. 2011/237; Yrg. 9. HD., T.16.01.2012, E. 2009/35292, K. 2012/189; Yrg. 9. HD., T.11.04.2012, E. 2010/4805, K. 2012/12361
39 Yrg. 9. H.D., T.11.07.2006, E. 2006/15189, K. 2006/20637

40 TÜRK Şahin, Üst Düzey Yöneticilere Fazla Çalışma Ücreti Ödenir mi?, Yaklaşım, Kasım 2013, Sayfa 251

gerekecektir. Üst düzey yöneticinin fazla çalışma ücreti hak edip etmeyeceğine karar vermeden önce, üst düzey yönetici kavramından anlaşılması gerekenin; görev ve sorumluluğunun gerektirdiği ücreti ödenen, kendisine aynı yerde görev ve talimat veren bir başka yönetici ya da şirket ortağı bulunmayan, çalışma gün ve saatlerini kendisi belirleyen işçi olduğu unutulmamalıdır.

Bunun yanında belediye şirketlerinin denetimi; belediye başkanı, Sayıştay, bağımsız denetçiler, Ticaret Bakanlığı, kısmen Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı tarafından yapılmaktadır. Sermayesinde doğrudan veya dolaylı olarak kamu payı bulunan tüm şirketler Sayıştay denetimine tabidir. Sermayesinde doğrudan veya dolaylı olarak kamu payı%50'den az şirketler de Sayıştay denetimine tabi olmakla beraber bağımsız denetime tabi olanların denetimi Sayıştay'a gönderilecek olan bağımsız denetim raporları esas alınarak yapılır. Belediye şirketlerine yapılan denetim sonucunda kamu zararına ilişkin tespit ve değerlendirilmelerin yer aldığı yargılamaya esas rapor değil, sadece denetim raporu düzenlenir. Yargılamaya esas rapor merkezi yönetim, mahalli idareler ve sosyal güvenlik kurumlarına yapılan denetimler sonucunda düzenlenir. Bu nedenle belediye şirketlerine yapılan denetim sonucunda kamu zararının tespiti ve Sayıştay dairelerince karara bağlanması yasal olarak mümkün değildir. Sayıştay tarafından yapılan denetim; hesap ve işlemleri ile mali rapor ve tablolarının, kurumun mali durumunu ve faaliyet

sonuçlarını tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir biçimde gösterip göstermediği, gelir, gider ve mallar ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygun olup olmadığına ilişkin denetim görüşü oluşturmak, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini inceleyerek değerlendirmek amacıyla yürütülür.

Sonuç olarak; belediye şirketlerinin genel yönetim kapsamındaki idareler arasında olmadığı, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 71 inci maddesindeki hükme tabi olmadığından kamu zararı hususun da bulunmadığı, buna bağlı olarak hesap süreci yargılaması olmadığı, sorumlular hakkında kamu zararının Sayıştay denetimi sonrasında verilmediği, kamu zararının ancak adli yargı sonucunda hüküm verilmesi halinde mümkün olacağı düşünülmektedir.

Tüm bu yapılan açıklamalar gösteriyor ki, belediye şirketlerinde işveren vekili statüsünde olduğu kabul edilen şirket müdürü, şirket genel müdürü, yönetim kurulu başkanı, yönetim kurulu başkan yardımcısı vb. statüde olanların bulunduğu konum, aldıkları ücret, çalışma saatlerini kendilerinin belirlemesi, işçi alma ve işten çıkarma yetkilerinin bulunduğu göz önünde bulundurulduğunda yerleşmiş yargı içtihatlarına ve kabul görmüş prensiplere göre fazla çalışma ücretinin herhangi idari karar ile de olsa tahakkuk ettirilmesi ve ödenmesi mümkün görülmemektedir.

Bununla birlikte fazla çalışma yapan "üst düzey yöneticinin" **asıl işveren** olan belediye ile belediye şirketi arasında im-

zalanmış personel çalıştırmasına dayalı hizmet alımı sözleşmesi kapsamında çalışması halinde, yapılan bu fazla çalışma ücretlerinin aylık hakediş ödemeleri ile birlikte şirkete ödenmesi halinde **asıl işveren** belediye görevlilerine kamu zararı yazılması riski her zaman mümkün olacaktır.

KAYNAKÇA

BAYSAL Mustafa, Üst Düzey Yöneticinin Fazla Çalışma Ücreti, Yaklaşım, Temmuz 2016, Sayfa 283

TİRYAKİ Hamit, İşveren Vekilliğinin Özellikleri, E-Yaklaşım, Ekim 2013, Sayfa 250

TÜRK Şahin, Üst Düzey Yöneticilere Fazla Çalışma Ücreti Ödenir mi?, Yaklaşım, Kasım 2013, Sayfa 251

SSK Hukuk Müşavirliği, 09.03.1994 tarihli 1-73 Ek sayılı Genelge

Yrg. 10. HD., T. 29.09.1997, E. 1997/5463, K. 1997/6327

Yrg. 10. HD., T. 24.03.1997, E. 1997/2287, K. 1997/2262

Yrg. 10. HD., T. 18.12.1997, E. 10513, K. 902

Yrg. 21. HD., T. 17.06.2003, E. 2003/4801, K. 2003/5741

Yrg. 21. HD., T. 21.12.2002, E. 2002/9012, K. 2002/9985

Yrg. 10. HD., T. 24.03.1997 E. 2287, K. 2262

Yrg. 21. HD., T. 17.06.2002, E/K 4264/5767

Yrg. 21. HD., T. 07.06.1999, E/K. 3875/4011

Yrg. 21. HD., T. 26.09.2000, E/K. 5121/6113

Yrg. 9. HD., T.28.06.2005, E. 2004/28346, K. 2005/22954

Yrg. 9. HD., T.23.05.2006, E. 2006/6816, K. 2006/15190

Yrg. 9. HD., T.27.06.2006, E. 2006/13671, K. 2006/18967

Yrg. 9. HD., T.06.10.2004, E.2004/5887, K. 2004/22153

Yrg. 9. HD., T.09.10.2003, E. 2003/3737, K. 2003/16432

Yrg. 9. HD., T.19.06.2001, E. 2001/6100, K. 2001/10524

Yrg. 9. HD., T.27.06.2011, E. 2011/21293, K. 2011/18982

YHGK, T.05.10.2011, E. 2011/9-479, K. 2011/592

YHGK, T.24.12.2008, E. 2008/9-774, K. 2008/785

Yrg. 9. HD., T.27.06.2006, E. 2006/13671, K. 2006/18967

Yrg. 9. HD., T.14.03.2005, E. 2004/19804, K. 2005/8199

Yrg. 9. HD., T.09.10.2003, E. 2003/3737, K. 2003/16432

Yrg. 9. HD., T. 28.04.2005, E. 2004/ 24398, K. 2005/ 14779

Yrg. 9. HD., T. 09.12.2004, E. 2004/ 11620, K.2004/ 27020

Yrg. 9. HD., T. 01.04.2008, E. 2007/18589, K. 2008/7133

YHGK, T.16.04.2019, E.2015/3698, K.2019/469

- Yrg. 22. HD., T.29.09.2014, E. 2014/20414, K. 2014/25810
- Yrg. 7. HD., T.28.06.2013, E. 2013/4532, K. 2013/12141
- Yrg. 9. HD., T.13.06.2013, E. 2011/14819, K. 2013/18317
- Yrg. 9. HD., T.05.07.2010, E. 2008/29315, K. 2010/22098
- Yrg. 9. HD., T.14.03.2005, E. 2004/19804, K. 2005/8199
- Yrg. 9. HD., T.28.06.2005, E.2004/28346, K. 2005/22954
- Yrg. 9. HD., T.14.03.2005, E. 2004/19804, K. 2005/8199
- Yrg. 9. HD., T.28.06.2005, E.2004/28346, K. 2005/22954
- YHGK, T.05.10.2011, E. 2011/9-479, K. 2011/592
- Yrg. 9. HD., T.09.10.2003, E. 2003/3737, K. 2003/16432
- YHGK, T.05.11.2011, E. 2011/9-479, K. 2011/592
- Yrg. 9. HD., T.30.01.2006, E. 2005/20001, K. 2006/1763
- Yrg. 9. HD., T.14.03.2005 E.2004/19804, K. 2005/8199
- YHGK, T.05.10.2011, E. 2011/9-479, K. 2011/592
- YHGK, T.27.04.2011, E. 2011/9-41, K. 2011/237
- Yrg. 9. HD., T. 28.06.2005, E. 2004/28346, K. 2005/22954
- Yrg. 9. HD., T.27.06.2006, E. 2006/13671, K. 2006/18967
- YHGK, T.05.10.2011, E. 2011/9-479, K. 2011/592
- YHGK, T.27.04.2011, E. 2011/9-41, K. 2011/237
- Yrg. 9. HD., T.16.01.2012, E. 2009/35292, K. 2012/189
- Yrg. 9. HD., T.11.04.2012, E. 2010/4805, K. 2012/12361
- Yrg. 9. HD., T.11.07.2006, E. 2006/15189, K. 2006/20637

Erdoğan DEDEOĞLU

Sayıştay Uzman Denetçisi

KAMU İHALE SÖZLEŞMELERİ KANUNUNDA DÜZENLENEN MÜCBİR SEBEP HALLERİ VE KOVID-19 SALGINININ KAMU İHALE SÖZLEŞMELERİNE ETKİSİ

1. GİRİŞ

Kamu hukukuna tâbi olan veya kamunun denetimi altında bulunan veyahut kamu kaynağı kullanan kamu kurum ve kuruluşlarının yapacakları mal, hizmet ve yapım ihalelerinde uygulanacak esas ve usuller 4734 sayılı Kamu İhale Kanununda düzenlenmiştir.

Kamu İhale Kanunu, Kanunun ikinci maddesinde sayılan idarelerin her türlü mal, hizmet ve yapım işlerinde uygulayacakları prosedürleri ayrıntılı olarak belirleyen bir usul kanunudur. Kamu idareleri yapacakları ihalelerini bu Kanunda yer alan usullere göre sonuçlandıracaklardır.

Bu Kanunda ihale; Mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin istekliler arasından seçilecek birisi üzerine bırakıldığını gösteren ve ihale yetkilisinin onayını müteakip sözleşmenin imzalanması ile tamamlanan işlemler olarak tanımlanmıştır.

Sözleşme ise; Mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinde idare ile yüklenici arasında yapılan yazılı anlaşmadır. Sözleşmenin feshi veya hükümlerinin değiştirilmesi mücbir sebep halleri hariç mümkün değildir.

Sözleşmenin feshi veya hükümlerinin değiştirilmesine imkan sağlayan müc-

bir sebep halleri, 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun onuncu maddesinde düzenlenmiştir.

Bu makalemizde kısaca 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun onuncu maddesinde düzenlenen ve sözleşmenin feshi veya hükümlerinin değiştirilmesine imkan sağlayan mücbir sebep halleri ile bir süredir tüm dünyayı ve ülkemizi etkisi altına alan Covid-19 salgınının Kamu İhale Sözleşmelerine etkisi inceleme konusu yapılacaktır.

2. GENEL OLARAK MÜCBİR SEBEP

Mücbir sebep, meydana gelişi tamamen dış etkenlere dayanan, aşılması, kaçınılması imkansız olan, önceden tahmin edilemeyen ve bu nitelikleri borcun ifası- nı imkansız hale getiren olaylardır.¹

İhale mevzuatımızda düzenlenen mücbir sebepler, yüklenicinin yükümlülüğünü yerine getirmesine engel teşkil eden durumlardır. Mücbir sebeplerin meydana geldiği durumlarda, yüklenici yükümlülüklerini yerine getiremeyeceği için sözleşmenin feshi veya yükleniciye süre uzatımı verilmesi gerekebilecektir.

4735 sayılı Kanun uygulama birliği- nin sağlanması amacı ile mücbir sebepler ayrı bir madde halinde düzenlenmiş olmakla birlikte, gerektiğinde ilave mücbir sebep hallerini belirleme yetkisini de Kamu İhale Kurumuna vermiştir.

3. KANUNDA MÜCBİR SEBEP OLARAK SAYILAN HALLER

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri

¹ Dedeoğlu Erdoğan, Açıklamalı Kamu İhale ve Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu, Ekin Yayıncılık, Ankara-2017

Kanununun onuncu maddesinde mücbir sebep olarak kabul edilebilecek haller şu şekilde sayılmıştır:

- Doğal afetler.
- Kanuni grev.
- Genel salgın hastalık.
- Kısmî veya genel seferberlik ilânı.
- Gerektiğinde Kurum tarafından belirlenecek benzeri diğer haller.

Süre uzatımı verilmesi ve sözleşmenin haklı feshine dayanak yapılması gibi durumlar başta olmak üzere, taraflarca sözleşmenin herhangi bir veya birkaç hükmünün uygulanmamasına gerekçe gösterilebilecek durumlar madde hükmünde tek tek sayılmış ve Kamu İhale Kurumuna genişletici bir yetki verilmiştir. Bu yetkinin sınırsız olmadığını, madde hükmünde sayılan durumlarla benzerlik arzeden hadiselerle ilgili olduğunu belirtmekte fayda bulunmaktadır.

a) - Doğal Afetler

Deprem, sel baskını, heyelan, fırtına, don, dolu, kuraklık gibi insan müdahalesi bulunmadan meydana gelen musibet ve zararlar doğal afet olarak tanımlanabilir. Dünyada süregelen doğa olayları, insanın yaşamını önemli ölçüde ve olumsuz şekilde etkilediğinde "doğal afet" olarak nitelendirilir. Diğer bir ifadeyle doğal afetler; toplumun bütününe ya da bir kısmının yaşamsal faaliyetlerini ortadan kaldıran ya da önemli ölçüde aksatan, can ve mal kaybına neden olan doğa olaylarıdır.

Doğal afetlerin meydana gelmesi durumunda, maddenin ikinci fıkrasındaki şartların da yerine getirilmesi ile birlik-

te yüklenici, süre uzatım ve sözleşmenin feshi ile gerektiğinde sözleşmenin değiştirilmesi taleplerine hak kazanır.

b)- Kanuni Grev

6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun² 58 inci maddesine göre işçilerin, topluca çalışmamak suretiyle işyerinde faaliyeti durdurmak ve işin niteliğine göre önemli ölçüde aksatmak amacıyla, aralarında anlaşarak veya bir kuruluşun aynı amaçla topluca çalışmaları için verdiği karara uyarak işi bırakmalarına grev denir.

Toplu iş sözleşmesinin yapılması sırasında uyuşmazlık çıkması halinde işçilerin ekonomik ve sosyal durumları ile çalışma şartlarını korumak veya geliştirmek amacıyla 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun 58 ve devamı maddelerine uygun olarak yapılan greve kanuni grev, kanuni grev için aranan şartlar gerçekleşmeden yapılan greve ise kanun dışı grev denilmektedir.

Kanuni grev nedeniyle yüklenicinin taahhüdünü kısmen veya tamamen yerine getirememesi halinde, yüklenici 4735 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinde belirtilen imkanlardan yararlanır. Diğer bir ifadeyle süre uzatımına hak kazanır ve Kanunun 23 üncü maddesine uygun şekilde sözleşmenin feshi sözkonusu olabilir.

c)- Genel Salgın Hastalık

Belli bir bölgeyi ya da ülkeyi etkileyen ve o bölgenin karantina altına alınmasını gerektiren başlıca hastalıklar da 4735 sa-

yılı Kanun açısından mücbir sebep olarak kabul edilmektedir.

d)- Kısmi veya Genel Seferberlik İlanı

2941 sayılı Seferberlik ve Savaş Hali Kanunu'na³ göreseferberlik, devletin tüm güç ve kaynaklarının başta askeri güç olmak üzere, savaşın ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde hazırlanması, toplanması, tertiplenmesi ve kullanılmasına ilişkin bütün faaliyetlerin uygulandığı, hak ve hürriyetlerin kanunlarla kısmen veya tamamen sınırlandırıldığı haldir.

Kısmi veya genel seferberlik ilanı nedeniyle yüklenicinin yükümlülüğünü yerine getirmesi kısmen veya tamamen imkansız hale gelirse bu durum mücbir sebep olarak kabul edilir ve yüklenicinin duruma göre süre uzatımı isteme ya da sözleşmeyi fesih hakkı doğar.

Seferberlik hali, olağanüstü bir yönetim hali olup, anayasal temelini 1982 Anayasası'nın "sıkıyönetim, seferberlik ve savaş hali" başlıklı 122 nci maddesinden almaktadır.

Anayasa hükmüne dayanılarak çıkarılan 2941 sayılı Seferberlik ve Savaş Hali Kanunu'nun 3 üncü maddesinde, kısmi ve genel seferberlik halleri tanımlanmıştır. Buna göre;

Genel Seferberlik; ülkenin tümüne yönelik bir tehdidin karşılanması, mevcut bütün güç ve kaynakların kullanılabilmesi için ülkenin bütününde uygulanan seferberliktir.

Kısmi seferberlik; ülkenin bir veya

2 6356sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu 07.11.2012 Tarihli ve 28460Sayılı Resmî Gazetede yayımlanmıştır.

3 2941 sayılı Seferberlik ve Savaş Hali Kanunu08.11.1983 Tarihli ve 18215 Sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

birden fazla bölgesinde uygulanan ve bütün güç ve kaynakların kullanılmasını gerektirmeyen seferberliktir.

Seferberlik hali ise; seferberlik faaliyetinin başlatıldığı gün ve saatten kaldırıldığı güne kadar devam eden durumdur.

e)- Gerektiğinde Kamu İhale Kurumu Tarafından Belirlenecek Benzeri Diğer Haller

Madde hükmünde mücbir sebep olarak kabul edilebilecek haller sayılmış olmakla beraber, uygulamada ortaya çıkabilecek benzer durumların da Kamu İhale Kurumu tarafından mücbir sebep hali olarak kabulüne imkan tanınmıştır. Bir durumun mücbir sebep hali olarak kabul edilip edilmeyeceğinin belirlenmesine ilişkin talebin idareler tarafından yapılması gerekmektedir.

4. MÜCBİR SEBEP HALLERİNİN GEÇERLİLİK ŞARTLARI

Süre uzatımı verilmesi, sözleşmenin feshi gibi durumlar da dahil olmak üzere, sözleşme hükümlerinin uygulanması sırasında mücbir sebep olarak sayılan hallerin geçerlilik kazanabilmesi için belli şartların oluşması gerekmektedir. Bu şartlar mücbir sebebin önlenemez ve öngörülemez niteliğini tespit etmeye yönelik olup, aşağıda sıralanmıştır.

Süre uzatımı verilmesi, sözleşmenin feshi gibi durumlar da dahil olmak üzere, idare tarafından yukarıda belirtilen hallerin mücbir sebep olarak kabul edilebilmesi için bu hallerin;

a) Yükleniciden kaynaklanan bir kusura ileri gelmemiş olması,

b) Taahhüt konusu işin yerine getirilmesine engel nitelikte olması,

c) Yüklenicinin bu engeli ortadan kaldırmaya gücünün yetmemiş bulunması,

d) Mücbir sebebin meydana geldiği tarihi izleyen en geç yirmi gün içinde yüklenicinin idareye yazılı olarak bildirimde bulunması ve

e) Yetkili merciler tarafından belgelendirilmesi

Gerekmektedir.

a) Mücbir sebebin meydana gelmesinde yüklenicinin kusuru bulunmalıdır. Mücbir sebeplerin yükleniciden kaynaklanmayan nedenlere dayanması onun asli unsurdur. Hukukun genel ilkelerine göre mücbir sebebin, yüklenicinin kusurundan kaynaklanmaması, taahhüdün yerine getirilmesine engel olması, yüklenicinin bu durumu ortadan kaldırmaya gücünün yetmemesi, mücbir sebebin asli unsurlarıdır.

b) Mücbir sebep, taahhüdün yerine getirilmesini engeller nitelikte olmalıdır. Mücbir sebep işi tamamen durdurmakla beraber yavaşlatıcı etki gösteriyor ise süre uzatımı da kıst olarak hesaplanmalıdır.

c) Yüklenicinin mücbir sebebin doğurduğu engeli ortadan kaldırmaya gücü yetmemiş olmalıdır.

d) Mücbir sebebin meydana geldiği tarihten itibaren 20 gün içerisinde yüklenicinin idareye yazılı bildirimde bulunması gerekmektedir. Mücbir sebep olduğunda durumun idareye bildirilmesi yükümlülüğü yükleniciye verilmiş oldu-

ğundan, yüklenicinin talebini Kamu İhale Kurumuna götürme yetkisi idareye ait bir yetkidir.

Kanundaki 20günlük müracaat süresinin uzatılması mümkün değildir. Kamu İhale Kurulunun konuya ilişkin 20.04.2004/UK.Z-88 sayılı kararında;⁴

“4735 sayılı Kanunun 10ncu maddesinde sayılan hallerin mücbir sebep olarak kabul edilebilmesi için mücbir sebebin meydana geldiği tarihi izleyen yirmi gün içinde yüklenicinin idareye yazılı olarak bildirimde bulunmasının ve yetkili merciler tarafından belgelendirmesinin zorunlu olduğu hükmü karşısında; idarece teknik şartnameye “mücbir sebebin meydana geldiği tarihi izleyen 30gün içinde yüklenicinin idare yazılı olarak bildirimde bulunması” gerektiği yönünde hüküm konulması Kanuna aykırıdır.” Denilmektedir.

e)-Mücbir sebebin varlığı yetkili mercilerin tanzim ettiği ya da onayladığı belgelerle tevsik edilmiş olmalıdır. Mücbir sebebin ortaya çıktığı tarihten itibaren yüklenicinin 20 gün içinde durumu idareye yazılı olarak bildirmesi ayrıca olayın gerçekliğini yetkili mercilerden alınan belgelerle kanıtlaması gerekmektedir. Örneğin hava durumu ile ilgili olanlar için durum, meteoroloji teşkilatından alınan bilgi ve belgelerle kanıtlanmalıdır. Konuya ilişkin Sayıştay Temyiz Kurulunun 13.4.1994 tarihli ve 22991 Tutanak Nolu kararında;⁵

“...süre uzatım kararı ve ekli gerekçe

raporunun incelenmesi sonucunda, süre uzatımının havuz ve havuz binası temel kazısı sırasında meydana gelen anormal hava şartları nedeniyle alındığı anlaşılmaktadır.

Şartname olağanüstü tabiat hadiselerinden veya hasar neticesinde işte bir gerileme veya gecikme olması halinde; mücbir sebebin oluşumunda müteahhide atfedilecek bir kusur yoksa süre uzatımı söz konusu olmaktadır.

Ancak, müteahhidin mücbir sebebi, yasal süre içinde idareye yazılı olarak haber vermesi ve gerek mücbir sebebin varlığını gerekse iş üzerindeki gecikmeyi belgelerle ispat etmesi gerekmektedir.

Yüklenicinin süresi içinde başvurusu olmadığı ve mücbir sebebin varlığı belgelerle ispatlanmamış olduğu cihetle; sadece gerekçe raporunda anormal hava şartları nedeniyle işin bitirilemeyeceğini belirterek süre uzatımı verilmesi mümkün görülmemiştir.” denilmektedir.

5. KOVID-19 SALGINININ KAMU İHALE SÖZLEŞMELERİNE ETKİSİ

Çin’in Wuhan eyaletinde 2019 yılı sonlarında ortaya çıkan yeni tip Koronavirüs“KOVID-19” başta Çin’i etkisi altına almış, ilerleyen zamanda neredeyse tüm dünyayı sarmasıyla 11 Mart 2020 tarihinde Dünya Sağlık Örgütü tarafından pandemi olarak ilan edilmiştir.⁶

KOVID-19’un yayılmasını önlemek amacıyla ülkemiz dâhil olmak üzere pek çok ülkede önlemler alınmış, yaşamı ve

4 Söz konusu Karar 24.05.2004 tarih ve 25471 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

5 <https://www.sayistay.gov.tr/tr/kararlar/tkk/>

6 <https://www.sistemglobal.com.tr/makaleler/risk-ve-mevzuat-yonetim-makaleler/mu%CC%88cbi%CC%87r-sebep-uyarlar-ma-donme-fesih/>

ticari hayatı durma noktasına getiren bu süreç hemen her sektörden küçük, orta veya büyük fark etmeksizin işletmeler ile tacirlerin faaliyetlerini olumsuz yönde etkilemiştir. Ülkelerin büyük ölçüde sınırlarını kapatması gibi uluslararası önlemlerin yanı sıra, ülkesel çapta ilan edilen sokağa çıkma yasakları, birçok işletmenin kapatılması veya çalışmalarının kısıtlanması gibi idari karar ve tedbirlerin şüphesiz ki ekonomik hayatta büyük yankıları olmuştur.⁷

KOVID-19 sebebiyle üreticilerin yurtdışından ithal ettikleri hammadde- lere erişimleri zorlaşmış, okulların tatil edilmesi ve pek çok işyerinin uzaktan esnek çalışmaya geçmesi veya kapanmasıyla ticari hayat yavaşlamış; dolayısıyla ticari sözleşmelerin ifa sürecinde sekteye uğraması kaçınılmaz olmuştur.⁸

KOVID-19 salgını nedeniyle alınan tedbirler tüm yaşamı etkilediği gibi kamu ihale süreçlerini de etkilemiştir. İhalelerde “sosyal mesafe” hassasiyeti dikkate alınarak ihaleye katılanlar arasındaki temasın azaltılması ve sosyal mesafenin korunması amacıyla ihale komisyonu işlemleri elektronik ortamdan veya Kamu İhale Kurumunda bulunan ayrı bir odadan takip edilebilecek şekilde canlı yayınlanarak gerçekleştirilmeye başlanmış, kişilerin ihalelere katılabilmesi ve sözleşme imzalayabilmesi için idarelerce ilave süre verilebilmesi öngörülmüştür.⁹

7 <https://www.sistemglobal.com.tr/makaleler/risk-ve-mevzuat-yonetim-makaleler/mu%CC%88cbi%CC%87r-sebep-uyarlar-ma-donme-fesih/>

8 <https://www.sistemglobal.com.tr/makaleler/risk-ve-mevzuat-yonetim-makaleler/mu%CC%88cbi%CC%87r-sebep-uyarlar-ma-donme-fesih/>

9 <http://kik.gov.tr/BasindaBizDetay.aspx?itemID=7>

Ayrıca Kovid-19 salgını nedeniyle Cumhurbaşkanlığı tarafından KOVID-19 salgınının önlenmesi ve etkilerinin azaltılması amacıyla 2020/5 sayılı “COVID-19 Salgınının Kamu İhale Sözleşmelerine Etkisi” konulu bir Genelge¹⁰ yayımlanmıştır. Söz konusu Genelge ile Kovid-19 salgınının, ihale yüklenicisinin başvurusuyla sözleşmenin yürütülmesinde sorunlar yaşadığını belgelendirmesi halinde bazı kolaylıklar sağlanmıştır. Cumhurbaşkanlığının “COVID-19 Salgınının Kamu İhale Sözleşmelerine Etkisi” konulu 2020/5 sayılı genelgesi hükümleri şöyledir:

“COVID-10 salgınının önlenmesi ve etkilerinin azaltılması amacıyla ülkemizde ve dünya genelinde sosyal ve ekonomik hayata ilişkin bazı tedbirler alınmaktadır.

Bu kapsamda 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu (istisnaları dahil) ile bu Kanundan istisna edilen düzenlemeler kapsamında gerçekleştirilen ihaleler sonucunda imzalanan sözleşmelerde, COVID-19 salgını nedeniyle sözleşme konusu işin yerine getirilmesinin geçici veya sürekli olarak, kısmen veya tamamen imkânsız hale geldiğine ilişkin başvurular, yükleniciler tarafından bu durumun belgelendirilmesi suretiyle sözleşmenin tarafı olan idareye yapılacaktır.

İdarelerce bu başvurular; 5/1/2002 tarihli ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun 10 uncu maddesi ve diğer mevzuat hükümleri çerçevesinde incelenecek ve karar alınmadan önce idarelerce Hazine ve Maliye Bakanlığının değerlendirilmesi alınacaktır.

10 Söz konusu Genelge 02.04.2020 tarihli ve 31087 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

İdarelerce yapılan değerlendirme sonucunda; ortaya çıkan durumun yükleniciden kaynaklanan bir kusurdan ileri gelmemiş olması, yüklenicinin sözleşmeden doğan yükümlülüklerini yerine getirmesine engel nitelikte olması ve yüklenicinin bu engeli ortadan kaldırmaya gücünün yetmemesi şartlarının birlikte gerçekleştiğinin tespit edilmesi üzerine süre uzatımı verilmesine veya sözleşmenin feshine karar verilebilecektir.

Bilgilerini ve gereğini rica ederim.”

Görüleceği üzere Genelge ile Kovid-19 salgını nedeniyle ihale yüklenicisinin başvurusuyla sözleşmenin yürütülmesinde sorunlar yaşadığını belgelendirmesi halinde bazı kolaylıklar sağlanmakta, yükleniciye süre uzatımı verilmesi veya sözleşmenin feshine karar verilmesi imkanı getirilmektedir.

Cumhurbaşkanlığı genelgesi ve ilgili kanun kapsamında, Hazine ve Maliye Bakanlığının değerlendirmesi de alınarak sözleşmede süre uzatımı verilmesi veya sözleşmenin feshi yönünde karar verilebilmesi imkanı tanınmaktadır.

Genelgeyle salgının devam eden kamu ihale sözleşmelerine ve kamu hizmetlerinin yürütülmesine etkisinin azaltılması hedeflenmektedir.

Genelgede idarelerce sözkonusu başvuruların; 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun 10 uncu maddesi ve diğer mevzuat hükümleri çerçevesinde inceleneceği ve karar alınmadan önce idarelerce Hazine ve Maliye Bakanlığının değerlendirmesinin alınacağı belirtilmiştir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yapılacak değerlendirmenin nasıl yapılacağı konusundaki Hazine ve Maliye Bakanlığının açıklaması,07.04.2020 tarihli ve 60478818-755.06.02-E.235255Sayılı“- Covid-19 Salgınının Kamu İhale Sözleşmelerine Etkisi” konulu genel yazıda şöyle belirlenmiştir:

Bilindiği üzere, 02.04.2020 tarihli ve 31087 sayılı Resmi Gazetede “Covid-19 Salgınının Kamu İhale Sözleşmelerine Etkisi” konulu 2020/5 no’lu Cumhurbaşkanlığı Genelgesi yayımlanmıştır. Söz konusu genelgede;

“COVID-19 salgınının önlenmesi ve etkilerinin azaltılması amacıyla ülkemizde ve dünya genelinde sosyal ve ekonomik hayata ilişkin bazı tedbirler alınmaktadır.

Bu kapsamda 04.01.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu (istisnaları dahil) ile bu Kanundan istisna edilen düzenlemeler kapsamında gerçekleştirilen ihaleler sonucunda imzalanan sözleşmelerde, COVID-19 salgını nedeniyle sözleşme konusu işin yerine getirilmesinin geçici veya sürekli olarak, kısmen veya tamamen imkansız hale geldiğine ilişkin başvurular, yükleniciler tarafından bu durumun belgelendirilmesi suretiyle sözleşmenin tarafı olan idareye yapılacaktır.

İdarelerce bu başvurular 05.01.2002 tarihli ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun 10’uncu maddesi ve diğer mevzuat hükümleri çerçevesinde incelenecek ve karar alınmadan önce idarelerce Hazine ve Maliye Bakanlığının değerlendirmesi alınacaktır.

İdarelerce yapılan değerlendirme sonucunda, ortaya çıkan durumun yükleniciden kaynaklanan bir kusurdan ileri gelmemiş olması, yüklenicinin sözleşmeden doğan yükümlülüklerini yerine getirmesine engel nitelikte olması ve yüklenicinin bu engeli ortadan kaldırmaya gücünün yetmemesi şartlarının birlikte gerçekleştiğinin tespit edilmesi üzerine süre uzatımı verilmesine veya sözleşmenin feshine karar verilebilecektir.” Hüküm yer almaktadır.

Yukarıda yer alan genelge kapsamında Hazine ve Maliye Bakanlığı’ndan görüş talep edilebilmesine ilişkin idareler tarafından tesis edilecek işlemlerde uygulama birliğinin sağlanması ile idarelerce alınacak kararların etkin ve süratli bir şekilde gerçekleştirilmesi amacıyla aşağıda yer alan açıklamaların yapılması uygun görülmüştür.

1- Yükleniciler, KOVID-19 salgını nedeniyle sözleşme konusu işin yerine getirilmesinin geçici veya sürekli olarak, kısmen veya tamamen imkansız hale geldiğine ilişkin başvurularını, bu durumun belgelendirilmesi suretiyle sözleşmenin tarafı olan idarelere yapacaklardır.

2- İdareler, bu başvurular üzerine Hazine ve Maliye Bakanlığı’na gönderecekleri yazıda; ortaya çıkan durumun yükleniciden kaynaklanan bir kusurdan ileri gelip gelmediği, bu durumun yüklenicinin sözleşmeden doğan yükümlülüklerini yerine getirmesine engel nitelikte olup olmadığı ve yüklenicinin bu engeli ortadan kaldırmaya gücünün yetip yetmediğine ilişkin tespit ve değerlendirmelerinin yanı sıra, yüklenicinin fesih veya

süre uzatımı taleplerine ilişkin olumlu veya olumsuz yöndeki kanaatlerine de gerekçeleri ile birlikte açıkça yer vereceklerdir.

Ayrıca, idarece süre uzatımı talebinin olumlu karşılanması halinde ise ne kadar süre uzatımı verilmesinin öngörüldüğünün de belirtilmesi gerekmektedir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı’na yazılacak yazılar ile başvuru konusu her bir iş için ayrı ayrı olmak üzere; işe ilişkin sözleşme, idareye başvuru belgeleri ve ekte örneği sunulan Ek:1 ve Ek:2 Formları elektronik belge yönetim sistemleri üzerinden gönderilecek olup, ekli belgeler ayrıca dijital ortamda da (CD, flash vb.) gönderilecektir.

Bu maddede belirtilen şartları taşımayan görüş talepleriyle ilgili olarak Hazine ve Maliye Bakanlığı’na değerlendirme imkanı olamayacağından, ilgili idareye “Değerlendirme Yapılamadı” şeklinde görüş bildirilecektir.

3- Hazine ve Maliye Bakanlığı’na gönderilecek talep yazıları;

- İhaleyi yapan Bakanlık (merkez ve taşra birimleri) veya bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlar, döner sermaye kuruluşları, kamu iktisadi kuruluşları, fonlar, doğrudan ve dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip bulunan her çeşit kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketler için Hazine ve Maliye Bakanlığı (Strateji Geliştirme Başkanlığı),

- Herhangi bir Bakanlığın bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşu sayılmayan idarelerde bu idarelerin en üst yöneticisi,
- İl özel idareleri ve bunlara bağlı birlik, müessese ve işletmelerde İçişleri Bakanlığı,
- Belediyeler ve bunlara bağlı birlik, müessese ve işletmelerde ise Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Tarafından gecikmeye mahal vermeksizin ve mümkün olduğunca toplulaştırılarak gönderilecektir.

4- Söz konusu Genelge kapsamında kurum ve kuruluşlar talep yazılarını Hazine ve Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığına hitaben yazacaklardır.

5- Bu genel yazının yayımı tarihinden önce Hazine ve Maliye Bakanlığı'na intikal eden talep yazıları, dikkate alınmayacak olup, yazımızda belirlenen kurallar çerçevesinde yenilenerek tekraren Hazine ve Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığına gönderilmesi halinde işleme konulacaktır.

İş bu yazımızın merkez ve taşra teşkilatınız ile bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarınıza, döner sermayeli kuruluşlarınıza, kamu iktisadi teşebbüslerinize, fonlarınıza, doğrudan ve dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip bulunduğunuz her çeşit kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketlere Bakanlıklarınıza,

- Belediyeler ve bunlara bağlı birlik, müessese ve işletmelere Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca,

- Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıklarına, İl özel idareleri ve bunlara bağlı birlik, müessese ve işletmelere ise İçişleri Bakanlığınca gerekli duyurunun yapılması gerekmektedir.

6. SONUÇ

İhale mevzuatımızda düzenlenen mücbir sebep halleri, yüklenicinin yükümlülüğünü yerine getirmesine engel teşkil eden durumlar olup, bu durumlarda yüklenici yükümlülüklerini yerine getiremeyeceği için sözleşmenin feshi veya yükleniciye süre uzatımı verilmesi gerekebilecektir.

Kanunda sayılan mücbir sebep hallerine bakıldığında bu durumlarda hem öngörülmezlik, hem de önlenemezlik şartlarının bir arada gerçekleştiği görülmektedir.

Belli bir bölgeyi ya da ülkeyi etkileyen ve o bölgenin karantina altına alınmasını gerektiren başlıca hastalıklar da Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununda mücbir sebep olarak kabul edilmektedir.

Çin'de başlayan daha sonbahızla yayılarak tüm dünyayı ve ülkemizi etkisi altına alan "KOVID-19" salgını 11 Mart 2020 tarihinde Dünya Sağlık Örgütü tarafından pandemi olarak ilanedilmiştir. Tüm Türkiye'yi etkileyen ve ülkemizin tamamında karantina uygulanmasına sebep olan "KOVID-19" salgını Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu açısından mücbir sebep olarak kabul edilecektir.

Mücbir sebep olarak kabul edilen Covid-19 salgını nedeniyle Cumhurbaşkanlığı tarafından 2020/5 sayılı "COVID-19

Salgınının Kamu İhale Sözleşmelerine Etkisi” konulubirgenelyayımlanmıştır.

Cumhurbaşkanlığının 2020/5 sayılı genelgesi ile ilgili kanun kapsamında, Hazine ve Maliye Bakanlığının değerlendirmesi de alınarak sözleşmede süre uzatımı verilmesi veya sözleşmenin feshi yönünde karar verilebilmesi imkanı tanınmış, böylece salgının devam eden kamu ihale sözleşmelerine ve kamu hizmetlerinin yürütülmesine etkisinin azaltılması hedeflenmiştir.

Genelgede idarelerce sözkonusu başvuruların; 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun 10 uncu maddesi ve diğer mevzuat hükümleri çerçevesinde inceleneceği ve karar alınmadan önce idarelerce Hazine ve Maliye Bakanlığının değerlendirmesinin alınacağı belirtilmiştir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yapılacak değerlendirmenin nasıl yapılacağı konusundaki Hazine ve Maliye Bakanlığı açıklaması, 07.04.2020 tarihli ve 60478818-755.06.02-E.235255 Sayılı “Covid-19 Salgınının Kamu İhale Sözleşmelerine Etkisi” konulu genel yazıda ayrıntılı olarak belirlenmiştir.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

Dedeoğlu Erdoğan, Açıklamalı Kamu İhale ve Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu, Ekin Yayıncılık, Ankara-2017

07.11.2012 Tarihli ve 28460 Sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 6356sayılı

Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu

08.11.1983 Tarihli ve 18215 Sayılı Resmî Gazetede yayımlanan2941 sayılı Seferberlik ve Savaş Hali Kanunu

24.05.2004 tarih ve 25471 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu İhale Kurulunun 20.04.2004/UK.Z-88 sayılı kararı

<https://www.sayistay.gov.tr/tr/kararlar/tkk/>

<https://www.sistemglobal.com.tr/makaleler/risk-ve-mevzuat-yonetim-makaleler/mu%CC%88cbi%CC%87r-sebep-uyarlama-donme-fesih/>

<http://kik.gov.tr/BasindaBizDetay.aspx?itemID=7>

Cumhurbaşkanlığının 02.04.2020 tarihli ve 31087 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan “COVID-19 Salgınının Kamu İhale Sözleşmelerine Etkisi” konulu 2020/5 sayılı genelgesi

Hazine ve Maliye Bakanlığının 07.04.2020 tarihli ve 60478818-755.06.02-E.235255Sayılı “Covid-19 Salgınının Kamu İhale Sözleşmelerine Etkisi” konulu açıklama yazısı

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu Kabul Tarihi : 4/1/2002 Yayımlandığı Resmî Gazete : Tarih : 22/1/2002 Sayı : 24648

735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu Kabul Tarihi : 5/1/2002 Yayımlandığı Resmî Gazete : Tarih : 22/1/2002 Sayı : 24648

Ahmet ARSLAN

Denetçi, E. Muhasebat Başkontrolörü

MAHALLİ İDARELERİN BİRBİRLERİNE OLAN PAY YÜKÜMLÜLÜKLERİ

1. GİRİŞ

Anayasaya göre (Md. 127); Mahalli idareler; il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzelkişileridir. Bu idarelere, görevleri ile orantılı gelir kaynakları sağlanır.

Söz konusu anayasa hükmüne göre mahalli idarelere öz gelir anlamında vergi, harç ve benzeri gelir imkanı sağlandığı gibi merkezi yönetim vergi gelirlerinden ve hatta birbirlerinin gelirlerinden pay aktarma şeklinde gelir sağlanmıştır.

Bu makalemizde mahalli idarelerin (köyler hariç) çeşitli kanun hükümlerine

göre birbirlerine aktarmak zorunda oldukları paylar irdelenecektir.

2. MAHALLİ İDARELERİN BİRBİRLERİNE AKTARMASI GEREKEN BAŞLICA PAYLAR

Her bir mahalli idare türü (il, ilçe, büyükşehir belediyesi, il özel idaresi olarak) bazında olarak mahalli idarelerin birbirlerine aktarmaları gereken payları irdelmeden önce bunları toplu olarak şu şekilde sıralamakta fayda bulunmaktadır:

- Büyükşehir ilçe belediyelerince genel bütçe vergi gelirleri paylarından büyükşehir belediyesine verilecek pay
- Büyükşehir ilçe belediyeleri tarafından tahsil edilen işyerlerine ait Çevre Temizlik Vergisinden

(ÇTV) büyükşehir belediyesine verilecek pay

- Büyükşehir ilçe belediyelerine aktarılan genel bütçe vergi gelirleri paylarından büyükşehir su ve kanalizasyon idaresine verilecek pay
- Büyükşehir belediyesi tarafından müşterek bahislerden elde edilen Eğlence Vergisinden ilçe belediyelerine verilecek pay
- Büyükşehir Belediyesinde park yerlerinin işletilmesinden elde edilen gelirlerden ilçe belediyelerine verilecek pay
- Büyükşehir belediyesinde il içerisinde bulunan müzelerden elde edilen pay gelirlerinden ilçe belediyelerine verilecek pay
- Büyükşehir belediyesinde ilçe belediyelerine aktarılacak kazı bedeli
- Büyükşehir su ve kanalizasyon idareleri tarafından tahsil edilen konutlara ait ÇTV'den ilçe belediyelerine verilecek pay
- Büyükşehir su ve kanalizasyon idareleri tarafından tahsil edilen konutlara ait ÇTV'den büyükşehir belediyesine verilecek pay
- Büyükşehir su ve kanalizasyon idarelerince elde edilen yer altı suları gelirlerinden ilçe belediyelerine verilecek pay
- İl özel idarelerince yer altı suları gelirlerinden köylere ve ilçe belediyelerine verilecek pay

- İl özel idareleri ve Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları (YİKOB) tarafından ilçe belediyelerine aktarılacak jeotermal kaynaklar ve doğal mineralli sular payı
- Belediyeler ve il özel idareleri gelirlerinden kalkınma ajanslarına aktarılacak paylar.

3. İLÇE BELEDİYELERİ TARAFINDAN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİNE VERİLECEK PAYLAR

3.1. Büyükşehir İlçe Belediyelerince Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Alınan Paydan Büyükşehir Belediyesine Verilecek Pay

5779 sayılı İl Özel İdarelerine Ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanuna göre, büyükşehirlerdeki ilçe belediyeleri payı olarak hesaplanan tutardan yüzde 30'luk kısmı büyükşehir belediyesi payı ayrıldıktan sonra kalan miktar büyükşehir ilçe belediyelerinin hesabına İlbank A.Ş. tarafından aktarılır.

Söz konusu tutar bir nevi kaynaktan kesme usulüyle Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından ilçe belediyesinin payından kesilerek İller Bankası vasıtasıyla ilgili büyükşehir belediyesi hesabına aktarılır.

3.2. Büyükşehir İlçe Belediyeleri Tarafından Tahsil Edilen İşyerlerine Ait Çevre Temizlik Vergisinden Büyükşehir Belediyesine Verilecek Pay

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun mükerrer 44'üncü maddesine göre;

büyükşehirlerde konutlara ait ÇTVsu tüketim miktarı esas alınmak suretiyle büyükşehir su ve kanalizasyon idareleri tarafından (su faturalarıyla birlikte), işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binalara ait ÇTV ise Kanundaki tarifeye göre ilgili ilçe belediyesi tarafından tahakkuk ve tahsil edilir.

Aynı kanun maddesine göre; büyükşehir belediye sınırları içinde bulunan belediyelerin kendileri tarafından tahsil edilen çevre temizlik vergisinin %20'si tahsilatı takip eden ayın yirminci günü akşamına kadar büyükşehir belediyesine aktarılır.

Tahsil ettiği vergiyi veya gecikme zammını yukarıda belirtilen süre içinde büyükşehir belediyesine yatırmayan ilçe belediyelerinden, bu tutarlar 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre gecikme zammı tatbik edilerek tahsil edilir.

3.3. Büyükşehir İlçe Belediyelerine Aktarılan Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Büyükşehir Su Ve Kanalizasyon İdaresine Verilecek Pay

2560 sayılı İstanbul Su Ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş Ve Görevleri Hakkında Kanun¹ (Md.13/c) göre; hizmet alanındaki belediyelerin, İller Bankasınca 2380 sayılı Belediyelere ve İl Özel İdarelerine Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkın-

1 Her ne kadar kanunun isminde İstanbul'un yer almasından dolayı söz konusu kanunun sadece İstanbul Su Ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü için geçerli olduğu düşünülebilir de Kanunun Ek 5. maddesinde de belirtildiği üzere bu Kanun diğer büyükşehir belediyelerinde de uygulanır.

da Kanun² gereğince nüfus esasına göre dağıtılan paylarından % 10'lar Bankaca tutularak su ve kanalizasyon idaresine gönderilir.

Dikkat edilirse, ilçe belediyelerince Su ve Kanalizasyon İdaresine aktarılabilecek pay bu belediyelere 2380 (5779) sayılı Kanuna göre aktarılan tutarların tamamının değil, nüfus esasına göre dağıtılan kısmının % 10'udur. Zira, 5779 sayılı Kanuna göre ayrılan genel bütçe vergi gelirlerinden büyükşehirlerdeki ilçe belediyelerine ayrılan payın yüzde 90'luk kısmı ilçelerin nüfusuna, yüzde 10'luk kısmı ise ilçelerin yüzölçümüne göre dağıtılır. Su ve Kanalizasyon idaresine ayrılacak pay genel bütçe vergi gelirlerinden büyükşehirlerdeki ilçe belediyelerine ayrılan payın % 90'luk kısmının %10'udur.

4. BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ TARAFINDAN BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYELERİNE AKTARILACAK PAYLAR

4.1. Büyükşehir Belediyesi Tarafından Müşterek Bahislerden Elde Edilen Eğlence Vergisinden İlçe Belediyelerine Verilecek Pay

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununa (Md. 23/c) göre; 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununda yer alan oran ve esaslara göre büyükşehir belediyesince tahsil olunacak at yarışları dahil müşterek bahislerden elde edilen Eğlence Vergisinin % 20'si müşterek bahislere konu

2 Söz konusu Kanun 5779 sayılı İl Özel İdarelerine Ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanunla kaldırılmış olup 5779 sayılı Kanunda 2380 sayılı Belediyelere ve İl Özel İdarelerine Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanuna yapılan atıfların bu Kanuna yapılmış sayılacağı belirtilmiştir.

olan yarışların yapıldığı yerin belediyesine, % 30'u nüfuslarına göre dağıtılmak üzere diğer ilçe belediyelerine aktarılır.

Dikkat edilirse, büyükşehir belediyesince elde edilen tüm eğlence vergisi değil, sadece müşterek bahislerden elde edilen Eğlence Vergisinin yukarıda belirtilen oranları ilgili ilçe belediyelerine aktarılır.

Büyükşehir belediyeleri ve bağlı kuruluşları ile ilçe belediyeleri; tahsil ettikleri vergiler ve benzeri malî yükümlülüklerden birbirlerine ödemeleri gereken paylar ile su, atık su ve doğalgaz bedellerini zamanında yatırmadıkları takdirde, ilgili belediye veya bağlı kuruluşun talebi üzerine söz konusu tutar, İller Bankası tarafından, yükümlü belediyenin genel bütçe vergi gelirleri payından kesilerek alacaklı belediyenin hesabına aktarılır. Gecikmeden kaynaklanacak faiz ve benzeri her türlü zararın tazmininden, ilgili ilçe belediye başkanı ve sayman şahsen sorumludur. Bu hüküm, ilçe belediyeleri hesabına yapılacak her türlü aktarmaları zamanında yapmayan büyükşehir belediye başkanı, bağlı kuruluş genel müdürleri ve saymanları hakkında da uygulanır.

4.2. Büyükşehir Belediyesince Park Yerlerinin İşletilmesinden Elde Edilen Gelirlerden İlçe Belediyelerine Verilecek Pay

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununa (Md. 23/f) göre; Kanunun 7 nci maddesinin (f) bendine göre tespit edilen park yerlerinin işletilmesinden elde edilen gelirlerin %50'si ilçe belediyelerine, nüfuslarına göre dağıtılır.

Söz konusu kanunun 7 nci maddesinin (f) bendinde belirtilen yerler; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerleridir.

Büyükşehir belediyeleri bu yerleri işletmek, işlettirmek, işletme hakkını devretmek veya kiraya vermek dolayısıyla elde ettiği gelirlerin %50'sini ilçe belediyelerine, nüfuslarına göre dağıtır.

4.3. Büyükşehir Belediyesince İl İçerisinde Bulunan Müzelerden Elde Edilen Pay Gelirlerinden İlçe Belediyelerine Verilecek Pay

2464 sayılı Kanunun mükerrer 97 nci maddesine göre;

- Cumhurbaşkanlığına bağlı milli saraylar hariç belediye ve mücavir alan sınırları içinde gerçek ve tüzelkişilerce işletilen her türlü müzelerin giriş ücretlerinin % 5'i belediye payı olarak ayrılır.

- Belediye payı olarak ayrılan miktarın, tahsilini takip eden ayın 15'inci günü akşamına kadar müzenin bulunduğu yer (27.6.1984 gün ve 3030 sayılı Kanunun³ uygulandığı şehirde büyükşehir belediyelerine) belediyesine ödenmesi mecburidir.

- Büyükşehir belediyelerince tahsil edilen payın yüzde 75'i Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca bildirilecek son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre nüfusları oranında ilgili ilçe belediyelerine dağıtılır.

3 3030 sayılı Kanun 5216 sayılı Kanunla ilga edilmiş olup 5216 sayılı Kanunda Kanunlarda ve diğer mevzuatta 3030 sayılı Kanuna yapılan atıfların bu kanuna yapılmış sayılacağı belirtilmiştir.

Söz konusu kanun maddesine göre bir ilçe belediyesinin müze gelirinden pay alması için ilçe sınırları içinde bir müzenin bulunması şartı bulunmamaktadır. Büyükşehir sınırları içindeki herhangi bir yerde müze bulunması ve bu müzeden gelir edilmesi nüfusu oranında ilçe belediyesinin bu gelirden pay alması için yeterlidir.

4.4. Büyükşehir Belediyesince İlçe Belediyelerine Aktarılacak Kazı Bedeli

2464 sayılı Kanunun “Altyapı kazı izni harcı” başlıklı Mükerrer 79 uncu maddesine göre;

- Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde umumi hizmet alanlarında yapılacak kazı işlemleri için belediyeye verilecek altyapı kazı izni, altyapı kazı izni harcına tabidir. Bu harcın mükellefi altyapı kazı izni talebinde bulunanlardır.

- Altyapı kazı izni harcı, alan tahrip tutarı üzerinden binde 2 oranında alınır.

- Bu madde kapsamında verilecek altyapı kazı izinleri için ilgili belediyeden altyapı kazı izni belgesi alınır.

5216 sayılı Kanuna istinaden yayımlanan Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği'ne göre (Md. 14);

- Alt yapı yatırım hesabı, ortak programa alınan altyapı hizmetlerinin amaca uygun bir şekilde gerçekleştirilmesi için belediye ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarının bütçelerine konulan ödeneklerden bu hesaba yapılacak aktarım ile kazılardan elde edilen gelirlerden oluşur.

- Alt yapı koordinasyon merkezinin bütçesi büyükşehir belediye bütçesi içinde yer alır. Ayrıca, belediye ve diğer bütün kamu kurum ve kuruluşlarının bütçelerine konulan ödeneklerden, alt yapı koordinasyon merkezi bünyesinde oluşturularak alt yapı yatırım hesabına aktarılacak tutarlar da gelir bütçesinin ilgili bölümünde gösterilir ve bu gelirler amacının dışında harcanamaz.

- Büyükşehir ve ilçe belediyeleri cadde, bulvar, meydan ve sokaklarında yapılacak tüm kazılardan elde edilecek gelirler büyükşehir belediyesi bünyesinde açılacak alt yapı yatırım hesabında toplanır. Sokakların kazısından elde edilen gelirler ilgili belediyeye aktarılır. Bu paralar büyükşehir ilçe belediyeleri tarafından sadece cadde, bulvar, meydan ve sokakların asfalt ve kaldırımların yapımında kullanılır. Bu gelirler amacı dışında kullanılamaz.

5. BÜYÜKŞEHİR SU VE KANALİZASYON İDARELERİ TARAFINDAN BELEDİYERE VERİLECEK PAY

5.1. Büyükşehir Su Ve Kanalizasyon İdareleri Tarafından Tahsil Edilen Konutlara Ait ÇTV'den İlçe Belediyelerine Verilecek Pay

Daha önce de ifade ettiğimiz üzere 2464 sayılı Kanuna göre; Su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle hesaplanan çevre temizlik vergisi (konutlara ait ÇTV), su faturasında ayrıca gösterilmek 2560 sayılı Kanun hükümlerine göre kurulan su ve kanalizasyon idarelerince tahsil edilir.

Su ve kanalizasyon idareleri büyük şehir dahilindeki her ilçe belediyesinin be-

lediye ve mücavir alan sınırları içinde bulunan konutlara ilişkin olarak tahsil ettiği çevre temizlik vergisi ile bu verginin süresinde ödenmemesi nedeniyle tahsil ettiği gecikme zammının % 80'ini tahsilatı takip eden ayın yirminci günü akşamına kadar bir bildirim ile ilgili belediyeye bildirerek aynı süre içinde öder.

Tahsil ettiği vergiyi veya gecikme zammını yukarıda belirtilen süre içinde büyükşehir ilçe belediyesine yatırmayan su ve kanalizasyon idarelerinden, bu tutarlar 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre gecikme zammı tatbik edilerek tahsil edilir.

5.2. Büyükşehir Su Ve Kanalizasyon İdareleri Tarafından Tahsil Edilen Konutlara Ait ÇTV'den Büyükşehir Belediyesine Verilecek Pay

Su ve kanalizasyon idareleri büyükşehir dahilindeki konutlara ilişkin olarak tahsil ettiği çevre temizlik vergisi ile bu verginin süresinde ödenmemesi nedeniyle tahsil ettiği gecikme zammının % 20'sini münhasıran çöp imha tesislerinin kuruluş ve işletmelerinde kullanılmak üzere büyükşehir belediyesinin hesabına tahsilatı takip eden ayın yirminci günü akşamına kadar aktarır.

Su ve kanalizasyon idareleri konutlara ilişkin olarak tahsil ettikleri ÇTV'nin %80'ini ilgili ilçe belediyelerine, kalan %20'sini ise büyükşehir belediyesine aktardığı için bu vergiden kendisine herhangi bir tutar kalmamaktadır. Dolayısıyla, su ve kanalizasyon idareleri konutlara ait ÇTV'nin tahsili konusunda bir nevi vergi sorumlusu sıfatını taşımaktadır.

Tahsil ettiği vergiyi veya gecikme zammını yukarıda belirtilen süre içinde büyükşehir belediyesine yatırmayan su ve kanalizasyon idarelerinden, bu tutarlar 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre gecikme zammı tatbik edilerek tahsil edilir.

5.3. Büyükşehir Su Ve Kanalizasyon İdareleri Tarafından Yer Altı Suları Gelirlerinden İlçe Belediyesine Verilecek Pay

167 sayılı Yer Altı Suları Hakkında Kanununa göre (Md. 4);

- Kuyu açan kimse, bulunan suyun ancak kendi faydalı ihtiyaçlarına yetecek miktarını kullanmaya yetkilidir. Bu miktarı aşan sular ile sulama, kullanma ve işlenerek veya doğal haliyle içme suyu olarak satılmak üzere çıkarılan yeraltı suları, Hazinesinin özel mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerlerdeki kaynak suları (mazbut vakıflara ait sular hariç), 2886 sayılı Kanun hükümlerine uyularak il özel idarelerince kiraya verilir.

- Tahsil edilen kira gelirinden; yer altı veya kaynak suyunun çıktığı yer, köy sınırları içinde ise o yerdeki köy tüzel kişiliğine %15, belediye sınırları içinde ise ilgili belediyeye %25 oranında pay verilir.

Her ne kadar söz konusu kanunda yer altı sularının il özel idarelerince kiraya verileceği belirtilmekte ise de 6360 Sayılı On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un;

“Büyükşehir belediyesi kurulması ve sınırlarının belirlenmesi” başlıklı 1’inci maddesinin 4 numaralı fıkrasında;

“İstanbul ve Kocaeli il mülki sınırları içerisinde bulunan köylerin tüzel kişiliği kaldırılarak bağlı oldukları ilçe belediyesine mahalle olarak katılmıştır”. ifadesi, 5 numaralı fıkrasında da; Birinci, ikinci ve dördüncü fıkrada sayılan illerdeki il özel idarelerinin tüzel kişiliği kaldırılmıştır.”

“Çeşitli hükümler” başlıklı 3’üncü maddesinin 2 numaralı fıkrasında;

“Mevzuatla il özel idarelerine yapılan atıflar bu Kanun kapsamında tüzel kişiliği kaldırılan il özel idareleri için ilgisine göre bakanlıklara, bakanlıkların bağlı veya ilgili kuruluşları ile bunların taşra teşkilatına, Hazineye, valiliklere, büyükşehir belediyelerine ve bağlı kuruluşlarına veya ilçe belediyelerine yapılmış sayılır. Tüzel kişiliği kaldırılan il özel idarelerine 22/2/2005 tarihli ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu ve diğer mevzuatla verilmiş olan yetki, görev ve sorumluluklar ilgisine göre bu kurum ve kuruluşlar tarafından kullanılır ve yerine getirilir.”

hükmü yer almaktadır.

6360 sayılı Kanunla büyükşehirlerde il özel idarelerinin tüzel kişiliğinin sonlandırılması üzerine 167 sayılı Kanun’da il özel idareleri için tanınan kaynak sularının işletilmesi hakkı büyükşehir su ve kanalizasyon idareleri (SKİ) tarafından kullanılmakta ve il sınırları içerisinde bulunan kaynak suları SKİ tarafından kiraya verilerek gelir elde edilmektedir.

Dolayısıyla, 167 sayılı Kanunun 4’üncü maddesi hükmü gereği büyükşehir

su ve kanalizasyon idarelerince kiraya verilen yer altı ve kaynak sularından elde edilen kira gelirinden; yer altı veya kaynak suyunun çıktığı ilçe belediyesine %25 oranında pay verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

6360 sayılı Kanunla büyükşehir belediyesi sınırları içindeki köylerin tüzel kişiliği kaldırılarak ilçe belediyesi içinde mahalleye dönüştürüldüğünden 167 sayılı Kanunun 4’üncü maddesine göre kaynak suları gelirlerinden sadece ilgili ilçe belediyesine %25 oranında pay verilecektir.

6. İL ÖZEL İDARELERİNCE BELEDİYELERE VERİLECEK PAY

6.1. İl Özel İdarelerince Yer Altı Suları Gelirlerinden İlçe Belediyeleri ve Köylere Verilecek Pay

167 sayılı Yer Altı Suları Hakkında Kanununa göre (Md. 4);

- Kuyu açan kimse, bulunan suyun ancak kendi faydalı ihtiyaçlarına yetecek miktarını kullanmaya yetkilidir. Bu miktarı aşan sular ile sulama, kullanma ve işlenerek veya doğal haliyle içme suyu olarak satılmak üzere çıkarılan yeraltı suları, Hazinesinin özel mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerlerdeki kaynak suları (mazbut vakıflara ait sular hariç), 2886 sayılı Kanun hükümlerine uyularak il özel idarelerince kiraya verilir.

- Tahsil edilen kira gelirinden; yer altı veya kaynak suyunun çıktığı yer, köy sınırları içinde ise o yerdeki köy tüzel kişiliğine %15, belediye sınırları içinde ise ilgili belediyeye %25 oranında pay verilir.

Söz konusu paylar büyükşehir belediyesi dışındaki yerlerde il özel idareleri tarafından aktarılmasına ilişkin olup, daha önce de ifade ettiğimiz gibi 6360 sayılı Kanunla büyükşehirlerde il özel idareleri ve köy tüzel kişilikleri kaldırılmış olduğundan büyükşehir belediyesi sınırları içindeki kaynak sularından elde edilecek gelirler üzerinden su ve kanalizasyon idareleri tarafından ilgili ilçe belediyesine pay verilecektir.

6.2. İl Özel İdareleri ve YİKOB⁴Tarafından İlçe Belediyelerine Aktarılacak Jeotermal Kaynaklar Ve Doğal Mineralli Sular Payı

5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu'nun 10'uncu maddesinin birinci fıkrasının (e) bendine göre; "Akışkanın doğrudan ve/veya dolaylı kullanıldığı tesislerin gayrisafi hasılatının % 1'i tutarında idare payı, her yıl Haziran ayı sonuna kadar idareye ödenir. Tahsil edilen tutarın beşte biri, idare tarafından, kaynağın bulunduğu belediye veya köy tüzel kişiliğine bir ay içerisinde ödenir.

Söz konusu kanunda sözü edilen İdare; il özel idarelerini, büyükşehir belediyelerinde ise YİKOB'ları ifade etmektedir.

7. BELEDİYE VE İL ÖZEL İDARELERİNDEN KALKINMA AJANSLARINA AKTARILACAK PAYLAR

Her ne kadar kalkınma ajansları mahalli idareler arasında bulunmamakta ise

4 YİKOB; Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıklarını ifade etmekte olup 6360 sayılı Kanunla il özel idarelerinin kaldırıldığı büyükşehir belediyelerinde çeşitli kanunlarla bu idarelere verilen görevleri yerine getirmekte ve yetkileri kullanmaktadır.

de mahalli idareler gibi yerel düzeyde faaliyet göstermekte ve muhasebe işlemleri bakımından belli bazı istisnalar dışında Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğine göre tabi bulunmaktadır.

5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Hizmetlerine İlişkin Kanuna göre;

- Bir önceki yıl gerçekleşen bütçe gelirleri üzerinden, bölgedeki il özel idareleri için; borçlanma, tahsisi mahiyetteki gelirler ile genel, katma ve özel bütçeli kuruluşlardan alınan yardım kalemleri hariç tutulmak üzere % 1, belediyeler için; borçlanma ve tahsisi mahiyetteki gelir kalemleri hariç tutulmak üzere %1 oranında,⁵ cari yıl bütçesinden aktarılacak pay kalkınma ajanslarına aktarılır.

- Süresi içerisinde aktarılmadığı takdirde, bu idarelere genel bütçe vergi gelirleri tahsilat toplamı üzerinden ayrılan paydan ilgisine göre Maliye Bakanlığı(kanunda mı böyle geçiyor yoksa Hazine ve Maliye Bakanlığı) mı olacak ve/veya İller Bankasınca kesilerek ilgili ajans hesabına aktarılır.

8. PAY YÜKÜMLÜLÜKLERİNİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu bütçe gelir ve giderlerinde gayrisafilik prensibini benimsemiştir. Kanunun 37 nci maddesine göre; genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin topladığı vergi, resim, harç ve benzeri gelirlerden diğer idare, kurum ve ku-

5 2011/2168 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının 1'inci maddesinde "Belediyelerin, 5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanunun 19'uncu maddesi uyarınca bütçe gelirleri üzerinden kalkınma ajanslarına aktaracakları payların oranı binde beş olarak belirlenmiştir.

ruleşlara verilecek paylar, geliri toplayan kamu idaresi bütçesine bu amaçla konulacak ödeneklerden karşılanır.

Söz konusu kanun maddesine göre; elde edilen gelirlere diğer kamu idarelerine verilen pay gelirlere düşme (netleştirme) yapmak suretiyle değil, bütçe giderlerinden yani ödeneklerden tahsis yapmak suretiyle muhasebeleştirilir.

Pay yükümlülüklerinin nasıl muhasebeleştirileceği Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinde düzenlenmiştir.

Söz konusu yönetmelikteki hesap planında 363-Kamu İdareleri Payları Hesabı bulunmakta olup Yönetmelik'e göre söz konusu hesap, bütçe geliri olarak nakden veya mahsuben tahsil edilip, özel kanun-

ları gereğince diğer kurumlara aktarılacak üzere hesaplanan tutarların izlenmesi için kullanılır.

- Bütçe geliri olarak tahsil edilip, özel kanunları gereğince diğer kurumlara aktarılacak üzere hesaplanan tutarlar bir taraftan bu hesaba alacak, 630-Giderler Hesabına borç; diğer taraftan 835-Gider Yansıtma Hesabına alacak, 830-Bütçe Giderleri Hesabına borç kaydedilir.

- Bu hesapta kayıtlı tutarlardan nakden veya mahsuben ödenen tutarlar bu hesaba borç, 103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı veya ilgili diğer hesaplara alacak kaydedilir.

Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planında söz konusu hesabın detay kodları şu şekildedir:

363			KAMU İDARELERİ PAYLARI HESABI
363	01		Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri
363	02		Özel Bütçe Kapsamındaki İdareler
363	03		Düzenleyici ve Denetleyici Kurumlar
363	04		Sosyal Güvenlik Kurumları
363	05		Mahalli İdareler
363	05	01	Büyükşehir Belediyeleri Payları
363	05	02	Diğer Belediye Payları
363	05	03	İl Özel İdare Payları
363	05	04	Mahalli İdare Birlikleri Payları
363	05	05	Bağlı Kuruluş Payları
363	99		Diğer Kamu İdareleri Payları
363	99	10	Kalkınma Ajansları Payları

Örnek: EDF Büyükşehir Belediyesi 2020 yılı Mayıs ayında park yerlerinin işletilmesinden 300.000 TL tutarında gelir elde etmiştir. Söz konusu payın gelir olarak kaydedilmesi ve gelirden ilgili ilçe belediyelerine pay (%50 oranında) ayrılmasına ilişkin muhasebe kaydı şu şekilde olacaktır:

102-Banka Hs.	300.000	
600-Gelirler Hs.		300.000
805-Gelir Yansıtma Hs.	300.000	
800-Bütçe Gelirleri Hs.		300.000

630-Giderler Hs.	150.000	
363-Kamu İdareleri Payları Hs.		150.000
830-Bütçe Giderleri Hs.	150.000	
835-Gider Yansıtma Hs.		150.000

Söz konusu payların ilgili ilçe belediyelerine gönderilmesi ise;

363-Kamu İdareleri Payları Hs.	150.000	
103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hs.		150.000

şeklinde muhasebeleştirilecektir.

9. SONUÇ

Mahalli idarelerin elde ettikleri gelirlerden birbirlerine aktaracakları paylar çeşitli mevzuat metinlerinde düzenlenmiştir. Söz konusu paylar bir nevi amme alacağı sayıldığından bunların zamanında ve tam olarak ilgili idareye aktarılması hem idareler arasındaki hizmet ilişkisi hem de sorumlu kişilerin de mali yaptırımlara maruz kalınmaması açısından önem arz etmektedir.

KAYNAKÇA

5779 sayılı İl Özel İdarelerine Ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun (R.G. Tarih, Sayısı:15.07.2008, 26937)

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi Ve Kontrol Kanunu (R.G. Tarih, Sayısı:24.12.2003, 25326)

2560 sayılı İstanbul Su Ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş Ve Görevleri Hakkında Kanun (R.G. Tarih, Sayısı:23.11.1981, 17523)

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu (R.G. Tarih, Sayısı:29.05.1981, 17354)

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu (R.G. Tarih, Sayısı: 23.07.2004, 25531)

6360 Sayılı On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (R.G. Tarih, Sayısı: 06.12.2012, 28489)

2011/2168 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı(R.G. Tarih, Sayısı: 09.09.2011, 28049)

Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği (R.G. Tarih, Sayısı: 15.06.2006, 26199)

5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu(R.G. Tarih, Sayısı: 13.06.2007, 26551)

167 sayılı Yer Altı Suları Hakkında Kanunu (R.G. Tarih, Sayısı: 23.12.1960, 10688).

Yaşar MATUR

*Fatih Belediyesi
İç Denetçi*

YAPIM VE YAPIM İLE İLGİLİ DANIŞMANLIK HİZMET İŞLERİNE İLİŞKİN SÖZLEŞMELERİN İHTİLAFINDA YÜKSEK FEN KURULUNUN ROLÜ

1. GİRİŞ

Yüksek Fen Kurulu, 1934 yılında Nafiâ Yüksek Fen Heyeti olarak teşekkül ettirilmiş, zaman içerisinde bayındırlık ve imar mevzuatındaki değişmelere rağmen varlığını muhafaza etmiş en son Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında 1 Nolu Kararnamede yerini almış ve halen Çevre ve Şehircilik Bakanlığına bağlı, başkanlık şeklinde bir hizmet birimidir.

2003 yılı başından itibaren ihale mevzuatımızdaki köklü değişiklikler sonrası, Kamu İhale Kanunu ve Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu, kamu harcamalarının

temel dayanağını oluşturmuştur. Söz konusu kanunlarda yapılan düzenlemelerde, kamu alımlarında yaşanan ihale ilanından sözleşmenin imzalanması aşamasına kadar olan **ihale sürecindeki** ihtilafların, anlaşmazlıkların çözümünde Kamu İhale Kurumu yetkilendirilmiştir.

Sözleşmenin imzalanması ile kemale eren ihale sürecinden, uygulama safhasına yani, sözleşme hükümlerinin icra aşamasına geçilmiş olmaktadır. İcra sürecinin başlaması ile Kamu İhale Kurumu artık devre dışıdır.

Hâlihazırda, sözleşmenin uygulan-

masında ortaya çıkan ihtilaflarda Yüksek Fen Kurulu görüş ve/veya karar vermektedir. Bununla beraber bu hususta yapılan kanunî değişiklikler, doğrudan belediyeleri de ilgilendirmesi hasebiyle makalemizin mevzuunu oluşturmuştur.

2. MEVZUAT DEĞİŞİKLİKLERİ NELER GETİRİYOR?

10.7.2018 tarihli Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında 1 Nolu Kararname-sinin 112'nci maddesinde ifade edilen Yüksek Fen Kurulunun (Kurul) görev ve yetkileri, **değişiklik öncesi haliyle** aşağıda belirtilmiştir:

“a) Kamu kurum ve kuruluşlarınca yapım ve yapım ile ilgili danışmanlık hizmet işlerine ilişkin olarak akdedilen sözleşmelerin yürütülmesinden doğan yeni fiyat tespiti anlaşmazlıkları hariç olmak üzere diğer anlaşmazlıkları ilgili idarenin talebine istinaden inceleyip karara bağlamak ve yeni fiyat tespiti anlaşmazlıklarında ise tarafları bağlayacak şekilde fiyatı kesin olarak tespit etmek,

b) Çevre ve imar mevzuatının yürütülmesinden doğan anlaşmazlıkları ilgili idarelerin talebine istinaden inceleyip karara bağlamak,

c) Teknik veya fiziki yönden birbirini etkileyen plan ve yapım işleri ile ilgili olarak, kamu kurum ve kuruluşları arasında doğan anlaşmazlıkları, taraf olan idarelerin birlikte talep etmeleri halinde inceleyip karara bağlamak,

ç) Plan, çevre, yapım ve yapımla ilgili hizmet işlerine ilişkin konularda kamu kurum ve kuruluşları ile yapı kooperatiflerine görüş vermek,

d) Bayındırlık ve iskân işleri ile ilgili şartname, tip sözleşme, yıllık rayıç, birim fiyat, birim fiyatlara ait analiz ve tarifleri hazırlamak ve yayımlamak,

e) Yapı, tesis ve onarım işleri ihalelerinde kullanılan müteahhitlik karneleri ve iş bitirme belgelerinin yıllara ait değerlendirme katsayılarını, mimarlık ve mühendislik hizmet bedellerinin hesabında kullanılacak yapı yaklaşık birim maliyetlerini ve proje ve kontrollük işlerinde uygulanacak fiyat artış oranlarını tespit etmek ve yayımlamak,

f) Bakanlığın görev alanı ile ilgili olarak yurt içinde ve yurt dışında meydana gelen teknik gelişmeleri izlemek, değerlendirmek ve bunlardan faydalı görülenler hakkında teklifte bulunmak,

g) Bakanlık birimleri arasında teknik konularda uygulama birliği ve koordinasyonu sağlamak,

ğ) Bakan tarafından verilen diğeri görevleri yapmak.”

Yukarıda ifade edilen görevler Kurul tarafından ifa edilmekteyken, 20.02.2020 tarih ve 31045 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 7221 sayılı Coğrafi Bilgi Sistemleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunla 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununa, sözleşme sonrası süreçteki ihtilafların çözümünü ciddi şekilde etkileyecek bir yasal düzenleme - ek maddeler -ilave edilerek yapılmıştır.

Söz konusu ek maddelerin genel gerekçesinde “4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununda yapılan değişikliklerle; 1934 yılında kurulan Yüksek Fen

Kurulunun tecrübesinden faydalanarak **yapım ve yapım ile ilgili danışmanlık hizmet işlerine** ilişkin sözleşmelerden kaynaklanan uyuşmazlıkların çözüme kavuşturulması amaçlandığı” ifade edilmiştir.

7221 sayılı kanununun 30 ve 31.madde-leri ile getirilen düzenleme ise;

“5/1/2002 tarihli ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

Yüksek Fen Kurulu Başkanlığı

Ek Madde 1 – Bu Kanuna göre düzenlenecek yapım ve yapım ile ilgili danışmanlık hizmet işlerine ilişkin sözleşmelerin uygulanmasında; sözleşmede bulunmayan veya fiyatı belirli olmayan işlerin fiyatının tespiti, ihale dokümanını oluşturan belgeler arasındaki uyumsuzluk, iş programı ihtilafları, fiyat farkı ödenmesi ve hesaplanması, sürenin uzatılması ve ödenek aktarılması, geçici ve kesin kabul işlemleri, gecikme halinde uygulanacak cezalar, yaptırılacak ilave işler ve iş eksilişlerinde sözleşme anlaşmazlıklarını incelemede Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bünyesinde yer alan Yüksek Fen Kurulu Başkanlığı görevli ve yetkilidir.

Sözleşme Uygulamalarına Yönelik İtiraz Başvuruları ve Anlaşmazlıkların Çözümü

Ek Madde 2 – Yüklenici veya idareler, sözleşmenin uygulanmasından kaynaklanan anlaşmazlıklar nedeniyle yargılama veya Sayıştay incelemesine konu edilmemiş olmak şartıyla anlaşmazlığın çözümü için Yüksek Fen Kuruluna başvurabilirler.

Yüklenici itirazları, sözleşmeyi düzenleyen idarelere, **kesin kabul aşaması tamamlanıncaya kadar yazılı** olarak yapılır. Bu itirazlar, ilgili idareler tarafından en geç otuz gün içinde Yüksek Fen Kuruluna gönderilir. Yüksek Fen Kurulu, itirazları en geç altmış gün içinde bu Kanun ve ilgili mevzuat hükümlerine göre inceleyerek karara bağlar ve bu kararlar ilgili idarece uygulanır.” Şeklinde dir.

Ayrıca,64 nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile, söz konusu kanuni düzenlemeye uygun olarak 1 nolu kararnamedeki Kurulun **a bendi** aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

“5/1/2002 tarihli ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun Ek 1’inci maddesi ile verilen görev ve yetkileri yerine getirmek.”

Getirilen bu düzenleme ile münhasıran yapım ve yapım ile ilgili danışmanlık hizmet işleri **sözleşmelerinin uygulanması sürecinde**

- Sözleşmede bulunmayan veya fiyatı belirli olmayan işlerin fiyatının tespiti
- İhale dokümanını oluşturan belgeler arasındaki uyumsuzluk
- İş programı ihtilafları
- Fiyat farkı ödenmesi ve hesaplanması
- Sürenin uzatılması ve ödenek aktarılması
- Geçici ve kesin kabul işlemleri
- Gecikme halinde uygulanacak cezalar

- Yaptırılabilir ilave işler ve iş ek-silişleri

şeklinde belirtilen konularında yaşanacak olaylardan,

yargılama veya Sayıştay incelenmesi-ne konu edilmemiş anlaşmazlıkları çö-züme kavuşturabilmek için, **başvurunun kesin kabulden önce olması şartıyla Yüksek Fen Kurulu Başkanlığı yetki-lendirilmiştir.**

Madde metninden anlaşıldığı üzere Kurula başvurmak zorunlu tutulmamış-tır. Ancak yukarıda ifade edilen ihtilaf sebepleriyle mahkeme yolunu tercih et-meyen yüklenici, Kurula şahsen müraca-at edememekte, **sözleşmeyi düzenleyen idarelere kesin kabul aşaması tamamlanincaya kadar yazılı olarak başvurabilmektedir.** İdare ise ihtiyaç duyması halinde, yüklenici müracaat etmese bile Kurula gidebilecektir. Burada belirtmek gerekirse **Kurula itiraz yoluna gitmekte müracaat için herhangi bir teminat yatırılması mevzu bahis değildir.**

Yine yapılan düzenleme ile yüklenici başvurularının idarelerde bir gecikmeye mahal verilmesini önlemek amacıyla, yüklenici itirazlarının ilgili idarelerce en geç 30 gün içinde Kurula gönderilmesi zorunlu tutulmuştur.

Yüksek Fen Kurulu da süre ile bağlan-mış ve yapılan itirazlara en geç altmış gün içinde karar vermekte mecbur kılınmış-tır.

Asıl önemli kısım ise verilen bu karar-ların ilgili idareler tarafından uygulanıp uygulanmayacağı hususunda olmuştur. Zira 1 nolu Cumhurbaşkanlığı Kararna-

mesinin 112 nci maddesinin a bendinde, Kurulun sadece yeni fiyat tespiti anlaş-mazlıklarında **tarafı bağlayacak** şekil-de fiyatı kesin olarak tespit edeceği, diğer anlaşmazlıklarda ise sadece karar verece-ği ifade edilmişti. Yeni düzenlemeler ile Kurul Kararlarının (a) bendi ile sınırlı olmak kaydıyla idareler -belediyeler- ta-rafından uygulanması mecburî hale ge-tirilmiştir. Kurulun diğer görevleri için verdiği kararların uygulanmasında her-hangi bir değişiklik bulunmamaktadır.

3. KURULA MÜRACAAT NASIL YAPILIR?

Kurulun oluşumu, başvuru ve karar alma vs. süreçlerine ait kapsamlı bilgiler 12.06.2020 tarih ve 31153 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yüksen Fen Kuru-lu Başkanlığının Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliği ile güncellenmiş-tir. Söz konusu yönetmeliğin okuyucuyu sıkılmamak amacıyla sadece makalemiz konusu "a bendi" ile ilgili kısmına ilişkin bilgiler aşağıda verilmiştir:

"Başvuru usûlü

Madde 13 – (1) Sözleşmelerin yürü-tülmesi sürecinde oluşan anlaşmazlık-lar ile ilgili olarak Başkanlığa yapılacak müracaatlarda aşağıdaki usûl ve esaslara uyulur:

a) 5 inci maddenin birinci fıkrası (a) bendinde belirtilen anlaşmazlık konula-rına ait başvuruların, iş süreçlerine uy-gun olarak yapılması esastır.

b) Yüklenici itirazları sözleşmeyi dü-zenleyen idarelere, kesin kabul aşaması tamamlanincaya kadar yazılı olarak ya-pılır. Bu itirazlar, ilgili idareler tarafından

en geç otuz gün içinde Başkanlığa gönderilir.

c) İdare talep yazısına, anlaşmazlık konusu işe ait imzalanan sözleşme, ihale dokümanları, görüş sorulan konuya dair gerekçeli dayanakları belirtilen idare görüşü ve yüklenicinin beyan ve itirazları ile diğer bilgi ve belgelerin birer suretleri eklenir.

ç) Sözleşmede bulunmayan veya fiyatı belirli olmayan işlerin fiyatının tespiti anlaşmazlıklarında (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilen usûl ve esaslara uyulur. Ayrıca uyuşmazlığın sebebini teşkil eden hususlar hakkında taraflarca ileri sürülen gerekçeler ile kendilerine göre olması gereken fiyatları belirtecek şekilde düzenlenmiş anlaşmazlık tutanağı, yüklenici ve idarece ayrı ayrı hazırlanmış ve idarece onaylanmamış fiyat tespit tutanakları ile bunlara ilişkin analiz belgeleri talep yazısına eklenir. Anlaşmazlık tutanağı ve fiyat tespit tutanaklarının, Ek-1 ve Ek-2'de yer alan standart formlara uygun olması zorunludur. Bu bilgi ve belgeler gerektiğinde yükleniciden de istenebilir..."

4. NETİCE

Yüksek Fen Kurulu Başkanlığının aldığı kararlar, mevzuat değişikliği öncesinde "yeni fiyat tespiti kararları" hariç, bağlayıcı nitelikte değildi. Daha çok öneri/görüş mahiyetindeydi. Eklenen iki madde ile, yapım ve yapım ile ilgili danışmanlık hizmet işlerine ilişkin sözleşmelerin uygulanmasında çıkan ihtilafların çözümünde, Yüksek Fen Kurulu Başkanlığı

önceki haline göre daha etkin ve yetkili bir statüye kavuşmuştur.

Bu şekilde tarafların istemesi halinde ihtilaflar-anlaşmazlıklar, mahkemeye gerek duyulmadan hızlı bir şekilde çözülmüş kamu hizmetlerinin işleyişinde mevzu bahis itirazlar sebebiyle yaşanabilecek aksaklıklar asgariye indirilmiş olacaktır.

KAYNAKÇA

4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu (22.01.2002 tarih ve 24648 sayılı Resmî Gazete)

7221 sayılı Coğrafi Bilgi Sistemleri İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (20.02.2020 tarih ve 31045 sayılı Resmi Gazete)

Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 1 Nolu (10.07.2018 tarih ve 30474 sayılı Resmi Gazete)

Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 64 Nolu (10.06.2020 tarih ve 31151 sayılı resmi Gazete)

Yüksek Fen Kurulu Başkanlığının Çalışma Usûl ve Esasları Hakkında Yönetmelik (12.06.2020 tarih ve 31153 sayılı Resmi Gazete)

7221 sayılı kanunun gerekçesi (<https://mevzuat.tbmm.gov.tr/mevzuat/faces/kanunmaddeleri?pkanunlarno=262571&pkanunnumarasi=7221>)

Yüksek Fen Kurulu Başkanlığı (<https://yfk.csb.gov.tr/>)

Akın ŞİMŞEK
Kamu Yönetimi Uzmanı

BELEDİYE PERSONELİNİN GÖREVDE YÜKSELME VE UNVAN DEĞİŞİKLİĞİ YÖNETMELİĞİNİN ZABITA VE İTFAİYE PERSONELİNE YANSIMALARI

1. GİRİŞ

İl özel idareleri, belediyeler ve bu idarelerin bağlı kuruluşları ile bunların kurdukları birlik, müessese, işletme ve bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlarda, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümlerine tabi olarak görev yapan devlet memurlarının liyakat ve kariyer ilkeleri çerçevesinde, hizmet gerekleri ve personel planlaması esas alınarak görevde yükselme ve unvan değişikliklerine ilişkin usul ve esasları düzenlemek amacıyla Mahalli İdareler Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esasları-

na Dair Yönetmelik¹ yayımlanmış ve bugüne kadar da bu yönetmeliğe göre işlem yapılmaktaydı.

Ancak, belediyeler ve bağlı kuruluşları ile bunların kurdukları birlik, müessese ve işletmelerde 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümlerine tabi olarak görev yapan memurların görevde yükselme veya unvan değişikliği suretiyle atanacakları kapsayan Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Personelinin Görevde Yükselme ve Un-

¹ 04 Temmuz 2009 tarih ve 27278 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

van Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmelik² yayımlanmıştır. Böylece belediyeler ve bağlı kuruluşları ile bunların kurdukları birlik, müessese ve işletmelerde görev yapan memurların görevde yükselme ve unvan değişikliği işlemlerinde eski yönetmeliğin uygulama alanı kalmamıştır. Eski yönetmelik sadece il özel idarelerinde görev yapan memurları kapsar hale gelmiştir. Ayrıca yeni yönetmelik belediyelerin üyesi olmadıkları mahalli idare birliklerinde görev yapan memurlar hakkında da uygulanmayacaktır.

Bu çalışmada belediyeler ve bağlı kuruluşları ile bunların kurdukları birlik, müessese ve işletmelerde görev yapan memurları kapsayan Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmelik kapsamında uygulamanın zabita ve itfaiye personeline yansımalarından bahsedilecektir.

2. ZABITA VE İTFAİYE PERSONELİNİN ATAMA VE GÖREVE YÜKSELME ESASLARI

Belediye zabita teşkilatının kuruluş, görev, yetki ve sorumlulukları, zabita memurlarının nitelikleri, görevde yükselme ve mesleki eğitimleri, kıyafetleri ile çalışma usul ve esaslarını düzenlemek amacıyla Belediye Zabita Yönetmeliği³ (BZY) yayımlanmıştır. Belediye itfaiye

teşkilatının kuruluş, görev, yetki ve sorumluluklarını, itfaiye memurlarının niteliklerini, görevde yükselme ve mesleki eğitimlerini, kıyafetlerini, kullanacakları araç, teçhizat ve malzeme ile denetim usul ve esaslarını düzenlemek amacıyla da Belediye İtfaiye Yönetmeliği⁴ (BİY) yayımlanmıştır.

2.1. Zabita Personelinin Atama ve Görevde Yükselme Esasları

Belediye zabita teşkilatı personel kadro ve unvanları, Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına İlişkin Esaslara göre belirlenmiş daire başkanı, zabita müdürü, zabita şube müdürü, zabita amiri, zabita komiseri ve zabita memuru unvanlı kadrolar ile hizmet için gerekli diğer kadrolardan oluşmaktadır (BZY, Madde-6). Zabita hizmetlerinde belediye tarafından, atama yapılacak kadro unvan ve sayıları için Çevre ve Şehircilik Bakanlığından izin alınmalıdır. Belediyeler, BZY eki Ek-4 Atama İzin Formunu ve Ek-5 Personel Gider Oranı Cetvelini doldurarak izin talebinde bulunurlar. İzin verilmeyen kadrolar için duyuru ve sınav yapılamamaktadır (BZY Madde-13).

Zabita memuru sınavına katılmak isteyenlerin, sınava son başvuru tarihi itibarıyla;

a) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde belirtilen genel şartları taşımaları,

2 02 Temmuz 2020 tarih ve 31173 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

3 11 Nisan 2007 tarih ve 26490 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

4 21 Ekim 2006 tarih ve 26326 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

b) En az lise veya dengi okul mezunu olmaları,

c) Tartılma ve ölçülme aç karnına, soyunuk ve çıplak ayakla olmak kaydıyla erkeklerde en az 1.67 metre, kadınlarda en az 1.60 metre boyunda olmak ve boyun 1 metreden fazla olan kısmı ile kilosu arasında (+,-) 10 kilogramdan fazla fark olmaması,

ç) Sınavın yapıldığı tarihte 30 yaşını doldurmamış olmaları,

d) Geçerlilik süresi dolmamış KPSS puan türünden, sınav duyurusunda belirtilmiş olan asgari puanı almış olmaları, gerekmektedir (BZY, Madde 13-A).

Diğer kamu kurum ve kuruluşları veya belediye hizmet birimlerinde asıl memur kadrosunda çalışanlardan, belediye zabıta memurluğuna geçmek isteyenler; 35 yaşını aşmamaları, BZY'nin 13/A maddesinin birinci fıkrasının yukarıda belirtilen (b) ve (c) bentlerinde yer alan şartları taşımaları, 13/E maddesinde öngörülen sınavda başarılı olmaları kaydıyla 657 sayılı Kanuna ve diğer mevzuat hükümlerine uyularak zabıta memurluğuna atanabilmektedir(BZY, Madde-16).

Zabıta memuru kadrosuna sınavsız olarak gerek belediye içinden gerekse diğer kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapan her unvandaki memurların naklen atanması mümkün değildir.

Zabıta daire başkanı ve zabıta müdürü dışındaki kadrolara görevde yük-

selme kapsamında yapılacak atamalarda aşağıdaki şartlar aranmaktadır.

a) Zabıta şube müdürlüğüne atanabilmek için;

1) Meslekle ilgili yüksek öğrenimi bitirmesi veya en az 4 yıllık yüksek öğrenim mezunu olmak,

2) En az iki yıl zabıta amiri olarak çalışmış olmak,

3) 1-4 dereceli kadrolara atanmak için 657 sayılı Kanununun 68 inci maddesinin (B) bendinde belirtilen süre kadar hizmeti bulunmak,

4) Son üç yıllık sicil notu ortalaması en az iyi derecede olmak,

5) Görevde yükselme sınavında başarılı olmak,

6) Kadro durumu elverişli olmak,

b) Zabıta amirliğine atanabilmek için;

1) En az lise mezunu olmak,

2) 4 yıllık yüksek öğrenim mezunları için 2 yıl; 2 yıllık yüksek okul mezunları için 3 yıl, lise ve dengi okul mezunları için 4 yıl zabıta komiseri olarak çalışmış olmak,

3) Yüksek öğrenim mezunu olanların 1-4 dereceli kadrolara atanmaları için 657 sayılı Kanununun 68 inci maddesinin (B) bendinde belirtilen süre kadar hizmeti bulunmak,

4) Son üç yıllık sicil notu ortalaması en az iyi derecede olmak,

5) Görevde yükselme sınavında başarılı olmak,

6) Kadro durumu elverişli olmak,

c) Zabıta komiserliğine atanabilmek için;

1) En az lise mezunu olmak,

2) 4 yıllık yüksek öğrenim mezunları için 2 yıl; 2 yıllık yüksek okul mezunları için 3 yıl, lise ve dengi okul mezunları için 4 yıl zabıta memuru olarak çalışmış olmak,

3) Son üç yıllık sicil notu ortalaması en az iyi derecede olmak,

4) Görevde yükselme sınavında başarılı olmak,

5) Kadro durumu elverişli olmak, şartları aranır.

Belediyeler, atanılacak görevin niteliği itibariyle aranacak hizmet sürelerini, 657 sayılı Kanununun 68 inci maddesinin (B) bendi hükümlerine göre değerlendirerek kendi kurumlarında ve diğer kurumlarda geçen hizmet sürelerini dikkate alarak belirlerler. Bu sürelerin en az iki yılının zabıta teşkilatında geçmiş olması şarttır. Ancak, yeni kurulan belediyeler ile görevde yükselmeyle ilgili ilanlara başvuru olmaması halinde en az iki yıl çalışmış olmak şartı aranmamaktadır (BZY, Madde-17).

2.2. İtfaiye Personelinin Atama ve Görevde Yükselme Esasları

Belediye itfaiye teşkilatı personel kad-

ro ve unvanları, Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına İlişkin Esaslara göre daire başkanı, itfaiye müdürü, itfaiye şube müdürü, itfaiye amiri, itfaiye çavuşu ve itfaiye eri kadroları ile diğer kadrolardan oluşmaktadır (BİY, Madde-8). Belediye itfaiye teşkilatında çalışan itfaiye eri, itfaiye çavuşu, itfaiye amiri, itfaiye şube müdürü, itfaiye müdürü ve itfaiye daire başkanı yangın personeli dir. Bu personel, bizzat yangın yerinde bulunmak ve yangına müdahale etmekle sorumlu ve görevlidir (BİY, Madde-9).

Belediye tarafından, atama yapılacak kadro unvan ve sayıları için Çevre ve Şehircilik Bakanlığından izin alınmaktadır. Belediyeler, BİY eki Ek-5 Atama İzin Formunu ve Ek-6 Personel Gider Oranı Cetvelini doldurarak izin talebinde bulunurlar. İzin verilmeyen kadrolar için duyuru ve sınav yapılamamaktadır (BİY, Madde-15).

İtfaiye eri sınavına katılmak isteyenlerin, sınava son başvuru tarihi itibarıyla;

a) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde belirtilen genel şartları taşımaları,

b) En az lise veya dengi okul mezunu olmaları,

c) Tartılma ve ölçülme aç karnına, soyunuk ve çıplak ayakla olmak kaydıyla erkeklerde en az 1.67 metre, kadınlarda en az 1.60 metre boyunda olmak ve boyun 1 metreden fazla olan kısmı ile kilosu

arasında (+,-) 10 kilogramdan fazla fark olmaması,

ç) Sınavın yapıldığı tarihte 30 yaşını doldurmamış olmaları,

d) Geçerlilik süresi dolmamış KPSS puan türünden, sınav duyurusunda belirtilmiş olan asgari puanı almış olmaları,

e) Sağlık açısından kapalı mekan, dar alan ve yükseklik gibi fobisi olmamak kaydıyla itfaiye teşkilatının çalışma şartlarına uygun olmaları,

f) İtfaiye teşkilatının ihtiyacına göre belirlenen, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu hükümlerince verilen sürücü belgesine sahip olmaları,

gerekmektedir(BİY. Madde*15/A).

Belediye hizmet birimlerinde asıl memur kadrosunda çalışanlar ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarında memur olarak çalışanlardan itfaiye erliğine geçmek isteyenler; 30 yaşını aşmamaları, BİY'nin15/A maddesinin birinci fıkrasının yukarıda sayılan (b), (c), (e), (f) bentlerindeki şartları taşımaları ve 15/E maddesinde öngörülen sınavda başarılı olmaları kaydıyla, 657 sayılı Kanuna ve diğer mevzuat hükümlerine uyularak itfaiye eri kadrosuna atanabilmektedirler (BİY, Madde-18).

İtfaiye eri kadrosuna sınavsız olarak gerek belediye içinden gerekse diğer kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapan her unvandaki memurların naklen atanması mümkün değildir.

İtfaiye teşkilatında daire başkanı ve itfaiye müdürü dışındaki kadrolara görevde yükselme kapsamında yapılacak atamalarda aşağıdaki şartlar aranmaktadır.

a) İtfaiye şube müdürlüğüne atanabilmek için;

1) Meslekle ilgili yüksek öğrenimi bitirmiş veya en az 4 yıllık yüksek öğrenim mezunu olmak,

2) En az iki yıl itfaiye amiri olarak çalışmış olmak,

3) 1-4 dereceli kadrolara atanmak için 657 sayılı Kanunun 68 inci maddesinde belirtilen süre kadar hizmeti bulunmak,

4) Son üç yıllık sicil notu ortalaması en az iyi derecede olmak,

5) Görevde yükselme sınavında başarılı olmak,

6) Kadro durumu elverişli olmak,

b) İtfaiye amirliğine atanabilmek için;

1) En az lise mezunu olmak,

2) 4 yıllık yüksek öğrenim mezunları için 2 yıl; 2 yıllık yüksek okul mezunları için 3 yıl, lise ve dengi okul mezunları için 4 yıl itfaiye çavuşu olarak çalışmış olmak,

3) Yüksek öğrenim mezunu olanların 1-4 dereceli kadrolara atanmaları için 657 sayılı Kanunun 68 inci maddesinde belirtilen süre kadar hizmeti bulunmak,

4) Son üç yıllık sicil notu ortalaması en az iyi derecede olmak,

5) Görevde yükselme sınavında başarılı olmak,

6) Kadro durumu elverişli olmak,

c) **İtfaiye çavuşluğuna atanabilmek için;**

1) En az lise mezunu olması,

2) 4 yıllık yüksek öğrenim mezunları için 2 yıl; 2 yıllık yüksek okul mezunları için 3 yıl, lise ve dengi okul mezunları için 4 yıl itfaiye eri olarak çalışmış olmak,

3) Son üç yıllık sicil notu ortalaması en az iyi derecede olmak,

4) Görevde yükselme sınavında başarılı olmak,

5) Kadro durumu elverişli olmak

gerekmektedir. Belediyeler, atanılacak görevin niteliği itibarıyla aranacak hizmet sürelerini, 657 sayılı Kanunun 68 inci maddesinin (B) bendi hükümlerine göre değerlendirerek kendi kurumlarında ve diğer kurumlarda geçen hizmet sürelerini dikkate alarak belirler. Bu sürelerin en az iki yılının itfaiye teşkilatında geçmiş olması şarttır. Ancak, yeni kurulan belediyeler ile görevde yükselmeyle ilgili ilanlara yeterli sayıda başvuru olmaması halinde en az iki yıl çalışmış olmak şartı aranmaz (BİY, Madde-19).

3. YENİ YÖNETMELİĞİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmelik ile özellikle zabita

ve itfaiye personelinden görevde yükselme ve unvan değişikliğine tabi diğer kadrolara geçişlerde tereddütlü olan konulara açıklık getirilmiştir. **Düzenleme ile özellikle zabita ve itfaiye hizmetlerinde çeşitli unvanlarda görev yapanların sınavına tabi tutulmadan ve hangi şartlarla kurum içi veya kurum dışı naklen diğer kadrolardan hangilerine atanabileceklerine ilişkin usul ve esaslara açıklık getirilmiştir.**

Ancak belediyeler ve bağlı kuruluşları ile bunların kurdukları birlik, müessese ve işletmelerde görev yapan memurların zabita ve itfaiye hizmetlerinde bulunan kadrolara kurum içinden veya kurum dışından naklen atanmaları ile ilgili ise bir düzenleme yapılmamıştır. Bu kapsamda da belediyelerde zabita memuru ve itfaiye eri kadrosuna yine kendi yönetmelikleri çerçevesinde sınavla atama yapılabilecek olup diğer görevlerden naklen sınavsız atanma mümkün olmayacaktır.

Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmelik ile sadece özel düzenlemeleri kapsamında **zabita ve itfaiye personelinin diğer kadrolara bir anlamda eşitlikleri belirlenmiş ve bu kadrolara naklen atanmalarına ilişkin şartlar ile usul ve esaslar belirlenmiştir.**

4. ZABITA VE İTFAİYE PERSONELİNİN DİĞER KADROLARA NAKLEN ATANMASI

Öncelikle zabita ve itfaiye personelinin kendi içinde görevde yükselme iş-

lemleri özel yönetmelikleri olan Belediye Zabıta Yönetmeliği ve Belediye İtfaiye Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmeye devam edilecektir.

Belediye Zabıta Yönetmeliği gereğince zabıta personeli yine özel şartlarına göre sınavla görevde yükselme ile üst görevlere atanabilecektir. Sadece zorunlu hallerde, belediye memurlarından ihtiyacı karşılayacak sayıda personel zabıta biriminin sadece büro hizmetlerinde geçici olarak görevlendirilebilmektedir. Geçici görev süresi de bir yıl içinde altı ayı geçmemektedir. Belediye zabıta görevlilerine zabıta hizmetleri dışında bir görev verilememekte ancak, olağanüstü hallerde mülki amir veya belediye başkanının emri ile geçici olarak hizmetin gerektirdiği başka görevler de verilebilmektedir. Bir belediyede görevli zabıta amir ve memuru, atamaya yetkili amirin muvafakati ve memurun kabul etmesi ile başka bir belediyede geçici olarak görevlendirilebilmektedir.

Zabıta ve itfaiye personelinin Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmelik kapsamındaki görevde yükselme ve tabi kadrolara atanmalarında unvan denklikleri esas alınacaktır. Zabıta ve itfaiye personelinin diğer kadrolara unvan denklikleri ise yönetmeliğin 20 nci maddesinde belirtilmiştir.

4.1. Zabıta Müdürü ve İtfaiye Müdürü Kadrolarından Diğer Kadrolara Naklen Atamalar

Yeni yönetmelik ile Zabıta Müdürü ve İtfaiye Müdürü olarak görev yapanların diğer müdürlüklere ve kadrolara naklen atanmalarında süre şartı getirilmiştir. Bu düzenleme gereğince zabıta müdürü ve itfaiye müdürü kadrolarında en az iki yıl görev yapanlaralt görevlerde çalışma süresi şartı hariç olmak üzere, aranan diğer özel şartları taşımaları kaydıyla yönetim hizmetleri grubunda yer alan müdür, şube müdürü unvanlı kadrolar ile araştırma, planlama ve savunma hizmetleri grubunda yer alan uzman, sivil savunma uzmanı ve hukuk hizmetleri grubunda yer alan hukuk müşaviri kadrosuna ve daha alt görevlere sınavsız olarak alt görevlerde çalışma süresi şartı hariç olmak üzere, aranan diğer özel şartları taşımaları kaydıyla genel hükümlere göre atanabileceklerdir.

Zabıta Müdürü ve İtfaiye Müdürü olarak en az iki yıl görev yapanlar unvan değişikliğine tabi sanat tarihçisi, arkeolog, dekoratör, desinatör, ekonomist, ev ekonomisti, fizikçi, grafiker, heykeltıraş, hidrobiyolog, hidrolog, istatistikçi, jeofizikçi, jeolog, jeomorfoloğ, kaptan, kimyager, laborant, matematikçi, mimar, mühendis, paleontolog, pilot, ressam, restoratör, şehir plancısı, teknik ressam, tekniker, teknisyen, topograf, peyzaj mimarı, ölçü ve ayar memuru, antropolog, bakteriyolog, biyolog, çocuk gelişimcisi, diş protez teknisyeni, diyetisyen, ebe, fizikoterapist, fizyoterapist, hemşire, odyolog, pedagog, psikolog, radyoterapist, sağlık fizikçisi, sağlık memuru, sağlık teknikeri, sağlık teknisyeni, sosyal çalışmacı, sosyal hiz-

met uzmanı, tıbbi teknolog, veteriner hekim, veteriner sağlık teknikeri, veteriner sağlık teknisyeni, sosyolog, programcı, kütüphaneci, mütercim, tercüman, avukat, imam, kameraman, çocuk eğitimcisi, çocuk eğitici, çocuk rehberi ve gözetimcisi, antrenör, fotoğrafçı, dalgıç, balık adam, bandocu kadrolarına aranan diğer özel şartları taşımaları kaydıyla sınavsız olarak genel hükümlere göre atanabileceklerdir.

4.2. Zabıta Şube Müdürü ve İtfaiye Şube Müdürü Kadrolarından Diğer Kadrolara Naklen Atamalar

Yeni yönetmelik gereğince zabıta şube müdürü ve itfaiye şube müdürü kadrolarında görev yapanlar yönetim hizmetleri grubunda yer alan müdür, şube müdürü, hukuk hizmetleri grubunda yer alan hukuk müşaviri, bilgi işlem hizmetleri grubunda yer alan çözümleyici ve araştırma, planlama ve savunma hizmetleri grubunda yer alan uzman, sivil savunma uzmanı kadrolarına ve daha alt düzeydeki diğer kadrolara alt görevlerde çalışma süresi şartı hariç olmak üzere, aranan diğer özel şartları taşımaları kaydıyla, sınavsız, genel hükümlere göre atanabileceklerdir.

4.3. Zabıta Amiri ve İtfaiye Amiri Kadrolarından Diğer Kadrolara Naklen Atamalar

Belediyelerin zabıta amiri ve itfaiye amiri kadrolarında görev yapanlar yeni yönetmelik gereğince yönetim hizmetleri grubunda yer alan koruma ve güvenlik görevlisi amiri, şef, koruma ve güvenlik şefi, bando şefi, bilgi işlem hizmetleri

grubunda yer alan çözümleyici kadrolarına ve daha alt düzeydeki diğer kadrolara alt görevlerde çalışma süresi şartı hariç olmak üzere, aranan diğer özel şartları taşımaları kaydıyla, sınavsız, genel hükümlere göre atanabileceklerdir.

4.4. Zabıta Komiseri ve İtfaiye Çavuşu Kadrolarından Diğer Kadrolara Naklen Atamalar

Belediyelerin zabıta komiseri ve itfaiye çavuşu kadrolarında görev yapanlar yeni yönetmelik gereğince bilgi işlem hizmetleri grubunda yer alan çözümleyici ve idari hizmetler grubunda yer alan ayniyat saymanı, muhasebeci, kontrol memuru, eğitmen kadrolarına ve daha alt düzeydeki diğer kadrolara alt görevlerde çalışma süresi şartı hariç olmak üzere, aranan diğer özel şartları taşımaları kaydıyla, sınavsız, genel hükümlere göre atanabileceklerdir.

4.5. Zabıta Memuru ve İtfaiye Eri Kadrolarından Diğer Kadrolara Naklen Atamalar

Yeni yönetmelik gereğince belediyelerin zabıta memuru ve itfaiye eri kadrolarında görev yapanlar idari hizmetler grubunda yer alan bilgisayar işletmeni, veri hazırlama ve kontrol işletmeni, veznedar, anbar memuru, ayniyat memuru, belediye trafik memuru, bilet satış memuru, evlendirme memuru, gemi adamı, koruma ve güvenlik görevlisi, gişe memuru, memur, mutemet, sayaç memuru, tahsildar, şoför kadrolarına ve daha alt düzeydeki diğer kadrolara alt görevlerde çalışma süresi şartı hariç olmak üzere, aranan diğer

özel şartları taşımaları kaydıyla, sınavsız, genel hükümlere göre atanabileceklerdir.

4.6. Doktora Öğrenimini Bitirmiş Zabıta ve İtfaiye Personelinin Naklen Atanması

Belediyelerin zabıta ve itfaiye hizmetlerinde yer alan personelinden doktora öğrenimini bitirmiş olanlardan atanılacak görev için aranan toplam hizmet süresine sahip olmaları ve mevzuatla aranan öğrenim ve sertifika gibi belgelere sahip olma şartlarını taşımaları kaydıyla yönetim hizmetleri grubunda yer alan koruma ve güvenlik görevlisi amiri, şef, koruma ve güvenlik şefi, bando şefi, hukuk hizmetleri grubunda yer alan hukuk müşaviri, bilgi işlem hizmetleri grubunda yer alan çözümleyici, araştırma, planlama ve savunma hizmetleri grubunda yer alan uzman, sivil savunma uzmanı, idari hizmetler grubunda yer alan ayniyat saymanı, muhasebeci, kontrol memuru, eğitmen, bilgisayar işletmeni, veri hazırlama ve kontrol işletmeni, veznedar, anbar memuru, ayniyat memuru, belediye trafik memuru, bilet satış memuru, evlendirme memuru, gemi adamı, koruma ve güvenlik görevlisi, gişe memuru, memur, mutemet, sayaç memuru, tahsildar, şoför kadrolarına görevde yükselme sınavına tabi tutulmadan, genel hükümlere göre atanabilecektir.

Yine belediyelerin zabıta ve itfaiye personelinden doktora öğrenimini bitirmiş olanlar, unvan değişikliği kapsamındaki sanat tarihçisi, arkeolog, dekoratör, desinatör, ekonomist, ev ekonomisti, fi-

zikçi, grafiker, heykeltıraş, hidrobiyolog, hidrolog, istatistikçi, jeofizikçi, jeolog, jeomorfolog, kaptan, kimyager, laborant, matematikçi, mimar, mühendis, paleontolog, pilot, ressam, restoratör, şehir plancısı, teknik ressam, tekniker, teknisyen, topograf, peyzaj mimarı, ölçü ve ayar memuru, antropolog, bakteriyolog, biolog, çocuk gelişimcisi, diş protez teknisyeni, diyetisyen, ebe, fizikoterapist, fizyoterapist, hemşire, odyolog, pedagog, psikolog, radyoterapist, sağlık fizikçisi, sağlık memuru, sağlık teknikeri, sağlık teknisyeni, sosyal çalışmacı, sosyal hizmet uzmanı, tıbbi teknoloji, veteriner hekim, veteriner sağlık teknikeri, veteriner sağlık teknisyeni, sosyolog, programcı, kütüphaneci, mütercim, tercüman, avukat, imam, kameraman, çocuk eğitimcisi, çocuk eğiticisi, çocuk rehberi ve gözetimcisi, antrenör, fotoğrafçı, dalgıç, balık adam, bandocu karolarından unvan değişikliği sınavına katılmaksızın öğrenimle ihraz ettikleri unvanlara ilişkin kadrolara sınavsız, genel hükümlere göre atanabileceklerdir.

5. SONUÇ

Belediyelerde zabıta ve itfaiye kadrolarında görev yapanların görevde yükselme ve unvan değişikliğine tabi diğer kadro ve unvanlara nakillerinde özellikle unvan eşdeğerliği tartışmaları nedeniyle uygulamada ortaya çıkan tereddütler Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmelik ile çözülmüştür. Burada dikkate edilmesi gereken husus

düzenleme sadece zabıta ve itfaiye personelinin kadro unvanlarına göre eşdeğer olarak tespit edilen görevde yükselme ve unvan değişikliğine tabi diğer kadrolara nakillerinin düzenlenmiş olmasıdır. Diğer kadrolardan zabıta ve itfaiye personeli kadrosuna bir eşdeğerlik belirlenmesi ve sınavsız olarak naklen atama yapılmasına imkan sağlanmamıştır. Bu kapsamda belediyelerde veya diğer kamu kurum ve kuruluşlarında müdür, şef veya diğer kadrolarda görev yapanların gerek kurum içi gerekse kurum dışından zabıta memurluğu ve itfaiye eri kadrosu da dahil olmak üzere sınavsız naklen atama yapılması mümkün bulunmamaktadır.

Belediyede zabıta memuru olmak isteyen herhangi bir kadrodaki memurun sınav dahil diğer şartları da sağlaması halinde zabıta memuru olarak atanması mümkün olabilecektir.

Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmelik ile belediyeler Mahalli İdareler Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmelik kapsamından çıkarılmıştır. Eski yönetmelik sadece il özel idarelerini kapsar hale gelmiş olup bu yönetmeliğin de İçişleri Bakanlığınca yeniden düzenlenmesi beklenmektedir.

Gürkan GÜVEN

Mühendis

PROJEYE AYKIRI İMALAT, PROJE HARİCİ İMALAT VB. İMALAT EKSİKLİKLERİNE İLİŞKİN İDDİALARIN TEKNİK VE BİLİMSEL TEMELE DAYANDIRILMAMASI VE BUNA YÖNELİK SAVUNMALARIN DİKKATE ALINMAMASI DOĞRU MUDUR?

1. GİRİŞ

Yapım işi ihalelerinde özellikle gerçekleştirilen işlerin Sayıştay tarafından denetim sürecinde fazla ödeme veyahut 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'ndaki 71 nci maddesindeki ifadeyle kamu zararından kimin sorumlu olduğu konusunda sıklıkla soru işaretleri oluşmaktadır.

Sayıştay denetçilerince, yerinde gerçekleştirilen denetimler sonucunda tu-

tulan tutanaklar esnasında büyük bir çoğunlukla her hangi bir bilirkişi bulunmamaktadır. Bu nedenle projeye aykırı imalat, proje harici imalat vb. imalat eksikliklerinin teknik ve bilimsel temele dayandırılmaması ve denetim esnasında yapı denetim görevlilerinin itirazlarının denetim sürecinde değerlendirilmemesi zaman zaman tartışma konusu olabilmektedir.

Makalemizde bu tartışılan alana ilişkin Sayıştay Temyiz Kurulu kararı doğ-

rultusunda açıklamalarımıza yer verilecektir.

2. KAMU İHALE SÖZLEŞMELE- Rİ KANUNU ÇERÇEVESİNDE VE BORÇLAR KANUNU ÇERÇEVESİN- DE İHALEYİ KAZANAN FİRMANIN SORUMLULUKLARI

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu çerçevesinde ihaleyi kazanan firma ile akdedilen sözleşmenin temel kuralları ilk olarak 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nda belirtilmektedir.

İdare ile yüklenici arasında akdedilen sözleşmenin 8'nci maddesinde de belirtildiği üzere yüklenici ile idare arasındaki Uyuşmazlıklarda Yapım İşleri Genel Şartnamesi hükümleri öncelikle uygulanacak olan yazılı mevzuattır. Yapım İşleri Genel Şartnamesi idare ile yüklenici arasında adeta bir uyulacak kurallar manzumesidir.

Yapım İşleri Genel Şartnamesinde Yüklenicinin hatalı kusurlu ve eksik işlerle ilgili sorumluluğu Şartnamenin 24 üncü maddesinde de aşağıdaki şekilde açıklanmıştır;

(1) Yapı denetim görevlisi, yüklenici tarafından yapılmış olan işin eksik, hatalı ve kusurlu olduğunu veya malzemenin şartnamesine uygun olmadığını gösteren delil ve emareler gördüğü takdirde, gerek işin yapımı sırasında ve gerekse kesin kabule kadar olan sürede bu gibi eksiklerin, hataların ve kusurların incelenmesi ve tespiti için gerekli görülen yerlerin kazılmasını ve/veya yıkılıp yeniden yapılmasını yükleniciye tebliğ eder. Bu incelemeler yüklenici veya vekili ile birlikte yapılır.

Yüklenici veya vekili bu konuda yapılacak tebliğe uymazsa, incelemeler yapı denetim görevlisince tek taraflı olarak yapı-
lıp durum bir tutanakla tespit edilir. Bu gibi inceleme ve araştırmaların giderleri, işlerin eksik, hatalı ve kusurlu olduğunun anlaşılması halinde yükleniciye ait olur. Aksi anlaşılırsa genel hükümlere göre işlem yapılır.

(2) Sorumluluğu yükleniciye ait olduğu anlaşılan hatalı, kusurlu ve malzemesi şartnameye uymayan işlerin bedelleri, geçici hakedişlere girmiş olsa bile, yüklenicinin daha sonraki hakedişlerinden veya kesin hakedişinden ya da teminatından kesilir.

Yine Yüklenicinin bakım ve düzeltme sorumlulukları Yapım İşleri Genel Şartnamesinin 25 nci maddesinde aşağıdaki şekilde açıklanmıştır.

(1) Taahhüt konusu yapım işinin her türlü sorumluluğu, kesin kabul işlemlerinin idarece onaylanacağı tarihe kadar tamamen yükleniciye aittir. Yüklenici, gerek malzemenin şartnameye uygun olmamasından ve gerekse yapım işlerinin kusur ve eksiklerinden dolayı, idarece gerekli görülecek bütün onarım ve düzeltmeler ile sürekli bakım işlerini kendi hesabına derhal yapmak zorundadır. Yüklenici bu zorunluluğa uymadığı takdirde, idare, kendisinden bir yazı ile yükümlülüklerini yerine getirmesini isteyecektir. Bu talimatın yükleniciye tebliği tarihinden başlamak üzere işin özelliğine göre, talimat yazısında idarece daha uzun bir süre verilmemişse, yüklenici on gün içinde yükümlülüklerini yerine ge-

tirmeye fiilen başlamadığı veya başlayıp da belirlenen süre içinde teknik gereklerine göre işi bitirmediği takdirde idare, söz konusu onarım, düzeltme ve bakım işlerini, bütün giderleri yükleniciye ait olmak üzere 4734 sayılı Kanunda gösterilen usullerden biri ile yaptırabilir. İdare bu işler için yüklenicinin teminatından veya varsa diğer alacaklarından ödeme yapmaya yetkilidir.

(2) İdare, yüklenicinin yaptığı işlerde kesin kabul tarihine kadar geçen zaman içinde herhangi bir aksaklık gördüğü takdirde, bu aksaklıkları yukarıda belirtildiği şekilde düzelttirip onarmakla birlikte, işin niteliğine göre aksaklığı tespit edilen yapım işlerinin kesin kabul işlemlerini uygun bir tarihe erteleyebilir. Bu takdirde kabulü ertelenen kısım için, idarenin uygun göreceği bir tutarda teminat alıkonur.

(3) Yapılan işlerde yüklenicinin kusurundan kaynaklanan ve acilen ele alınması gereken aksaklıklar meydana geldiğinde, yüklenicinin o anda işle ilgilenip konuyu ele alması imkanı yoksa bu takdirde idare, yazılı olarak haber vermek suretiyle yüklenici adına bu aksaklığı giderir. Yüklenicinin tebligat adresinde bulunamaması veya işe ilgi göstermemesi halinde idare, yüklenici hesabına aksaklığı giderip gerekli tedbirleri alır ve yüklenicinin bu uygulamaya itiraz hakkı olmaz.

(4) Yapım işlerinde yüklenici ve alt yükleniciler, yapının fen ve sanat kurallarına uygun olarak yapılmaması, hileli malzeme kullanılması ve benzeri ne-

denlerle ortaya çıkan zarar ve ziyandan, yapının tamamı için işe başlama tarihinden itibaren kesin kabul tarihine kadar sorumlu olacağı gibi, kesin kabul onay tarihinden itibaren de on beş yıl süreyle müteselsilen sorumludur. Bu zarar ve ziyan genel hükümlere göre yüklenici ve alt yüklenicilere ikmal ve tazmin ettirilir. Ayrıca haklarında 4735 sayılı Kanununun 27 nci maddesi hükümleri uygulanır.

Görüleceği üzere Yapım İşleri Genel Şartnamesinde yükleniciler aleyhine ihaleyi gerçekleştiren idare lehine bir çok düzenleme bulunmaktadır.

Yüklenici firmalar ihaleye girerken ihale dokümanlarını çok dikkatli olarak incelemeli ve tekliflerini bu doğrultu da vermelidirler. Aksi halde sorumluluk konuları ve kendilerine uygulanacak olan yaptırımlar bir hayli fazladır.

3. SAYIŞTAY TEMYİZ KURULU KARARI ÇERÇEVESİNDE KONUNUN İNCELENMESİ

Sayıştay Temyiz Kurulu'nun 15.03.2017 tarihli ve 42873 sayılı Kararında, makalemizin tartışma konusu olan kamu idarecileri tarafından gerçekleştirilen savunmalar karşısında Sayıştay Denetçisi veya Dairesinin herhangi bir teknik bilimsel tespit yapılmadan karar verip veremeyeceği hususuna ışık tutulmaktadır.

3.1. Dava Konusu Olay

İl Özel İdaresi Meclis Binası Yapım İşinde yerinde yapılan fiziki denetim sırasında;

a) Meclis Binası giriş merdiven imalatı projede gözükmesine rağmen söz konusu imalat için iş artışı kapsamında ödeme yapıldığı,

b) Meclis Binası toplantı salonunda işin projesine göre yapılması gereken beton basamak imalatlarının yapılmadığı,

c) Alçıpan asma tavan imalatının işin projesinde, mahal listesinde 12,5 mm kalınlıkta olmasına rağmen yerinde 10 mm olduğu,

d) Çatı kaplama altında uygulanan su yalıtımının işin proje ve mahal listesine göre elastomer esaslı olması gerekirken plastomer esaslı olduğu ve söz konusu imalatın işin proje ve mahal listesinde gözükmesine rağmen iş artışı kapsamında tekrar ödendiği, görüldüğünden ...-TL'ye tazmin hükmü verilmiştir.

3.2. İdarecilerin Savunması

İlamda Harcama Yetkilisi sıfatıyla sorumluluğa iştiraki bulunan ... temyiz dilekçesinde özetle,

(a) bendi ile ilgili olarak, mimari projede 9 adet merdiven basamağı ve 1,5 mt. sahanlık planlandığını; ancak projede ve mahal listelerinde bu imalat ile ilgili herhangi bir detay yer almadığını; sahanlığın dar olması nedeni ile merdiven imalatının 9 basamak ve 2,5 mt. sahanlık şeklinde yapılmasının uygun olacağını değerlendirildiğini; merdiven alınları ile orta kısmına perde yapılmaması halinde merdiven genişliğinin büyük olması nedeni ile zemindeki oturmadan kaynaklı çatlamların olacağı gerekçesi ile merdiven alınlarına ve orta kısmına perde yapılmasının uygun görüldüğünü; bu bağ-

lamda yapılan iş artışında ise iş artışına esas atışmada, iş artışı oluru ve hesaplarında da görüleceği gibi yalnızca bu perdelerin ödendiğini; sahanlıktaki 1 m²lik genişlemenin yükleniciye ödenmediğini;

(b) bendi ile ilgili olarak, Meclis toplantı salonunun tabanında yer alan kademelin mimari proje kesitinde de, beton imalat olmayıp tefriş amaçlı olduğunun yazıldığını; kaldı ki söz konusu imalatla ilgili proje ve mahal listesinde de herhangi bir detay ve açıklamanın da bulunmadığını;

(c) bendi ile ilgili olarak, suya ve yanığına dayanıklı alçıpan levhaların yerinde yeniden yapılan ölçüme göre 12,5 mm. olduğunu; ancak alçıpan levhaların kenarlarındaki şevli kısımların 10 mm. olduğunun tespit edildiğini; kaldı ki piyasada 10 mm. alçıpan üretilmediğini;

(d) bendi ile ilgili olarak, Projede çatı kaplama altına 18.466/2 poz numaralı 3 mm. kalınlıkta elastomer esaslı polyester keçe taşıyıcılı iki kat su yalıtımı yapılması gerekirken plastomer esaslı yalıtım yapıldığı, bunun da hem hakedişte hem de % 10 iş artışında ödendiğinin belirtildiğini fakat, kesin hakedişe ait yapılan imalatlar tablosu ve yeşil defterde bu imalatın ödenmediğini görüldüğünü; dolayısı ile iş artışı ile birlikte iki kez ödenmesinin söz konusu olmadığını ve 2 ile çarpılmaması gerektiğini; sorguya esas hesap tablosunda 18.465/3 poz numaralı 3 mm kalınlıkta plastomer esaslı cam tulü taşıyıcılı iki kat su yalıtımının hesaba dahil edildiğini, ancak yerinde yapılan imalatın 18.466/1 poz numaralı 3 mm kalınlıkta plastomer esaslı polyester keçe taşıyıcı-

cılı iki kat su yalıtımı imalatı olduğunun belirlendiğini; bu iki imalat arasındaki fark hesabının aşağıdaki gibi olması gerektiğini;

S.No Poz No Tarif Adet Birim Miktar
Bir.Fiy. Tutar Tenz.Tut

1 18.466/1 3 mm kal. plast.esaslı keçe taşıyıcılı 2 kat yalıtım yapılması 1 m² ..
27,13 -.... -..

2 18.466/2 3 mm kal. elastomer esaslı poly. keçe taşıyıcılı 2 kat yalıtım yapılması 1 m² ... 30,86

TOPLAM ...

KDV ...

TOPLAM KAMU ZARARI ... TL

Dolayısı ile bu iki imalat arasında yukarıda hesaplanan miktarın yükleniciye fazla ödendiğini;

Yukarıda arz edilen sebeplerden dolayı üzerindeki sorumluluğun kaldırılması ve yasal faiz işlememesi adına denetim sonucu hesaplanmış olan ve ... İl Özel İdaresi Hesabına yatırılmış kamu zararı tutarı ... TL tutarın iade edilmesi için tazmin hükmünün kaldırılmasını talep etmiştir.

3.3. Temyiz Kurulu Kararı

Sayıştay Temyiz Kurulu kararında ilam'ın 2'nci maddesinin (a) bendi ile ilgili olarak; merdiven alınları ile orta kısmına perde yapılmaması halinde merdiven genişliğinin büyük olması nedeni ile zemindeki oturmadan kaynaklı çatlakların olacağı gerekçesi ile merdiven alınlara ve orta kısmına perde yapılmasının uygun görüldüğü; yapılan iş artışın-

da ise iş artışına esas atışmada, iş artış oluru ve hesaplarında da görüleceği gibi yalnızca bu perdelerin ödendiği, sahanlıktaki 1 mt lik genişleme için yükleniciye ödeme yapılmadığı,

(b) bendi ile ilgili olarak; Meclis toplantı salonunun tabanında yer alan kademelin, mimari proje kesitinde de tefriş amaçlı olduğunun yazıldığı ve beton imalatı olmadığı,

(c) bendi ile ilgili olarak; Suya ve yangına dayanıklı alçıpan levhaların yerinde yeniden yapılan ölçümde fotoğrafta da görüldüğü gibi 12,5 mm. olduğu, ancak alçıpan levhaların kenarlarındaki şevli kısımların 10 mm. olduğu, kaldı ki piyasada 10 mm alçıpan levhanın üretilmediği,

(d) bendi ile ilgili olarak; İlam'da Projeye göre çatı kaplama altına 18.466/2 poz numaralı 3 mm. kalınlıkta elastomer esaslı polyester keçe taşıyıcılı iki kat su yalıtımı yapılması gerekirken plastomer esaslı yalıtım yapıldığı, bunun da hem hakedişte hem de % 10 iş artışında ödendiğinin belirtildiği, fakat, kesin hakedişe ait yapılan imalatlar tablosu ve yeşil defterde bu imalatın ödenmediği, iddia edilmiştir.

Ancak, temyiz dilekçesinde yer alan ve yukarıda belirtilmiş olan iddialar, sorumluların sorguya vermiş oldukları savunmalarında da yer almasına karşın, ilamda bu iddialar karşılanmadan, sadece Yapım İşleri Genel Şartnamesinin 23 üncü maddesi gerekçe gösterilmek suretiyle tazmin hükmü verilmiştir.

Oysa söz konusu iddialar, teknik hususlarla ilgili olup tazmin gerekçelerinin de işin mahiyeti gereği teknik, bilimsel ve fiili tespitlere dayanması gerekir.

Bu nedenle, sorguya ilişkin savunmalarda ve temyiz dilekçesinde yer alan iddiaların, teknik, bilimsel ve fiili tespitlere göre değerlendirilerek karar verilmesini teminen, 100 sayılı İlam'ın 2'inci maddesi hükmünün BOZULARAK DAİRESİNE TEVDİİNE, Oyçokluğu ile karar vermiştir.

3.4. Bir Başka Sayıştay Temyiz Kurulu Kararı İle Konunun Açıklanması

17.4.2019 tarihli ve 46123 Tutanak No'lu Temyiz Kurulu Kararında da makalemizin konusunu teşkil eden teknik bir bilirkişiden alınan rapor doğrultusunda yapılan işlemin Sayıştay tarafından kamu zararı olarak değerlendirilmediği hususu daha rahat anlaşılacaktır.

İlgili olayda Sayıştay Dairesi tarafından 100 sayılı ilamın 18 inci maddesi ile; Tıp Fakültesi Morfoloji Binası İnşaatı için düzenlenen ... numaralı kesin teminat mektubunun süresinin 01.04.2013 tarihinde dolarak işin kesin kabulü yapılmadan hükümsüz kalması nedeniyle idarenin zamanında tedbir almayarak imalat kusurlarının teminatsız kalması buna bağlı olarak kesin kabul noksanlıkları bedelinin üniversite bütçesinden karşılanması nedeniyle TL'ye tazmin hükmü verilmiştir.

İdare ise savunmasında yüklenicinin 27.06.2014 tarihli dilekçe ile idareye başvurarak kesin kabul talebinde bulunması

üzerine kesin kabul komisyonunun oluşturulduğu, komisyonun saptamış olduğu eksikleri 18.08.2014 tarih ve 005479 sayılı yazı ile yükleniciye bildirdiği, söz konusu eksiklerin tamamı giderilmediğinden 01.09.2014 tarih ve 554 sayılı yazı ile hukuki sürecin başlatılmasının talep edildiği ve bu kapsamda ... 1.Asliye Hukuk Mahkemesinde 2015/15 D.İ nolu dosya içeriğinde bilirkişi oluşturularak yerinde tespit yaptırıldığını belirterek bundan sonraki süreci bu bilirkişi raporu doğrultusunda gerçekleştirdiğini beyan etmiştir.

Sayıştay Temyiz Kurulu'da idarenin bilirkişi raporu doğrultusunda hareket ettiğinden bahisle Daire Kararının bozulması doğrultusunda karar vermiştir.

Görülmektedir ki mali konularda sorumluluğu olan yöneticilerin bilirkişi vasıtasıyla yapmış oldukları işlemler veya hut teknik uzmanlığa dayalı savunmalar Sayıştay Temyiz Kurulunca mali yönden sorumluluğu ortadan kaldırmaktadır.

4. SONUÇ

Yapım işi gerek özel gerekse kamu sektörü açısından önem arz etmektedir. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında gerçekleştirilen yapım işi ihalelerinde sözleşme aşamasında uyulacak kurallar özellikle Yapım İşleri Genel Şartnamesi hükümleri çerçevesinde belirtilmiştir.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi hükümlerinde eksik, kusurlu ve hatalı imalatlar konusunda yüklenici firmalara çok geniş sorumluluklar tevdi eden maddeler bulunmaktadır. Ancak bu düzenlemeler her halü şartta sorumlu oldukları anlamına gelmemektedir.

Sayıştay Temyiz Kurulu'nun 2017 yılında vermiş olduğu ve ayrıntılarına makalemizde yer verdiğimiz kararı yüklenicilere ve mali yönetimde sorumlu olan idarecilere yol gösterici bir mahiyettedir.

İlgili Kararda, harcama yetkilisi tarafından ayrıntıları ile teknik bilgi ve gerekçelerle hazırlanan savunmaya karşılık olarak; ilgili Sayıştay Denetçisi sadece mevzuattaki yüklenicinin sorumluluğu maddeleri olan Yapım İşleri Genel Şartnamesindeki 23 ve 24'üncü maddeleri doğrultusunda bir karşılık vermiş ve Daire Hükümü de bu doğrultuda kurulmuştur.

Temyiz Kurulu ise teknik hususlarla ilgili olup tazmin gerekçelerinin de işin mahiyeti gereği teknik, bilimsel ve fiili

tespitlere dayanması gerektiğinden bahisle ilgili Daire Kararını bozmuştur.

Bu nedenle mali yönetimde yer alan idarecilerimiz Sayıştay denetçilerince gerçekleştirilen tespitlere doğrudan imza atmak yerine; bilimsel ve teknik konularla ilgili gerekli ve nitelikli itirazları yapmaları hukuki gerçekliğin bulunması doğrultusunda daha doğru bir hareket olacaktır.

KAYNAKÇA

Kamu İhale Kanunu, www.mevzuat.gov.tr

Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu, www.mevzuat.gov.tr

Sayıştay Kararları, www.sayistay.gov.tr/kararlar

Yusuf GÜNDÜZ

SGK Müfettişi

SOSYAL SİGORTALAR VE GENEL SAĞLIK SİGORTASI KANUNUNDA YER ALAN İDARİ PARA CEZALARININ BELEDİYE VE DİĞER KAMU KURUMLARINI İLGİLENDİREN HÜKÜMLERİ

1. GİRİŞ

Türkiye’de sosyal güvenlik sistemi, sigortalılar ve işverenlerden toplanan primler ile bunlara devlet katkısı sonucu oluşan fondan, hak sahiplerine çeşitli yardımların yapılması suretiyle işlemektedir. Sistemin düzenli bir şekilde işlemesi, ilgili tarafların yükümlülüklerini mevzuatta belirlenen usul ve esaslara uygun olarak yerine getirmelerine bağlıdır. Bu mevzuat, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu başta olmak üzere ilgili yönetmelik, tebliğ ve genelgelerdir. Sosyal güvenlik yükümlü-

lüklerinin usulüne uygun olarak yerine getirilmemesi halinde mevzuat tarafından çeşitli yaptırımlar öngörülmektedir. Bunların başında ise idari para cezaları gelmektedir.

Sosyal güvenlik mevzuatında idari para cezaları asgari ücret üzerinden uygulanmakta ve tahsil edilmektedir. Ancak her sene asgari ücret yükseldiğinden buna paralel olarak idari para cezalarının miktarı da yükselmektedir. Söz konusu cezaların yüksekliği nedeniyle işverenler ve ilgili meslek mensupları tarafından idari para cezaları sürekli şikâyete konu

olmaktadır. Ayrıca mevzuatın yanlış yorumlanması veya mevzuatta sürekli yapılan değişiklikler nedeniyle ve yeniliklere adapte olamama neticesinde sürekli olarak idari para cezasına maruz kalınmaktadır. **SGK'nın kimlere, hangi durumlarda idari para cezası uygulayacağı ise 5510 sayılı Kanun'un 102 nci maddesinde yer almaktadır. Söz konusu maddede toplam 39 farklı türde ve tutarda ceza öngörülmüştür.** 16/05/2018 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan, 7144 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 16 nci maddesinde yapılan düzenleme ile 5510 sayılı Yasanın 102 nci maddesinin 2 nci fıkrasında önemli bir değişikliğe gidilmiş olup idari para cezalarına maruz kalınması ile ilgili olarak işverenlerin lehine düzenleme yapılmıştır. Ayrıca 01/04/2020 tarihinde yayımlanan 2020/08 sayılı SGK Genelgesi ile bazı kafa karışıklığına sebep olan durumlarla ilgili düzenlemeler yapılmıştır. Biz de bu makalemizde öncelikle idari para cezaları ile ilgili genel bir bilgi verdikten sonra SGK tarafından uygulanan idari para cezalarının özellikle belediye ve diğer Kamu Kurumlarını ilgilendiren hükümlerini son çıkartılan Genelge üzerinden yola çıkarak bahsetmeye çalışacağız.

2. İDARİ PARA CEZASITANIMI

İdari para cezaları, idarenin hukuk düzenine aykırı bazı davranışlara bir yargı kararına gerek olmaksızın yasaların açıkça verdiği yetkiye dayanarak, idare hukukuna özgü yöntemlerle doğrudan doğruya bir idari işlemi ile uygula-

ladığı cezalardır¹. Anayasa Mahkemesi, bir kararında, idari para cezalarını diğer cezalardan ayıran en belirgin niteliğin idari makamlar tarafından kamu gücü kullanılarak verildiğine hükmetmiştir². Bu tanımlardan da anlaşılacağı üzere idari para cezasının oluşması için belli şartlar gerekmektedir. Bunlardan ilki Kanunda belirtilen yükümlülüklerin hiç yapılmaması veya geç yapılması diğeri cezanın idari makamlar tarafından verilmesidir.

Diğer taraftan idari para cezaları, idari işlemin bir türü olup, hukuka uygunluk karinesinden yararlanırlar ve icrailik özellikleri gereği doğrudan uygulanırlar. Dolayısıyla, bu cezalara karşı yargı yerlerine başvurulması, yargı yerinin bu konuda bir karar vermesi durumu dışında cezanın uygulanmasını durdurmaz³.

Sosyal Güvenlik Kurumu yukarıda belirtilen şartlardan yola çıkarak kamu gücünün verdiği yetkiyle bazı yükümlülüklerin hiç yapılmaması veya geç yapılması halinde idari para cezasına hükmetmektedir. İdari para cezası ile ilgili genel bir tanım yaptıktan sonra şimdi de konuyu daha detaylıca inceleyelim.

3. SOSYAL GÜVENLİK HUKUKUNDA İDARİ PARA CEZALARININ UYGULAMA ALANI VE HE SAPLANMASI

SGK idari para cezaları ve uygulanma usulleri; diğer bir deyişle uygulanacak

1 Mustafa KARABULUT, İdari Yaptırımların Hukuki Rejimi, Turhan Kitabevi, Ankara 2008, s. 22.

2 Anayasa Mahkemesi, E:1996/72, K:1997/51, T:15.05.1997

3 SibelCAN, "İdari Para Cezası" <http://www.taa.gov.tr/indir/idari-para-cezasi-bWFrYWxlfD14YjdjLTgyYjViLWNjNDhiLTAxZjcyLnBkZnw5MjM/>, (ErişimT. 10.04.2018).

idari para cezalarının miktarı, uygulanma usulü, itiraz ve idari yargıya başvuru yolları, 5510 sayılı Kanun'un 102 nci maddesindeki hükümlerde açıklanmıştır. Bu cezalar, Kuruma verilmesi gereken belgelerin süresinde verilmemesi, düzenlenmesi gereken belgelerin usulüne uygun düzenlenmemesi vb. nedenlerle fiilin işlendiği tarihte yürürlükte olan asgari ücrete göre belirlenmektedir.

Konuyu daha iyi anlatabilmek için, şöyle açıklama yapabiliriz. 5510 sayılı Kanunda idari para cezaları, işyeri bildirgesinin süresinde ve usule uygun verilmemesi, sigortalı işe giriş bildirgesinin süresinde ve usule uygun verilmemesi, aylık prim ve hizmet belgesinin (muhtasar prim ve hizmet beyannamesi) süresinde ve usule uygun verilmemesi, yasal olarak tutulması zorunlu kayıtların ibraz edilmemesi veya ibraz edilen belgelerin usule uygun düzenlenmemesi, asgari işçilik incelemesi ile ilgili istenilen bilgi ve belgelerin süresinde ve tam olarak verilmemesi, ihale konusu işlerin ve ruhsata tabi işlerin süresinde ve usule uygun bildirilmemesi, denetimle görevli olanların engellenmesi, kayıtdışı istihdamla mücadele kapsamında SGK'ya bilgi vermesi gerekenlerin sözkonusu bilgileri süresinde ve usule uygun olarak bildirmemesi fiilleri nedeni ile uygulanmakta ve fiilin işlendiği tarihte geçerli olan asgari ücret esas alınarak hesaplanmaktadır. Burada 5510 sayılı Kanun'un 102nci maddesinde geçen "fiilin işlendiği tarih" kavramına da açıklık getirmekte fayda var. Kanun'da fiilden kastedilen bildirim yükümlüsünün yapması gereken yasal bildirim/bildirgeyi vermemesi ya

da süresinin dışında vermesidir. Dolayısıyla yasal bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmesi gereken son gün fiilin işlendiği tarihtir.

Örneğin, 5510 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin 1 inci fıkrasına göre işverenler, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılan kişileri, 7 nci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen sigortalılık başlangıç tarihinden önce, sigortalı işe giriş bildirgesi ile Kuruma bildirmekle yükümlüdür (Kanundaki istisnaların haricinde). Eğer işveren sigortalı adına işe girdikten sonra sigortalı işe giriş bildirgesi vermişse idari para cezasının uygulanması kaçınılmaz olacaktır. Haliyle bu örneğe göre fiilin işlendiği tarih, söz konusu bildirgenin verilmesi gereken tarih olacaktır.

3.1. İdari Para Cezalarında Peşin Ödeme İndirimi

Yukarıda yapılan açıklamalardan sonra idari para cezasının hesaplanması ve uygulanması ile ilgili olarak birkaç bilgiye yer vermek yerinde olacaktır. 5510 sayılı Kanun'un 102ncimaddesine istinaden kesilen idari para cezaları Kurumun işverene tebliği ile tahakkuk etmektedir. Kurum tarafından kesilen idari para cezalarına karşı işveren ya ödeme seçeneğini tercih edecektir ya da kuruma itiraz edecektir. Ödeme yolu ile cezanın sona ermesi tercih edilirse; bu durumda kesilen cezanın tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde ödenmesi halinde peşin ödeme indirimi söz konusu olacaktır. İndirim, kesilen cezanın %25 eksik olarak tahsili şeklinde gerçekleşecektir. Peşin

ödeme halinde idari para cezalarında %25 oranında indirim yapılması, peşin ödemenin özendirilmek suretiyle alacağın bir an önce tahsil edilmek istenmesinden kaynaklanmaktadır. Bu indirim, idari para cezası türü ve gerekçesi ne olursa olsun, tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içerisinde ödenen bütün cezalara uygulanmaktadır.

Örneğin sigortalı işe giriş bildirdiğini yasal süresi içerisinde vermeyen X şirketine 03.02.2020 tarihinde bir asgari ücret tutarında (2.943,00-TL) idari para cezası tebliğ edilmiştir. Söz konusu ceza en geç 18.03.2020 tarihinde peşin olarak ödenirse, cezanın %25'i indirilecek ve ceza 2.207,25-TL olarak ödenecektir. İşveren tarafından ödeme seçeneği tercih edilirse artık borç kalmayacak ve borca karşılık ödeme emri, icra vs. takip yolları uygulanmayacaktır.

Diğer taraftan Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından uygulanan idari para cezasının tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içerisinde ödenmemesi ya da 15 gün içerisinde itiraz edilmemesi halinde borçlar hakkında icra takibi başlatılmaktadır. Ayrıca idari para cezasını ödemeyenler için indirimden yararlanma imkânı kalmaz ve anaparaya da gecikme zammı ve cezası uygulanır.

3.2. İdari Para Cezalarında Pişmanlık İndirimi

Kurum tarafından belli şartlar altında yapılan diğer bir indirim ise pişmanlık indirimi şeklinde adlandırılmaktadır. Söz konusu düzenleme 17/1/2012 tarihli ve 6270 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapıl-

masına Dair Kanun'un 11 inci maddesi ile 5510 sayılı Kanun'un 102 nci maddesine eklenmiş olup bu imkânın kullanılması için bazı şartlar bulunmaktadır. Buna göre işveren;

- Sigortalı işe giriş bildirdiğini,
- İşyeri bildirdiğini,
- 4/b (Bağ-Kur) sigortalıları için ilgili kurumlar tarafından verilmesi gereken sigorta başlama ve bitiş bildirdiğini,
- Kamu kurumları tarafından verilmesi gereken, memurların maluliyet durumlarına ilişkin bildirdiğini,
- Kamu kurumları ve bankaların ihale verdikleri yüklenicilere dair bildirdiğini,
- Ticaret sicilleri, şirketlerle ilgili kuruluş bildirimini,
- İnşaat ruhsatı veren kurum ve kuruluşlar ruhsat sahipleriyle ilgili bildirimini,
- Sigortalı işten çıkış bildirimini,

yasal süresi içerisinde yerine getirmekle birlikte, yasal sürenin bitiminden itibaren 30 gün içerisinde kendiliklerinden yerine getirirlerse, cezanın %75'i silinmekte, sadece %25'i tahsil edilmektedir. Ayrıca borcun 15 gün içerisinde ödenmesi halinde %25'lik kısımdan da yine dörtte bir oranında peşin ödeme indirimi yapılacaktır. Ancak söz konusu pişmanlık indiriminden yararlanabilmek için en önemli şart, SGK, diğer kamu kurumları veya mahkemeler tarafından herhangi bir tespit yapılmadan önce iş-

verenin ve/veya vekilinin kendiliğinden bildirim yapmış olmalarıdır.

Örneğin yukarıdaki örneğimizde X şirketi, sigortalı işe giriş bildiğini yasal süresi içerisinde vermediğini kendisi fark etmiş ve yasal süreyi takip eden 30 gün içerisinde SGK'ya vermiştir. Bu durumda şirketin ödeyeceği idari para cezası tutarı (2.943,00 x 0,25) 735,75 TL olacaktır. Ayrıca bu tutarı 15 gün içerisinde ödemesi halinde %25'lik peşin ödeme indirimi de uygulanacak ve ödenecek rakam 551,81

TL olacaktır. Konunun daha açıklayıcı olması münasebetiyle aşağıdaki örneğin incelenmesinde fayda vardır.

Örnek: 11.02.2020 tarihinde işe girmiş olan bir sigortalının, işe giriş bildirgesi unutulmuş ve 21.02.2020 tarihinde işe giriş işlemi sistemden yapılmıştır. 10 günlük gecikme döneminde işe giriş hakkında herhangi bir tespit söz konusu değildir. (2020 yılı asgari ücret 2.943,00 TL.)

<p>30 gün içinde işlem yapılırsa, tespit yok</p> <ul style="list-style-type: none">• %25 Peşin ödeme indirimi+Pişmanlık indirimi mümkün 2.943,00*0,25 =735,75 peşin öd.indirim 2.943,00-735,75=2.207,25 2.207,25 *3/4=1.655,44 uzlaşma indirimi 2.207,25-1.655,44=551,81 TL Ödenecek	<p>30 gün içinde işlem yapılırsa, tespit var</p> <ul style="list-style-type: none">• Sadece %25 Peşin ödeme indirimi mümkün 2.943,00*0,25 =735,75 indirim 2.943,00-735,75=2.207,25 TL Ödenecek
<p>30 gün içinde işlem yapılmaz ise, tespit yok</p> <ul style="list-style-type: none">• Sadece %25 Peşin ödeme indirimi mümkün 2.943,00*0,25 =735,75 indirim 2.943,00-735,75=2.207,25TL Ödenecek	<p>30 gün içinde işlem yapılmaz ise, tespit var</p> <ul style="list-style-type: none">• Sadece %25 Peşin ödeme indirimi mümkün 2.943,00*0,25 =735,75 indirim 2.943,00-735,75=2.207,25TL Ödenecek

3.3. İdari Para Cezalarına İtiraz Süreci

SGK tarafından tebliğ edilen idari para cezalarının haksız olduğunu düşünen bir diğer deyişle kendisine tebliğ edilen borcu ödemek istemeyen işverenin söz konusu idari para cezası borcuna karşılık itiraz etme hakkı bulunmaktadır. İdari para cezasına itiraz süreci ise Kanun'un 102 nci maddesinin 4 üncü fıkrasında yer almaktadır. Buna göre idari para cezaları ilgiliye tebliğ ile tahakkuk eder. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ya da Kurumun ilgili hesaplarına ya-

tırılır veya aynı süre içinde Kuruma itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilirler. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde, idari para cezası kesinleşir. Burada önemli bir noktada davanın açılması gereken mahkemenin doğru tespit edilmesidir. Davanın yanlış mahkemede açılması reddedilmesine neden olacaktır. **Kuruma itiraz etmeksizin direkt dava açılması idari merci tecavüzü nedeniyle usulden davanın reddine sebep olacaktır. Kuruma başvuru takip**

ve tahsilatı durdurur, mahkemeye dava aşamasında ise takip/tahsilat işlemi devam edebilir.

Burada şu hususa önemle dikkat etmek gerekir. 2577 sayılı İdari Yargılama Usul Kanunu'nun 7 nci maddesi gereğince, idari dava açma süresi, özel kanunlarında ayrı süre gösterilmeyen hallerde altmış gün olarak düzenlenmiştir. 5510 sayılı Kanunun 102 nci maddesinde itiraz kararının kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurulabileceği düzenlendiğinden idari para cezalarının iptaline yönelik davalarda dava açma süresi otuz gündür.

Yine Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinde de idari para cezası ile ilgili Kanun'da yer alan komisyonun işleyişine yer verilmiştir. Mezkûr Yönetmeliğin 113 üncü maddesinde "Kurumca, sigortasız çalıştırıldığı veya eksik gün ya da kazanç üzerinden Kuruma bildirildiği tespit edilen sigortalılara ilişkin Kurumca tahakkuk ettirilen idari para cezalarına yapılacak itirazlar İdari Para Cezaları İtiraz Komisyonunca değerlendirilerek, karara bağlanmaktadır. Komisyon konuyu en fazla 30 gün içinde karara bağlamak zorundadır. İtirazın kabul edilmesi halinde idari para cezasında gerekli düzeltme, iptal veya indirim yapılacaktır. İtirazın reddedilmesi halinde, itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilirler. Bu süre içinde ilgili mahkemeye başvurunun yapılmaması halinde, idari para cezası kesinleşir. Öte yandan idari para cezasının peşin olarak ödenmesi, Kuruma yapılan

itiraz hakkını ve yargı yoluna başvurma hakkını etkilemez. İdari para cezasının tamamı peşin olarak ödendikten sonra da hem itiraz yoluna hem de yargı yoluna başvurulabilir. Fakat mahkemeye başvurulması idari para cezasının takip ve tahsilini durdurmaz.

4. 25/05/2018 TARİHLİ DÜZENLEME

25.05.2018 tarihli ve 30431 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmış olan 7144 sayılı torba Kanunun 16 ncı maddesi ile 5510 sayılı Kanunun idari para cezalarını düzenleyen 102 nci maddesinin 2 nci fıkrasına eklenen cümle ile **idari para cezası uygulanması konusunda işverenlere ve ilgililere ihtar yapılması şartı getirilmiştir**. Yeni düzenleme ile Kuruma verilmesi gereken bildirme, beyanname, belge ve defterlere istinaden öncelikle çalıştırılan sigortalıların tam olarak, ayrıca bildirim yapılmış sigortalıların çalışma gün sayılarının da eksiksiz bildirilmiş olması şartıyla, Kuruma bildirilen prime esas kazanç tutarında, fiilen işlendiği tarihteki brüt asgari ücretin 1/3'ünü geçmeyecek ve SPEK'in %1'ini aşmayacak şekilde bir eksiklik tespit edilmesi halinde, tespit edilen eksikliğin 15 gün içinde düzeltilmesi için ilgiliye yazılı ihtar verilmesi koşulu getirilmiştir.

Kurumca SPEK tutarlarında cüzi kabul edilen bu miktarlarda bir eksiklik tespit edilmesi halinde doğrudan idari para cezası uygulanmayacak ve işveren veya ilgililere yazılı tebligat gönderilmek suretiyle 15 günlük süre içinde tespit edilen eksik tutarın bildirilmesi ihtar edilecektir. Verilen 15 günlük süre sonunda tespit edilen eksik tutarın Kuruma bildi-

rilmemesi halinde 5510 sayılı Kanunun 102 nci maddesinin birinci fıkrasının ilgili hükümlerine göre idari para cezası uygulanacaktır. SPEK eksikliğinin SGK tarafından değil de işverence tespit edilmesi durumunda ise 15 günlük düzeltme süresi; bildirme, beyanname, belge veya defterlerin Kuruma verilmesinden itibaren on beş gün olarak uygulanacaktır. Söz konusu düzenleme 25.05.2018 itibarıyla yürürlüğe girdiğinden daha önceki tarihlere ait idari para cezalarında ilgili hüküm uygulanmayacaktır.

Yapılan yeni düzenlemeden de anlaşılacağı üzere belirtilen şartların gerçekleşmesi halinde **Kurum tarafından idari para cezası kesilmeden önce işverene ihtar çekilmesi gerekmekte ve bunun neticesine göre işlem yapılması gerekmektedir.** Böylece dikkatsizlik, dalgınlık vb. neticesinde yapılan hesap hataları neticesinde maruz kalınan idari para cezalarından bu şekilde kurtulmak mümkün olmaktadır. Söz konusu düzenleme neticesinde mevzuata adapte olmakta güçlük çeken ve güncellenen mevzuata ayak uyduramayan meslek mensupları ve işverenler, idari para cezasına maruz kalmaktan büyük oranda kurtulacaklardır.

5. BELEDİYE VE DİĞER KAMU KURUMLARINI İLGİLENDİREN HÜKÜMLER

Yukarıda yer alan açıklamalarda idari para cezalarının tanımı, uygulanması, hesaplanması ve itiraz yollarından bahsedilmiştir. Makalenin bu kısmında ise SGK tarafından 01/04/2020 tarihli ve 2020/8 sayılı Genelgede yer alan daha çok Belediye ve diğer Kamu Kurumlarını ilgilendiren idari para cezalarının uygu-

lamalarından bahsedeceğiz.

5.1. Asgari İşçilik Uygulamasına İlişkin Kurumca İstenilen Bilgi ve Belgelerin Bir Ay İçinde Kuruma Bildirilmemesi

5510 sayılı Kanunun 85 inci maddesinin beşinci fıkrasında, “*Kamu idareleri, dönersermayeli kuruluşlar kanunla kurulan kurum ve kuruluşlar ile bankalar, bu maddenin uygulanmasıyla ilgili Kurumca istenilecek bilgileri ve belgeleri yazılı olarak en geç bir ay içinde vermeye mecburdur.*”

102 nci maddenin birinci fıkrasının (f) bendinde ise; 85 inci maddesinin beşinci fıkrasında, “(...) belirtilen yükümlülükleri belirtilen sürede yerine getirmeyenlere, aylık asgari ücretin iki katı tutarında idari para cezası uygulanır.”

hükmü yer almaktadır.

Bu hükme istinaden, gerek ihale konusu işlerle ilgili, gerekse özel bina inşaatı işyerleri ile ilgili Kurumca yapılacak olan ön değerlendirme, araştırma veya tespit işlemlerine esas teşkil eden bilgi ve belgelerin bir aylık süre içinde Kuruma gönderilmesine ilişkin 7201 sayılı Kanuna göre tebliğ edilen yazıya rağmen, söz konusu bilgi ve belgeleri, tebligatın alındığı tarihten itibaren bir ay içinde bildirmeyen ilgili kamu idaresi, döner sermayeli kuruluş, kanunla kurulan kurum ve kuruluş veya banka hakkında, bir aylık sürenin son gününde geçerli olan asgari ücret üzerinden, aylık asgari ücretin iki katı tutarında idari para cezası uygulanacaktır.

Örnek 1- (A) kamu idaresine hizmet alımı ihalesi işi ile ilgili olarak gönderilen yazının 06/02/2020 tarihinde tebliğ

edilmiş olduğu varsayıldığında, en geç 06/03/2020 tarihine kadar istenilen bilgilerin Kuruma verilmemesi halinde aylık asgari ücretin iki katı tutarında idari para cezası uygulanacaktır.

Diğer taraftan, ilgili kamu idareleri, döner sermayeli kuruluşlar, kanunla kurulan kurum ve kuruluşlar ile bankaların yapılan tebligata bir aylık sürede cevap vermemeleri nedeniyle Kurumca ilgili idarelere tekrar muhtelif tarihlerde tebligat yapılması ve yapılan bu tebligatlara da 1 aylık süre içerisinde cevap verilmemesi halinde, yasal süresinde cevap verilmeyen her bir yazı ile ilgili olarak tekrar idari para cezası uygulanmayacaktır.

Örnek 2- 1 nolu örnekte (A) kamu idaresinin 06/02/2020 tarihinde tebliğ edilmiş olan yazıya bir aylık sürede cevap vermemesi nedeniyle ilgili kamu idaresine 10/03/2020 tarihinde bilgi ve belgelerin istenmesi ile ilgili olarak tekrar tebligat yapıldığı ancak söz konusu tebligata karşın 1 aylık sürede söz konusu idareden cevap alınmadığı varsayıldığında, yasal süresi içinde cevap vermeme fiiline ilişkin daha önce idari para cezası uygulandığından 10/03/2020 tarihinde tebliğ edilen yazı nedeniyle ikinci kez idari para cezası uygulanmayacaktır.

Bu hususa ek olarak, ihale makamlarından bir aylık süre içerisinde verilen yazıya istinaden oluşan tereddütlerin giderilmesi amacıyla yeni bilgi ve belge isteme yazılarına bir aylık süre içerisinde cevap verilmediği gerekçesiyle yasal süresinde cevap verilmeyen her bir yazı ile ilgili olarak ayrı ayrı idari para cezası uygulanmayacaktır.

Örnek 3- A idaresi tarafından yap-

tırılan ihale konusu inşaat işine ilişkin bilgi ve belgeler 5510 sayılı Kanunun 85 inci maddesi kapsamında ilgili idareden 06/02/2020 tarihinde tebliğ edilen yazı ile istenmiş olup 1 aylık süre içerisinde gerekli bilgiler üniteye gönderilmiştir. Söz konusu yazıda ihale konusu işin bitiş tarihine yer verilmediği görülmüş olup 10/03/2020 tarihinde tebliğ edilen yazı ile bu eksikliğin giderilmesi istenmiştir. İlgili yazıya cevabi yazının 1 aylık süreden sonra (10/03/2020'den sonra) verilmesi halinde adresine idari para cezası uygulanmayacaktır.

Ayrıca, ünitelerimizce ihale makamına/ruhsatı düzenleyen kurumlara hitaben düzenlenen barkod numaralı yazıların "e-ilişiksizlik" uygulamasından alınarak ilgili idareye elden verilmesi halinde, söz konusu yazının ilgili idarenin evrak kaydına giriş tarihinden itibaren en geç bir ay içinde Kuruma gönderilmemesi durumunda idari para cezası uygulanacaktır. Ancak söz konusu yazının ilgili kamu idaresinin evrak kaydına girişinin bulunmaması halinde bir aylık sürenin tespitine imkan veren bir tarih söz konusu olmayacağından idari para cezası uygulanmayacaktır.

Örnek 4- "e-ilişiksizlik" uygulamasından 06/02/2020 tarihinde alınan ve (B) kamu idaresine hitaben düzenlenen yazının, ilgili idarenin evrak kaydına 07/02/2020 tarihinde girdiği varsayıldığında, istenilen bilgi ve belgelerin en geç 07/03/2020 tarihine kadar Kuruma gönderilmesi halinde idari para cezası uygulanmayacaktır.

Yine, doğrudan temin usulü ile yaptırılan işlerin işçilik gerektiren bir iş ol-

ması, diğer bir ifade ile söz konusu işlerin ikmalî için sigortalı çalıştırılmış olması halinde; ihale makamlarınca, asgari işçilik uygulamasıyla ilgili Kurumca istenilecek bilgi ve belgelerin bir aylık süre içinde verilmemesi halinde ilgili idare hakkında aylık asgari ücretin iki katı tutarında idari para cezası uygulanacaktır.

5.2. Kamu İdarelerince Vazife Malûllüğüne Sebep Olan Olayın Bildirilmemesi

5510 sayılı Kanunun 47 nci maddesinin; üçüncü fıkrasında, “Kamu idareleri vazife malûllüğüne sebep olan olayı, o yer yetkili kolluk kuvvetlerine veya kendi mevzuatına göre yetkili mercilere derhal, Kuruma da en geç on beş iş günü içinde bildirmekle yükümlüdür. Kuruma bildirim, aynı süre içerisinde sigortalılar veya hak sahiplerince de yapılabilir. Vazife malûllüğüne sebep olan olaydan kamu idarelerinin yetkili mercilerinin haberdar edilmemiş olması hali dışında; ilgililerin bildirimini, kamu idarelerinin bildirim sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.”

hükmü yer almaktadır.

Söz konusu yükümlülüğün yukarıda belirlenen süreler içinde yerine getirilmemesi halinde, ilgili kamu idaresi hakkında uygulanacak olan idari para cezaları ise, 5510 sayılı Kanunun 102 nci maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde açıklanmıştır.

Buna göre, 5510 sayılı Kanunun 47 nci maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen yükümlülüğü yerine getirmeyen ilgili kamu idaresi hakkında 5510 sayılı Kanunun 102 nci maddesinin birinci fıkrasının (g) bendine istinaden bir aylık

asgari ücret tutarında idari para cezası uygulanacaktır.

5.3. İhale Konusu İşleri Üstlenenlerin Kuruma Bildirilmemesi

5510 sayılı Kanunun “Prim ve idari para cezası borçlarının hakedişlerden mahsubu, ödenmesi ve ilişiksizlik belgesinin aranması” başlıklı 90 ıncı maddesinin birinci fıkrasında, kamu idareleri ile döner sermayeli kuruluşların ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu kapsamındaki kuruluşların, kanunla kurulan kurum ve kuruluşların, ihale yolu ile yaptırdıkları her türlü işleri üstlenenleri ve bunların adreslerini on beş gün içinde Kuruma bildirmekle yükümlü oldukları hükme bağlanmıştır.

Sosyal Güvenlik Kurumu Prim ve İdari Para Cezası Borçlarının Hakedişlerden Mahsubu, Ödenmesi ve İlişiksizlik Belgesinin Aranması Hakkında Yönetmeliğin “İhalelerin Bildirilmesi” başlıklı 5 inci maddesinde ise, idarelerin, ihale yolu ile yaptırdıkları her türlü işleri üstlenenleri ve bunların tebligat adreslerini sözleşmenin imzalandığı tarihi takip eden on beş gün içinde ilgili üniteye bildirmek zorunda oldukları, ihale konusu iş, piyasadan hazır halde alınıp satılan malın temini ise bu işlerin idare tarafından Kuruma bildirilmeyeceği öngörülmüştür.

Bu doğrultuda, kamu idareleri ile döner sermayeli kuruluşların, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu kapsamındaki kuruluşların ve kanunla kurulan kurum ve kuruluşların, ihale yolu ile yaptırdıkları her türlü işleri üstlenenleri ve bunların adreslerini on beş gün içinde Kuruma bildirmemeleri halinde uygulanacak olan idari para cezaları ise, 5510 sayılı Kanu-

nun 102 nci maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde açıklanmıştır.

Buna göre, ihale yolu ile yaptırdıkları her türlü işleri üstlenenleri ve bunların adreslerini sözleşmenin imzalandığı tarihi takip eden on beş gün içinde Kuruma bildirmeyen ilgili kamu idaresi, döner sermayeli kuruluş, kanunla kurulan kurum ve kuruluş veya banka hakkında, 15 inci günde geçerli olan asgari ücret üzerinden, bir aylık asgari ücret tutarında idari para cezası uygulanacaktır.

Örnek 1- (A) ilçesi Köylere Hizmet Götürme Birliği tarafından ihale suretiyle yaptırılan su kanalı inşaatı işine ilişkin sözleşme ilgili firmayla 06/02/2020 tarihinde imzalanmıştır. Söz konusu işi üstlenenleri ve adreslerini en geç 21/02/2020 tarihine kadar(21/02/2020dahil) Kuruma bildirilmemesi halinde 21/02/2020 tarihinde geçerli olan asgari ücret tutarı üzerinden ilgili idareye idari para cezası uygulanacaktır.

$2.943,00 \times 1 = 2.943,00$ TL tutarında idari para cezası ilgili idare hakkında uygulanacaktır.

Öte yandan, 5510 sayılı Kanununun 90 ıncı maddesinin birinci fıkrası uyarınca ihale makamlarınca yapılacak ihale konusu işin bildirim aşamasında yalnızca işi üstlenenler ve bunların adres bilgilerinin bildirilmesi gerekmekte olup yer teslimi veya işe başlama tarihlerinin bildirilmesi zorunluluğu bulunmamaktadır. Dolayısıyla, yer teslimi veya işe başlama tarihlerini ihtiva etmeyen bildirimler nedeniyle ilgililer hakkında idari para cezası uygulanmayacaktır. Bu bilgilerin ihtiyaç duyulması halinde bilahare istenilmesi gerekmektedir.

Ancak, bazı durumlarda tek ihale ile birden fazla yükleniciyle sözleşme imzalanması mümkün bulunmaktadır. Bu gibi durumlarda idari para cezasının uygulanması sırasında ihale konusu işin idare tarafından birden fazla yükleniciye verilmesi üzerinde durulmaksızın ilgili idarenin ihale konusu işe ilişkin bildirim yükümlülüğünü yerine getirip getirmediğine bakılacaktır.

Örnek 2- (A) İl Milli Eğitim Müdürlüğü tek ihale numarasıyla 10 yükleniciyle taşıma ihale sözleşmesini 06/02/2020 tarihinde ayrı ayrı imzalamış olup, ilgili idare tarafından sözkonusu işi üstlenenlerin ve adreslerinin 15 günlük süre geçtikten sonra Kuruma bildirilmesi halinde, tek bir ihale olması sebebiyle bir aylık asgari ücret tutarında idari para cezası uygulanacaktır.

5.4. Kamu İdareleri ve Bankaların İşlem Yaptığı Kişilerin Sigortalı Olup Olmadığını Kontrol Etmemesi veya Sigortasız Olduğunu Tespit Ettiği Kişileri Kuruma Bildirmemesi

5510 sayılı Kanununun 8 inci maddesinin yedinci fıkrasında, “Kamu idareleri ile bankalar, Kurumca sağlanacak elektronik altyapıdan yararlanmak suretiyle, Kurumca belirlenecek işlemlerde, işlem yaptığı kişilerin sigortalılık bakımından tescilli olup olmadığını kontrol etmek ve sigortasız olduğunu tespit ettiği kişileri, Kuruma bildirmekle yükümlüdürler.”

hükmü yer almaktadır.

Kamu idarelerinin ve bankaların Kurumca sağlanacak elektronik altyapıdan yararlanmak suretiyle, işlem yaptığı kişilerin sigortalılık bakımından tescilli

olup olmadığını kontrol etmemeleri veya kontrol etmelerine rağmen sigortasız olduğunu tespit ettiği kişileri Kuruma bildirmemeleri halinde uygulanacak olan idari para cezaları ise, 5510 sayılı Kanunun 102 nci maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde açıklanmıştır.

Buna göre, kamu idareleri ve bankaların işlem yaptığı kişilerin sigortalılık bakımından tescilli olup olmadığını kontrol etmemeleri veya kontrol etmelerine rağmen sigortasız olduğunu tespit ettiği kişileri Kuruma bildirmemeleri halinde, ilgili kamu idaresi veya banka hakkında, kontrol etmediği veya kontrol etmesine ve sigortasız olduğunu tespit etmesine rağmen Kuruma bildirmediği her bir sigortalı başına, söz konusu bilgilerin Kuruma gönderilmesi gereken sürenin son gününde geçerli olan asgari ücret üzerinden aylık asgari ücretin onda biri tutarında idari para cezası uygulanacaktır.

5.5. Yapı Ruhsatı ve Diğer Tüm Ruhsat veya Ruhsat Niteliği Taşıyan İşlemlere İlişkin Bilgi ve Belgeler ile Bunların Verilmesine Esas Olan İstihdama İlişkin Bilgilerin Verildiği Tarihten İtibaren Bir Ay İçinde Kuruma Bildirilmemesi

Bilindiği üzere, 5510 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin altıncı fıkrasında, valilikler, belediyeler ve ruhsat vermeye yetkili diğer kamu ve özel hukuk tüzel kişilerinin, yapı ruhsatı ve diğer tüm ruhsat veya ruhsat niteliği taşıyan işlemlerine ilişkin bilgi ve belgeleri ile varsa bunların verilmesine esas olan istihdama ilişkin bilgileri verildiği tarihten itibaren bir ay içinde Kuruma bildirmekle yükümlü oldukları,

Aynı Kanunun 102 nci maddesinin birinci fıkrasının (h) bendinde; Kanunun 11 inci maddesinin altıncı fıkrasında belirtilen yükümlülüğü yasal süresi içinde yerine getirmeyen kurum ve kuruluşlara yerine getirilmeyen her bir bildirim yükümlülüğü için aylık asgari ücret tutarında idari para cezası uygulanacağı,

Hükme bağlanmıştır.

Buna göre, ruhsat vermeye yetkili makamlarca düzenlenen yapı ruhsatında yer alan “ruhsatın onay tarihi” esas alınarak, yapı ruhsatlarının bu tarihten itibaren bir aylık süre içerisinde ilgili idarelerce Kurumumuza bildirilmemesi halinde ilgili kurum hakkında idari para cezası uygulanmaktadır.

Ancak, yapı ruhsatlarının verilme tarihi ile ilgili olarak ihtilaf ve tereddüt yaşandığı, Kurumumuzca yapı ruhsatında yer alan onay tarihi esas alınarak bir aylık sürenin hesaplanması sonucunda uygulanan idari para cezalarına belediyelerce itiraz edildiği, devamında durumun ilgili idarelerce yargıya intikal ettirilerek dava konusu edildiği anlaşılmaktadır.

Yapı sahipleri veya kanuni vekillerince yapı ruhsatı almak için ruhsat vermeye yetkili birimlere müracaatlarda, tapu (istisnai hallerde tapu senedi yerine geçecek belge) mimari proje, statik proje, elektrik ve tesisat projeleri, resim ve hesapları röperli veya yoksa ebatlı kroki eklenmekte;

Ruhsat vermeye yetkili makamlarca ruhsat ve ekleri incelenerek eksik ve yanlış bulunmuyorsa müracaat tarihinden itibaren en geç otuz gün içinde, Eksik veya yanlış olduğu takdirde, müracaat tarihinden itibaren on beş gün içinde mü-

racaatçıya ilgili bütün eksik ve yanlışları yazı ile bildirilmekte, eksik ve yanlışlar giderildikten sonra yapılacak müracaattan itibaren en geç on beş gün içinde, yapı ruhsatı verilmektedir.

Yapı ruhsatının verilme aşamasında yapı ruhsatı ile ilgili süreç, 5490 sayılı ve 25/04/2006 tarihli “Nüfus Hizmetleri Kanunu”nun “Sekizinci Kısım” 50 nci maddesinin birinci fıkrası ile “Adres ve Numaralamaya İlişkin Yönetmelik”in İkinci Bölüm 9 uncu maddesine göre gerçekleştirilmekte olup, Ulusal Adres Veri Tabanı’nda, Yapı Ruhsatı verilecek yapının adresinin işlenmiş olması zorunluluğu bulunmaktadır. Yapı Ruhsatı formu, ilgili makamlarca onaylandıktan sonra ulusal adres veri tabanına kaydedilmiş olan “Ruhsat Takip No” kullanılarak ilgili Yapı Ruhsatı çağrılıp onay butonuna basılarak onaylandığı teyit edildikten sonra sistemin oluşturduğu onay kodu Yapı Ruhsatı formunda “118. Onay kodu” Bölümüne elle yazılarak Yapı Ruhsatı verme işlemi sonlandırılmaktadır. Bu işlemin gerçekleşmesinden sonra mekansal adres kayıt sistemi (MAKS) üzerinden de onaylanması ile tekemmül etmesinden sonra ilgisine bir tutanak ile teslim edilmekte veya posta ile gönderilmesinden sonra yapı ruhsatının bir sureti Kurumumuza gönderilmektedir.

Bu itibarla, yapı ruhsatının onaylanma aşamasında sistem tarafından yapılması gereken en son işlemin “mekansal adres kayıt sistemine onay işlemi” olduğu ve bu işlemden sonra ilgisine teslim edildiği dikkate alınarak, yapı ruhsatının ruhsat sahibine veya vekiline teslim edildiği tarihin veya posta ile gönderilmiş ise

tebliğ tarihinin, bu tarihleri ispatlayıcı belgelerin de beraberinde ibraz edilmesi kaydıyla, Kanunun 11 inci maddesinin altıncı fıkrasında belirtilen “verildiği tarih” olarak esas alınması, bu tarihten itibaren bir ay içinde ruhsatları Kurumumuza göndermeyen idareler hakkında idari para cezası uygulanması gerekmektedir.

Diğer taraftan, 2018-11 sayılı genelge uyarınca yapı ruhsatına yapı ruhsatına başvuranlar tarafından ruhsat vermeye yetkili mercilere yapılan yapı ruhsatı başvurularında Yapı ruhsatına ilişkin bildirim formu alınmakta olup; bu formdaki yer alan bilgiler ruhsat vermeye yetkili merci tarafından Kuruma on-line olarak aktarıldığından, Kanunun 11 inci maddesinin altıncı fıkrasında belirtilen “verildiği tarih” olarak mekansal adres kayıt sistemine onay işleminin yapıldığı tarihin esas alınması, bu tarihten itibaren bir ay içinde yapı ruhsatı bildirim formunda yer alan bilgileri Kuruma on-line olarak göndermeyen idareler hakkında idari para cezası uygulanması gerekmektedir.

Ayrıca, yapı ruhsatına bildirim formundaki bilgilerin Kuruma on-line olarak gönderilmesi halinde ayrıca yapı ruhsatının gönderilmesine gerek bulunmadığından, yapı ruhsatının verildiği tarihten itibaren bir ay içinde Kurumumuza göndermeyen idareler hakkında idari para cezası uygulanmayacaktır.

Ancak, yapı ruhsatına ilişkin bildirim formunun alınmaması dolayısıyla bu formda yer alan bilgileri Kurumumuza göndermeyen idarelerin, yapı ruhsatının ruhsat sahibine veya vekiline teslim edildiği tarihin veya posta ile gönderilmiş ise

tebliğ tarihinin, bu tarihleri ispatlayıcı belgelerin de beraberinde ibraz edilmesi kaydıyla, Kanunun 11 inci maddesinin altıncı fıkrasında belirtilen “verildiği tarih” olarak esas alınarak, bu tarihten itibaren bir ay içinde ruhsatları Kurumumuza göndermeleri gerekmekte olup; bu süre içerisinde yapı ruhsatını göndermeyen idareler hakkında idari para cezası uygulanacaktır.

6. SONUÇ

Ekonomik hayata ilişkin yapılan düzenlemelerde idari para cezalarına sıkça yer verilmektedir. Ayrıca, hem Devlet hazinesiyle ve bireylerin mal varlığıyla olan ilişkisi sebebiyle hem de kamu düzenini ihlal eden fiillere karşın caydırıcılık fonksiyonu bakımından çok önemli bir yere sahip olan idari para cezalarının, bütçe-deki payı azımsanmayacak miktardadır. Bu bakımdan 01/10/2008 tarihinde yürürlüğe giren 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda da idari para cezaları Sosyal Güvenlik Kurumu açısından önemli yer tutmaktadır. Ancak Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren işverenler ve Kamu İdareleri mevzuata adapte olamadıklarından sürekli olarak yüksek miktarlarda cezaya maruz kalmışlardır. Konuyla ilgili olarak 17/01/2012 tarihli düzenleme ile işverenlere idari para cezalarında pişmanlık indirimi getirilmiş ve bu konuda bir nebze de olsa rahatlık sağlanmıştır. Son olarak 25.05.2018 tarihli ve 30431 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış olan 7144 sayılı Torba Kanununun 16 ncı maddesi ile Kanunda belirtilen şartların da yerine getirilmesi halinde Kurumca idari para cezası uygulanmadan önce işverenlere ve

ilgililere ihtar yapılması şartı getirilmiştir. Söz konusu düzenleme neticesinde küçük maddi hatalar nedeniyle idari para cezasına maruz kalan işverenler artık idari para cezasına maruz kalmaktan büyük oranda kurtulacaklardır.

Diğer taraftan asgari işçilik uygulamaları nedeniyle özellikle Belediyelerin ve diğer Kamu İdarelerindeki görevlilerin idari para cezasına maruz kalmamaları için iş ve sosyal güvenlik hukuku ve mevzuatlarını doğru bir şekilde öğrenmelerinin yanı sıra işçi ve işveren ilişkilerinin iyi yönetilmesi, denetim yapılması durumunda muhtemel riskleri önceden engellemeleri, personel dosyaları ve dokümantasyonlarının mutlaka iş ve sosyal güvenlik mevzuatına uyumlu bir şekilde oluşturmaları ve geliştirmeleri yerinde olacaktır.

KAYNAKÇA

7144 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun. Ankara: Resmi Gazete (30431 sayılı)

T.C. Yasalar (16.06.2006). 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu. Ankara : Resmi Gazete (26200 sayılı)

CAN, Sibel, “İdari Para Cezası” <http://www.taa.gov.tr/indir/idari-para-cezasi-bWFrYWxlfDI4YjdjLTgyYjViLWN-jNDhiLTaxZjcyLnBkZnw5MjM/>, (Erişim T. 10.04.2018).

KARABULUT, Mustafa, İdari Yaptırımların Hukuki Rejimi, Turhan Kitabevi, Ankara 2008.

Anayasa Mahkemesi, E:1996/72, K:1997/51, T:15.05.1997

Sedi KAVAK

*İç Denetçi
Anadolu Üniversitesi*

Engin KÜKRER

*İç Denetçi, CGAP
Eskişehir B.B. ESKİ Genel Müdürlüğü*

KAMU İDARELERİNİN TÜRK BAYRAĞINA İLİŞKİN GÖREV VE SORUMLULUKLARI

1. GİRİŞ

Anayasamızın değiştirilemeyen maddelerinden biri olan 3 üncü maddesine göre Türkiye Cumhuriyeti'nin resmi bayrağı "...şekli kanunda belirtilen, beyaz ay yıldızlı al bayraktır." Bayrağımızın tarihçesine kısaca bir göz atacak olursak kırmızı zemin üzerine beyaz renkli hilal ve yıldız ile oluşturulmuş bayrak ilk olarak 1844 yılında Abdülmecit dönemindeki Tanzimat sürecinde kabul edilmiş, Cumhuriyet döneminde 29 Mayıs 1936'da 2994 Sayılı Türk Bayrağı Kanunu ile Türkiye Cumhuriyeti'nin ulusal bayrağı olarak kanunlaşmıştır. Müteakiben 22 Eylül 1983'te 2893 Sayılı Türk Bayrağı Kanunu ile bayrak ölçütleri belirlenmiş ve bayrağımız son halini almıştır. Milli marşımız olan İstiklal Marşının birin-

ci, ikinci ve son kıtasında bahsi geçen ve milletimizin bağımsızlık sembolü ile onuru olan bayrağımız Türk milletinin nazarında müstesna bir yere sahiptir. Makalemizde; milletimizin gözbebeği bayrağımız ile ilgili kamu idarelerinin temel sorumlulukları ile eskimiş, solmuş, yırtılmış ve kullanılamayacak duruma gelmiş bayrakların yok edilme işlemleri izah edilecektir.

2. TÜRK BAYRAĞINA İLİŞKİN TEMEL GÖREV VE SORUMLULUKLAR

Kamu idarelerinin Türk Bayrağına ilişkin temel görev ve sorumlulukları, 2893 Sayılı Türk Bayrak Kanunu ile düzenlenmiştir. Bu Kanunun 3 üncü maddesinde;

“Bayrak, kamu kurum ve kuruluşlarıyla yurt dışı temsilciliklerine ve kamu kuruluşlarıyla gerçek ve tüzelkişilerin deniz vasıtalarına çekilir. Yurt içinde ve yurt dışında yetkililerin araçlarına takılır.

Bayrak çekilirken ve indirilirken tören yapılır. Bayrak törenlerinin gereken biçimde yapılmasından o mahaldeki yetkili amirler sorumludur.

Kamu kurum ve kuruluşlarında Türk Bayrağı sürekli çekili kalır...” hükümleri yer almaktadır.

Ayrıca aynı maddenin devamında bayrağın; nerelerde daimi olarak çekilmeyeceği, hangi kapalı yerlere konulacağı, nerelere fon olarak takılacağı veya asılacağı, kamu kurum ve kuruluşlarından başka yerlerde ne zaman ve nasıl çekileceği vb. diğer hususların yönetmelikte düzenleneceği belirtilmiştir. Yine söz konusu Kanunun 5 inci maddesinde “Bayrağın Selamlanması” hususu ve 6 nci maddesinde “Bayrağın Örtülebileceği Yerler” açıklanmıştır.

2893 Sayılı Kanunun “Yasaklar” başlıklı 7 nci maddesinde ise Türk Bayrağının kullanımına ilişkin tahditler belirlenmiştir. Buna göre Türk Bayrağı;

- Yırtık, sökük, yamalı, delik, kirli, soluk, buruşuk veya layık olduğu manevi değeri zedeleyecek herhangi bir şekilde kullanılamaz.
- Resmi yemin törenleri dışında her ne maksatla olursa olsun, masalara kürsülere, örtü olarak serilemez.

- Oturulan veya ayakla basılan yerlere konulamaz. Bu yerlere ve benzeri eşyaya Bayrağın şekli yapılamaz.
- Elbise veya üniforma şeklinde giyilemez.
- Hiçbir siyasî parti, teşekkül, dernek, vakıf ve tüzükte belirlenecek kamu kurum ve kuruluşları dışında kalan kurum ve kuruluşun amblem, flama, sembol ve benzerlerinin ön veya arka yüzünde esas veya fon teşkil edecek şekilde kullanılamaz.
- Yırtılamaz, yakılamaz, yere atılmaz, gerekli özen gösterilmeden kullanılamaz.
- Türk Bayrağına sözle, yazı veya hareketle veya herhangi bir şekilde hakaret edilemez, saygısızlıkta bulunulamaz.

Kamu idarelerinde Türk bayrağının korunmasına ve kullanılmasına ilişkin temel yetki ile sorumluluk; **idarelerin üst yöneticileri¹ ve bu konuda görevlendirdiği yetkililere aittir.** Bu kapsamda yukarıda belirtilen aykırı fiillerin önlenmesi ve gerekli soruşturmaların yapılması kamu yetkilerinin önemli bir görevi olduğu kadar aynı zamanda da vicdani bir sorumluluğudur. Bu Kanun hükümlerine aykırı davranışta bulunanlar suçları daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde

1 Üst yönetici: 5018 sayılı Kanunun getirdiği temel kavramlardan biridir ve Kanunun 11 nci maddesinde sorumlulukları ile beraber tanımlanmıştır. İl özel idarelerinde vali, belediyelerde belediye başkanı, bağlı idarelerde genel müdür, birliklerde birlik başkanıdır. Üst yöneticilerin bu gibi durumlarda görevlendirme yapılarak bir müdürlüğü görevlendirmesi uygun olacağı kanaatindeyiz.

Türk Ceza Kanununun 526 ncı maddesi uyarınca cezalandırılır.

3. ESKİMİŞ, SOLMUŞ, YIRTILMIŞ VE KULLANILAMAYACAK DURUMA GELMİŞ BAYRAKLARIN YOK EDİLMESİ

Bir önceki başlıkta açıklandığı üzere; Türk Bayrağı yırtık, sökük, yamalı, delik, kirlili, soluk, buruşuk veya layık olduğu manevi değeri zedeleyecek herhangi bir şekilde kullanılamaz. Yine Kamu görevlilerince Türk Bayrağına gerekli özen gösterilmelidir. Bu kapsamda kullanılmayacak duruma gelmiş bayraklar ivedilikle sorumlu kamu idarelerince yenileriyle değiştirilmelidir. Diğer taraftan eskimiş, solmuş, yırtılmış, kullanılmayacak duruma gelmiş Türk Bayrakları ise gelişigüzel yok edilemez. Bu konuda yapılan denetimlerde; bazı kamu kurumlarının eskimiş, solmuş, yırtılmış ve kullanılmayacak duruma gelmiş bayraklar hakkında Taşınır Mal Yönetmeliği 28 inci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca “Hurdaya Ayrılma” veya aynı maddenin beşinci fıkrasına göre “İmha Edilmesi” gerekçesine dayalı olarak hatalı işlemler tesis ettiği tespit edilmiştir. Bayrağın bu maddelere dayanılarak gelişigüzel imha edilmesi veya hurdaya ayrılması hatalı bir işlem olup söz konusu bayrakların yok edilebilmesi için Taşınır Mal Yönetmeliğinin 27 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkrasında belirtilen esaslar dâhilinde hareket edilmelidir. Anılan Yönetmelik hükümleri şu şekildedir:

(1) Tüketim malzemelerinin özelliklerinde, ağırlıklarında veya miktarlarında meydana gelen değişimler nedeniyle olu-

şan fireler, sayımda noksan çıkan taşınırlar, çalınma, kaybolma gibi nedenlerle yok olan taşınırlar ya da yıpranma, kırılma veya bozulma gibi nedenlerle kullanılmaz hale gelen taşınırlar ile canlı taşınırın ölmesi halinde, Kayıttan Düşme Teklif ve Onay Tutanağı ve Taşınır İşlem Fişi düzenlenerek kayıtlardan çıkarılır.

(2) Eskimiş, solmuş, yırtılmış ve kullanılmayacak duruma gelmiş bayrakların Türk Bayrağı Tüzüğü'nün 38 inci maddesi uyarınca çıkarılan *Eskimiş, Solmuş, Yırtılmış ve Kullanılmayacak Duruma Gelmiş Bayrakların Yok Edilmesi Usul ve Esaslarını Gösterir Yönetmelik hükümleri gereğince ilgili yerlere teslim edilmesinde de birinci fıkra hükmü uygulanır.*

Ayrıca eskimiş bayrakların yok edilmesini hükme bağlayan Türk Bayrağı Tüzüğü'nün 38 inci maddesi uyarınca çıkarılan ve 08.06.2001 tarih ve 24426 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan “Eskimiş, Solmuş, Yırtılmış ve Kullanılmayacak Duruma Gelmiş Bayrakların Yok Edilmesi Usul ve Esaslarını Gösterir Yönetmelik”te bayrakların toplanması ve yok edilmesi usulü düzenlenmiş bulunmaktadır.

Anılan Yönetmeliğin beşinci maddesinin; “Eskimiş, solmuş, yırtılmış ve kullanılmayacak duruma gelmiş olan bayrakları elinde bulunduran gerçek veya tüzel kişiler ile resmi kurum ve kuruluşlar bu bayrakları ilçelerde kaymakamlığa, illerde valiliğe, yurt dışında büyükelçilik veya başkonsolosluklara teslim ederler.” hükmüne göre bayrakların toplanması esasları düzenlenmiştir. Buna göre kullanılmayacak durumda olan bayraklar; bulunulan bölgedeki en büyük mülki amirliğe teslim edilir.

Ayrıca anılan Yönetmeliğin altıncı maddesinin “*Valilik ve Kaymakamlıklarda toplanan bayrakları yok etme işlemi; Valinin ve Kaymakamın belirleyeceği üç kişilik bir komisyon gözetiminde, ay-yıldız ile kırmızı kumaşların kesilerek ayrılmasından sonra kırpma makinesinde veya kapalı alanda yakılmak suretiyle yapılır. Yurt dışında yok etme işlemi büyükelçiliklerde ve başkonsolosluklarda, Dışişleri Bakanlığının uygun göreceği bir yöntemle yapılır.*” hükmüne göre ise bayrakların yok etme usulünün nasıl olacağı izah edilmiştir.

4. SONUÇ

Türk Bayrağının şekli, yapımı ve korunması ile eskimiş, solmuş, yırtılmış ve kullanılamayacak hale gelmiş bayrakların yok edilmesi işlemlerine ilişkin esas ve usullere; 2893 Sayılı Türk Bayrak Kanunu, Türk Bayrağı Tüzüğü, Eskimiş, Solmuş, Yırtılmış ve Kullanılamayacak Duruma Gelmiş Bayrakların Yok Edilmesi Usul Ve Esaslarını Gösterir Yönetmelik, Taşınır Mal Yönetmeliği ve diğer yasal düzenlemelerde yer verilmiştir.

Bu çalışmada; kamu idarelerinin Türk Bayrağının kullanılması, muhafazası, özellikle de kullanılamayacak durumda olan bayraklar için mevzuata aykırı işlemleri ortadan kaldıracak uygulama birlikteliğinin sağlanması amaçlanmış ve aşağıda belirtilen öneriler geliştirilmiştir.

Buna göre;

a) Türk Bayrağının şekli, yapımı ve

korunması ile ilgili esas ve usullere yıllık hizmet içi eğitim programlarında yer verilmesi veya bu amaca yönelik kurum içi bilgilendirme çalışmaları yapılması,

b) Taşınır Mal Yönetmeliği kapsamında kayıtlara alınan bayraklardan kullanılamayacak hale gelmiş olanların, “**Hurdaya Ayrılma**” veya “**İmha**” edilmesi gereken bir taşınır olarak değil, aynı Yönetmeliğin 27 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkrasında belirtilen esaslar dâhilinde hareket edilerek, Eskimiş, Solmuş, Yırtılmış ve Kullanılamayacak Duruma Gelmiş Bayrakların Yok Edilmesi Usul Ve Esaslarını Gösterir Yönetmelikte yer alan “**Yok Etme Usulü**” başlıklı 6 ncı maddesine göre işlem yapılması gereken bir taşınır olarak değerlendirilmesi ve uygulamanın buna göre yürütülmesi,

Önerilmektedir.

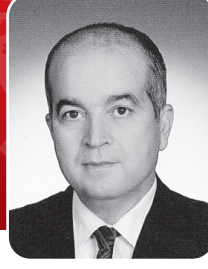
YARARLANILAN KAYNAKLAR

24/09/1983 tarih ve 18171 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 2893 sayılı Türk Bayrağı Kanunu

17/03/1985 tarih ve 18697 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk Bayrağı Tüzüğü

08/06/2001 tarih ve 24426 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Eskimiş, Solmuş, Yırtılmış ve Kullanılamayacak Duruma Gelmiş Bayrakların Yok Edilmesi Usul ve Esaslarını Gösterir Yönetmelik

18/01/2007 tarih ve 26407 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Taşınır Mal Yönetmeliği

Uğur DİLKEN

*Çevre ve Şehircilik Bakanlığı İç Denetçisi
Harita Mühendisi*

CUMHURBAŞKANLIĞI HÜKÜMET SİSTEMİNDE BÜYÜKŞEHİR, BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYELERİ VE İL BELEDİYELERİNİN İMAR UYGULAMALARI VE PAYDAŞLARIN İDARİ, MALİ VE CEZAI UYGULAMALARI

1. GİRİŞ

3194 sayılı İmar Kanunu ile büyükşehir belediyesi statüsüne sahip 30 ildeki büyükşehir belediyeleri, büyükşehir belediye sınırları içerisindeki ilçe belediyeleri ve büyükşehir iller dışındaki 51 ildeki belediyelere imar mevzuatı kapsamında, plan yapma, yapı ve yapı kullanma izni verme, denetleme, imar mevzuatına aykırı yapılarda işlem tesis etme görev ve yetki ve sorumlulukları verilmiştir.

Yerleşme yerleri ile bu yerlerdeki yapılaşmaların; plan, fen, sağlık ve çevre şartlarına uygun teşekkülünü sağlamak 3194 sayılı İmar Kanunu düzenlenmiştir. Belediye ve mücavir alan sınırları içinde ve dışında kalan yerlerde yapılacak planlar ile inşa edilecek resmi ve özel bütün yapılar bu Kanun hükümlerine tabidir.

Bu kanunun yanı sıra 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, 2960 sayılı Boğaziçi Kanunu, 5393 sayı-

lı Belediye Kanunu, 3621 sayılı Kıyı Kanunu, 2981 sayılı İmar Affı Kanunu, 775 sayılı Gecekondu Kanunları başta olmak üzere birçok kanun ve yönetmeliklerde de imar ile ilgili hükümler bulunmakta ve bu hükümler çerçevesinde planlama ve imar faaliyetleri yerine getirilmektedir.

Bu çalışmada; 3194 sayılı Kanun, 4708 sayılı Kanun, 5393 sayılı ve 5216 sayılı Kanun kapsamında; inşaat işlerinde görev alan belediye çalışanlarının inşaat faaliyet ve süreçlerinin takibini sağlamak, sorumluluklarını açıklayıcı bir şekilde sunulması ve yol gösterilmesi hedeflenmektedir. Bir başka deyişle; imar mevzuatına aykırı işlemlere karşı görevlilerin sorumlulukları açıklayıcı bir şekilde bilgilendirme amacı ile hazırlanmıştır.

2.TANIMLAR

a) Büyükşehir belediyesi: Sınırları il mülki sınırı olan ve sınırları içerisindeki ilçe belediyeleri arasında koordinasyonu sağlayan; idarî ve malî özerkliğe sahip olarak kanunlarla verilen görev ve sorumlulukları yerine getiren, yetkileri kullanan; karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişisini,

b) İl ve ilçe belediyesi: Büyükşehir iller dışındaki 51 il belediye ve il sınırları içinde kalan ilçe belediyesini,

c) Büyükşehir ilçe belediyesi: Büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan ilçe belediyesini,

d) Nazım İmar Planı: Varsa bölge planlarının mekâna ilişkin genel ilkelere ve varsa çevre düzeni planlarına uygun olarak halihazır haritalar üzerine, yine varsa kadastral durumu işlenmiş

olarak çizilen ve arazi parçalarının; genel kullanım biçimlerini, yerleşme alanlarının gelişme yön ve büyüklüklerini, nüfus yoğunlukları ve eşiklerini, ulaşım sistemlerini göstermek ve uygulama imar planlarının hazırlanmasına esas olmak üzere düzenlenen, plan hükümleri ve raporuyla beraber bütün olan plandır.

e) Uygulama İmar Planı: Tasdikli halihazır haritalar üzerine varsa kadastral durumu işlenmiş olarak nazım imar planı esaslarına göre çizilen ve çeşitli bölgelerin yapı adalarını, bunların yoğunluk ve düzenini, yolları ve uygulama için gerekli imar uygulama programlarına esas olacak uygulama etaplarını ve diğer bilgileri ayrıntıları ile gösteren plandır.

f) Yerleşme Alanı: İmar planı sınırı içindeki yerleşik ve gelişme alanlarının tümüdür.

g) İmar Adası: İmar planındaki esaslara göre meydana gelen adadır.

h) İmar Parseli: İmar adaları içerisindeki kadastro parsellerinin İmar Kanunu, İmar Planı ve yönetmelik esaslarına göre düzenlenmiş şeklidir.

ı) Kadastro Adası: Kadastro yapıldığı zaman var olan adadır.

j) Kadastro Parseli: Kadastro yapıldığı zaman kadastro adaları içinde bulunan mülkiyeti tescilli parseldir.

k) Yapı: Karada ve suda, daimi veya muvakkat, resmi ve hususi yeraltı ve yerüstü inşaatı ile bunların ilave, değişiklik ve tamirlerini içine alan sabit ve müteharrik tesislerdir.

l) Bina: Kendi başına kullanılabilen, üstü örtülü ve insanların içine girebilecekleri ve insanların oturma, çalışma, eğlenme veya dinlenmelerine veya ibadet etmelerine yarayan, hayvanların ve eşyaların korunmasına yarayan yapılardır.

m) İlgili idare: Belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediye, dışında valiliktir.

n) Bakanlık: Çevre ve Şehircilik Bakanlığıdır.

o) Mücavir Alan; imar mevzuatı bakımından belediyelerin kontrol ve mesuliyeti altına verilmiş olan alanlardır.

3. YAPI VE YAPI İLE İLGİLİ ESASLAR:

a) Kuruluş veya kişilerce kendilerine ait tapusu bulunan arazi, arsa veya parsellerde,

b) Kuruluş veya kişilerce, kendisine ait tapusu bulunmamakla beraber kamu kurum ve kuruluşlarının vermiş oldukları tahsis veya irtifak hakkı tesis belgeleri ile

İmar planı, yönetmelik, ruhsat ve eklerine uygun olarak yapılabilir.

c) Yapı ruhsatı: Bu Kanunun kapsamına giren bütün yapılar için 26 ncı maddede belirtilen istisna dışında belediye veya valiliklerden yapı ruhsatı alınması mecburidir. Ruhsat alınmış yapılarda herhangi bir değişiklik yapılması da yeniden ruhsat alınmasına bağlıdır. Bu durumda; bağımsız bölümlerin brüt alanı artmıyorsa ve nitelik değişmiyorsa ruhsat, hiçbir vergi, resim ve harca tabi olmaz. Ancak; derz, iç ve dış sıva, boya,

badana, oluk, dere, doğrama, döşeme ve tavan kaplamaları, elektrik ve sıhhi tesisat tamirleri ile çatı onarımı ve kiremit aktarılması ve yönetmeliğe uygun olarak mahallin hususiyetine göre belediyelerce hazırlanacak imar yönetmeliklerinde belirtilecek taşıyıcı unsuru etkilemeyen diğer tadilatlar ve tamiratlar ruhsata tabi değildir.

d) Ruhsat alma şartları: Yapı ruhsatı almak için belediye, valilik bürolarına yapı sahipleri veya kanuni vekillerince dilekçe ile müracaat edilir. Dilekçeye sadece tapu (istisnai hallerde tapu senedi yerine geçecek belge), mimari proje, statik proje, elektrik ve tesisat projeleri, resim ve hesapları, röperli veya yoksa, ebatlı kroki eklenmesi gereklidir. Belediyeler veya valiliklerce ruhsat ve ekleri incelenerek eksik ve yanlış bulunmuyorsa müracaat tarihinden itibaren en geç otuz gün içinde yapı ruhsatı verilir. Eksik veya yanlış olduğu takdirde; müracaat tarihinden itibaren onbeş gün içinde müracaatçıya ilgili bütün eksik ve yanlışları yazı ile bildirilir. Eksik ve yanlışlar giderildikten sonra yapılacak müracaattan itibaren en geç onbeş gün içinde yapı ruhsatı verilir.

e) Geliştirme alanlarında yapı ruhsatı: İskan hudutları içinde olup da, imar planında beldenin inkişafına ayrılmış bulunan sahalarda her ne şekilde olursa olsun, yapı izni verilebilmesi için;

1) Bu sahaların imar planı esaslarına ve yönetmelik hükümlerine uygun olarak parselasyon planlarının belediye encümeni veya il idare kurulunca tasdik edilmiş bulunması,

2) Plana ve bulunduğu bölgenin şartlarına göre yollarının, pis ve içme suyu şebekeleri gibi teknik alt yapısının yapılmış olması,

Şarttır

4. MÜELLİFLİK, FENNİ MESULİYET, ŞANTIYE ŞEFLİĞİ, YAPI MÜTEAHHİTLİĞİ VE KAYITLAR:

4.1. Anahtar kelimeler

a) **Bakanlık:** Çevre ve Şehircilik Bakanlığını,

b) **Denetçi mimar ve mühendis:** İlgili mühendis ve mimar meslek odalarına üyeliği devam eden ve Bakanlıkça denetçi belgesi verilmiş mühendis ve mimarları,

c) **İlgili idare:** Belediye ve mücavir alan sınırları içindeki uygulamalar için büyükşehir belediyeleri ile diğer belediyeleri, bu alanlar dışında kalan alanlarda valilikleri, yapı ruhsatı ve kullanma izin belgesi verme yetkisine sahip diğer idareleri,

ç) **İlgili meslek odaları:** 27/1/1954 tarihli ve 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanununa göre kurulmuş olan mühendis veya mimar odalarını,

d) **İş bitirme tutanağı:** İnşaatın kısmen veya tamamen fen ve sanat kurallarına, ruhsata ve eklerine, ilgili standartlara, teknik şartnamelere ve diğer mevzuata uygun olarak tamamlandığını göstermek üzere yapı denetim kuruluşu tarafından tanzim ve ilgili idaresi tarafından tasdik edilen tutanağı,

e) **İşyeri teslim tutanağı:** İnşaatın fiilen başladığını belgelemek üzere, yapı

ruhsatının alınmasını takiben yapı sahibi, yapı denetim kuruluşu, yapı müteahhidi veya yapı müteahhidi adına şantiye şefi tarafından imza altına alınıp ilgili idareye sunulan tutanağı,

f) **Kanun:** 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanunu,

3194 sayılı Kanun kapsamındaki mimarlık, mühendislik ve planlama hizmetine ilişkin harita, plan, etüt, proje ve eklerinin düzenlenmesi ve bunların yerine getirilmesinin; uygulamada bulunulacak alanın, yerleşme merkezinin ve yapının sınıfına, özelliğine ve büyüklük derecesine göre, uzmanlık alanlarına uygun olarak 38 inci maddede belirtilen meslek mensuplarına yaptırılması mecburidir. Müellifler ve uygulamada bulunan meslek mensupları, işlerini bu Kanuna ve ilgili diğer mevzuata uygun olarak gerçekleştirmekten sorumludur.

Yapıda inşaat ve tesisat işleri ile kullanılan malzemelerin kamu adına denetimine ilişkin fenni mesuliyet, ruhsat eki etüt ve projelerin gerektirdiği uzmanlığı haiz meslek mensupları tarafından ayrı ayrı üstlenilmek zorundadır.

Fenni mesul mimar ve mühendisler uzmanlık alanlarına göre; yapının, tesisatı ve malzemeleri ile birlikte, bu Kanuna, ilgili diğer mevzuata, uygulama imar planına, ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere, standartlara ve teknik şartnamelere uygun olarak inşa edilmesini denetlemekle görevlidir.

Yapı sahibine ve idareye karşı sorumlu olan fenni mesuller, uzmanlık alanına uygun olarak yapıda yetki belgesi olma-

yan usta çalıştırılması veya şantiye şefi bulundurulmaksızın yapım işinin sürdürülmesi veya yapının mevzuata aykırı yapılması veya istifaları halinde, bu durumları altı iş günü içinde ilgili idareye yazılı olarak bildirmek zorundadır. Aksi takdirde, fenni mesuller kanuni mesuliyetten kurtulamaz. Bildirim üzerine, en geç üç iş günü içinde 32 nci maddeye göre işlem yapılır.

Fenni mesulün istifası veya ölümü halinde, başka bir meslek mensubu fenni mesuliyeti üstlenmedikçe yapının devamına izin verilmez. Fenni mesulün istifası halinde, istifa tarihinden önce yapılan işlere dair sorumluluğu devam eder. Yeni atanan fenni mesul, daha önce yapılan işlerin denetlenmesinden ve eksiklik ve hata var ise giderilmesini sağlamaktan ve bildirimde bulunmaktan da sorumludur. Tespit edilen bu eksiklik ve hatalar giderilmedikçe inşaatın devamına izin verilmez. Fenni mesuller, Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmelikte belirlenen sınıf, özellik ve büyüklüğe sahip bulunan yapıların denetimi faaliyetine yardımcı olmak üzere, 38 inci maddeye göre uygun nitelikte ve sayıda fen adamı istihdam etmek mecburiyetindedir.

Fenni mesuller, uzmanlık alanlarına göre yapım işlerinin denetimine ilişkin ayrıntılı bütün belgeler ile mimarlık ve mühendislik hizmetleri raporunu idareye vermek ve yapı kullanma izin belgesini imzalamak mecburiyetindedir.

Yapıya ilişkin bilgiler:

İlgili idarece, etüt ve proje müelliflerinin, fenni mesullerin, yapı müteahhitlerinin ve şantiye şefi mimar veya

mühendisin üyesi bulunduğu meslek odasına, üyelik kayıtlarına işlenmek üzere bildirilir.

Fenni mesuller, mesuliyet üstlendikleri yapı ile alakalı olarak yapı müteahhitliği, şantiye şefliği, taşeronluk ve malzeme satıcılığı yapamaz.

Yapı sahibi, yapısının fenni mesuliyetini üstlenemez.

Yapı müteahhidi ve şantiye şefi; yapımı, tesisatı ve malzemeleriyle birlikte bu Kanuna, ilgili diğer mevzuata, uygulama imar planına, ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere, standartlara ve teknik şartnamelere uygun olarak inşa etmek, neden olduğu mevzuata aykırılığı gidermek mecburiyetindedir.

Yapı müteahhidi ve şantiye şefi, ilgili fenni mesullerin denetimi olmaksızın inşaat ve tesisatlarına ilişkin yapım işlerini sürdüremez, inşaat ve tesisat işlerinde yetki belgesi olmayan usta çalıştıramaz.

Bakanlıktan veya Bakanlıkça yetkilendirilmiş idareden uygun sınıfta yetki belgesi almaksızın, inşaat ve tesisat dahil yapım işlerinin müteahhitliği üstlenilemez. Yetki belgeleri geçici veya sınıflandırma yapılarak daimi olarak düzenlenebilir. Gerçek kişilere ve özel hukuk tüzel kişilerine yapı inşa eden müteahhitlerin kayıtları, her yapı için ayrı ayrı tutulur. Bu kayıtların birer nüshası, ilgili yapı müteahhidinin yetki belgelendirmesi işlemlerinde değerlendirilmek üzere Bakanlığa gönderilir. Müteahhitlere yetki belgesi verilmesi işlemleri, bu kayıtlar da değerlendirilerek Bakanlıkça yürütülür.

Bu belgenin bir örneği, ilgili kurumlara ve ilgililerin kayıtlarına işlenmek ve değerlendirilmek üzere ilgili meslek odalarına ve Bakanlığa gönderilir.

4.2. Ruhsat müddeti: Yapıya başlama müddeti ruhsat tarihinden itibaren iki yıldır. Bu müddet zarfında yapıya başlanmadığı veya yapıya başlanıp da her ne sebeple olursa olsun, başlama müddetiyle birlikte beş yıl içinde bitirilmediği takdirde verilen ruhsat hükümsüz sayılır. Bu durumda yeniden ruhsat alınması mecburidir.

4.3. Yapı kullanma izni: Yapı tamamen bittiği takdirde tamamının, kısmen kullanılması mümkün kısımları tamamlandığı takdirde bu kısımlarının kullanılabilmesi için inşaat ruhsatını veren belediye, valilik bürolarından; 27 nci maddeye göre ruhsata tabi olmayan yapıların tamamen veya kısmen kullanılabilmesi için ise ilgili belediye ve valilikten izin alınması mecburidir.

Mal sahibinin müracaatı üzerine, yapının ruhsat ve eklerine uygun olduğu ve kullanılmasında fen bakımından mahzur görülmediğinin tespiti gerekir. Belediyeler, valilikler mal sahiplerinin müracaatlarını en geç otuz gün içinde neticelendirmek mecburiyetindedir. Aksi halde bu müddetin sonunda yapının tamamının veya biten kısmının kullanılmasına izin verilmiş sayılır. Bu maddeye göre verilen izin yapı sahibini kanuna, ruhsat ve eklerine riayetsizlikten doğacak mesuliyetten kurtarmayacağı gibi her türlü vergi, resim ve harç ödeme mükellefiyetinden de kurtarmaz.

4.4. Kullanma izni alınmamış yapılar: İnşaatın bitme günü, kullanma izninin verildiği tarihtir. Kullanma izni verilmeyen ve alınmayan yapılarda izin alınıncaya kadar elektrik, su ve kanalizasyon hizmetlerinden ve tesislerinden faydalandırılmazlar. Ancak, kullanma izni alan bağımsız bölümler bu hizmetlerden istifade ettirilir.

5. RUHSATSIZ VEYA RUHSAT VE EKLERİNE AYKIRI OLARAK BAŞLANAN YAPILAR VE İDARİ YAPTIRIMLAR:

3194 sayılı İmar Kanununun 26 ncı maddesi hükmünde yer alan istisnalar haricinde kalan ve bu Kanunun kapsamına giren bütün yapılar için yapı ruhsatı alınması zorunludur. Ruhsat alınmış yapılarda herhangi bir değişiklik yapılması halinde de kural olarak yeniden ruhsat alınması zorunludur.

Bu Kanun hükümlerine göre; ruhsat alınmadan yapıya başlandığı veya ruhsat ve eklerine veya ruhsat alınmadan yapılabilecek yapılarda projelerine ve ilgili mevzuatına aykırı yapı yapıldığı ilgili idarece tespiti, fenni mesulce tespiti ve ihbarı veya herhangi bir şekilde bu duruma muttali olunması üzerine, belediye veya valiliklerce o andaki inşaat durumu tespit edilir.

Yapı mühürlenerek inşaat derhal durdurulur. Yapının imar mevzuatına aykırı olduğuna dair bilgi, tapu kayıtlarının beyanlar hanesine kaydedilmek üzere ilgili idaresince tapu dairesine en geç yedi gün içinde yazılı olarak bildirilir. Aykırılığın giderildiğine dair ilgili idaresince tapu dairesine bildirim yapılmadan beyanlar

hanesindeki kayıt kaldırılmaz. Durdurma, yapı tatil zaptının yapı yerine asılmasıyla yapı sahibine tebliğ edilmiş sayılır. Bu tebliğatin bir nüshası muhtara bırakılır, bir nüshası da Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne gönderilir. Bu tarihten itibaren en çok bir ay içinde yapı sahibi, yapısını ruhsata uygun hale getirerek veya ruhsat alarak, belediyeden veya valilikten mühürün kaldırılmasını ister. Ruhsata aykırılık olan yapıda, bu aykırılığın giderilmiş olduğu veya ruhsat alındığı ve yapının bu ruhsata uygunluğu, inceleme sonunda anlaşılırsa, mühür, belediye veya valilikçe kaldırılır ve inşaatın devamına izin verilir.

Aksi takdirde, ruhsat iptal edilir, ruhsata aykırı veya ruhsatsız yapılan bina, belediye encümeni veya il idare kurulu kararını müteakip, belediye veya valilikçe yıktırılır ve masrafı yapı sahibinden tahsil edilir.

Yapı tatil tutanağının düzenlendiği tarihten itibaren bir ay içinde yapı sahibi tarafından yapının ruhsata uygun hale getirilmediğinin veya ruhsat alınmadığının ilgili idaresince tespit edilmesine rağmen iki ay içinde hakkında yıkım kararı alınmayan yapılar ile hakkında yıkım kararı alınmış olmasına rağmen altı ay içinde ilgili idaresince yıkılmayan yapılar, yıkım maliyetleri döner sermaye işletmesi gelirlerinden karşılanmak üzere Bakanlıkça yıkılabilir veya yıktırılabilir.

Yıkım maliyetleri %100 fazlası ile ilgili idaresinden tahsil edilir. Bu şekilde tahsil edilememesi halinde ilgili idarenin 5779 sayılı Kanun gereğince aktarılan paylarından kesilerek tahsil olunur. Tahsil olu-

nan tutarlar, Bakanlığın döner sermaye işletmesi hesabına gelir olarak kaydedilir.

İdare tarafından ruhsata bağlanamayacağı veya aykırılıkların giderilmeyeceği tespit edilen yapıların ruhsatı, üçüncü fıkrada düzenlenen bir aylık süre beklenmeden iptal edilir ve mevzuata aykırı imalatlar hakkında, ruhsata aykırı veya ruhsatsız yapılan bina, belediye encümeni veya il idare kurulu kararını müteakip, belediye veya valilikçe yıktırılır ve masrafı yapı sahibinden tahsil edilir.

32 nci maddenin beşinci fıkrasının ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci cümleleri, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce ilgili idaresi tarafından yıkım kararı alınmış yapılar hakkında uygulanmaz. Bu cümleler;

(Yapı tatil tutanağının düzenlendiği tarihten itibaren bir ay içinde yapı sahibi tarafından yapının ruhsata uygun hale getirilmediğinin veya ruhsat alınmadığının ilgili idaresince tespit edilmesine rağmen iki ay içinde hakkında yıkım kararı alınmayan yapılar ile hakkında yıkım kararı alınmış olmasına rağmen altı ay içinde ilgili idaresince yıkılmayan yapılar, yıkım maliyetleri döner sermaye işletmesi gelirlerinden karşılanmak üzere Bakanlıkça yıkılabilir veya yıktırılabilir. Yıkım maliyetleri %100 fazlası ile ilgili idaresinden tahsil edilir. Bu şekilde tahsil edilememesi halinde ilgili idarenin 5779 sayılı Kanun gereğince aktarılan paylarından kesilerek tahsil olunur. Tahsil olunan tutarlar, Bakanlığın döner sermaye işletmesi hesabına gelir olarak kaydedilir.)

3194 sayılı İmar Kanununun 42 nci maddesi hükmünde; imar mevzuatına

aykırılık teşkil eden fiil ve hallerin tespit edildiği tarihten itibaren on iş günü içinde ilgili idare encümenince sorumlular hakkında, üstlenilen her bir sorumluluk için ayrı ayrı olarak bu maddede belirtilen idari müeyyideler uygulanır.

Ruhsat alınmaksızın veya ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere ve imar mevzuatına aykırı olarak yapılan ya da 27 nci madde kapsamında ruhsat alınmadan yapılabilen yapılardan aynı maddede belirtilen koşullar sağlanmadan yapılanların;

- *Yapı sahibine,*
- *Yapı müteahhidine,*
- *Aykırılığı altı iş günü içinde idareye bildirmeyen ilgili fenni mesulle-*
re,

Yapının mülkiyet durumuna, bulunduğu alanın özelliğine, durumuna, niteliğine ve sınıfına, yerleşmeye ve çevreye etkisine, can ve mal emniyetini tehdit edip etmediğine ve aykırılığın büyüklüğüne göre, bin Türk lirasından az olmak üzere, idari para cezaları uygulanır.

6. PLÂN, FEN, SANAT, SAĞLIK, ÇEVRE ŞARTLARINA VE STANDARTLARA UYGUN YAPI İNŞA EDİLMESİNE YÖNELİK BELEDİYELERİN SORUMLULUKLARI VE DİĞER PAYDAŞLARLA İLİŞKİLER:

Bu bölümde, yapım faaliyet ve süreçlerinin takibini sağlamak üzere yapım işlerinde görev alanlara ilişkin işlemler, belediyelere sorumluluklarının açıklayıcı bir şekilde sunulması ve yol gösterilmesi hedeflenmektedir. 1. bölümde şantiye şefliğinin, yapı müteahhidi ile şantiye şefi arasında düzenlenen ve asgari olarak işin

adı, süresi ve ücreti ile işyeri adresini ve tarafların tebligata elverişli elektronik adreslerini içeren bir iş sözleşmesine göre yürütülmesininden önemli olduğu, ne gibi faydaları olduğuna ilişkin bilgiler içermektedir. 2. bölümde belediyelerin şantiye şefine yönelik sorumlulukları detaylı bir şekilde anlatılmaktadır. 3. bölümde belediyelerin diğer paydaşlarla ilişkilerine, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı/İl Müdürlükleri tarafından yapılacak işlemlere ve sonuçlarına yer verilmiştir. Son bölümde ise faydalı bilgiler üzerine destekleyici bilgilendirme yapılmaktadır

Bu kapsamda anahtar kelimeler:

Yapı sahibi :Yapı üzerinde mülkiyet hakkına sahip olan gerçek ve tüzel kişileri,

Yapı müteahhidi: Yapım işini, yapı sahibine karşı taahhüt eden veya ticarî amaçla ya da kendisi için şahsî finans kaynaklarını kullanarak üstlenen, ilgili meslek odasına kayıtlı, gerçek ve tüzel kişiyi,

Yapı ruhsatına tâbi bütün yapıların gerçek veya tüzel kişiliği haiz bir yapı müteahhidinin veyahut bunların oluşturacağı ortak girişimin sorumluluğu altında inşâ edilmesi; her müteahhidin yetki belgesi numarası alması esastır. Bu numaranın yapı ruhsatında, yapı kullanma izin belgesinde ve yapım işleri sözleşmelerinde kullanılması zorunludur

Şantiye şefi: Konusuna ve niteliğine göre yapım işlerini yapı müteahhidi adına yöneterek uygulayan, mühendis, mimar veya bunlara ilişkin teknik öğretmen veya tekniker diplomasına sahip teknik personeli ifade eder.

Yapı denetim kuruluşları :Yapı Denetimi Hakkında Kanun kapsamına giren her türlü yapı; Bakanlıktan aldığı izin belgesi ile çalışan ve münhasıran yapı denetimi ile uğraşan tüzel kişiliğe sahip yapı denetim kuruluşlarının denetimine tabidir. Yapı denetim hizmeti; yapı denetim kuruluşu ile yapı sahibi veya vekili arasında akdedilen hizmet sözleşmesi hükümlerine göre yürütülür. Yapı sahibi, yapım işi için anlaşma yaptığı yapı müteahhidini vekil tayin edemez.

Denetçi mimar ve mühendis: İlgili mühendis ve mimar meslek odalarına üyeliği devam eden ve Bakanlıkça denetçi belgesi verilmiş mühendis ve mimarları,

Yardımcı kontrol elemanı: Denetçi mimar ve mühendislerin sevk ve idaresi altında görev yapacak olan mimar ve mühendisler ile Bakanlıkça sınırları belirlenen yapı grubu ve inşaat alanına kadar olan yapılarda mimar ve mühendisler yerine yapı denetimi faaliyetlerine katılabilen teknik öğretmen, yüksek tekniker, tekniker ve teknisyenleri,

İfade eder.

7. BELEDİYELERİN(İLGİLİ İDARENİN) GÖREV VE SORUMLULUKLARI

Yapı ruhsatı ve yapı kullanma izni belgesini düzenleyen ilgili idare görevlileri, görevlerinin gereği gibi yerine getirilmemesinden doğan her türlü yapı kusurundan ve böylece meydana gelen zararlardan dolayı, tabi oldukları mevzuat çerçevesinde sorumludurlar.

Yapı ruhsatı müracaatına esas olan ve ilgili yapı denetim kuruluşunun uygun

görüş verdiği belgeler incelenerek, eksiklik veya yanlışlık bulunmuyor ise yapı ruhsatı düzenlenir.

Yapı ruhsatının vizeler bölümüne yapı denetim kuruluşunun denetçilerinin imzaları alındıktan sonra ilgili bölüm idarece incelenir. İnceleme neticesinde eksik vize işlemi var ise bunlar yapı denetim kuruluşuna tamamlattırılır. Bunun dışındada, hiçbir şekilde vize veya vize anlamına gelecek bir uygulamada bulunulamaz.

Yapıda tespit edilen eksiklikler veya o yapıdan sorumlu bulunan (denetçi mimar ve mühendisler ile yardımcı kontrol elemanlarının görevinden ayrılması gibi nedenlerle, yapı denetim kuruluşunun talebi üzerine ilgili idarece inşaat durdurulur. Faaliyeti durdurulmuş inşaatda eksikliklerin giderilmesi durumunda, inşaatın devamına izin verilir.

İnşaatın tamamlanmasını müteakiben tanzim edilen iş bitirme tutanağı ilgili idarece incelenerek, on beş iş günü içinde onaylanır veya var ise eksikliklerinin neler olduğu belirtilerek, giderilmesinin gerektiği yazılı olarak bildirilir. Eksikliklerin giderilmesinden sonra verilen iş bitirme tutanağı iki iş günü içinde onaylanır.

Yapı kullanma izni belgesi alınmış bir yapıda, ruhsat düzenlenmeksizin değişiklik yapılamaz. İşin fiziki olarak bittiğini gösteren iş bitirme tutanağının ilgili idarece onaylanmasından sonra yapılacak olan değişikliklerden yapı sahibi sorumludur.

TCK. nun 184 üncü Maddesinde İmar Kirliliğine Neden Olma başlıklı yapı ruh-

satiyesi alınmadan veya ruhsata aykırı olarak bina yapan veya yaptıran kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Hükümü gereği yapı sahibi hakkında yetkili cumhuriyet savcılıklarına suç duyurusunda bulunulması gerekmektedir.

8. BELEDİYELERİN ŞANTIYE ŞEFLERİNE İLİŞKİN GÖREV YETKİ VE SORUMLULUKLARI

1-Şantiye şefinin uygun meslek grubunda olup olmadığını kontrol eder.

Şantiye şefinin;

a) Mimar, inşaat mühendisi, makine mühendisi veya elektrik mühendisi,

b) Yükseköğrenim kurumunca elektrik mühendisliğine eşdeğerliği bulunduğu kabul edilen elektrik-elektronik mühendisi,

c) (a) ve (b) bentlerinde belirtilen mesleklere ilişkin inşaat, makine, elektrik, yapı denetim teknikeri veya bunlara ilişkin teknik öğretmen,

olması şarttır.

2- Yapı müteahhidi ile yapılan iş sözleşmesini ister.

3- Mimar ve mühendis şantiye şeflerinden ilgili idaresince, yapı ruhsatı düzenleme aşamasında, süreli veya süresiz olarak mesleki faaliyet haklarından kısıtlı olmadığına dair Şantiye Şefleri Tarafından İlgili İdareye Verilecek Taahhütname Örneğini ister.

4-Herhangi bir şekilde gerçeğe aykırı beyanda bulunanlar ile ilgili gerekli yasal işlemleri başlatır.

5- Mimar ve mühendis şantiye şeflerinin yaptıkları işlere ilişkin bilgileri ilgili meslek odasına bildirir. Bunların imar mevzuatına aykırı fiillerinden dolayı verilen cezalarını, bu Yönetmeliğe aykırı eylemlerini ve haklarındaki kesinleşmiş mahkeme kararlarını, kendi kayıtlarına işlenmek ve ilgili mevzuata göre cezaî işlem yapılmak üzere, ilgili meslek odasına ve e-Şantiye Şefi sistemine işlenmek üzere Müdürlüğe altı gün içinde bildirir.

6- Kanununun 32 nci maddesi kapsamında imar mevzuatına aykırı fiillerden dolayı verilen müteahhitlik yetki belgesi numarası iptal kararlarına konu edilen yapılarda görevli şantiye şefi mimar veya mühendislerin durumunu, altı gün içinde üyesi bulunduğu meslek odasına bildirir.

7- Toplu yapı niteliğindeki ve ana yapı eklentisi tarzındaki işleri belirleyerek e-Şantiye Şefi sisteminde gerekli gruplandırma ve kayıtları yapar.

8- Görevden ayrılan şantiye şeflerini e-Şantiye Şefi sistemine işler, bu yapılar da yeni şantiye şefi görevlendirilinceye kadar yapının devamına müsaade etmez.

9- Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına iş yerinde yapılan teftiş sonucu haklarında bildirimde bulunan şantiye şeflerinin durumlarını, kayıtlı oldukları meslek odasına bildirir.

hükümleri yer almaktadır.

Yapı müteahhidi ve onu temsilen görevlendirilen şantiye şefi, yapım işlerindeki kusurlardan dolayı müteselsilen sorumludur.

Şantiye şeflerine imar mevzuatına aykırı fiillerinden dolayı haklarında yapı müteahhidinde olduğu gibi yasaklamaya ait bir düzenleme bulunmamaktadır. Yalnızca kayıtlı oldukları meslek odalarına idarece bildirimde bulunmaktadır.

9. BELEDİYELER VE YAPI MÜTEAHHİTLERİNİN YETKİ BELGESİ NUMARALARININ İPTALİ

Yapı ruhsatına tâbi bütün yapıların gerçek veya tüzel kişiliği haiz bir yapı müteahhidinin veyahut bunların oluşturacağı ortak girişimin sorumluluğu altında inşâ edilmesi; her müteahhidin yetki belgesi numarası alması esastır. Bu numaranın yapı ruhsatında, yapı kullanma izin belgesinde ve yapım işleri sözleşmelerinde kullanılması zorunludur.

İlgili idarenin görevleri

(1) İdarelerce ruhsat düzenleme aşamasında, yapı müteahhitliğini üstleneceklerin belge grubunun uygunluğu ve yetki belgesi numarası elektronik ortamda kontrol edilir. Yetki belgesi numarasının bulunmaması veya iptal edilmiş olması ya da belge grubunun 14 üncü maddenin üçüncü ve altıncı fıkralarında sayılan kriterler bakımından uygun olmaması halinde, yapı ruhsatı düzenlenmez.

(2) İdareler, Kanuna göre yapı müteahhitliği yetki belge numarasının iptalini gerektiren durumları bu Yönetmelikteki usul ve esaslara uygun şekilde Müdürlüğe bildirmek zorundadır.

(3) İdareler, yapı müteahhitlerinin imar mevzuatına aykırı fiillerinden do-

layı verilen cezaları ve haklarındaki kesinleşmiş mahkeme kararlarını, kendi kayıtlarına işlenmek ve ilgili mevzuata göre cezaî işlem yapılmak üzere, altı gün içinde ilgili meslek odasına ve Müdürlüğe bildirmekle yükümlüdürler.

(4) Kanununun 32 nci maddesi kapsamında imar mevzuatına aykırı fiillerden dolayı verilen yetki belgesi numarası iptal kararlarına konu edilen yapılarda görevli şantiye şefinin durumu, İdaresince üyesi bulunduğu meslek odasına bildirilir.

Bu Kanun hükümlerinin uygulanması sırasında, yapı denetim kuruluşunun icraî veya ihmâlî davranışla yeni iş almakta men cezası uygulanmasını gerektiren fiiller nedeniyle görevini kötüye kullanan ortakları, yöneticileri, mimar ve mühendisleri, yapı müteahhidi, şantiye şefi, proje müellifi gerçek kişiler ile laboratuvar görevlileri, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Yapı denetim kuruluşunun ortak ve yöneticileri, mimar ve mühendisleri ile laboratuvar görevlileri bu Kanun hükümleri çerçevesinde yapmaları gereken denetimi yapmadıkları hâlde yapmış gibi veya yapmalarına rağmen gerçeğe aykırı olarak belge düzenlemeleri hâlinde Türk Ceza Kanununun resmi belgede sahtecilik suçuna ilişkin hükümlerine göre cezalandırılır. Yapı denetim kuruluşunun izin belgesi alma aşamasında gerçeğe aykırı belge düzenlendiğinin izin belgesi verildikten sonra anlaşılması hâlinde, izin belgesi derhal iptal edilir.

Bu Kanuna aykırı fiillerden dolayı hükümlenen kesinleşmiş mahkeme kararları, Cumhuriyet başsavcılıklarınca

Bakanlığa ve mimar ve mühendislerin bağlı olduğu meslek odalarına bildirilir.

Yapı denetim kuruluşu ile denetçi mimar ve mühendisleri; eylem ve işlemlerinden 3194 sayılı İmar Kanununun fenni mesul için öngörülen hükümlerine tabidirler.

10. BELEDİYELERİN DİĞER PAYDAŞLAR İLE İLİŞKİLERİ

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı/İl Müdürlükleri yapı müteahhitlerinin yetki belgesi numaralarının iptal edilmesine yönelik olarak, belediyeler tarafından hazırlanan belgeleri inceleyen ve diğer işlemleri gerçekleştiren kurumdur.

Sosyal Güvenlik Kurumu ve/veya Gelir İdaresi Başkanlığı/Vergi Dairesi Müdürlüklerinden yapıyla ilgili olarak yapı müteahhidinin vergi ve/veya sigorta prim borcu olduğunu resmi yazıyla teyit edilmesini sağlayan kurumlardır.

11. SONUÇ

3194 sayılı İmar Kanununun 26 ncı maddesi hükmünde yer alan istisnalar haricinde kalan ve bu Kanunun kapsamına giren bütün yapılar için yapı ruhsatı alınması zorunludur. Ruhsat alınmış yapılarda herhangi bir değişiklik yapılması halinde de kural olarak yeniden ruhsat alınması zorunludur.

Bu Kanun hükümlerine göre;

Ruhsat alınmadan yapıya başlandığı veya ruhsat ve eklerine veya ruhsat alınmadan yapılabilecek yapılarda projelerine ve ilgili mevzuatına aykırı yapı yapıldığı ilgili idarece tespiti, fenni mesulce tespiti ve ihbarı veya herhangi bir şekilde bu duruma muttali olunması üzerine,

belediye veya valiliklerce o andaki inşaat durumu tespit edilir.

Yapı mühürlenerek inşaat derhal durdurulur. Yapının imar mevzuatına aykırı olduğuna dair bilgi, tapu kayıtlarının beyanlar hanesine kaydedilmek üzere ilgili idaresince tapu dairesine en geç yedi gün içinde yazılı olarak bildirilir.

Aykırılığın giderildiğine dair ilgili idaresince tapu dairesine bildirim yapılmadan beyanlar hanesindeki kayıt kaldırılmaz. Durdurma, yapı tatil zaptının yapı yerine asılmasıyla yapı sahibine tebliğ edilmiş sayılır. Bu tebligatın bir nüshası muhtara bırakılır, bir nüshası da Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne gönderilir.

Bu tarihten itibaren en çok bir ay içinde yapı sahibi, yapısını ruhsata uygun hale getirerek veya ruhsat alarak, belediyeden veya valilikten mührün kaldırılmasını ister. Ruhsata aykırılık olan yapıda, bu aykırılığın giderilmiş olduğu veya ruhsat alındığı ve yapının bu ruhsata uygunluğu, inceleme sonunda anlaşılırsa, mühür, belediye veya valilikçe kaldırılır ve inşaatın devamına izin verilir.

Aksi takdirde, ruhsat iptal edilir, ruhsata aykırı veya ruhsatsız yapılan bina, belediye encümeni veya il idare kurulu kararını müteakip, belediye veya valilikçe yıktırılır ve masrafı yapı sahibinden tahsil edilir.

Yapı tatil tutanağının düzenlendiği tarihten itibaren bir ay içinde yapı sahibi tarafından yapının ruhsata uygun hale getirilmediğinin veya ruhsat alınmadığının ilgili idaresince tespit edilmesine rağmen iki ay içinde hakkında yıkım kararı alınmayan yapılar ile hakkında yıkım kararı alınmış olmasına rağmen

altı ay içinde ilgili idaresince yıkılmayan yapılar, yıkım maliyetleri döner sermaye işletmesi gelirlerinden karşılanmak üzere Bakanlıkça yıkılabilir veya yıktırılabilir.

Yıkım maliyetleri %100 fazlası ile ilgili idaresinden tahsil edilir. Bu şekilde tahsil edilememesi halinde ilgili idarenin 5779 sayılı Kanun gereğince aktarılan paylarından kesilerek tahsil olunur. Tahsil olunan tutarlar, Bakanlığın döner sermaye işletmesi hesabına gelir olarak kaydedilir.

İdare tarafından ruhsata bağlanamayacağı veya aykırılıkların giderilemeyeceği tespit edilen yapıların ruhsatı, üçüncü fıkrada düzenlenen bir aylık süre beklenmeden iptal edilir ve mevzuata aykırı imalatlar hakkında, ruhsata aykırı veya ruhsatsız yapılan bina, belediye encümeni veya il idare kurulu kararını müteakip, belediye veya valilikçe yıktırılır ve masrafı yapı sahibinden tahsil edilir.

32 nci maddenin beşinci fıkrasının ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci cümleleri, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce ilgili idaresi tarafından yıkım kararı alınmış yapılar hakkında uygulanmaz.

3194 sayılı İmar Kanununun 42 nci maddesi hükmünde; imar mevzuatına aykırılık teşkil eden fiil ve hallerin tespit edildiği tarihten itibaren on iş günü içinde ilgili idare encümenince sorumlular hakkında, üstlenilen her bir sorumluluk için ayrı ayrı olarak bu maddede belirtilen idari müeyyideler uygulanır.

Ruhsat alınmaksızın veya ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere ve imar mevzuatına aykırı olarak yapılan ya da 27 nci

madde kapsamında ruhsat alınmadan yapılabilen yapılardan aynı maddede belirtilen koşullar sağlanmadan yapılanların;

- *Yapı sahibine,*
- *Yapı müteahhidine,*
- *Aykırılığı altı iş günü içinde idareye bildirmeyen ilgili fenni mesulere,*

Yapının mülkiyet durumuna, bulunduğu alanın özelliğine, durumuna, niteliğine ve sınıfına, yerleşmeye ve çevreye etkisine, can ve mal emniyetini tehdit edip etmediğine ve aykırılığın büyüklüğüne göre, bin Türk lirasından az olmamak üzere, anılan maddede belirtilen idari para cezaları uygulanır. Bahse konu idari para cezası dışında

Yapı müteahhidi ve onu temsilen görevlendirilen şantiye şefi, yapım işlerindeki kusurlardan dolayı müteselsilen sorumludur.

Yapı kullanma izni belgesi alınmış bir yapıda, ruhsat düzenlenmeksizin değişiklik yapılamaz. İşin fiziki olarak bittiğini gösteren iş bitirme tutanağının ilgili idarece onaylanmasından sonra yapılacak olan değişikliklerden yapı sahibi sorumludur.

TCK. nun 184 üncü Maddesinde İmar Kirliliğine Neden Olma başlıklı yapı ruhsatı alınmadan veya ruhsata aykırı olarak bina yapan veya yaptıran kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Hükmü gereği yapı sahibihakkında yetkili cumhuriyet savcılıklarına suç duyurusunda bulunulması gerekmektedir.

Şantiye şeflerine imar mevzuatına aykırı fiillerinden dolayı haklarında yapı müteahhidinde olduğu gibi yasaklamaya ait bir düzenleme bulunmamaktadır. Yalnızca kayıtlı oldukları meslek odalarına idarece bildirimde bulunmaktadır.

Bahse konu görev ve sorumluluklara ilişkin yargı kararları incelendiğinde;

Taşınmaz üzerinde ruhsatsız yapı yapıldığından bahisle, 3194 sayılı Kanununun 42 nci maddesi uyarınca para cezası verildiği, bu işlemin davacıya tebliğ edildiği, anılan cezanı tahsil amacıyla ödeme emrinin düzenlendiği, ancak dava konusu ödeme emri incelendiğinde; borcun nasıl ödenmesi gerektiği ve ödenmemesi halinde yapılacak işlemler belirtilmekle birlikte, dava açılacak mercii ve dava açma süresi hakkında hiç bir bilgiye yer verilmediği anlaşılmaktadır.

Bu durumda; özel yasada yer alan düzenleme gereği, tebliğ tarihinden itibaren 7 gün içinde iptali istemiyle dava açılması gereken dava konusu ödeme emrinde, Anayasa'nın 40 ıncı maddesine aykırı biçimde dava açma süresinin gösterilmemiş olması karşısında, ödeme emrinin tebliğinden itibaren genel dava açma süresi olan 60 gün içinde açıldığı anlaşılan davanın süresinde olduğunun kabulü gerekmekte olup, ödeme emrinin iptali istemine yönelik davanın esası hakkında bir karar verilmesi gerekirken, süre aşımı nedeniyle reddi yolunda verilen İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet bulunmamaktadır. (Danıştay 14.Dairesinin 07.02.2013 tarih, 2012/4891 E., 2013/697K.sayılı kararı)

Hisseli taşınmaz üzerinde yapının ruhsata bağlanabilmesi için bütün his-

sedarların ruhsat başvurusunda bulunması veya muvafakat vermesinin şart olduğuna ilişkin (Danıştay 6. Dairesinin 17.09.2007 tarih, 2005/2410E., 2007/4902 K.sayılı kararı)

Ruhsatsız inşaatın davacı tarafından yapıldığı açık olduğundan, anılan inşaatın davacının mülkiyetinden çıkmış olmasının yapıyı yapan davacıya para cezası verilmesine engel teşkil etmeyeceğine ilişkin (Danıştay 6.Dairesinin 27.04.2007 tarih, 2005/1084E., 2007/2323K.sayılı kararı)

KAYNAKÇA

3194 sayılı İmar Kanunu Kabul Tarihi : 3/5/1985 Yayımlandığı R. Gazete : Tarih :9/5/1985 Sayı: 18749

4708 sayılı Kanun, Resmî Gazete Tarihi: 13.07.2001 Sayısı: 24461 Kabul Tarihi: 29.06.2001

5393 sayılı Belediye Kanunu Kabul Tarihi : 3/7/2005 Yayımlandığı Resmî Gazete : Tarih : 13/7/2005 Sayı : 25874

5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu Kanun Resmî Gazete Tarihi: 23.07.2004 Sayısı: 25531 Kabul Tarihi: 10.07.2004

Türkiye Belediyeler Birliği Web sayfası <https://www.tbb.gov.tr/>

Danıştay 14.Dairesinin 07.02.2013 tarih, 2012/4891 E., 2013/697K.sayılı kararı)

Danıştay 6. Dairesinin 17.09.2007 tarih, 2005/2410E., 2007/4902 K.sayılı kararı)

Danıştay 6.Dairesinin 27.04.2007 tarih, 2005/1084E., 2007/2323K.sayılı kararı)

Elif TAGRİVERDİ

Çevre ve Şehircilik Uzmanı

BELEDİYELERİN YAĞMUR İLE İMTİHANI

1. GİRİŞ

21 Haziran 2020 haftası özellikle İstanbul ve Bursa'da yaşanan ani yağışların sebep olduğu sel baskınları birçok ev ve işyerinin sular altında kalmasına, ağaçların kökünden sökülmesine, araçların sel suları ile sürüklenmesine neden olmuştur. Bu, aslında son yıllarda ülkemizde yılda en az bir kere yaşanan bir durum haline geldi. Bu yazıda, yağışların neden olduğu hasarlar ve yerel yönetimlere düşen görevler tartışılmaya çalışılacaktır.

2. YAĞMURUN FELAKETE DÖNÜŞÜMÜ

Sel olarak tanımladığımız doğa olayının birçok farklı çeşidi olmasına rağmen

burada, kentleşme ile yeşil alanların azalması ve küresel ısınmanın sebep olduğu iklim değişikliğinden kaynaklanan özellikle de ilkbahar ve yaz aylarında ani yağışların neden olduğu sel olayları incelenecektir.

Bahsettiğimiz ani ve yoğun bir su birikmesi sonucu oluşan ani sel baskınları, en tehlikeli sel baskınlarıdır. İster aşırı yağıştan ister başka sebeplerden olsun, su birikmeye başladıktan hemen sonra bir bölgeye sel baskını olur. Ve insanlar çoğunlukla bu baskınların geldiğini fark etmez. Eğer kentin altyapısı fazla su ile başa çıkabilecek şekilde inşa edilmemişse, ani sel baskınları sokakları güçlü akan nehirler haline sokabilir, araçları tersine

çevirebilir, evlerin yıkılmasına, betonlaşmadan kaynaklı yeterince kök salamayan ağaçların devrilmesine ve pek çok canlının ölümüne sebep olur. Özellikle dağ ya da tepe yamaçlarındaki yerleşim bölgelerinde, dağ ya da tepelerde biriken yağış hızlı ve güçlü bir akıntı ile aşağılara ulaşarak önüne çıkan her şeye zarar verebilir.¹

Bol miktarda ağacın olduğu ormanlık bir alandaki yağış döngüsünü inceleyecek olursak; yeryüzüne düşen yağış miktarının %40'unun buharlaşarak yenden gökyüzüne çıktığı, %25'inin toprağın altına sızdığı, %25'nin ise daha derinlere giderek yer altı sularına karıştığı, yalnızca %10'luk miktarın ise, yüzeyde akışa geçtiği görülecektir.

Kentleşme nedeniyle yeşil alanların azaldığı bir alandaki yağış döngüsünde ise; yağış miktarının %30'unun buharlaştığı, %10'un toprağın altına sızdığı, %5'in daha derine inerek yer altına sularına karıştığı, yeryüzüne yağış olarak düşen toplam miktarın %55'inin ise yüzeyde akışa geçmesi şeklindedir.

İşte yüzeyde akışa geçen bu %55'lik miktar kentlere hasar vermekte can ve mal kayıplarına neden olmaktadır.

Ülkemizde afet denilince akla ilk gelen deprem olsa da yağış ve sel, fırtına, dolu, kar, yüksek sıcaklık ve kuraklık ve orman yangınları ülkemizdeki afetlerin %97'sini oluşturmaktadır.

Bu türden İstanbul'daki büyük sel felaketlerinin ilki, 9 Eylül 2009 tarihinde

yaşanmıştı. Afet boyutundaki aşırı yağmurlar nedeniyle birçok dere taşmıştı. Metrekareye 90 kilogram yağışın düştüğü sel felaketinde İkitelli, Halkalı, Çatalca ve Silivri'de 31 kişi hayatını kaybetmişti. Yollarda araçlar tamamen sulara gömülmüş, araçlarından çıkamayan birçok kişi boğularak hayatını kaybetmişti.

Başakşehir, Bağcılar ve Küçükçekmece'de etkili olan sağanak yağış nedeniyle, Ayamama, Tavukçu ve Hamam dereleri taşmış, Basın Ekspres Yolu ulaşımına kapanmıştı. Çok sayıda tır ve araç sel sularına kapılarak sürüklenmişti. Birçok vatandaş da araçlarında, evlerinde ve iş yerlerinde mahsur kalmıştı. Çok sayıda ev ve iş yeri sular altında kalmıştı. Silivri'de araçlar denize sürüklenmişti.

Dönemin İstanbul Valisi Muammer Güler, İstanbul'daki sel felaketi sırasında bin 484 kişinin havadan ve karadan müdahalelerle kurtarıldığını açıklamıştı.

Sel felaketinde, 3 binin üzerinde personelin görev yapmış, felaketten 3 bin 401 bina etkilenmişti.²

2017'de, ceviz büyüklüğünde yağın dolunun birçok araca ciddi hasarlar vermesi üzerinebattaniye, halı ve kartonlarla kaplanan araçlar da hayatımıza girmişken; 2020 Haziran'ın son haftalarında özellikle İstanbul ve Bursa'da yaşayan yoğun yağışların neden olduğu sel olayları görüldü.

İstanbul Valiliğinden ilçe ilçe yapılan değerlendirmelere göre; Esenyurt, Büyükçekmece, Küçükçekmece, Çatalca,

1 bilimfili.com

2 haberler.com

Silivri ve Arnavutköy ilçeleri yağışın en etkili olduğu ilçeler olurken, Esenyurt'ta bodrum kata yağmur sularının dolması ile 3 çocuğu kurtarma çalışmaları bu yılki sel olayının unutulmazlarından oldu.

Bursa Valiliği ise, 5 kişinin yaşamını yitirdiğini, 1 kişinin ise arama çalışmalarının sürdüğünü açıkladı.

Yaşanan son felaketin ardından, Çevre ve Şehircilik Bakan Yardımcısı ve Dünya İklim Zirvesi Türkiye Müzakerecisi **Prof. Mehmet Emin Birpınar**, *İstanbul ve Bursa'yı etkisi altına alan sel olayı ile ilgili olarak; çok kısa zaman içerisinde yağın yağmurla toprağın neme doyup, yüzey akışlarına ve ardından sel ve taşkınlara sebep olduğunu, iklim değişikliğinin sıcaklık artışlarına bağlı olarak düşey değişimleri güçlendirip kararsız atmosfer koşullarını destekleyebildiğini, iklim değişikliğinin bu yağışlara etkisinin, yağışın şiddetinin ve görülme sıklığının arttırılması şeklinde olduğu belirterek iklim değişikliğinin depremden 10 kat daha tehlikeli olduğunu vurgulamıştır."*

3. YAĞMURSUYU TOPLAMA VE DEPOLAMA VE DEŞARJ SİSTEMLERİ MEVZUATI

23.06.2017 tarih ve 30105 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren Yağmursuyu Toplama, Depolama Ve Deşarj Sistemleri Hakkında Yönetmelik konuya dair temel mevzuat olarak görülebilir.

Yönetmeliğin amacı; yağmursuyu toplama, depolama ve deşarj sistemle-

rinin planlanmasına, tasarımına, projelendirilmesine, yapımına ve işletilmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Yönetmelik; halk sağlığını ve güvenliğini, çevrenin korunmasını, sistemin sürdürülebilir olmasını, içmesuyu kaynaklarının suyla taşınan kirliliklerden korunmasını esas alarak yağmursuyu toplama, depolama ve deşarj sistemlerinin planlanmasına, tasarımına, projelendirilmesine, yapımına ve işletilmesine ilişkin usul ve esasları kapsar.

Yönetmeliğin tanımlar maddesi başlığı altında

a) Akış süresi: En uzaktaki kanaldan, toplanma noktasına kadar suyun gelmesi için kanallar içinde geçen süreyi, aynı zamanda kanal uzunluğunu kanaldaki akış hızına bölerek bulunan değerleri toplamak suretiyle hesaplanan süreyi,

b) Alıcı ortam: Yağmursuyunun deşarj edildiği veya dolaylı olarak karıştığı her türlü ortamı,

c) Ayrık sistem: Atıksuyun ve yağmursuyunun iki ayrı kanalla toplanarak uzaklaştırıldığı kanalizasyon sistemini,

ç) Bakanlık: Çevre ve Şehircilik Bakanlığını,

d) Basınçlı sistem: Suyun cazibeyle iletilemediği, emme veya basma prensibine dayalı sistemleri,

e) Birleşik sistem: Hem atıksuyu hem de yağmursuyunu aynı borularda taşımak için tasarlanmış kanalizasyon sistemini,

f) Boru gömlekleme: Boruları darbe-lerden korumak ve boşlukları doldurmak için boruların etrafının uygun malzeme-lerle doldurulmasını,

g) Cazibeli sistem: Akışın yerçekimi kuvvetiyle gerçekleştiği ve boru hattının genelde kısmi dolu olacak şekilde tasar-landığı kanal sistemini,

ğ) Dolu savak: Sistemdeki fazla hacmi boşaltmak için kullanılan hidrolik yapıyı,

h) Doluluk oranı: Kanal içindeki su derinliğinin kanal çapına oranını,

ı) Drenaj sistemi: Meskun bölgeler-deki yağmursuyunu toplamak ve uzak-laştırmak için kullanılan sistemi,

i) Fitting: Boru bağlantı elemanlarını,

j) Gecikme: Belli bir zaman aralığı-ndaki artan debinin bir kısmının kanal içinde su seviyesindeki artış sonucu de-polanmasını veya ötelenmeyi,

k) Geri tepme: Bir yapı içerisinde su-yun mansaptan menbaya doğru hareke-tini,

l) Giriş süresi: Yağmur sularının ka-nalın başına ulaşması için gerekli olan süreyi,

m) Hidrolik gradyen: İki nokta ara-sındaki piyezometre yüksekliklerinin far-kını,

n) Hidrolik kapasite: Kanalizasyon sisteminin taşıma kapasitesini,

o) Hidrolik yarıçap: Bir kanalda ıslak alanın ıslak çevreye oranını,

ö) İdare: Teknik altyapı sistemlerinin planlanması, tasarımı, projelendirilmesi,

yapımı ve işletilmesi ile görevli kamu ku-rum ve kuruluşlarını,

p) İksalı kazı: Kazı yüzeylerinin ah-şap, çelik pano, palplanş ve benzeri mal-zemelerle tutulduğu kazıları,

r) İnfiltrasyon: Yüzeysel suların ye-raltına sızmasını,

s) Kontrol (muayene) bacası: Akı-mın kontrol edilmesini ve kanallar tıkan-dığında açılması için yeterli çalışma alanı sağlayan yapıları,

ş) Küskülük zemin: Sert ve yumuşak küskülük zeminler olmak üzere ikiye ay-rılan, küskü ile kazının yapılabileceği ze-minleri,

t) Pik debi: Yıl içindeki maksimum saatlik debiyi,

u) Piyezometre çizgisi: Enerji yük-seklıklarının uçlarını birleştiren enerji çizgisinin V2/2g kadar aşağısından çiz-i-len çizgiyi,

ü) Röperleme: Arazi üzerinde tespit edilen bir noktanın istenildiğinde kolay-lıkla bulunabilmesi ve bu noktanın kay-bolması halinde yeniden noktayı tespit edebilmek amacıyla, noktanın yakının-daki sabit tesislere olan yatay uzaklıklar-ın ölçülerek bir krokiye bağlanması iş-lemine,

v) Sarnıç: Yağmursuyunun daha son-ra kullanılmak üzere depolandığı tankı,

y) Su toplama alanı: Yağmursuyu ka-nalına su toplayan alanı; drenaj alanını,

z) Süre-şiddet-frekans eğrisi: Belli bir yağış istasyonu için süresi ve frekansı belli olan yağışın şiddetini veren eğriyi,

aa) Şevli kazı: Çalışma yapılacak alanda kazı yapılırken, alın düzleminin yatay düzlemle dar açı yapacak şekilde kazılmasını,

bb) Şütlü baca: Sokak eğimlerinin kanallar için kabul edilen maksimum eğimlerden daha fazla olması durumunda veya farklı kotlardan gelen hatların üzerinde düşüler yapılarak istenilen eğimleri elde etmek için kullanılan bacaları,

cc) Tali bağlantı: Genel olarak kapasitesi bakımından bağlandığı borudan daha az önemde ve büyüklükte olan bağlantıyı,

çç) Tali kanal: Başlangıç kanalları ile ana kanallar arasındaki bağlantı borularını,

dd) Taşkın: Yağmursuyunun kanal sisteminden dışarı taşmasını ya da bu sistemlere hiç girmeden yüzeyde veya yapıların içinde birikmesini,

ee) Tekerrür sayısı: Belli süreli yağışların bir yıl içindeki yinelenme sayısını,

ff) Toplanma süresi: Yüzeysel akışın, toplama alanındaki en uzak noktadan, kontrol noktasına ulaşması için geçen süreyi; giriş ve akış sürelerinin toplamını,

gg) Yağış şiddeti: Birim zamanda birim alana düşen yağış miktarını veya yüksekliğini,

ğğ) Yağmursuyu: Atmosferik yağıştan kaynaklanan ve henüz akışa geçmemiş suyu,

hh) Yağmursuyu altyapı sistemi: Yağış sularını toplayarak alıcı ortama ulaştırılan kanal şebekesini,

ıı) Yağmursuyu hasat sistemleri: Park, bahçe ve bina çatı yüzeylerine düşen yağmur sularının toplanarak kullanma, yangın veya sulama suyu olarak kullanılması için yapılan sistemi,

ii) Yağmursuyu kontrolü: Yüzeysel akış miktar ve debisini kontrol altında tutmak için alınan önlemleri,

jj) Yağmursuyu tankı: Yağmursuyunun biriktirilerek bahçe sulamada kullanması için kullanılan depoyu,

kk) Yağmur verimi: Birim hektarlık alana birim zamanda düşen yağmur miktarını,

ll) Yataklama: Kazı toprağının dolgu için elverişsiz olması durumunda, kanal derinliğinin artırılarak kuru dolgu malzemesi serilmesi ile boruların yerleştirileceği zeminin hazırlanmasını,

mm) Yeşil çatı: Yüzey alanı bitkilerle kaplı olan çatıyı,

nn) Yıkama: Kanal tıkanıklıklarını veya çökeltileri gidermek için geçici süreyle yüksek debide yıkama işlemini,

oo) Yüzeysel akış: Yağışlardan meydana gelen akım, suyun buharlaşması, yer yüzeyindeki çukurlarda toplanması ve zemine sızmasından geriye kalan ve akışa geçen yağmursuyunu,

öo) Yüzeysel akış katsayısı: Alan üzerine düşen yağış miktarının akışa geçen oranını,

ifade eder.

İlgili Yönetmeliğin, Genel Esaslar başlıklı 5 inci maddesinde, Yağmursuyu

kanalları ve diğer sistem elemanlarının 35 yıllık tasarım ömrünü sağlayacak şekilde seçilmesini öngörmektedir.

Altyapı güzergahının seçimine ilişkin 6 ncı madde ise; Altyapı ağlarına ilişkin güzergah planlamasında, yağmursuyu kanallarının tescile tabi olmayan kamunun ortak kullanımına bırakılmış arazilerden ve devletin hüküm ve tasarrufu altındaki sahipsiz yerlerden geçirilmesine öncelik verilir.

Kent planlaması ile teknik altyapı planlaması ilişkisine dair esaslar ise Yönetmeliğin 7 nci maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre;

(1) Teknik altyapı planları ile imar planları birlikte ve koordineli olarak hazırlanır.

(2) Planlama süreci içinde teknik altyapı kapasite hesapları ve bu doğrultuda önerilmesi gereken teknik donatı alanları; ilgili kent planının nüfusu, ekonomik ve sosyal yapısı, sektörel dağılımı, yerleşme kimlikleri ve kademeleri bağlamında bütünlük kurgulanır ve planlanır.

Yağmur suyuna ilişkin etüt, planlama ve fizibilite esasları 8.madde de düzenlenmektedir.

(1) Yağmursuyu projeleri; mevcut ve gelecekteki koşullar ile maliyet dikkate alınarak hidrolik, çevresel, iş sağlığı ve güvenliği, halk sağlığı ve güvenliği, yapı, işletme ve bakım açılarından değerlendirilerek planlanır.

(3) Gelecekte kanal performansını değerlendirme veya plan geliştirme süresin-

ce yeniden etüt yapma ihtiyacı hasıl olabilir. Bu kapsamda, sistemin planlaması, tüm yağmursuyu toplama havzasında bugün ve gelecekteki gelişmeler dikkate alınarak yapılır. Bunun için, ulusal mevzuat ve ilgili idarelerin havza yönetim planları ve master planları da dikkate alınır.

Ülkemizde bilindiği üzere Yağmur suyu ızgara sistemi kullanılmaktadır. Buna dair esaslar ise 22 nci maddede yer alır.

(1) Izgaralar; TS 1478 EN 124 standardındaki D400 ürün sınıfına göre 40 ton (400 KN) trafik yükünü taşıyabilecek şekilde (yol kaplamaları veya caddeleri dahil sert banketler ve bütün karayolu taşıtları için park alanları) tasarlanır ve imal edilir. Izgaraların mukavemet seviyesi ölçülürken bu standarttaki deney yöntemi kullanılır.

(2) Izgaralar pürüzsüz yüzeyli ve kenarları yuvarlak hatlı olarak üretilir.

(3) Izgaralar olumsuz hava şartlarına karşı dayanıklı olarak (yağmur ve kar sularının tahrip edici etkileri, donma-çözülme etkileri ve benzeri) üretilir.

(4) Izgaraların imalatında kullanılacak olan beton; yüksek yükler karşısında ani çatlama ve kırılmalara karşı üstün performanslı, aşınmaya karşı dirençli, deniz suyunda bulunan klor ve sülfatın zararlı etkilerine karşı dayanıklı ve su işleme derinliği minimum olacak şekilde üretilir.

Yağmur suyu ızgaralarının en büyük dezavantajı kolaylıkla katı atıklarla tıkanmalarıdır. Yönetmelik bunu da ön-

görerek 24 üncü maddesinde yapılması gerekenleri saymıştır.

(1) Yağmursuyu sistemi işletmeye alındıktan sonra, yağmursuyu giriş yapıları, boru hatları, bacalar, tahliye noktaları, tıkanma riski ve muhtemel tıkanma sonuçları göz önünde bulundurularak belirli periyotlarla temizlik ve bakım yapılır. Ayrıca şiddetli sağanaklardan sonra da temizlik yapılır.

4. TÜM BUNLARA RAĞMEN YİNE DE YAŞANABİLECEK KRİZ ANLARINA YÖNELİK TEDBİRLER

(2) Sistemin herhangi bir bölümünde oluşabilecek acil durumlarda uygulanması için acil durum planları hazırlanır. Bu planlar, taşkın durumları da dahil olmak üzere bütün acil durumları kapsar.

Acil durum planları;

- a) Acil servis numaraları ve detayları,
- b) Tahmini erişim süreleri,
- c) Ulaşılabilir kaynak listeleri (personel, araçlar, ekipmanlar ve malzemeler) bilgilerini içerir.

Şeklinde düzenleme yapılmaktadır. Ayrıca yağmur suyu sistemlerinin temizliğinin nasıl olacağı da açıklığa kavuşturulmuştur;

(3) Yağmursuyu sistemleri ile ilgili olarak karşılaşılan tıkanma, çökme, kilitlenme gibi işlevsel sorunlar ile kanalın çatlaması, kanal dış duvarlarında toprak erozyonu, defolu bağlantılar, boru deformasyonu gibi yapısal sorunların çözümü için basınçlı su, kanal açma ekipmanı,

temizleme topları, sifonlama veya elle temizleme uygulanır ve bu temizleme işlemleri Yönetmelikte öngörülen esaslara göre yapılır.

8) Yağmursuyu kanallarına hangi sebeple olursa olsun atıksu bağlantısı yapılmaz.

Hatırlanacağı gibi İstanbul'un Eminönü gibi kadim semtlerinde şiddetli yağmur yağışlarında kanalizasyonların taşıdığına tanık oluyoruz. Bu durum aslında yağmur sularının kanalizasyona verilmesinin bir sonucudur. Oysaki Yönetmelik 8 inci fıkrası ile bunu yasaklamaktadır.

Görüldüğü üzere mevzuat yağmur suyunun altyapısından başlayarak etüt, fizibilite esaslarından, kent planlamasıyla olan ilişkisine, yağmur suyu ızgaralarının temizliğine kadar tüm ayrıntıları düzenlemektedir.

5. SONUÇ

İklim değişikliği, çarpık yapılaşma, hatalı drenaj tasarımları vb. hususlar nedeniyle kent selleri hayatımızın bir parçası olacak. Konuyla ilgili yasal mevzuat çalışması 23.06.2017 tarih ve 30105 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren Yağmursuyu Toplama, Depolama Ve Deşarj Sistemleri Hakkında Yönetmelik, acil eylem planları gibi çalışmalarla tamamlanmıştır. Önemli olan bu mevzuatı uygulanması için hem kaynak hemde irade ortaya konulması gerekmektedir.

Kent sellerinin temel sebebinin iklim değişikliği olduğu düşünülürse eski çevresel şartlara dönülmedikçe engellenemeyeceğini göz önünde bulundurursak,

bu sellerin birer felakete dönüşmesini engelleyecek şekilde yönetilmesinden başka çare kalmamaktadır. Konunun mühendislik, kentsel, ekolojik, politik ve sosyo-ekonomik açılardan irdelenmesi gerekmekte olup, uzmanlar ve uygulayıcılar arasında işbirliği sağlanarak tüm bu hususlar şehir planlama ve su ve sel yönetim süreci kapsamında birlikte ele alınmalıdır.

Bu sadece ülkemizin sorunu değil, Dünya ülkelerine baktığımızda, Almanya'da her 2 mazgal arasına daha işlevsel yenisinin yapıldığı, Japonya Tokyo'da yağmur sularını tahliye edecek metro tüneli genişliğinde tüneller inşa edildiği, Avrupa'nın bir çok kentinde erken uyarı sistemlerinin hayata geçirildiği vb. uygulamalar sayabiliriz.³

Geleceğin akıllı kentlerinde yağmur suyunun daha verimli kullanılmasının kaçınılmaz olacaktır. Yağmur suyunun yer altı sularına karıştıktan sonra tarımda ihtiyaç duyulan sulama için yerin altına sondaj açmak yerine yağmur suyunun verimli şekilde depolanması suya ulaşmadaki labirentleri aradan kaldırabilir.

Diğer taraftan yağmur sularının CBS alt yapısı kurularak CBS üzerinden izlenmesi alt yapıdaki problemlerin de yine aynı sistemden gelecek ikazlarla hızlı müdahale ile giderilmesi sağlanabilir.

3 ekolekspertiz.com

Fakat suya ihtiyacın her geçen gün arttığı Dünyamızda öncelikli olarak yapılması gereken temiz bir su kaynağı olan yağmur suyunun maksimum fayda sağlayacak şekilde değerlendirilmesi gerekir.

Kentsel altyapı yetersizlikleri, planlama hataları, hızlı kentleşme ve iklim değişikliği nedeniyle yağmur bir felaket gibi algılsa da doğru planlama ve altyapı ile büyük bir nimete dönüşebilir.

KAYNAKÇA

<https://bilimfili.com/wp-content/uploads/2017/07/sel-baskinlari-nin-sebepleri-nelerdir-onlem-icin-neler-yapmalıyız-3-bilimfili.com.jpg>
Erişim Tarihi:26.06.2020

<https://www.haberler.com/en-son-buyuk-sel-felaketi-2009-yilinda-yasanmisti-9844733-haberi/>
Haber Tarihi: 18.07.2017, Erişim Tarihi:25.06.2020

<http://ekolekspertiz.com/> Şehir Selleri Sayı: 2017/01 Erişim Tarihi:25.06.2020

23.06.2017 tarih ve 30105 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Yağmursuyu Toplama, Depolama Ve Deşarj Sistemleri Hakkında Yönetmelik <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=23689&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>

MEVZUAT FİHRİSTİ

13/05/2020-10/07/2020 Tarihleri Arasındaki Resmi Gazete'de
Yayımlanan Önemli Mevzuatı Kapsamaktadır

KANUNLAR

Kanun Adı : **Çarşı Ve Mahalle Bekçileri Kanunu**
Kanun Tarih ve No. : 11/6/2020/ 7245
R.G. Tarih ve Sayısı : 18/06/2020- 31159
Konusu : Çarşı ve mahalle bekçisi olarak istihdam edileceklerde aranılan şartlara, çarşı ve mahalle bekçilerinin atama işlemleri, adaylık süreçlerine ilişkin hükümler görev ve yetkileri (Halka yardım görevi, Önleyici ve koruyucu görev ve yetkiler, Durdurma ve kimlik sorma, Adli görev ve yetkiler, Zor ve silah kullanma yetkisi, Genel kolluk kuvvetlerine yardım görevi) ile (Çalışma saatleri, Disiplin, ödül ve performans değerlendirme) çalışmalarına ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir.

Kanun Adı : **Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun**
Kanun Tarih ve No. : 18/6/2020/ 7247
R.G. Tarih ve Sayısı : 26/06/2020- 31167
Konusu : Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile aşağıdaki kanunlarda değişiklik yapılmıştır.
- 11/1/1954 tarihli ve 6219 sayılı Türkiye Vakıflar Bankası Türk Anonim Ortaklığı Kanunu,15/5/1959 tarihli ve 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun, 8/5/1985 tarihli ve 3201 sayılı Yurt Dışında Bulunan Türk Vatandaşlarının Yurt Dışında Geçen Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanun, 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun, 16/6/2005 tarihli ve 5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kulla-

nılması Hakkında Kanun, 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu, 23/2/2006 tarihli ve 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu, 25/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu, 5/11/2008 tarihli ve 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu, 14/12/2009 tarihli ve 5941 sayılı Çek Kanunu, 21/11/2012 tarihli ve 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu, 20/6/2013 tarihli ve 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun, 28/11/2017 tarihli ve 7061 sayılı Bazı Vergi Kanunları ile Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ve 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin bazı maddelerinde değişiklik yapılmıştır. Bunlardan ek 35 inci maddesinin üçüncü fıkraya eklenmiş, Atanma şartlarını kaybetme, ceza kovuşturması veya disiplin soruşturması sonucunda görevden alınanlar veya görevleri sona erenler hariç olmak üzere, görevinden alınanların nasıl istihdam edilmelerine ilişkin hükümler Geçici 36. madde ile belirlenmiştir. Yönetici kadrolarında görev yapan kişilere ilişkin detaylı düzenleme yapılmıştır.

- Kanun Adı** : **1924 Tarih Ve 491 Sayılı Teşkilâtı Esasiye Kanununun Bazı Hükümlerinin Kaldırılması Ve Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesi Hakkında Geçici Kanunun Bazı Hükümlerinin Yürürlükten Kaldırılması Ve Neden Olunan Mağduriyetlerin Giderilmesi Hakkında Kanun**
- Kanun Tarih ve No.** : 18/6/2020/ 7247
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 26/06/2020- 31167
- Konusu** : 1960 darbesi olarak bilinen Rahmetli Şehit Başbakan Adnan Menderes'in iade-i itibar kapsamında çıkarılan Kanundur. 12/6/1960 tarihli ve 1 sayılı 1924 Tarih ve 491 Sayılı Teşkilâtı Esasiye Kanununun Bazı Hükümlerinin Kaldırılması ve Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesi Hakkında Geçici Kanunun 6 ncı maddesi ile 24 üncü maddesinin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

YÖNETMELİKLER

- Yönetmeliğin Adı** : **Karayolları Trafik Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 5.06.2020 – 31146
- Konusu** : 18/7/1997 tarihli ve 23053 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Karayolları Trafik Yönetmeliğinin 88 inci maddesi “**Madde 88** – İlgili kanunlar ile ikili ve çok taraflı anlaşma hükümleri saklı kalmak üzere, dış ülkelere alınan sürücü belgeleri ile ülkemizde araç kullanılmasına ilişkin usul ve esaslar aşağıda belirtilmiştir:
- a) Türk vatandaşlarının dış ülkelere aldıkları sürücü belgeleri ile ülkemizde araç kullanmaları; 1) Dış ülkelere alınan sürücü belgeleri ile ülkemize giriş yapıldığı tarihten itibaren en fazla 2 yıl süreyle araç kullanılabilir. 2) Altı aydan fazla ülkemizde bulunanların, araç kullanırken sürücü belgelerinin dış temsilcilikler veya noter tarafından onaylanmış Türkçe tercümelerini sürücü belgesi ile birlikte yanlarında bulundurmaları zorunludur. 3) İki yılın sonunda ülkemizde araç kullanılabilmesi için dış ülkelere alınan sürücü belgelerinin ülkemiz sürücü belgesi ile değiştirilmesi zorunludur.
- b) Yabancıların dış ülkelere aldıkları sürücü belgeleri ile ülkemizde araç kullanmaları; 1) Dış ülkelere alınan sürücü belgeleri ile ülkemize giriş yapıldığı tarihten itibaren en fazla altı ay süreyle araç kullanılabilir. 2) Altı ayın sonunda ülkemizde araç kullanılabilmesi için dış ülkelere alınan sürücü belgelerinin ülkemiz sürücü belgesi ile değiştirilmesi zorunludur.
- İlgili kanunlar ile ikili ve çok taraflı anlaşma hükümleri saklı kalmak üzere dış ülkelere alınan sürücü belgelerinin, ülkemiz sürücü belgeleri ile değiştirilmesine ilişkin usul ve esaslar aşağıda belirtilmiştir:
- a) Müracaat herhangi bir nüfus müdürlüğüne yapılabilir.
- b) Müracaat sırasında ibraz edilmesi zorunlu olan bilgi ve belgeler Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğüne belirlenir.”

- Yönetmeliğin Adı** : **Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 17.06.2020 – 31158
- Konusu** : 25/11/1992 tarihli ve 92/3809 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Yönetmelikte değişiklik yapılmıştır. Yönetmeliğin 1. Maddesi amacıyla değişiklik yapılmıştır. Engellilik hali başlıklı 6 ncı maddesinde Engellilik Derecesi ve Ödenecek Tazminat Yüzdeki (1. Derece,%75, 2. Derece %65, 3. Derece %55, 4. Derece %45, 5. Derece %35, 6. Derece %25) olarak belirlenmiştir.Sonradan meydana gelen yaralanma ve engelli hale gelme ve ölüm başlığındaki 10. Maddede ile bazı maddelerinde değişiklik yapılmıştır.
- Yönetmeliğin Adı** : **Karayolu Taşıma Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 23.06.2020 – 31164
- Konusu** : 8/1/2018 tarihli ve 30295 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Karayolu Taşıma Yönetmeliğinde değişiklik yapılmıştır. Aynı Yönetmeliğin 45 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.Yetki Belgeleri, evcil hayvanların taşınması, 6 ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir. “(3) Bu fıkranın yürürlüğe girdiği tarihte A2 yetki belgesi eki taşıt belgesinde kayıtlı olan taşıtlar ile 30/6/2020 tarihine kadar kaydedilecek taşıtlar için 24 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde yer alan yaş şartı 8 olarak uygulanır ve bu fıkra kapsamında bulunan 6 yaşından büyük taşıtlar için taşıt kartı süresi 31/12/2021 olarak düzenlenir.”
- Yönetmeliğin Adı** : **İçişleri Bakanlığının Trafik Görevlerinin Yürütülmesi Hakkında Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 26.06.2020 – 31167
- Konusu** : 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 5 inci maddesi ile İçişleri Bakanlığına verilen görevlerin yürütülmesine ilişkin İçişleri Bakanlığı birimlerinin yetki ve sorumluluklarını, trafik kuruluşlarının çalışma şekli ve şartları, görevlendirilecek personelin nitelikleri, seçimi, görev ve yetkisi, trafik kuruluşlarının sorumluluk alanlarının belirlenmesine ilişkin usul ve esaslar ile trafik kuruluşları dışındaki genel kolluk birimleri ve bu birimlerde görevli personelin trafik hizmetlerine ilişkin görev esasları belirlenmiştir.

- Yönetmeliğin Adı** : **Belediye Ve Bağlı Kuruluşları İle Mahalli İdare Birlikleri Personelinin Görevde Yükselme Ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 02.07.2020 – 31173
- Konusu** : Liyakat ve kariyer ilkeleri çerçevesinde, hizmet gerekleri ve personel planlaması esas alınarak, belediyeler ve bağlı kuruluşları ile bunların kurdukları birlik, müessese ve işletmelerde görev yapan Devlet memurlarının görevde yükselme ve unvan değişikliklerine ilişkin usul ve esaslar yeniden düzenlenmiştir. İl Özel İdareleri buradan çıkarılmış, sadece belediye ve bağlı kuruluşlar ile mahalli idareler birlikleri kapsama alınmıştır.
- Yönetmeliğin Adı** : **İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 02.07.2020 – 31150
- Konusu** : Bilindiği üzere, 10.08.2005 tarihli ve 25902 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 2005/9207 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik’te uygulamada karşılaşılan sorunların giderilmesi noktasında zaman zaman değişiklikler yapılmıştır. Bu kapsamda 2626 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararıyla Yönetmeliğin çeşitli maddelerinde değişikliğe gidilmiş, bazı yeni maddeler ve hükümler eklenmiştir. Söz konusu değişiklikle; işyerinin tanımından işyeri sınıfı tespitine, işyeri devirlerinden emlakçı ofislerinin faaliyeti ne kadar birçok işyerini ilgilendiren düzenlemeler yapılmıştır.

TEBLİĞLER

- Tebliğın Adı** : **Kıyı Tesislerinde Verilen Hizmet Kalemleri İle Bu Hizmet Kalemlerinin Taban Ve Tavan Ücretlerinin Belirlenmesine Ve Uygulanmasına İlişkin Tebliğ**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 16.05.2020 – 31129
- Konusu** : Bakanlıktan izin almak suretiyle; ticari yük ve/veya yolcu taşımacılığı, gemi ve su araçlarının inşa, tadilat ve bakım-onarımları ve gemi geri dönüşüm faaliyetlerini yapmak üzere işletilen kıyı tesislerinde verilen hizmet kalemleri ile bu hizmet kalemlerinin taban ve tavan ücretlerinin belirlenmesine ve uygulanmasına ilişkin hususlar düzenlenmiştir. Tebliğ hükümleri, kıyı tesislerinde hizmet verenler ile İdare tarafından belirlenen demirleme sahalarındaki demirleme işlemlerini kapsar.
(2) Aşağıdaki hizmetler kapsam dışındadır:
a) Aynı belediye sınırları içerisinde yolcu taşımacılığı yapılan kıyı tesislerinde verilen hizmetler.
b) Gemi geri dönüşüm tesisleri, tersane, tekne imal ve çekek yerlerinin imalata ve geri dönüşüme yönelik faaliyetleri.
- Tebliğın Adı** : **Gelir Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 311)**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 27.05.2020 – 31137
- Konusu** : 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 18, 23/10, 29/4, 40/1-5-7, 68/4-5, 86/1-b, 94, 103, geçici 72 nci ve geçici 91 inci maddelerinde, 5/12/2019 tarihli ve 7194 sayılı Dijital Hizmet Vergisi ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunla yapılan değişiklikler ve 193 sayılı Kanunla ilgili diğer bazı hususların açıklanmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.
- Tebliğın Adı** : **Sosyal Güvenlik Kurumu Asgari İşçilik Tespit Komisyonunca Belirlenen Çeşitli İşkollarına Ait Asgari İşçilik Oranlarını Gösterir Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 23.06.2020 – 31164
- Konusu** : 12/5/2010 tarihli ve 27579 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sosyal Güvenlik Kurumu Asgari İşçilik Tespit Komisyonunca Belirlenen Çeşitli İşkollarına Ait Asgari İşçilik Oranlarını Gösterir Tebliğın Ek-1’i ekteki şekilde değiştirilmiştir

- Tebliğın Adı** : **Kimlik Paylaşımı Sistemi Üzerinden Alınan Bilgiler Karşılığında Katılma Payı Ödenmesine İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Tebliğ**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 27.06.2020 – 31168
- Konusu** : 16/11/2006 tarihli ve 2006/11249 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Kimlik Paylaşımı Sistemi Yönetmeliği çerçevesinde, Kimlik Paylaşımı Sisteminden paylaşılan verilerin genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile köy ve mahalle muhtarlıkları dışındaki kamu kurum ve kuruluşları ile kamu hizmeti sunan tüzel kişilerle paylaşılması karşılığında katılma payı ödenmesine ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir.
- Tebliğın Adı** : **Önemli Nitelikteki İşlemler Ve Ayrılma Hakkı Tebliği (II-23.3)**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 27.06.2020 – 31168
- Konusu** : Tebliğın amacı ve kapsamı;
a) Ortaklıkların önemli nitelikteki işlemlerini, bu işlemlere ilişkin önemlilik ölçütü de dahil olmak üzere bu nitelikteki işlemlerde bulunulabilmesi veya kararların alınabilmesi için uyulması zorunlu usul ve esasları,
b) Ayrılma hakkının kullanılabilmesine ve ayrılma hakkı kullanımı kapsamında satın alınacak payların fiyatının hesaplanmasında adil bedelin belirlenme kıstaslarına ilişkin usul ve esasları,
c) Ayrılma hakkına konu payların ortaklık tarafından satın alınmasından önce diğer pay sahiplerine veya yatırımcılara önerilmesine ilişkin usul ve esasları,
ç) Ayrılma hakkının doğmadığı haller ile ortaklıklara bu hakkın kullanılması yükümlülüğünden muafiyet verilmesine ilişkin usul ve esasları,
belirlemiştir.

YARGI KARARLARI

YARGITAY KARARLARI

ENTEĞRE TESİSİ ŞARTI İLE YAPILAN ARSANIN SATIŞI İHALESİNİN İPTALİ¹

Taraflar arasında yapılan ihalenin gereği olarak şekil anlamda davacı adına yapılan tapu tescilini takiben davacının ihale konusu şartı yerine getirmediğinden dolayı kusurlu eylemleri ile tapunun yeniden davalı Belediye'ye aide edilmesi karşısında davalının aldığı iade ile yükümlü olduğu, mahkemece, taşınmazın tapusunun iptali ve davalı adına tesciline davacının kendi kusurlu eylemleri ile sebep olduğu gözetilerek taşınmaz için ödediği bedel olan .. TL bedelin dava tarihinden itibaren işleyecek avans faizi ile iadesine karar verilmesi gerektiği gözetilmelidir. (6098 s. TBK m. 77)

Davalı belediyenin mülkiyetinde bulunan taşınmazın meyve entegre tesisi kurulması şartıyla ihale sonucunda kendisine satıldığını, ilk olarak 25.02.2005 tarihinde Sultandığı Asliye Hukuk mahkemesinden 2005/23 esas sayılı dosyası ile taşınmazın meyve entegre tesisi kurulması şartı ile satış yapıldığı ve şartın gerçekleşmediği gerekçesiyle tapu iptal tescil davacı açıldığı görülmüştür.

(...)

1- Davacı, eldeki dava ile birtakım zorunlu ve faydalı masraflar yapmış olduğu taşınmazın tapusunun iptali ve davalıya geri tescili nedeniyle taşınmaz için ihale bedeli olarak ödendiği miktarın rayiç değeri ile taşınmaza yaptığı masrafların güncel değerinin davalıdan tahsilini istemiştir. Davalı ise, davacının ihale şartını gerçekleştirmemesi nedeniyle tapunun geri adına tescil edildiğini, davacının ihale nedeniyle taşınmaz için ödediği 10.000,00 TL bedeli isteyebileceğini, fazlasını istemesinin sebepsiz zenginleşme olacağını savunmuştur. (...) Dosya kapsamına göre taraflar arasında yapılan ihale sonucu; meyve entegre tesisi kurulması şartıyla 10.000,00TL bedel karşılığında taşınmazın 06.01.2002 tarihinde davacı adına tescil edildiği; ancak 23.05.2006 tarihli sulh sözleşmesinde belirtilen ek süreye rağmen meyve entegre tesisi kurma şartının gerçekleşmediği anlaşıldığından Sultandığı Asliye Hukuk Mahkemesinin 2012/364

¹ T.C. Yargıtay Onüçüncü Hukuk Dairesi E: 2018/6641, K:2019/7487,T:20/06/2019

Esas ve 2013/181 Karar sayılı ilamı ile davacı adına tescil edilmiş olan tapunun davalı Belediyeye iadesine ve yeniden davalı adına tesciline kara verildiği, söz konusu kararın Yargıtay incelemesinden geçerek kesinleştiği anlaşılmıştır. Taraflar arasında tapunun devrine ilişkin satış işleminin şekli nitelikte olup, şarta bağlandığı, şartın gerçekleşmemesinin ise, davacının kusurundan kaynaklandığı ve bu nedenle davacının sebebiyet vermesi nedeniyle davacı üzerindeki tapunun davalıya iadesi ile tesciline karar verildiği görülmektedir. Bu durumda ihalenin gereği olarak şekli anlamda davacı adına yapılan tapu tesciline takiben davacının ihale konusu şartı yerine getirmediğinden dolayı kusurlu eylemleri ile tapunun yeniden davalı belediye'ye iade edilmesi karşısında davalı aldığı iade ile yükümlüdür. Hal böyle olunca, mahkemece, taşınmazın tapusunun iptali ve davalı adına tesciline davacının kendi kusurlu eylemleri ile sebep olduğu gözetilerek taşınmaz için ödediği bedel olan 10.000,00-TL bedelin dava tarihinden itibaren işleyecek avans faizi ile iadesine karar verilmesi gerekirken, yanlışlığı değerlendirme sonucu şeklen yapılan tapu tescilinin iptali sonucunda taşınmazın rayiç bedeli belirlenerek bu miktarın davacıya iadesine karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirmiştir.

ÇİFTÇİ MALLARI KORUMA ALACAKLARI²

(Çiftçi Malları Koruma Meclisinin 2012, 2013, 2014 ve 2015 yıllarına ait koruma parası bedelinin tahsiline ilişkin olarak genel haciz yoluyla tahsiline ilişkindir.)

(...)

Dava, ilamsız icra takibine yapılan itirazın iptali istemine ilişkindir.

Yerel mahkemece, davanın usulden reddine dair verilen karar, dava konusu uyuşmazlığın miktarına göre kesin olarak verildiğinden taraflarca temyiz edilmeden kesinleşmiştir.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca, 20/01/2020 tarihli ve 2020/1430 sayılı talep yazısı ile; ... Çiftçi Malları Koruma Meclisi Başkanlığınca 2012, 2013, 2014, 2015 yıllarına ait koruma parası bedelinin tahsiline ilişkin olarak, kamu alacağının, genel haciz yoluyla takip edilemeyeceğine ilişkin bir yasal düzenleme bulunmadığı, bu konuda seçimlilik hakkı bulunan davacı alacaklının, genel hükümler uyarınca takip ve dava yoluyla başvurabileceği, bu nedenle mahkemece görev nedeniyle davanın usulden reddine karar verilmiş olmasına doğru olmadığı belirtilerek yerel mahkeme kararının kanun yararına bozulması istenmiştir.

Kamu alacağının, genel haciz yolu ile takip edilemeyeceğine ilişkin bir yasal düzenleme bulunmamaktadır. Bu konuda seçimlilik hakkı bulunan davacı, genel hükümler uyarınca takip ve dava yoluna başvurabilir. Yargıtay Hukuk Genel Ku-

² Yargıtay 4. Hukuk dairesi Esas No:2020/241, Karar No:2020/1137 Yargıtay İlamı 7 Temmuz 2020 Tarih ve 31178 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

rulunun 02.06.23004 gün ve 2004/1-293-319, 06.10.2004 gün ve 2004/1-483- ve 02.03.2005 gün ve 2005/1-116-135 sayılı kararları da bu yönde olup, uygulama kararlılık kazanmıştır. Alacaklı 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun uyarınca tahsil yoluna başvurulabileceği gibi, genel haciz yolu ile takip yoluna da başvurabilir.

Açıklanan nedenlerle Mahkemece dava konusu alacağın tahsilinin, genel haciz yoluyla yapılması ile 6183 sayılı Kanuna göre yapılması arasında borçlunun maddi hukukuna da etki edebilecek sonuçlar bulunduğu, bu nedenle usulüne uygun yapılan icra takibi dava şartının davada gerçekleşmediği, dava konusu alacağın **6183 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsil edilmesi gerektiği ve bu nitelikteki alacağın, özel hukuk hükümlerine tabi bir alacakmış gibi mahkemeden talep edilmesi, alacağın niteliğini değiştirmeyeceğinden**, böyle bir başvurunun adıyla mahkemesince reddedilmesi gerekeceğinden davanın görev nedeniyle usulden reddine karar verilmiş olması usul ve yasaya uygun düşmediğinden, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının kanun yararına temyiz istemine kabulüne karar verilerek yerel mahkeme kararının bozulması gerekmiştir.

ABONELİK SÖZLEŞMESİNDEN KAYNAKLI ALACAKLAR³

Davacı; davalının ... Belediyesi ile imzalamış olduğu su aboneliği sözleşmesinin yasa gereği kendisine devredildiğini, 2002/4 -2010-3 dönemlerine ait ödenmemiş tüketim bedellerinin tahsili için başlattığı takibe davalının yetki ve esas yönünden itiraz ettiğini, Tarifeler Yönetmeliği uyarınca yetkili olan icra müdürlüğünde takip başlattığını, esas yönünden ise işyerini devrettiğini savunan davalının bu yer için tesis edilmiş olan aboneliğini sonlandırmamış olması nedeniyle oluşan borçtan sorumlu olduğunu ileri sürerek; takibe vaki haksız itirazın iptali ile davalının icra inkar tazminatına mahkum edilmesi talep etmiştir.

Davalı; yetkili icra dairesi ve mahkemenin, ikamet ettiği yer olan Hayrabolu icra dairesi ve asliye hukuk mahkemesi olduğunu, ayrıca alacağın zamanaşımına uğradığını, esas yönünden ise aboneliğin kurulu bulunduğu işyerini 15 yıl kadar önce sattığını, bu nedenle hakkında dava açılmasının doğru olmadığı gerekçesiyle, davanın dava şartı yokluğu nedeniyle usulden reddine kesin olarak karar verilmiştir.

Mahkemece; davacının, gerek hizmet biriminin gerekse davalının ikametgahının bulunduğu yerde icra takibi yapması gerekirken, genel merkezinin bulunduğu yerde icra takibi yapmasının usulüne uygun olmadığı gerekçesiyle, davanın dava şartı yokluğu nedeniyle usulden reddine kesin olarak karar vermiştir.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı 21.11.2019 tarihli ve 2019/106317 sayılı yazısıyla yargıya konu aboneliğin ticarethane tarifesi olarak tesis edildiğini, her iki ta-

3 Yargıtay 3. Hukuk Dairesi Esas No:2019/5797, Karar No:2020/1347

rafın ticari işletmesine ilişkin davayı görmekle görevli mahkemenin asliye ticaret mahkemesi olduğunu, bu nedenle mahkemece o yerde ayrı bir ticaret mahkemesi var ise görevsizlik kararı verilmesi, yok ise davaya ticaret mahkemesi sıfatıyla bakılması gerekirken yanılığın değerlendirme ile davaya asliye hukuk mahkemesi olarak bakılmasının usul ve yasaya aykırı olduğunu, ayrıca TBK'nın 89 uncu maddesi uyarınca davacının yetkili icra dairesinde takip başlattığını ileri sürerek; HMK'nın 363 üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca Kanun yararına temyiz isteminde bulunmuştur.

(...)

2004 sayılı İİK'nın 50 nci maddesinin birinci fıkrasına göre; para ve teminat borçlarına ilişkin icra takiplerinde yetkili icra dairesi, HUMK'nın yetkiye dair hükümleri kıyas yoluyla uygulanmak suretiyle belirlenir.

HMK'nın 6 ncı maddesine göre; genel yetkili mahkeme, davalı gerçek veya tüzel kişinin davanın açıldığı tarihteki yerleşim yeri mahkemesidir.

Aynı Yasanın "Sözleşmelerden doğan davalarda yetki" başlıklı 10 uncu maddesinde ise; sözleşmeden doğan davaların, sözleşmenin ifa edileceği yer mahkemesinde de açılacağı hüküm altına alınmıştır.

Davanın açıldığı tarihte yürürlükte bulunan TBK'nın 89 uncu maddesi uyarınca; takibin konusu sözleşmeden kaynaklı para borcu olduğunda, sözleşmede aksine bir şart konulmamış ise para borçları alacaklının ödeme zamanındaki yerleşim yerinde ödeneceğinden, ifa yeri de alacaklının yerleşim yeri olacaktır. Böyle bir durumda alacaklı kendi yerleşim yerinde bulunan icra dairesinde de takip yapabilecektir.

Tüm bu açıklamalar ışığında somut olaya gelindiğinde; davacı, faturalara konu edilen hizmet bedelinin ödenmediğini ileri sürerek, alacağı için 30.12.2016 tarihinde Tekirdağ 1. İcra Dairesinde icar takibi başlatmıştır. İcra takibinin para alacağına ilişkin olduğu taraflar arasındaki akdi ilişkinin inkar edilmediği gözetildiğinde, davacı genel merkezinin bulunduğu yer olan icra dairesinde de takip yapabilecektir.

Hal böyle olunca, mahkemece; TBK'nın 89 uncu maddesi uyarınca davacının, genel merkezinin bulunduğu (takibin başlatıldığı) yer icra dairesinin de yetkili olduğu gözetilip işin esasına girilerek bir karar verilmesi gerekirken, yanılığın değerlendirmeyle yazılı şekilde karar verilmesi usul ve yasaya aykırıdır.

Açıklanan nedenlerle, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının bu yöne ilişkin kanun yararına temyiz isteminin kabulü gerekmektedir.

DANIŞTAY KARARLARI

GÖREVDEN UZAKLAŞTIRILAN MEMURUN GÖREVE DÖNMESİNDEN SONRA MAAŞ ÖDEMELERİ¹

Anayasa mülkiyet hakkı başlıklı 35. maddesi hükmü karşısında, görevden uzaklaştırma nedeniyle davacının maaşından kesilen 1/3 oranındaki tutarın uzun bir süre geciktikten sonra davacıya ödenmiş olması nedeniyle yasal faiz ödenmesi gerektiği hakkında.

(...)

Dava Konusu İstem: 657 sayılı Yasa'nın 143. Maddesi uyarınca görevinden uzaklaştırıldıktan sonra görevine iade edilen davacının görevden uzaklaştırıldığı dönemde tarafına ödenmeyen parasal hakların yasal faizi ile birlikte ödenmesi istemiyle yaptığı başvuru üzerine parasal haklarının ödendiği ancak faiz ödenmediğinden, faiz istemine yönelik istemin zımnen reddine ilişkin işlemin iptali ile meslekten çıkarma işlemine karşı açılan dava tarihinden itibaren işletilecek yasal faizin ödenmesine hükmedilmesi istemiyle açılmıştır.

Uyuşmazlık konusu olayda, davacının görevden uzaklaştırıldığı dönemde alamadığı, ancak beraat etmesi sebebiyle 657 sayılı Kanununun 141. Maddesi uyarınca kendisine ödenen (1/3) oranındaki kesinti tutarının davacıya statüsü gereği ödendiği ve Anayasanın 35. Maddesinde tanımlanan mülkiyet hakkı kapsamında olduğu ve bu kapsamda maaş ödemelerine yapılan haksız bir müdahalenin mülkiyet hakkına yapılan müdahale olarak değerlendirilmesi gerekeceği açıktır.

Söz konusu idari ve yargısal sürece bir bütün olarak bakıldığında, hakkındaki soruşturma nedeniyle 2009 Ekim-2010 Ekim döneminde (12) ay süreyle görevinden uzaklaştırılan davacının, mülkiyet hakkı kapsamında olan maaşından (1/3) üçte bir oranında kesinti yapıldığı ve söz konusu bu kesintilerin ancak 2015 Temmuz ve Ağustos aylarında kendisine iade edilebildiği, beraat kararı neticesinde haklı bir gerekçesi ortaya konulamayan ödemelerdeki bu gecikmenin de, belirtilen sürelerin uzunluğu dikkate alındığında makul görülemeyeceği sonucuna varılmıştır.

Bu itibarla; davacının maaşından yapılan (1/3) oranındaki kesintilerin (...) yoksun kaldığı yasal faiz tutarının (her bir kesinti ile ödeme tarihi arasındaki dönem için ayrı ayrı hesaplanacak faiz miktarının) davacıya ödenmesi gerekirken; davacının faiz talebinin zımnen reddine ilişkin davalı idare işleminde hukuka uyarılık bulunmamaktadır.

¹ T.C. Danıştay İkinci daire Esas No:2016/15656, Karar No:2019/1227

NİSPİ HARÇ²

Mahkemece manevi tazminat isteminin kabulüne, maddi tazminat isteminin reddine karar verildiğinden, tazminat isteminin reddi nedeniyle maktu vekalet ücretine hükmedilmesi; öte yandan Harçlar Kanununda, hüküm altına alınan anlaşmazlık konusu değer üzerinden nispi karar harcı hesaplanarak haksız çıkan tarafa yükleneyeceği belirtildiğinden tazminat isteminin kabulüne ilişkin olarak nispi karar harcının hesaplanarak davalı idareye yüklenmesi gerektiği, harcın yargılama giderleri içinde gösterilerek haklılık oranına göre davacı üzerinde bırakılmasında isabet bulunmadığı hakkında.

(...)

Taşınmazın bulunduğu alanda yapılan imar uygulamalarının (parselasyon ve kamulaştırma) iptaline ilişkin mahkeme kararının uygulanmadığından bahisle uğrandı ileri sürülen 20.000,00 TL maddi ve 10.000,00-TL manevi zararın tazminine karar verilmesi istenilmiştir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

(...)

İnceleme ve Gerekçe

Maddi Olay:

Dava konusu taşınmazların bulunduğu alanda yapılan parselasyon ve kamulaştırma işlemlerinin mahkeme kararıyla iptali üzerinde taşınmazın parselasyon öncesi durumuna dönüldüğü, davacının da Kadastral taşınmazda aynı oranda hissedar olduğu anlaşılmıştır.

İdare mahkemesince, Mahkeme kararlarının geç uygulanmadığından bahisle davacının manevi tazminata ilişkin isteminin kabulüne, madde tazminata ilişkin istemin reddine karar verilmiştir.

Davada maddi tazminat talebinin tümüyle reddedilmesi nedeniyle talep edilen maddi tazminat miktarı üzerinden nispi olarak hesaplanan 2.400,00-TL tutarındaki vekalet ücretinin davacıdan alınarak davalı idareye verilmesine hükmedilmiştir.

Temyize konu kararın nispi karar harcına ilişkin kısmı yönünden;

Yukarıda aktarılan 492 sayılı Harçlar Kanunu ve (1) sayılı tarife metninden anlaşılacağı üzere; konusu belli bir miktarı içeren davalarda, yargılama gideri içinde yer alan kalemlerden nispi karar harcı dışındaki harç ve posta giderinin, haklılık oranına göre davanın taraflarına yükletilmesi; hüküm altına alınan anlaşmazlık konusu değer üzerinden hesaplanacak nispi karar harcının ise, tümüyle haksız çıkan tarafa, başka bir deyişle davalı idareye yükletilmesi gerekmektedir.

2 T.C. Danıştay Altıncı Daire Esas No:2014/4943, Karar No:2019/3540

Uyuşmazlıkta maddi tazminat istemi reddedilmiş ise de manevi tazminat isteminin kabul edildiği, dolayısıyla kısmen kabulüne karar verildi dikkate alındığında kabule ilişkin olarak hüküm altına alınan değer gerekirken anılan karar harcının yargılama giderleri içinde gösterilerek haklılık oranına göre davacı üzerinde bırakılmasında da isabet görülmemiştir.

Ayrıca, dava kısmen ret, kısmen tazminat isteminin kabulü ile sonuçlandırıldığından yargılama giderinin de eşit olarak paylaşılması gerekmektedir.

İlgili Mevzuat

Anayasa'nın 36. Maddesinin birinci fıkrasında, herkesin meşru vasıta ve yollarla faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılama hakkında sahip olduğu belirtilmiştir. Yine Anayasa'nın 90. maddesinin son fıkrasında "Usulüne göre yürürlüğü konulmuş Milletlerarası anlaşmalar kanun hükmündedir. Bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz. (Ek cümle:7.5.2004/5170 md.) Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası anlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümleri esas alınır." hükmüne, 148. Maddesinin 3. Fıkrasında ise, "Herkes, Anayasada güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerinden, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi kapsamındaki herhangi birinin kamu gücü tarafından, ihlal edildiği iddiasıyla Anayasa Mahkemesine başvurabilir." hükmüne yer verilmiştir.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin "adil yargılama hakkı" kenar başlıklı 6. maddesinde, herkesin medeni hak ve yükümlülükleri ile ilgili uyuşmazlıklar ya da ceza alanda kendisine yöneltilen suçlamalar konusunda karar verecek olan, kanunla kurulmuş bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından herhangi birinin kamu gücü tarafından, davasının makul bir süre içinde, hakkaniyete uygun ve açık olarak görülmesini istemek hakkına sahip olduğu belirtilmiştir.

Mahkeme kararının verildiği tarihte yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin "Manevi tazminat davalarında ücret" başlıklı 10. Maddesinde, "(1) Manevi tazminat davalarında avukatlık ücreti, hüküm altına alınmış miktar üzerinden Tarifinin üçüncü kısmına göre belirlenir. (2) Davanın kısmen reddi durumunda, karşı taraf vekili yararına Tarifinin üçüncü kısmına göre hükmedilecek ücret, davacı vekili lehine belirlenen ücreti geçemez. (3) Bu davaların tamamının reddi durumunda avukatlık ücreti, Tarifinin ikinci kısmının ikinci bölümüne göre hükümlenir. (4) Manevi tazminat davasının, madde tazminat veya parayla değerlendirilmesi mümkün diğer taleplerle birlikte açılması durumunda; manevi tazminat açısından vekalet ücreti ayrı bir kalem olarak hükmedilir." Kuralına yer verilmiş, maddi tazminata ilişkin bir hükme yer verilmemiştir.

SAYIŞTAY KARARLARI

SÜRE AŞIMINA DİKKAT ETMEDEN KONUNUN ESASINA İTİRAZ EDİLEMEZ¹

(Sorumlunun temyiz talebi süre yönünden ret edilmesi nedeniyle, karar düzetme talebinde bulunamayacağından, karar düzetme talebi değerlendirilememiştir.)

Sorumlu Gerçekleştirme Görevlisi ... karar düzeltilmesi dilekçesinde özetle;

Bilgi İşlem Müdürüne tebliğ olunan ilamın; 6085 sayılı Kanunun 55. ve 56.madde-si uyarınca temyiz talebine ilişkin cevap söz konusu dosyaya sunulmuş ve 03.10.2018 tarih ve 45113 sayı ile karar verildiğini, ancak, aynı konuda yani “Belediyesi 2016 yılı hesabı ile ilgili olarak.....r Belediyesinde müdürlük kadrolarına vekalet eden personele asil de aranan şartları taşımadıkları halde müdürlük kadrosu için ön-görülen ek ödeme ve özel hizmet tazminatının ödenmesi sonucu kamu zararına ne-den bulunduğu' iddiasına ilişkin yapılan yargılama sonucu Sayıştay 6. Dairesinin Ekli 29/03/2018 tarih ve 543 Karar No. lu ve 134 İlan No.lu Sayıştay İlamında asaleten atanma da aranan şartları taşıdığından bahisle tarafına asli görev ve vekalet ettiği gö-rev arasındaki zam ve tazminat farkları ile ek ödeme farklarının ödenmesinde mevzu-ata aykırılık bulunmadığı anlaşıldığından tarafına ödenen ödeme hakkında ilişilecek husus bulunmadığına kararı verildiğini,

2018 yılında Belediyelerinde görevli memurlar için açılan Görevde Yükselme ve Ünvan Değişikliği Sınavı ile ilgili; İçişleri Bakanlığınca yapılan yazılı sınavda ve Be-lediye Sınav Kurulu tarafından yapılan sözlü sınavda başarılı olarak Bilgi İşlem Mü-dürlüğünde münhal bulunan 1. derece Bilgi İşlem Müdürü kadrosuna 19/12/2018 tarihinde asaleten atanmış bulunduğunu,

SONUÇ VE İSTEM: Dosyada mevcut tüm savunmalarını aynen tekrar etmekle birlikte, yukarıda anılan ve 2016 yılı hesabı hakkında ilişilecek husus bulunmadığına dair kararın da esas ve emsal alınarak Temyiz Kurulu nezdinde sürmekte olan 2012 yılı hesabı ile ilgili olarak da hakkımda ilişilecek husus bulunmadığına karar verilme-sini,

Talep etmiştir.

Dosyada mevcut belgelerin okunup incelenmesinden sonra,

GEREĞİ GÖRÜŞÜLDÜ.

Sorumlunun 365-523 sayılı Ek İlama ilişkin talebi 29394 (21.11.2018 tarih ve 45364 tutanak) sayılı Temyiz Kurulu İlamıyla ile süre aşımı nedeniyle reddedilmiştir. **Sorumlu dilekçesinde bu hususa hiç değinmeden konunun esasına itiraz etmektedir.** Karar düzeltme aşamasında, Temyiz Kurulunun temyiz aşamasında verdiği kararların

¹ Sayıştay 6. Dairesinin 13.11.2019 tarih ve 44455 Dosya No'lu kararı

6085 sayılı Sayıştay Kanununun 57. maddesinde belirtilen sebeplerle değiştirilmesi talep edilir. Sorumlunun talebi, temyiz aşamasında, konunun esasına girilmeden süre aşımı nedeniyle reddedildiğinden, bu reddin kanuna aykırı olduğuna ilişkin bir iddia da ileri sürülmediğinden karar düzeltme aşamasında konunun esasına girilerek karar verilmesi mümkün değildir. Bir başka deyişle Temyiz Kurulu'nun temyiz aşamasında talebin süre aşımı yönünden verdiği karar sorumlu için kesin ve nihai karar olmaktadır.

BAŞARISIZ GÖSTEREREK İŞ AKDİ FESİH EDİLEN PERSONELİN BİR GÜN ARAYLA ÖZEL KALEM MÜDÜRLÜĞÜNE ATANMASI²

... Belediyesinde işçi olarak çalışan ...'ın iş akdi, görevlerini tam olarak yerine getirmedeği gerekçesiyle belediye tarafından ... tarihi itibarıyla haklı fesih sebebi ile feshedilmesine rağmen kendisine kıdem tazminatı ödenmesi ve aynı kişinin ... tarihinde aynı belediyede İçişleri Bakanlığından izin alınmadan Özel Kalem Müdürü olarak, daha sonra da Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni olarak atanması ile ilgili olarak;

1475 sayılı İş Kanunu'nun halen yürürlükte olan "Kıdem tazminatı" başlıklı 14'üncü maddesinde;

"Bu Kanuna tabi işçilerin hizmet akitlerinin:

1. İşveren tarafından bu Kanunun 17 nci maddesinin II numaralı bendinde gösterilen sebepler dışında,
2. İşçi tarafından bu Kanunun 16 ncı maddesi uyarınca,
3. Muvazzaf askerlik hizmeti dolayısıyla,
4. Bağlı buldukları kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kurulu kurum veya sandıklardan yaşlılık, emeklilik veya malullük aylığı yahut toptan ödeme almak amacıyla;
5. 506 Sayılı Kanunun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (a) ve (b) alt bentlerinde öngörülen yaşlar dışında kalan diğer şartları veya aynı Kanunun Geçici 81 inci maddesine göre yaşlılık aylığı bağlanması için öngörülen sigortalılık süresini ve prim ödeme gün sayısını tamamlayarak kendi istekleri ile işten ayrılmaları nedeniyle,

Feshedilmesi veya kadının evlendiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde kendi arzusu ile sona erdirmesi veya işçinin ölümü sebebiyle son bulması hallerinde işçinin işe başladığı tarihten itibaren hizmet akdinin devamı süresince her geçen tam yıl için işverence işçiye 30 günlük ücreti tutarında kıdem tazminatı ödenir. Bir yıldan artan süreler için de aynı oran üzerinden ödeme yapılır." hükmü,

² Sayıştay 1. Daire 16.1.2020 Tarih ve 10779 sayılı Kararı

4857 sayılı İş Kanunu'nun;

“İşverenin haklı nedenle derhal fesih hakkı” başlıklı 25'inci maddesinin birinci fıkrasının II numaralı başlığının (h) bendinde,

“h) İşçinin yapmakla ödevli bulunduğu görevleri kendisine hatırlatıldığı halde yapmamakta ısrar etmesi” hükmü,

“Yürürlükten kaldırılan hükümler” başlıklı 120'nci maddesinde,

“25.8.1971 tarihli ve 1475 sayılı İş Kanununun 14 üncü maddesi hariç diğer maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır” hükmü,

Geçici 1'inci maddesinde de,

“Diğer mevzuatta 1475 sayılı İş Kanununa yapılan atıflar bu Kanuna yapılmış sayılır. Bu Kanunun 120 nci maddesi ile yürürlükte bırakılan 1475 sayılı İş Kanununun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının 1 inci ve 2 nci bendi ile on birinci fıkrasında, anılan Kanunun 16, 17 ve 26 ncı maddelerine yapılan atıflar, bu Kanunun 24, 25 ve 32 nci maddelerine yapılmış sayılır” hükmü

yer almaktadır.

Bu hükümlere göre, işverenin haklı sebeplerle iş akdini feshetmesi halinde işçiye kıdem tazminatı ödenmemesi gerekir. İşverenin haklı sebeplerle iş akdini feshedebileceği haller 4857 sayılı Kanun'un 25'inci maddesinde sayılmıştır. Bu hallerden bir tanesi de, maddenin birinci fıkrasının II numaralı başlığının (h) bendinde düzenlenmiştir. Bu bent hükmüne göre, yapmakla ödevli bulunduğu görevleri kendisine hatırlatıldığı halde yapmamakta ısrar eden işçinin iş akdi işveren tarafından kıdem tazminatı ödenmeksizin feshedilebilir.

Belediye Başkanlığının ... tarihli Olur'u ile adı geçen işçinin iş akdi, kendisine verilen görevleri layıkıyla yerine getirmediği gerekçesiyle ve kıdem tazminatı ödenmek üzere ... tarihi itibarıyla feshedilmiştir. Bu fesih gerekçesi anılan (h) bendi hükmü kapsamına girmektedir. Bu nedenle, söz konusu fesihten dolayı adı geçen işçiye kıdem tazminatı ödenmemesi gerekirdi.

Sorumluların savunmasında, anılan bent hükmü kapsamında işçiye ödevli bulunduğu görevleri yapma konusunda gerekli hatırlatmalarda bulunulmadığı, dolayısıyla işçinin uyarılara rağmen görevlerini yapmamakta ısrar etmesi durumunun gerçekleşmediği, bu nedenle de kendisine fesih nedeniyle kıdem tazminatı ödenmesi gerektiği belirtilmektedir. Ancak, gerekli hatırlatmaların zamanında işveren olan belediye tarafından yapılması gerektiği halde yapılmayarak muvazaalı olarak iş akdinin feshedildiği kanaatine varılmış olduğundan, sorumluların bu yöndeki savunmaları yerinde görülmemiştir.

Diğer taraftan, ... tarihi itibarıyla kıdem tazminatı ödenerek iş akdi feshedilen adı geçen kişi ... tarihinde İçişleri Bakanlığından gerekli izin alınmadan Özel Kalem Müdürü olarak atanmıştır.

İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün 03.06.2009 tarihli ve B.05.0.MAH.0.08.01.00/900-14626 sayılı özel kalem müdürü konulu Genelgesinde, “Özel kalem müdürlüğüne atanacakların öncelikle belediyede çalışan memurlar ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan memurlar arasından seçilmesi esastır. Memurlar arasından yapılacak atamalarda Bakanlığımızdan izin alınmayacaktır. Özel kalem müdürlüğü kadrolarına yapılacak açıktan atamalar, Bakanlığımız izni ile yapılacaktır. Bu kadrolara yapılan açıktan atamalarda, kadro derecesi ve görevin özellikleri de dikkate alınarak yükseköğrenim mezunlarına öncelik verilecektir.” denilmektedir.

Buna göre, Özel Kalem Müdürlüğü kadrosuna yapılacak açıktan atamalarda atanacak kişiler için İçişleri Bakanlığından izin alınması zorunludur. Ancak buna uyulmamış ve açıktan atama olan söz konusu atama için İçişleri Bakanlığından izin alınmamıştır.

Ayrıca, iş akdi feshi ile özel kalem müdürlüğüne atama işlemlerinin bir gün ara ile yapılması, verilen görevleri layıkıyla yerine getirmediği gerekçesiyle iş akdi feshedilen kişinin bir gün sonra özel kalem müdürü olarak atanması hususları çelişkili olup işlemlerin muvazaalı olduğu kanaatine varılmıştır.

Bu itibarla, kamu zararı tutarı ... TL'nin Üst Yönetici ... ile Harcama Yetkilisi ... ve Gerçekleştirme Görevlisi ...'a müştereken ve müteselsilen 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun 53'üncü maddesi gereği işleyecek faizleri ile birlikte ödettirilmesine,

(Üye ...'nın, “ İş akdinin feshinin dayanağı olarak gösterilen 4857 sayılı Kanun'un 25'inci maddesinin birinci fıkrasının II numaralı başlığının (h) bendine göre, işverenin haklı sebeple iş akdini feshedebilmesi için, daha önce işçinin görevini yapmadığı konusunda uyarılması, uyarıya rağmen görevini yapmamakta ısrar etmesi gerekir. Söz konusu fesihden önce işveren olan belediyenin uyarı görevini yaptığına ve işçinin de buna rağmen görevini yapmamakta ısrar ettiğine ilişkin bir bilgi ve belge mevcut değildir. Hatta savunmada böyle bir uyarının yapılmadığı özellikle vurgulanmakta ve daha önce uyarı yapılmış olması durumunda kıdem tazminatı ödenmesinin mümkün olamayacağı belirtilmektedir. Bu durumda belediyenin haklı fesih hakkından söz edilmesi mümkün olmayıp söz konusu haksız fesih nedeniyle işçiye kıdem tazminatı ödenmesinde mevzuata aykırılık bulunmamaktadır. Bu itibarla, konu hakkında ilisilecek husus bulunmadığına karar verilmesi gerekir.” şeklindeki görüşüne karşın ve

Üye ...'ün “5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 38'inci maddesinin birinci fıkrasının (j) bendi ile 49'uncu maddesinin ikinci fıkrası hükümleri gereğince belediye personelinin belediye başkanı tarafından atanması, işçi alım ve çıkarmalarının başkan onayı ile gerçekleşmesi nedenleriyle belediye başkanının da sorumluluğa dahil edilmesi gerekmektedir.” şeklindeki sorumluluğa ilişkin ilave görüşü ile)

Anılan Kanun'un 55'inci maddesi uyarınca işbu ilamın tebliğ tarihinden itibaren altmış gün içerisinde Sayıştay Temyiz Kurulu nezdinde temyiz yolu açık olmak üzere, oy çokluğuyla karar verildi.

TEBLİĞLER GENELGE VE GÖRÜŞLER

T.C.
HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI
Kamu Mali Yönetim ve Dönüşüm Genel Müdürlüğü

Sayı : 27998389-010.06.02-.**368870**

06/07.2020

Konu : Mali ve Sosyal Haklar

GENELGE (Sıra No: 5)

1- Bilindiği üzere, 1/9/2019 tarihli ve 30875 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmış olan 28/8/2019 tarihli ve 2019/1 sayılı Kamu Görevlileri Hakem Kurulu Kararının İkinci Kısım Birinci Bölümünün 4 üncü maddesinin beşinci fıkrasında;

“Hazine ve Maliye Bakanlığı, 7 nci maddede öngörülen hallerin gerçekleşmesi durumunda birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarda belirlenmiş olan katsayıları, sözleşme ücreti artış oranlarını ve ücret tavanları ile 6 ncı maddede yer alan ortalama ücret toplamı üst sınırlarını; anılan fıkralarda belirlenmiş olan artış oranı ile 7 nci madde uyarınca verilecek enflasyon farkını yansıtacak şekilde yeniden belirler ve duyurur.”

hükmü yer almaktadır.

Buna göre, 1/7/2020-31/12/2020 döneminde geçerli olmak üzere;

a) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 154 üncü maddesi uyarınca aylık gösterge tablosunda yer alan rakamlar ile ek gösterge ve kıdem aylığı gösterge rakamlarının aylık tutarlara çevrilmesinde uygulanacak aylık katsayısı (0,154461), memuriyet taban aylığı göstergesine uygulanacak taban aylık katsayısı (2,417699), iş güçlüğü, iş riski, temininde güçlük ve mali sorumluluk zamlarının aylık tutarlara çevrilmesinde uygulanacak yan ödeme katsayısı ise (0,048985) olarak belirlenmiştir.

b) 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 3 üncü maddesinin (c) bendi uyarınca sözleşmeli olarak çalıştırılan personelin ücret tavanı 8.454,34 TL’ye yükseltilmiştir.

c) 6/6/1978 tarihli ve 7/15754 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esasların 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan ücret tavanı 7.536,85 TL’ye yükseltilmiştir.

ç) Mevzuatı uyarınca istihdam edilen sözleşmeli personelin hizmet sözleşmesi esaslarında yer alan ve 6/1/2020 tarihli ve 13659 sayılı Bakanlığımız Genelgesinin 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendiyle yükseltilmiş bulunan taban ve tavan ücretleri %5,75 oranında artırılmıştır.

d) Mevzuatı uyarınca vize edilmiş sözleşmeli personel pozisyonlarının, anılan Genelgenin 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (d) bendiyle yükseltilmiş bulunan taban ve tavan ücretleri %5,75 oranında artırılmıştır.

e) Çeşitli statülerde sözleşmeli olarak çalıştırılanların, söz konusu Genelgenin 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (e) bendiyle yükseltilmiş bulunan mevcut brüt sözleşme ücretleri %5,75 oranında artırılmıştır.

f) 18/7/2017 tarihli ve 2017/T-8 sayılı Yüksek Planlama Kurulu Kararına ekli (EK-I)'de gösterilen grupların 30/6/2020 tarihi itibarıyla en düşük ve en yüksek temel ücretleri ile bu gruplara göre temel ücreti belirlenen personelin anılan tarih itibarıyla geçerli olan temel ücretleri %5,75 oranında artırılmıştır.

g) Özelleştirme programında bulunan kuruluşlarda 527 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 31 inci maddesine istinaden istihdam edilen sözleşmeli personelin 30/6/2020 tarihi itibarıyla geçerli olan sözleşme ücretleri %5,75 oranında artırılmıştır. Ancak, bunların sözleşme ücreti tutarları, ilgili dönemde 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (II) sayılı cetvele dahil emsali personelin toplam sözleşme ücreti tutarını geçmeyecektir.

ğ) 8/2/2002 tarihli ve 2002/3729 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının 2 nci maddesinde yer alan ortalama ücret toplamı üst sınırı 15.384,86 TL'ye yükseltilmiş ve 3 üncü maddesi kapsamındaki personelin mali ve sosyal hakları söz konusu maddede yer alan usul ve esaslar dahilinde %5,75 oranında artırılmıştır.

2- 2020 yılında asgari geçim indiriminin hesaplanmasında esas alınacak brüt asgari ücret tutarı 2.943 TL'dir.

3- 1/7/2020 tarihinden itibaren işçilere ödenecek kıdem tazminatının yıllık tavan tutarı 7.117,17 TL'dir.

4- 19/4/1990 tarihli ve 3628 sayılı Kanun uyarınca yürürlüğe konulan Mal Bildiriminde Bulunulması Hakkında Yönetmeliğin 8 inci maddesi uyarınca Bakanlığımızca ilan edilmesi gereken genel idare hizmetleri sınıfında birinci derecenin birinci kademesindeki şube müdürüne ödenen her türlü zam ve tazminatlar dahil net aylık tutarı 1/7/2020 tarihi itibarıyla 6.682,36 TL'dir.

Aylık ve ücretlerin hesaplanması, yukarıdaki maddelerde yer alan açıklamalar dikkate alınmak suretiyle gerçekleştirilecek olup, 1/7/2020-14/7/2020 tarihleri arasındaki fark tutarları ise hesaplanmalarını müteakiben ödenecektir.

Gereğini arz / rica ederim.

Dr. Berat ALBAYRAK
Hazine ve Maliye Bakanı

T.C.
HAZİNE ve MALİYE BAKANLIĞI
Kamu Mali Yönetim ve Dönüşüm Genel Müdürlüğü

Sayı : 27998389-010.06.02-E.8449

09.01.2020

Konu : Mahalli İdare Sözleşmeli Personel Ücret Tavanları

GENELGE
(Sıra No: 3)

1/9/2019 tarihli ve 30875 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmış olan **28/8/2019 tarihli ve 2019/1 sayılı Kamu Görevlileri Hakem Kurulu Kararının** İkinci Kısım Birinci Bölümünün 4 üncü maddesinin beşinci fıkrası uyarınca Bakanlığımız Genelgesi ile **1/1/2020-30/6/2020 döneminde geçerli olmak üzere;**

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 154 üncü maddesi uyarınca aylık gösterge tablosunda yer alan rakamlar ile ek gösterge ve kıdem aylığı gösterge rakamlarının aylık tutarlara çevrilmesinde uygulanacak aylık katsayısı (0,146061), memuriyet taban aylığı göstergesine uygulanacak taban aylık katsayısı (2,28624), iş güçlüğü, iş riski, temininde güçlük ve mali sorumluluk zamlarının aylık tutarlara çevrilmesinde uygulanacak yan ödeme katsayısı ise (0,046321) olarak belirlenmiştir.

Bu itibarla, 5393 sayılı Belediye Kanununun 49 uncu maddesi çerçevesinde 2020 yılında sözleşmeli personel olarak çalıştırılacakların sözleşmelerinin düzenlenmesinde, sözleşme ücretlerinin tespitinde ve ödenmesinde aşağıda belirtilen hususlara uygun olarak işlem tesis edilmesi gerekmektedir.

1- 5393 sayılı Kanunun 49 uncu maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkraları gereğince düzenlenecek sözleşme örnekleri ilgisine göre Çevre ve Şehircilik Bakanlığı veya İçişleri Bakanlığına gönderilecektir.

2- 5393 sayılı Kanunun 49 uncu maddesi çerçevesinde çalıştırılacak sözleşmeli personel için 1/1/2020 tarihinden itibaren geçerli olan **aylık net ücret tavanları**, asgari geçim indirim tutarı uygulanmaksızın ve yukarıda belirtilen katsayı rakamları dikkate alınmak suretiyle unvanlar itibarıyla hesaplanmış ve **ekli (1) Sayılı Cetvel'de gösterilmiştir.**

Buna göre;

a) Belediyeler ve il özel idareleri ile mahalli idare birliklerinin meclisleri veya büyükşehir belediyeleri bağlı kuruluşlarının yönetim kurulları, 5393 sayılı Kanunun 49 uncu maddesi çerçevesinde 1/1/2020 tarihinden sonra da çalıştırmaya devam olunacak veya 2020 yılında ilk defa istihdam edilmeye başlanacak sözleşmeli personel için ekli (1) Sayılı Cetvel'de gösterilen **ücret tavanlarını aşmamak kaydıyla net ücret tespitine yetkilidir.**

b) 5393 sayılı Kanunun 49 uncu maddesi çerçevesinde 2019 yılında çalıştırılan sözleşmeli personelden 2020 yılında da görevlerine devam etmeleri uygun görülenlerin net ücretlerinin tespitine ilişkin yetkili meclis veya yönetim kurulu kararı 2020 yılı Ocak ayı

içerisinde alınacak ve ilgililerle 1/1/2020 tarihinden itibaren geçerli olacak şekilde yapılacak sözleşmelerin yenileme işlemleri de yine 2020 yılı Ocak ayı içerisinde tamamlanacaktır. Yenilenen bu sözleşme örnekleri ile birlikte sözleşmenin imzalandığı tarihteki memur kadrolarının kadro unvan ve dereceleri itibarıyla dolu-boş durumlarını gösteren cetvellerin, sözleşmeli personele ödenecek net ücretin tespitine ilişkin meclis kararının ve sözleşmeli personel olarak çalıştırılacakların öğrenim durumlarını gösterir belgenin bir örneği de en geç 1/2/2020 tarihine kadar ilgisine göre Çevre ve Şehircilik Bakanlığı veya İçişleri Bakanlığına gönderilecektir.

Ayrıca, 5393 sayılı Kanununun 49 uncu maddesi çerçevesinde **tam zamanlı sözleşmeli personel istihdamına ilişkin uygulamaların ilgili meclis veya yönetim kurulu kararı ile verilen iznine amacına uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin tespiti için**, tam zamanlı sözleşmeli personel istihdamına yönelik olarak alınacak meclis veya yönetim kurulu kararlarında her bir kadro unvanı için kaç adet tam zamanlı sözleşmeli personel istihdamına izin verildiği de açıkça karara bağlanacaktır.

c) 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 32 nci maddesi uyarınca hesaplanması gereken **asgari geçim indirimi tutarı**, aylık net sözleşme ücretinin belirlenmesi aşamasında dikkate alınmayacak ve bu nedenle aylık net sözleşme ücretlerinin tespitinde ekli (1) Sayılı Cetvel'de gösterilen tutarlar aşılmayacaktır. Sözleşmeli personel olarak istihdam edilenlerin asgari geçim indirimi uygulamasından yararlandırılmasında genel hükümlere uygun olarak işlem tesis edilecektir.

3- 5393 sayılı Kanununun 49 uncu maddesinin üçüncü fıkrası çerçevesinde tam zamanlı sözleşmeli personel olarak istihdam edilenlere 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 9 uncu maddesinin dokuzuncu fıkrasına göre ek ödeme verilmesine ilişkin uygulama, anılan Hakem Kurulu Kararının Üçüncü Kısım Dördüncü Bölümünün 2 nci maddesinde farklı bir düzenlemeye tabi tutulmuştur. Bu çerçevede, ilgili personel hakkında uygulanması gereken ek ödeme oranları ile bu oranların karşılığı olan ek ödeme tutarı tavanları ekli (2) Sayılı Cetvel'de gösterilmiştir. Öte yandan, söz konusu sözleşmeli personelin ek ödeme uygulamasından yararlandırılmasında, 3/1/2012 tarihli ve 2012/2665 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan "Sözleşmeli Personele Ek Ödeme Yapılmasına Dair Karar"da belirtilen usul ve esaslar ile birlikte aşağıdaki hususlara uyulacaktır.

a) İlgili personel için ayrıca bir meclis kararı veya yönetim kurulu kararı alınmaksızın ve 1/1/2020 tarihinden geçerli olmak üzere; 2020 yılına ilişkin sözleşmesinde belirtilen kadro unvanı ile sınırlı olmak kaydıyla sözleşmeli personelin aynı mahalli idarede geçen hizmet süresi hesaplanmak suretiyle ve hesaplanan hizmet sürelerine karşılık olarak bu Genelgeye ekli (2) Sayılı Cetvel'de denk gelen ek ödeme oranı üzerinden ek ödeme hesabı yapılacaktır.

b) 5393 sayılı Kanununun 49 uncu maddesinin dördüncü fıkrası çerçevesinde kısmi zamanlı olarak çalıştırılan sözleşmeli personel ek ödeme uygulamasından yararlandırılmayacaktır.

c) **Ek ödeme damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve sigorta prim kesintisine tabi tutulmayacaktır.**

ç) Ek ödeme tutarı, mevcut sözleşme örneğinin ücret maddesinden sonra gelmek üzere yeni bir madde olarak sözleşmede gösterilecektir.

d) Ek ödeme tutarı, maaş bordrosunda **sözleşme ücreti ile birleştirilmeksizin** ayrı bir sütun halinde ayrıca gösterilecektir.

4- Anılan Hakem Kurulu Kararının İkinci Kısım Birinci Bölümünün 8 inci maddesinde, sözleşmeli personel pozisyonlarında istihdam edilenlerin, 19/11/1986 tarihli ve 86/11220 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliği hükümlerinden aynı usul ve esaslar çerçevesinde yararlandırılması hükme bağlandığından, 5393 sayılı Kanununun 49 uncu maddesi çerçevesinde mahalli idarelerde sözleşmeli personel olarak istihdam edilenlerin anılan Yönetmelikte belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde 31/12/2021 tarihine kadar **yiyecek yardımından yararlandırılması gerekmektedir.**

Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

Osman DİNÇBAŞ
Bakan a.
Bakan Yardımcısı

Ek:

- 1 - (1) Sayılı Sözleşme Ücret Tavanları Cetveli (1 sayfa)
- 2 - (2) Sayılı Ek Ödeme Oranları Cetveli (1 sayfa)

(1) SAYILI CETVEL

1/1/2020 - 30/6/2020 DÖNEMİNDE GEÇERLİ OLMAK ÜZERE, 5393 SAYILI KANUN ÇERÇEVESİNDE ÇALIŞTIRILACAK SÖZLEŞMELİ PERSONELİN UNVAN BAZINDA ÜCRET TAVANLARI (TL)

UNVAN	SINIF	DERECE	657 SAYILI KANUNA GÖRE NET AYLIK TUTARI	KISMİ ZAMANLI SÖZLEŞMELİ PERSONEL NET ÜCRET TAVANI	TAM ZAMANLI SÖZLEŞMELİ PERSONEL NET ÜCRET TAVANI
Avukat	AH	1/1	3.865,25	1.932,63	4.831,56
Mimar	TH	1/1	4.181,50	2.090,75	5.226,88
Mühendis	TH	1/1	4.181,50	2.090,75	5.226,88
Veteriner	SH	1/1	3.919,06	1.959,53	4.898,83
Şehir Plancısı	TH	1/1	4.181,50		5.226,88
Fizikçi	TH	1/1	3.818,72		4.773,40
Kimyager	TH	1/1	3.818,72		4.773,40
İstatistikçi	TH	1/1	3.818,72		4.773,40
Jeolog	TH	1/1	3.818,72		4.773,40
Arkeolog	TH	1/1	3.736,17		4.670,21
Restorator (Yükseköğrenim Mezunu)	TH	1/1	3.320,13		4.150,16
Tekniker	TH	1/1	3.318,19		4.147,74
Grafiker (Yükseköğrenim Mezunu)	TH	1/1	3.320,13		4.150,16
Kaptan (Yükseköğrenim Mezunu)	TH	1/1	3.320,13		4.150,16
Teknisyen (Lise Dengi Mesleki Öğrenim Mezunu)	TH	3/1	2.672,90		3.341,13
Teknik Ressam (Lise Dengi Mesleki Öğrenim Mezunu)	TH	3/1	2.672,90		3.341,13
Teknik Ressam (Yükseköğrenim Mezunu)	TH	1/1	3.303,03		4.128,79
Hidrobiyolog	TH	1/1	3.326,32		4.157,90
Hidrolog	TH	1/1	3.818,72		4.773,40
Jeofizikçi	TH	1/1	3.818,72		4.773,40
Jeomorfoloj	TH	1/1	3.818,72		4.773,40
Laborant (Lise Dengi Mesleki Öğrenim Mezunu)	TH	3/1	2.672,90		3.341,13
Matematikçi	TH	1/1	3.818,72		4.773,40
Ölçü Ayar Memuru (Lise Dengi Mesleki Öğrenim Mezunu)	TH	3/1	2.672,90		3.341,13
Pilot	TH	1/1	3.326,32		4.157,90
Topograf (Lise Dengi Mesleki Öğrenim Mezunu)	TH	3/1	2.672,90		3.341,13
Sanat Tarihçisi	TH	1/1	3.320,13		4.150,16
Çözümleyici (Yükseköğrenim Mezunu)	TH	1/1	3.326,32		4.157,90
Programcı (Yükseköğrenim Mezunu)	TH	1/1	3.326,32		4.157,90
Hukuk Müşaviri	GH	1/1	4.764,46		5.955,58
Mütercim	GH	1/1	2.732,58		3.415,73
Tercüman (Yükseköğrenim Mezunu)	GH	3/1	2.577,96		3.222,45
Eğitmen (Yükseköğrenim Mezunu)	GH	3/1	2.558,45		3.198,06
Eğitmen (Lise Dengi Mesleki Öğrenim Mezunu)	GH	3/1	2.527,50		3.159,38
Çocuk Eğitici (Yükseköğrenim Mezunu)	GH	3/1	2.558,45		3.198,06
Çocuk Eğitici (Lise Dengi Mesleki Öğrenim Mezunu)	GH	3/1	2.527,50		3.159,38
Çocuk Eğitimcisi (Yükseköğrenim Mezunu)	GH	1/1	2.644,21		3.305,26
Çocuk Rehberi ve Gözetimcisi (Yükseköğrenim Mezunu)	GH	1/1	2.644,21		3.305,26
Kameraman (Yükseköğrenim Mezunu)	GH	4/1	2.516,66		3.145,83
Kameraman (Lise Dengi Mesleki Öğrenim Mezunu)	GH	4/1	2.501,19		3.126,49
Sosyolog	TH	1/1	3.326,32		4.157,90
Uzman Tabip	SH	1/1	4.480,08		5.600,10
Tabip	SH	1/1	3.982,50		4.978,13
Diş Tabibi	SH	1/1	3.630,56		4.538,20
Psikolog	SH	1/1	3.339,91		4.174,89
Biyolog	SH	1/1	3.288,59		4.110,74
Bakteriyolog	SH	1/1	3.339,91		4.174,89
Diyetisyen (Sağlık Bilimleri Lisansiyeri)	SH	1/1	3.339,91		4.174,89
Çocuk Gelişimcisi (Sağlık Bilimleri Lisansiyeri)	SH	1/1	3.339,91		4.174,89
Sağlık Teknikeri	SH	1/1	3.169,23		3.961,54
Ebe (Sağlık Bilimleri Lisansiyeri)	SH	1/1	3.339,91		4.174,89
Hemşire (Sağlık Bilimleri Lisansiyeri)	SH	1/1	3.339,91		4.174,89
Ebe (Lise ve Dengi Okul Mezunu)	SH	3/1	2.788,91		3.486,14
Hemşire (Lise ve Dengi Okul Mezunu)	SH	3/1	2.788,91		3.486,14
Sağlık Memuru (Sağlık Bilimleri Lisansiyeri)	SH	1/1	3.265,62		4.082,03
Sağlık Memuru (Önlisans Mezunu)	SH	1/1	3.169,23		3.961,54
Sağlık Memuru (Lise ve Dengi Okul Mezunu)	SH	3/1	2.788,91		3.486,14
Diş Protez Teknisyeni (Lise Dengi Mesleki Öğrenim Mezunu)	SH	3/1	2.788,91		3.486,14
Sağlık Teknisyeni (Lise Dengi Mesleki Öğrenim Mezunu)	SH	3/1	2.788,91		3.486,14
Sosyal Çalışmacı (Yükseköğrenim Mezunu)	SH	1/1	3.339,91		4.174,89
Eczacı	SH	1/1	3.477,37		4.346,71
Fizyoterapist	SH	1/1	3.339,91		4.174,89
Laborant (Lise Dengi Mesleki Öğrenim Mezunu)	SH	3/1	2.788,91		3.486,14
Uzman (Tıpta Uzmanlık Tüzüğüne Göre)	SH	1/1	3.986,41		4.983,01
Veteriner Sağlık Teknikeri	SH	1/1	3.186,78		3.983,48
Veteriner Sağlık Teknisyeni (Lise Dengi Mesleki Öğrenim Mezunu)	SH	3/1	2.817,21		3.521,51
Antropolog	SH	1/1	3.271,47		4.089,34
Kütüphaneci (Yükseköğrenim Mezunu)	TH	1/1	3.328,39		4.160,49
Ekonomist (Lisans Mezunu)	TH	1/1	2.680,46		3.350,58

(2) SAYILI CETVEL

5393 SAYILI KANUN ÇERÇEVESİNDE ÇALIŞTIRILACAK TAM ZAMANLI SÖZLEŞMELİ PERSONELİN EK ÖDEME ORAN VE TUTARLARI

UNVAN	Öğrenim Durumu	Hizmet Yılı	Oran (%)	1/1/2020 - 30/6/2020 DÖNEMİ BRÜT TUTAR (TL)
Hukuk Müşaviri		a) 13 yıl ve daha fazla olanlar	170	2.358,89
		b) 0-12 (dahil) yıl arasında olanlar	130	1.803,85
Avukat		a) 19 yıl ve daha fazla olanlar	150	2.081,37
		b) 13-18 (dahil) yıl arasında olanlar	140	1.942,61
		c) 0-12 (dahil) yıl arasında olanlar	130	1.803,85
Mimar, Mühendis, Şehir Plancısı		a) 18 yıl ve daha fazla olanlar	150	2.081,37
		b) 12-17 (dahil) yıl arasında olanlar	140	1.942,61
		c) 0-11 (dahil) yıl arasında olanlar	130	1.803,85
Fizikçi, Kimyager, İstatistikçi, Jeolog, Arkeolog, Hidrolog, Jeofizikçi, Jeomorfoloj, Matematikçi		a) 18 yıl ve daha fazla olanlar	120	1.665,10
		b) 12-17 (dahil) yıl arasında olanlar	110	1.526,34
		c) 0-11 (dahil) yıl arasında olanlar	100	1.387,58
Restorator, Tekniker, Grafiker, Kaptan, Teknik Ressam, Hidrobiyolog, Pilot, Sanat Tarihçisi, Sosyolog, Ekonomist, Topograf, Teknisyen, Laborant, Ölçü Ayar Memuru, Kütüphaneci,	Lisans mezunu olanlar	a) 21 yıl ve daha fazla olanlar	110	1.526,34
		b) 15-20 (dahil) yıl arasında olanlar	100	1.387,58
		c) 6-14 (dahil) yıl arasında olanlar	90	1.248,82
		d) 0-5 (dahil) yıl arasında olanlar	85	1.179,44
	Önlisans mezunu olanlar	a) 23 yıl ve daha fazla olanlar	110	1.526,34
		b) 17-22 (dahil) yıl arasında olanlar	100	1.387,58
		c) 8-16 (dahil) yıl arasında olanlar	90	1.248,82
		d) 0-7 (dahil) yıl arasında olanlar	85	1.179,44
	Diğerleri	a) 25 yıl ve daha fazla olanlar	100	1.387,58
		b) 16-24 (dahil) yıl arasında olanlar	90	1.248,82
		c) 0-15 (dahil) yıl arasında olanlar	85	1.179,44
		d) 0-15 (dahil) yıl arasında olanlar	85	1.179,44
Uzman Tabip		a) 13 yıl ve daha fazla olanlar	200	2.775,16
		b) 7-12 (dahil) yıl arasında olanlar	190	2.636,40
		c) 0-6 (dahil) yıl arasında olanlar	180	2.497,64
Tabip, Uzman (Tıpta Uzmanlık Tüzüğüne Göre)		a) 16 yıl ve daha fazla olanlar	190	2.636,40
		b) 10-15 (dahil) yıl arasında olanlar	180	2.497,64
		c) 0-9 (dahil) yıl arasında olanlar	170	2.358,89
Diş Tabibi		a) 17 yıl ve daha fazla olanlar	185	2.567,02
		b) 11-16 (dahil) yıl arasında olanlar	175	2.428,26
		c) 0-10 (dahil) yıl arasında olanlar	165	2.289,51
Veteriner		a) 17 yıl ve daha fazla olanlar	165	2.289,51
		b) 11-16 (dahil) yıl arasında olanlar	155	2.150,75
		c) 0-10 (dahil) yıl arasında olanlar	145	2.011,99
Eczacı		a) 17 yıl ve daha fazla olanlar	140	1.942,61
		b) 11-16 (dahil) yıl arasında olanlar	130	1.803,85
		c) 0-10 (dahil) yıl arasında olanlar	120	1.665,10
Psikolog, Diyetisyen, Fizyoterapist, Sosyal Çalışmacı, Biyolog, Bakteriolog, Çocuk Gelişimcisi, Antropolog		a) 18 yıl ve daha fazla olanlar	115	1.595,72
		b) 12-17 (dahil) yıl arasında olanlar	105	1.456,96
		c) 3-11 (dahil) yıl arasında olanlar	95	1.318,20
		d) 0-2 (dahil) yıl arasında olanlar	90	1.248,82
Sağlık Teknikeri, Ebe, Hemşire, Sağlık Memuru, Veteriner Sağlık Teknikeri, Diş Protez Teknisyeni, Sağlık Teknisyeni, Laborant, Veteriner Sağlık Teknisyeni	Sağlık bütümleri lisansiyeri olanlar	a) 21 yıl ve daha fazla olanlar	115	1.595,72
		b) 15-20 (dahil) yıl arasında olanlar	105	1.456,96
		c) 6-14 (dahil) yıl arasında olanlar	95	1.318,20
		d) 0-5 (dahil) yıl arasında olanlar	90	1.248,82
	Önlisans mezunu olanlar	a) 23 yıl ve daha fazla olanlar	115	1.595,72
		b) 17-22 (dahil) yıl arasında olanlar	105	1.456,96
		c) 8-16 (dahil) yıl arasında olanlar	95	1.318,20
		d) 0-7 (dahil) yıl arasında olanlar	90	1.248,82
	Diğerleri	a) 25 yıl ve daha fazla olanlar	105	1.456,96
		b) 16-24 (dahil) yıl arasında olanlar	95	1.318,20
		c) 0-15 (dahil) yıl arasında olanlar	90	1.248,82
		d) 0-15 (dahil) yıl arasında olanlar	90	1.248,82
Çözümleyici, Programcı, Mütercim		a) 25 yıl ve daha fazla olanlar	115	1.595,72
		b) 16-24 (dahil) yıl arasında olanlar	110	1.526,34
		c) 0-15 (dahil) yıl arasında olanlar	100	1.387,58
Çocuk Eğitici, Çocuk Rehberi ve Gözlemcisi, Tercüman, Eğitmen, Çocuk Eğitici, Kameraman	Yükseköğrenim mezunu olanlar	a) 23 yıl ve daha fazla olanlar	110	1.526,34
		b) 17-22 (dahil) yıl arasında olanlar	100	1.387,58
		c) 8-16 (dahil) yıl arasında olanlar	90	1.248,82
		d) 0-7 (dahil) yıl arasında olanlar	85	1.179,44
	Diğerleri	a) 25 yıl ve daha fazla olanlar	100	1.387,58
		b) 16-24 (dahil) yıl arasında olanlar	90	1.248,82
		c) 0-15 (dahil) yıl arasında olanlar	85	1.179,44
		d) 0-15 (dahil) yıl arasında olanlar	85	1.179,44
		e) 0-15 (dahil) yıl arasında olanlar	85	1.179,44

SORU - CEVAP

Soru: Belediye şirketlerinin kendi belediyelerinin ihalesine katılabilir mi?

Cevap: 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 11. maddesinde doğrudan veya dolaylı veya alt yüklenici olarak, kendileri veya başkaları adına hiçbir şekilde ihalelere katılamayacakları düzenlenmiştir. Buna göre;

a) (**Değişik: 20/11/2008-5812/4 md.**) Bu Kanun ve diğer kanunlardaki hükümler gereğince geçici veya sürekli olarak idarelerce veya mahkeme kararıyla kamu ihalelerine katılmaktan yasaklanmış olanlar ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlardan veya örgütlü suçlardan veyahut kendi ülkesinde ya da yabancı bir ülkede kamu görevlilerine rüşvet verme suçundan dolayı hükümlü bulunanlar.

b) İlgili mercilerce hileli iflas ettiği karar verilenler.

c) İhaleyi yapan idarenin ihale yetkilisi kişileri ile bu yetkiye sahip kurullarda görevli kişiler.

d) İhaleyi yapan idarenin ihale konusu işle ilgili her türlü ihale işlemlerini hazırlamak, yürütmek, sonuçlandırmak ve onaylamakla görevli olanlar.

e) (c) ve (d) bentlerinde belirtilen şahısların eşleri ve üçüncü dereceye kadar kan ve ikinci dereceye kadar kayın hısımları ile evlatlıkları ve evlat edinilenleri.

f) (c), (d) ve (e) bentlerinde belirtilenlerin ortakları ile şirketleri (bu kişilerin yönetim kurullarında görevli bulunmadıkları veya sermayesinin % 10'undan fazlasına sahip olmadıkları anonim şirketler hariç).

İhale konusu işin danışmanlık hizmetlerini yapan yükleniciler bu işin ihalesine katılamazlar. Aynı şekilde, ihale konusu işin yüklenicileri de o işin danışmanlık hizmeti ihalelerine katılamazlar. Bu yasaklar, bunların ortaklık ve yönetim ilişkisi olan şirketleri ile bu şirketlerin sermayesinin yarısından fazlasına sahip oldukları şirketleri için de geçerlidir.

(**Değişik üçüncü fıkra: 30/7/2003-4964/8 md.**) İhaleyi yapan idare bünyesinde bulunan veya idare ile ilgili her ne amaçla kurulmuş olursa olsun vakıf, dernek, birlik, sandık gibi kuruluşlar ile bu kuruluşların ortak oldukları şirketler bu idarelerin ihalelerine katılamazlar.

2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 6. maddesinde doğrudan veya dolaylı olarak ihalelere katılamayacaklar düzenlenmiştir. Buna göre;

1. İhaleyi yapan idarenin;

a) İta amirleri,

b) İhale işlemlerini hazırlamak, yürütmek, sonuçlandırmak ve denetlemekle görevli olanlar,

c) (a) ve (b) bentlerinde belirtilen şahısların eşleri ve ikinci dereceye kadar (ikinci derece dahil) kan ve sıhrî hısımları,

d) (**Değişik : 2/3/1984 - 2990/2 md.**) (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilen şahısların ortakları (bu şahısların yönetim kurullarında görevli olmadıkları anonim ortaklıklar hariç).

2. Bu Kanun ve diğer kanunlardaki hükümler gereğince geçici veya sürekli olarak kamu ihalelerine katılmaktan yasaklanmış olanlar.

Doğrudan veya dolaylı olarak ihalelere katılamayacaklar ile ilgili yukarıda her iki kanunun düzenlemelerinden de anlaşılacağı üzere benzer hükümler mevcuttur. Dolayısıyla, belediye şirketlerinin belediyelerin açtığı ihalelere katılması konusunu devlet ihale kanunu ve kamu ihale kanunu açısından ayırmayıp ikisinde konusu ihale olduğundan tek çatı altında irdeleyeceğiz.

Belediye şirketlerinin belediyelerin açtığı ihalelere katılması konusunda Kamu İhale Kurumunun 31.01.2013 tarih ve 2013/UH.II-658 karar no'lu kararında;

(...)

İhale üzerinde bırakılan isteklinin ortaklık yapısına ilişkin olarak Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi nezdinde yapılan inceleme neticesinde; 20 Temmuz 1990 tarihli ve 2570 sayılı Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde anılan şirketin Yenimahalle Gıda Maddeleri Tanzim Satış San. ve Tic. Ltd. Şti. ticaret unvanı ile kurulduğuna ilişkin tescilin ilan olunduğu, adı geçen şirketin kurucularının Yenimahalle Belediyesi ile Keçiören Belediyesi olduğu, şirketin kuruluş sermayesinin %99'unun Yenimahalle Belediyesine, %1'inin Keçiören Belediyesine ait olduğu; şirketin son ortaklık durumunu gösteren 04.06.2012 tarihli Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ise ortaklık yapısının korunduğu görülmektedir.

Konuyla ilgili olarak 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "İhaleye katılmayacak olanlar" başlıklı 11'inci maddesinde "Aşağıda sayılanlar doğrudan veya dolaylı veya alt yüklenici olarak, kendileri veya başkaları adına hiçbir şekilde ihalelere katılamazlar:

a) (Değişik: 20/11/2008-5812/4 md.) Bu Kanun ve diğer kanunlardaki hükümler gereğince geçici veya sürekli olarak idarelerce veya mahkeme kararıyla kamu ihalelerine katılmaktan yasaklanmış olanlar ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlardan veya örgütlü suçlardan veyahut kendi ülkesinde ya da yabancı bir ülkede kamu görevlilerine rüşvet verme suçundan dolayı hükümlü bulunanlar.

b) İlgili mercilerce hileli iflas ettiğine karar verilenler.

c) İhaleyi yapan idarenin ihale yetkilisi kişileri ile bu yetkiye sahip kurullarda görevli kişiler.

d) İhaleyi yapan idarenin ihale konusu işle ilgili her türlü ihale işlemlerini hazırlamak, yürütmek, sonuçlandırmak ve onaylamakla görevli olanlar.

e) (c) ve (d) bentlerinde belirtilen şahısların eşleri ve üçüncü dereceye kadar kan ve ikinci dereceye kadar kayın hısımları ile evlatlıkları ve evlat edinilenleri.

f) (c), (d) ve (e) bentlerinde belirtilenlerin ortakları ile şirketleri (bu kişilerin yönetim kurullarında görevli bulunmadıkları veya sermayesinin % 10'undan fazlasına sahip olmadıkları anonim şirketler hariç).

(Değişik üçüncü fıkra: 30/7/2003-4964/8 md.) İhaleyi yapan idare bünyesinde bulunan veya idare ile ilgili her ne amaçla kurulmuş olursa olsun vakıf, dernek, birlik, sandık gibi kuruluşlar ile bu kuruluşların ortak oldukları şirketler bu idarelerin ihalelerine katılamazlar.

Bu yasaklara rağmen ihaleye katılan istektiler ihale dışı bırakılarak geçici teminatları gelir kaydedilir. Ayrıca, bu durumun tekliflerin değerlendirmesi aşamasında tespit edilememesi nedeniyle bunlardan biri üzerine ihale yapılmışsa, teminatı gelir kaydedilerek ihale iptal edilir." hükmü,

Kamu İhale Genel Tebliği'nin "İsteklilerden 4734 sayılı Kanunun 10 uncu maddenin dördüncü fıkrasına göre istenecek belgeler" başlıklı 17'inci maddesinin "İhaleye katılmayacak olanlar" başlıklı 7'nci fıkrasında "

İdarenin ortağı olduğu şirketler:4964 sayılı Kanunla değişik 4734 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin üçüncü fıkrasında, ihaleyi yapan idare bünyesinde bulunan veya idare ile ilgili her ne amaçla kurulmuş olursa olsun vakıf, dernek, birlik, sandık gibi kuruluşlar ile bu kuruluşların ortak oldukları şirketlerin, bu idarelerin ihalelerine katılmayacakları hüküm altına alınmıştır. Ancak uygulamada anılan maddenin uygulanmasında tereddütler olduğu anlaşıldığından idarelerin kurucusu ve ortağı olduğu şirketlerin o idarelerin yapacakları ihalelere katılıp katılmayacakları hususunun açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

4734 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin üçüncü fıkrasında, "İhaleyi yapan idare bünyesinde bulunan veya idare ile ilgili her ne amaçla kurulmuş olursa olsun vakıf, dernek, birlik, sandık gibi kuruluşlar ile bu kuruluşların ortak oldukları şirketler bu idarelerin ihalelerine katılamazlar." hükmü yer almaktadır. 4964 sayılı Kanunun 8 inci maddesiyle 4734 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin üçüncü

fıkrasına getirilen değişikliğin gerekçesinde; bazı şirketlerin salt kurucusunun statüsünden dolayı sonuza kadar sürecek bir yasaklama ile karşı karşıya kalmalarının doğuracağı haksızlığın giderilmesi açısından “vakıf, dernek, birlik, sandık gibi” kuruluşlar tarafından kurulduğu halde daha sonra bu kuruluşların bünyesinde buldukları veya ilgili oldukları idarelerin ihalelerine katılabilmelerine imkan tanındığı, katılma yasağının yalnız “ortaklık ilişkisinin” varlığı ile sınırlandırıldığı, “bunların” sözcüğü yerine “bu kuruluşların” ifadesi konularak, söz konusu yasaklamanın “vakıf, dernek, birlik ve sandık gibi kuruluşlar” tarafından ortak olunan şirketleri kapsadığı hususunun açıklığı kavuşturulduğu belirtilmiştir.

4964 sayılı Kanunla getirilen hüküm, idarelerin kurdukları şirketlerin o idarelerin ihalelerine girebileceği biçimde açık düzenleme içermemekle birlikte; bu değişiklik daha önceki yasağın kaldırılması amaçlamaktadır.

4734 sayılı Kanunda yapılan söz konusu değişikliğe paralel olarak İhale Uygulama Yönetmeliklerinin ilgili maddeleri, “İhaleyi yapan idare bünyesinde bulunan veya idare ile ilgili her ne amaçla kurulmuş olursa olsun vakıf, dernek, birlik, sandık gibi kuruluşlar ile bu kuruluşların ortak oldukları şirketler bu idarelerin ihalelerine katılamazlar” şeklinde değiştirilmiştir. Buna göre, 4734 sayılı Kanun kapsamındaki idarelerin ortak oldukları şirketlerin, sermaye paylarına bakılmaksızın idarelerin ihalelerine katılması mümkündür. Ancak, 4734 sayılı Kanun kapsamındaki idarelerin bünyelerinde bulunan veya idare ile ilgili her ne amaçla kurulmuş olursa olsun vakıf, dernek, birlik ve sandık gibi kuruluşlar, bünyelerinde buldukları veya her ne amaçla kurulmuş olursa olsun ilgili oldukları idarelerin ihalelerine katılamayacakları gibi, bu statüdeki vakıf, dernek, birlik ve sandık gibi kuruluşların ortak oldukları şirketler de söz konusu idarelerin ihalelerine katılamayacaktır.

Sonuç itibarıyla, 4734 sayılı Kanunun 4964 sayılı Kanunla değişik 11 inci maddesinin (c), (d), (e), (f) bentlerinde belirtilen haller dışında, idarelerin kurdukları veya ortak oldukları şirketler o idarelerin ihalelerine katılabilecektir. Ancak, bu durumda, idareler ihale konusu işin niteliğini dikkate alarak ihaleyi kısmi teklife açmak, yeterli kriterlerini ihaleye katılımı artıracak şekilde belirlemek ihaleye katılımı artıracak şekilde belirlemek ve rekabeti artırıcı düzenlemeler yapmak zorundadır. ...” açıklaması yer almaktadır.

Yine belediye şirketlerinin kendi belediyelerinin açmış oldukları ihalelere girmesi konusunda Sayıştay 3. Dairesinin 19.06.2002 tarih ve 149 sayılı kararında,

(...)

2886 sayılı Kanunun 6’ncı maddesinde, doğrudan veya dolaylı olarak ihaleye katılamayacak olanlar; ihaleyi yapan idarenin ita amirleri, ihale işlemlerini hazırlamak, yürütmek, sonuçlandırmak ve denetlemekle görevli olanlar, bu şahısların eşleri ve ikinci dereceye kadar kan ve sıhrı hısımları ile bunların ortakları olarak sayılmakta,

Ancak, belediyelere ait şirketlerin ihalelere katılmalarını engelleyen bir hükme yer verilmediği gibi, kendi nam ve hesaplarına, kamu ihalelerine katılamayacakları hususunda bir tereddüt bulunmayan belediye görevlilerinin, belediyelerin, şirketlerdeki hisselerini temsilen şirketlerin yönetim ve denetim kurullarında bulunmayacaklarına dair bir hükme de yer verilmemektedir.

Sözü edilen maddede; ihalelere katılmayacak olanlar tek tek ve açık biçimde sayılmakta olduğundan, madde kapsamının kıyas yoluyla genişletilmesine ve kanun koyucunun öngörmediği yeni yasaklamaların getirilmesi mümkün bulunmamaktadır.

Diğer yandan, Maliye Bakanlığınca yayımlanan Devlet ihaleleri genelgelerinde de, ihtiyaçların, ihale yapılmaksızın mahalli idare şirketlerinden temini hususunda uygun görüş verilmeyeceği, bu şirketlerin özel sektörle eşit şartlarda kamu pazarına girmelerinin sağlanması gerektiği ifade edilmektedir.

Bu itibarla, cadde ve sokakların temizlenmesi işinin, yapılan ihale sonucu Keçiören Belediyesinin ortağı olduğu şirkete verilmesinde mevzuata aykırı bir husus bulunmadığına karar verilmiştir.

Belediye şirketlerinin kendi belediyelerinin açmış oldukları ihalelere girmesi konusunda ya-

yımlanmış bazı inceleme ve makalelerde, Belediyelerce görülecek bir takım hizmetlerin belediye şirketlerine ihale edilmesiyle bu hizmetler için ödenen belediye kaynağının dolaylı olarak belediyelere geri dönmesinin amaçlandığı ve bunun da belediye şirketlerinin kuruluş nedenlerinden bir tanesi olduğu belirtilmiştir¹. Bazı yazarlara göre ise, bu uygulama belediye şirketlerinin olumlu yönleri arasındadır². Yine bu konuda yazında bir yanda; belediyelerin bazı ihalelerini sadece şirketlerine vererek serbest rekabet ilkelerini ihlal ettikleri³ yönünde görüş ve eleştiriler bulunurken diğer yanda, mevcut yasal düzenlemelerle belediye ihalelerinin belediye şirketleriyle özel firmaların serbestçe yarışabileceği bir zemine kavuştuğu yönünde görüşler de bulunmaktadır⁴.

4734 sayılı Kamu İhale Kanununun, belediye şirketlerinin, belediye ihalelerine katılmalarını engelleyen bir düzenleme bulunmamaktadır. 4734 sayılı Kanunun 11. maddesinde yer alan, “ihaleyi yapan idare bünyesinde bulunan veya idare ile ilgili her ne amaçla kurulmuş olursa olsun, vakıf, dernek, birlik, sandık gibi kuruluşlar ile bunların kurmuş oldukları veya ortak oldukları şirketler bu idarelerin ihalelerine katılamazlar” hükmü, 4964 sayılı Kanun ile değiştirilmiş olup, **“ihaleyi yapan idare bünyesinde bulunan veya idare ile ilgili her ne amaçla kurulmuş olursa olsun, vakıf, dernek, birlik, sandık gibi kuruluşlar ile bu kuruluşların ortak oldukları şirketler bu idarelerin ihalelerine katılamazlar”** şekline dönüştürülmüştür.

Bu maddedeki “bunların” sözcüğü yerine, **“bu kuruluşların”** ibaresinin getirilmesi, söz konusu yasaklamanın, vakıf, dernek, birlik, sandık gibi kuruluşlar tarafından ortak olunan şirketleri kapsadığı hususunun açıklığa kavuşturulması amacıyla getirildiği, madde gerekçesinde açıklanmaktadır. Madde gerekçesinde, yasağın kimleri kapsadığı açıklanmakta ise de, kanaatimizce, madde metninin ilk halinde yer alan “bunların” sözcüğünün, ilgili idareleri de kapsadığı düşünülmektedir. Bu anlamda, belediyelerin kurduğu veya ortak olduğu şirketlerin, belediyelerin ihalelerine girmesi bu maddeyle yasaklanmış iken, yasaklama kararı, metne “bu kuruluşların” ifadesi getirilerek, vakıf, dernek, birlik, sandık gibi kuruluşların şirketlerine indirgenmiştir. **Çünkü, belediye şirketlerinin belediye ihalelerine katılmalarını yasaklanması, bu şirketlerin varlıklarını devam ettirme imkanlarını ortadan kaldıracacağı gibi, belediye idarelerinin, şirketler üzerinden istihdam sağlama ve kaynak aktarma imkanlarını da ortadan kaldıracaktır.** Bu madde değişikliği ile bunun önüne geçilmiştir.

Yukarıda aktarılan mevzuat hükümleri ve yetkili kurumların kararları çerçevesinde, belediyelerin kurdukları veya ortak oldukları şirketlerin, söz konusu aynı belediye tarafından gerçekleştirilen ihalelere katılabileceği anlaşılmaktadır.

Diğer yandan, 4734 sayılı Kanunun 11. maddesi (f) bendinde yer alan ortaklık ve sahiplik ilişkisi nedeniyle, ihaleyi yapan idarenin sahibi veya ortağı olduğu şirketlerin ihaleye girmeleri de engellenmemektedir. Belediye başkanları, şirket ortaklar kurulunda yer almayarak bu engel aşılmaktadır. 4734 sayılı Kanunun 11. maddesinin (c) bendinde ihaleyi yapan idarenin ihale yetkilisi kişileri ile bu yetkiye sahip kurullarda görevli kişiler, (d) bendinde, ihale işlemlerini hazırlamak, yürütmek, sonuçlandırmak ve onaylamakla görevli olanlar, (e) bendinde de, (c) ve (d) bendinde sayılanların eş ve üçüncü dereceye kadar kan ve ikinci dereceye kadar kayın hısımları ve evlatlıkları, ilgili idarelerin ihalelerine girmekten yasaklanmış bunlar dikkate alınmalıdır⁵.

1 Yeter, Enis (1993), “Belediyelerin İktisadi ve Ticari Teşebbüsleri”, Türk İdare Dergisi, Yıl: 65, Sayı:400 sf.85-Köksal, Tunay (1993), “Belediye Şirketlerinin Hukuki Rejimi ve Şirketleşme Uygulamaları”, Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, Cilt:2, Sayı:6.sf:57 -Bozlağan, Recep (2000), “Belediyelerin İktisadi Teşebbüsleri ve Özelleştirme Tartışmaları”, Yerel Yönetimler Sempozyumu Bildirileri, TODAİE Yayını, Ankara. Sf:447-Atık, Ebru Tüzemen (2009), “Belediye İktisadi Teşebbüsleri ve İktisadi Açından Değerlendirilmeleri”, Ulusal Kalkınma ve Yerel Yönetimler Sempozyumu Bildirileri, TODAİE Yayını, Ankara.sf:441

2 Kavruk, Hikmet (2005), “Yerel Yönetim Şirketleri”, Yerel Yönetimler Üzerine Güncel Yazılar I, Hüseyin Özgür, Muhammet Kösecik (Ed.), Nobel Yayınları, Ankara.sf:440.

3 Köksal, Tunay (1993), “Belediye Şirketlerinin Hukuki Rejimi ve Şirketleşme Uygulamaları”, Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, Cilt:2, Sayı:6.sf:61

4 Özdemir, Gürbüz (2011), “Belediye İktisadi Teşebbüsleri'nin Kuruluş Amacı, Hukuki Dayanakları ve Güncel Durum”, SÜ İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, C.16, S.22.sf:78

5 Mahalli İdareler Dergisi Temmuz 2015 Hidayet MAT “Belediye Şirketleri Kendi Belediyelerinin İhalelerine Girebilir Mi?” s.42

Soru: Yed-i Emin Deposu Ruhsatları ve Ruhsat İptalleri Nasıl Yapılır?

Cevap:Yediemin depo ve otoparklarında malların ücreti karşılığında muhafaza edilesi hizmeti verilmesi nedeniyle, bu yerlerin de niteliği itibariyle işyeri olarak kabul edilmektedir. Bu gibi yerlerin kimler tarafından ve ne şekilde açılıp işletileceği, buralarda aranan nitelikler kendi özel mevzuatı ile işyeri açma mevzuatında düzenlenmiştir.

Konu hakkında, 2004 Sayılı İcra İflas Kanunu'nun "Mahçuz malları muhafaza tedbirleri" başlıklı 88 inci maddesinin 4 üncü fıkrası, Adalet Bakanlığına, mahçuz malların muhafazası için uygun göreceği yerlerde depo ve garaj açabilme yetkisi verilmiştir.

23 Ağustos 2016 tarih ve 29810 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Lisanslı Yediemin Depoları Yönetmeliği yayımlanmıştır. Yönetmeliğin "Amaç ve kapsam" başlıklı 1. maddesi "(1) Bu Yönetmeliğin amacı, 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanunu uyarınca muhafaza altına alınmasına karar verilen malların muhafaza edileceği gerçek veya tüzel kişilere ait lisanslı yediemin depolarının kuruluşuna, bu depolarda bulunması gereken asgari niteliklere, depolar için alınacak teminata, muhtemel rizikolara karşı yapılacak sigortaya, Adalet Bakanlığı tarafından lisans ve işletme belgesinin verilmesine, işletme yetkisinin devrine, Adalet Bakanlığının lisanslı işletmelerle ilgili görev ve yetkilerine, faaliyetin durdurulması ya da iptali gibi idarî tedbir ve tasarruflara, bu depoların denetimine, depolarda tutulması gereken kayıtlara ve muhafaza işlemlerine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir." denilmiştir.

Aynı Yönetmeliğin "Tanımlar" başlıklı 3. maddesinde bakanlık olarak "Adalet Bakanlığı" depo tanımını da "Adalet Bakanlığının yetki verdiği gerçek veya tüzel kişiler tarafından işletilen lisanslı yediemin depolarını," şeklinde yapmıştır.

"Lisansın verilmesi" başlıklı 11. Maddesinde; "(1) Lisans başvurusu kabul edilenlere lisans belgesi verilir.

(2) Lisans belgesinde lisans sahibinin kimlik bilgileri, ticaret unvanı, lisans süresi, yetki çevresi gibi bilgilere yer verilir." hükmü,

"İşletme belgesinin verilmesi" başlıklı 13. maddesinde; "(1) Lisans sahibi veya alt işleticiler, işletecekleri depoları faaliyete geçirmek üzere lisans belgesinin verilme tarihinden itibaren altı ay içinde Bakanlığa başvuru yaparak işletme belgesi almak zorundadır.

(2) İşletme belgesi verilebilmesi için aşağıdaki şartlar aranır:

a) Talep dilekçesi.

b) Depo teminatının yatırıldığına dair belge.

c) Sigorta poliçesi.

ç) İlgili belediyeden alınacak işyeri açma ve çalışma ruhsatı.

(3) Başvuru üzerine depoların bu Yönetmelikte belirtilen asgari nitelikleri ve ilanda belirtilen diğer özellikleri taşıyıp taşımadığı Bakanlıkça tespit edilebileceği gibi deponun bulunduğu yer Cumhuriyet başsavcılığına da tespit ettirilebilir. Varsa tespit giderleri başvuru sahibi tarafından peşin olarak yatırılır.

(4) Lisans sahibinin süresinde işletme belgesi almak için başvuru yapmaması ya da depoların belirtilen özellikleri taşımadığının tespit edilmesi halinde lisans belgesi iptal edilerek lisans bedeli hazineye irat kaydedilir." hükmü yer almaktadır.

Ayrıca, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun büyükşehir belediyesinin görev, yetki ve sorumlulukları ile ilgili 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde; "Büyükşehir belediyesi tarafından yapılan veya işletilen alanlardaki işyerlerine büyükşehir belediyesinin sorumluluğunda

bulunan alanlarda işletilecek yerlere ruhsat vermek ve denetlemek., (f) bendinde "...durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettirmek veya kiraya vermek", (l) bendinde de "*Yolcu ve yük terminalleri, kapalı ve açık otoparklar yapmak, yaptırmak, işletmek, işlettirmek veya ruhsat vermek.*" hükmü,

Yine aynı Kanun'un ilçe belediyelerinin görevleri ile ilgili olarak 7 nci maddesinin ikinci fıkrasının (d) bendinde; "*Birinci fıkrada belirtilen hizmetlerden; ...otopark, spor, dinlenme ve eğlence yerleri ile parkları yapmak,*" hükmü yer almaktadır.

Öte yandan, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (p) bendinde; "*Kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettirmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek.*" hükmü yer almaktadır.

Diğer taraftan, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin EK-1 Listesinin N-Taksi Durağı ve Yazıhanesi, Kapalı ve Açık Otoparklar ve Oto Galerileri bölümünün (b) bendinde kapalı, (c) bendinde de açık otoparkların taşınması gereken şartlar açıklanmıştır.

Yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri çerçevesinde; yediemin depo ve otoparklarında malların ücreti karşılığında muhafaza edilmesi hizmeti verilen işyerleri olduğu, yediemin trafik otopark işletmelerinin sıhhi işyerleri olarak kabul edildiği, bu işyerlerinin büyükşehir belediyesi sınırları içerisinde açılması durumunda işyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenleme yetkisinin büyükşehir belediyesine ait olduğu, bu kapsamda "**yediemin Deposu**" veya "**Yediemin Otoparkı**" faaliyetinde bulunacak işyerlerinin öncelikle yetkili idareye, **yani Adalet Bakanlığı'na lisans başvurusu yapması**, başvurusu kabul edilenlere **lisans belgesi** verileceği, bu belgeyi müteakip söz konusu işyerlerinin diğer belgelerin yanında, **belediyelerden işyeri açma ve çalışma ruhsatı alacağı** ve gerekli şartları sağlayan lisans sahibi veya alt işleticileri, işletecekleri depoları faaliyete geçirmek üzere lisans belgesinin verilme tarihinden itibaren **altı ay içinde Adalet Bakanlığı'na** başvuru yaparak **işletme belgesi** alacakları göz önüne alındığında, usulde ve yetkide paralellik ilkesi gereği bu yerlerin ruhsat iptallerinin de anılan Bakanlıkça yapılması gerektiği değerlendirilmektedir.

Bilgilerinizi rica ederim.

PRATİK BİLGİLER

DEVLET MEMURLARIYLA İLGİLİ MALİ HAKLAR

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Kamu Mali Yönetim ve Dönüşüm Genel Müdürlüğü'nün 06.07.2020 tarih ve 27998389-010.06.02-.368870 sayılı Mali ve sosyal haklara ilişkin Sıra No:5)	01/07/2020 31.12.2020 Dönemi
(Maaş) Esas Aylık Katsayısı Kıdem Aylığı Göstergesi	0,154461
Kıdem Aylığı Göstergesi (20 x Kıdem Yılı Maaş Katsayısı) Bir hizmet yılı için 20, 25 yıl ve fazlası için azami 500 gösterge	20
Taban Aylığı Katsayısı	2,417699
Yan Ödeme Katsayısı (İş güclüğü, iş riski, temininde güçlük ve mali sorumluluk zamlarının aylık tutarlara çevrilmesinde uygulanacak yan ödeme katsayısı)	0,048985
Özel Hizmet Tazminat Tavanı (8.000+1.500) x Maaş Aylık Katsayısı	1.467,38-TL
399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 3 üncü maddesinin (e) bendi uyarınca sözleşmeli olarak çalıştırılan personelin ücret tavanı	8.454,34-TL
6/6/1978 tarihli ve 7/15754 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esasların 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan ücret tavanı	7.536,85-TL
Mevzuatı uyarınca istihdam edilen sözleşmeli personelin hizmet sözleşmesi esaslarında yer alan ve 6/1/2020 tarihli ve 13659 sayılı Bakanlığımız Genelgesinin 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendiyle yükseltilmiş bulunan taban ve tavan ücretleri oranında artırılmıştır.	%5,75
Mevzuatı uyarınca vize edilmiş sözleşmeli personel pozisyonlarının, anılan Genelgenin 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (d) bendiyle yükseltilmiş bulunan taban ve tavan ücretleri oranında artırılmıştır.	%5,75
18/7/2017 tarihli ve 2017/T-8 sayılı Yüksek Planlama Kurulu Kararma ekli (EK-I)'de gösterilen grupların 30.06.2020 tarihi itibarıyla en düşük ve en yüksek temel ücretleri ile bu gruplara göre temel ücreti belirlenen personelin anılan tarih itibarıyla geçerli olan temel ücretleri oranında artırılmıştır.	%5,75

Özelleştirme programında bulunan kuruluşlarda 527 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 31 inci maddesine istinaden istihdam edilen sözleşmeli personelin 30/06/2020 tarihi itibarıyla geçerli olan sözleşme ücretleri %5,75 oranında artırılmıştır. Ancak, bunların sözleşme ücreti tutarları, ilgili dönemde 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (II) sayılı cetvele dahil emsali personelin toplam sözleşme ücreti tutarını geçmeyecektir.	%5,75
8/2/2002 tarihli ve 2002/3729 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının, 2 nci maddesinde yer alan ortalama ücret toplamı üst sınırı	15.384,86-TL
3 üncü maddesi kapsamındaki personelin mali ve sosyal hakları söz konusu maddede yer alan usul ve esaslar dahilinde %5,75 oranında artırılmıştır.	%5,75
2020 yılında asgari geçim indiriminin hesaplanmasında esas alınacak brüt asgari ücret tutarı	2.943-TL
1/7/2020 tarihinden itibaren işçilere ödenecek kıdem tazminatının yıllık tavan tutarı	7.117,17-TL
19/4/1990 tarihli ve 3628 sayılı Kanun uyarınca yürürlüğe konulan Mal Bildiriminde Bulunulması Hakkında Yönetmeliğin 8 inci maddesi uyarınca Bakanlığımızca ilan edilmesi gereken genel idare hizmetleri sınıfında birinci derecenin birinci kademesindeki şube müdürüne ödenen her türlü zam ve tazminatlar dahil net aylık tutarı 1/7/2020 tarihi itibarıyla	6.682,36-TL

DEVLET MEMURLARINA SAĞLANAN SOSYAL YARDIMLAR

657 s.Kanun md. 202, Hazine ve Maliye Bakanlığının T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Kamu Mali Yönetim ve Dönüşüm Genel Müdürlüğü'nün 06.07.2020 tarih ve 27998389-010.06.02-.368870 sayılı Mali ve sosyal haklara ilişkin Sıra No:5)

Konusu		01.07.2020 31.12.2020 Dönemi TL.
Aile Yardımı (2.273x Maaş Katsayısı)		351,09
Çocuk Yardımı	06 Yaş grubu çocuk için 500 x Maaş Aylık Katsayısı	77,23
	07 Yaş grubu çocuk için 250 x Maaş Aylık Katsayısı	38,62
Doğum Yardımı	1. Çocuk için	300
	2. Çocuk için	400
	3. Çocuk için	600
	3. Çocuk sonrası her çocuk için <small>633 sayılı KHK'ya göre (15.05.2015 tarihinden itibaren geçerlidir)</small>	600
Ölüm Yardımı	Eş ve Çocuğun Ölümü (8.000+1.500) x Maaş Aylık Katsayısı	1.467,38
	Memurun Ölümü (8.000+.1500) x Maaş Aylık Katsayısı x 2	2.934,76

BELEDİYE BAŞKAN ÖDENEĞİ

Nüfus	Ödenek Göstergesi	Ödeme Dönemi	Aylık Katsayısı	Bürüt Ödenek
10.000'e kadar olan beldelerde	72.280	01.07.2020 - 31.12.2020	0,154461	11.164,44
10.001'den 50.000'e kadar olan beldelerde	82.280	01.07.2020 - 31.12.2020	0,154461	12.709,05
50.001'den 100.000'e kadar olan beldelerde	102.280	01.07.2020 - 31.12.2020	0,154461	15.798,27
100.001'den 250.000'e kadar olan beldelerde	117.280	01.07.2020 - 31.12.2020	0,154461	18.115,19
250.001'den 500.000'e kadar olan beldelerde	137.280	01.07.2020 - 31.12.2020	0,154461	21.204,41
500.001'den 1.000.000'a kadar olan beldelerde	157.280	01.07.2020 - 31.12.2020	0,154461	24.293,63
1.000.001'den 2.000.000'a kadar olan beldelerde	192.280	01.07.2020 - 31.12.2020	0,154461	29.699,76
2.000.001'den fazla olan beldelerde	232.280	01.07.2020 - 31.12.2020	0,154461	35.878,20

Nüfusu 50.001'den az olan il merkezi beldelerde bu ödeneğin hesaplamasında 102.280 gösterge rakamı esas alınır. Yani brüt ödenek 15.798,27-TL'dir.

BELEDİYE MECLİS ÜYELERİ HUZUR HAKKI^[1]

Nüfusuna Göre Belediye Meclisi Huzur Hakkı	01.07.2020- 31.12.2020 Dönemi TL Aylık Brüt Ödenek
10.000'e kadar olan beldelerde	124,05
10.001'den 50.000'e kadar olan beldelerde	141,21
50.0001'den 100.000'e kadar olan beldelerde	175,54
100.001'den 250.000'e kadar olan beldelerde	201,28
250.001'den 500.000'e kadar olan beldelerde	235,60
500.0017den 1.000.000'a kadar olan beldelerde	269,93
1.000.001'den 2.000.000'a kadar olan beldelerde	330,00
2.000.001'den fazla olan beldelerde	398,65

Meclis başkan ve üyelerine, belediye başkanına ödenmekte olan aylık brüt ödeneğin günlük tutarının üçte birini geçmemek üzere meclis tarafından belirlenecek miktarda huzur hakkı ödenir.

[1] 5393 sayılı Belediye Kanununun 32 nci maddesine göre hesaplanmıştır.

BELEDİYENİN NÜFUSUNA GÖRE BELEDİYE ENCÜMEN ÖDENEĞİ

(5393 Sayılı Belediye Kanununun 36 ncı maddesi ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununun 16 ncı maddesine istinaden)

Belediyenin Nüfusuna Göre Belediye Encümen Ödeneği	01/07/2020 31/12/2020 Dönemi (TL) Aylık Brüt Ödenek
Nüfusu 10.000'e kadar olan belediyelerde 3,500	540,61
Nüfusu 10.001'den 50.000'e kadar olan belediyelerde 4.500	695,07
Nüfusu 50.001 den 200.000'e kadar olan belediyelerde 6.000	926,77
Nüfusu 200.001'in üzerinde olan belediyelerde ise 7.500	1.158,46
Büyükşehir Belediye Encümen Başkanı ve Seçilmiş Üyelerine 12.000	1.853,53

Encümenin memur üyelerine bu tutarların yarısı ödenir.

İL GENEL MECLİS ÜYELERİNİN HUZUR HAKLARI

Görevi	Dönemi 01/07/2020-31/12/2020
İl Genel Meclis Başkanı (Gösterge 6.026 x 0,154461)	930,78
İl Genel Meclis Üyeleri (Gösterge 2.226 x 0,154461)	343,83

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 24 üncü Maddesine göre verilen bu huzur hakkı il genel meclisi başkan ve üyelerinin, meclis ve komisyon toplantılarına katıldıkları her gün için verilecektir.

İL ENCÜMEN BRÜT ÖDENEKLERİ

Görevi	Dönemi 01/07/2020-31/12/2020
Encümen Başkanı (14.000 Gösterge x 0,154461)	2.162,45
Encümen Üyeleri (12.000 Gösterge x 0,154461)	1.853,53

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 28 inci maddesine göre verilen bu ödenek, encümen başkanı hariç memur üyelerine yarısı ödenecektir.

ASGARI ÜCRETİN NET HESABI VE İŞVEREN MALİYETİ¹

	01.01.2019 - 31.12.2019 Dönemi (TL) Asgari Ücretin Netinin Hesabı (TL)	01.01.2020 - 31.12.2020 Dönemi (TL) Asgari Ücretin Netinin Hesabı (TL)
Asgari Ücret	2.558,40	2.943,00
SSK Primi (%14)	358,18	412,02
İşsizlik Sig. Fonu (%1)	25,58	29,43
Gelir vergisi (%15)	134,32	154,51
Asgari Geçim İndirimi	191,88	220,73
Damga Vergisi (%07,59)	19,42	22,34
Kesintiler Toplamı	537,50	618,30
Net Asgari Ücret	2.020,90	2.324,70
	İŞVERENE MALİYETİ (TL/AY)	
Asgari Ücret	2.558,40	2.943,00
SSK Primi (%15,5) (İşveren Payı (**))	396,55	456,17
İşveren İşsizlik Sigorta Fonu (%2)	51,17	58,86
İşverene Toplam Maliyet	3.006,12	3.458,03

Not1 : 5083 Sayılı Kanunun 2. maddesi uyarınca; Türk Lirası değerlerin yeni Türk Lirasına dönüşüm işlemlerinin ve Yeni Türk Lirası cinsinden yapılan işlemlerin sonuçlarında ve ödeme aşamalarında yarım Kuruş ve üzerindeki değerler bir Yeni Kuruşa tamamlanır; yarım Yeni Kuruşun altındaki değerler dikkate alınmamıştır.

(*) Gelir Vergisi Hesaplamasında; 193 Sayılı G. V. Kanununun 32 maddesi uyarınca işçinin, bekar ve çocuksuz olduğu ve sadece kendisi dikkate alınarak, Asgari Geçim İndirimi uygulanmıştır.

(**) Net ele geçen asgari ücrete (220,73) TL asgari geçim indirimi ilave edilmiştir.

(***) 5510 sayılı Kanunun 81. maddesinin (ı) bendine göre, bentde belirtilen şartları sağlayan işverenlere, SGK primi işveren payında 5 puanlık indirim öngörüldüğünden hesaplamalar buna göre yapılmıştır. Gerekli şartları sağlamayan işverenler için, SGK primi işveren payı %20,5'dir. 6385 sayılı kanunun 9. maddesiyle yapılan düzenleme ile 01.09.2013 tarihinde itibaren geçerli olmak üzere 5510 sayılı kanunun 81.maddesi "Kısa vadeli sigorta kolları prim oranı, sigortalının prime esas kazancının %2'sidir.

2020 YILI ASGARI GEÇİM İNDİRİMİ

Medeni Durumu	Aylık (TL)	Medeni Durumu	Aylık (TL)
Bekar	220,73	Evli, eşi çalışan ve çocuksuz	220,73
Evli, eşi çalışmayan ve çocuksuz	264,87	Evli, eşi çalışan ve 1 çocuklu	253,83
Evli, eşi çalışmayan ve 1 çocuklu	297,98	Evli, eşi çalışan ve 2 çocuklu	286,94
Evli, eşi çalışmayan ve 2 çocuklu	331,09	Evli, eşi çalışan ve 3 çocuklu	331,09
Evli, eşi çalışmayan ve 3 çocuklu	375,23	Evli, eşi çalışan ve 4 çocuklu	353,16
Evli, eşi çalışmayan ve 4 çocuklu	375,23	Evli, eşi çalışan ve 5 çocuklu	375,23

1 <http://www.csgeb.gov.tr/csgebPortal/cgm.portal?page=asgari>

GELİR VERGİSİNE TABİ GELİRLERİN VERGİLENDİRİLMESİNDE ESAS ALINAN TARİFE

GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ (SERİ NO:310)

27.12.2019 tarih ve 30991 (2. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Gelir Vergisi Kanununun 103 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan gelir vergisine tabi gelirlerin vergilendirilmesinde esas alınan tarife, 2020 takvim yılı gelirlerinin vergilendirilmesinde esas alınmak üzere aşağıdaki şekilde yeniden belirlenmiştir.	
22.000 TL'ye kadar	15%
49.000 TL'nin 22.000 TL'si için 3.300 TL, fazlası	20%
120.000 TL'nin 49.000 TL'si için 8.700 TL, (ücret gelirlerinde 180.000 TL'nin 49.000 TL'si için 8.700 TL), fazlası	27%
600.000 TL'nin 120.000 TL'si için 27.870 TL (ücret gelirlerinden 600.000 TL'nin 180.000 TL'si için 44.070 TL), fazlası	35%
600.000 TL'den fazlasının 600.000 TL'si için 195.870 TL, (ücret gelirlerinde 600.000 TL'den fazlasının 600.000 TL'si için 191.070 TL), fazlası	40%

1608 SAYILI KANUNUNA GÖRE 2020 YILI BELEDİYE İDARİ PARA CEZALARI

SIRA	K. MAD	KABAHAHATİN İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2020 YILI İÇİN
1	Bel.Kanun 15/m	İzinsiz seyyar satış yapmak	Belediye Encümeni	392 TL
2	Umumi Hıfzısıhha Kanunu 266-283	Belediyece hazırlanan sıhhi zabıta talimatnamesine aykırı davranmak	Belediye Encümeni	392 TL
3	831 sayılı Sular Kanunu Ek md. 7	İçme suları kaynaklarında zarar verecek ve sıhhat şartlarını bozacak şekilde tarla açmak ve hayvan bırakmak ve sulamak belediye meclisi tarafından yasak edilmiş ise bu karara aykırı davrananlara	Belediye Encümeni	392 TL
4	1608 s.k m.2	Yolcu nakil araçlarına ilişkin ücret tarifelerine uymama	Belediye Encümeni	789- 15.947 TL
5	1608 s.k m.1	Belediye emir ve yasaklarına aykırı davrananlara	Belediye Encümeni	392 TL
6	1608 s.k m.1	Mevzuat tarafından yasaklanmış ancak herhangi bir para cezası öngörülmemiş ise	Belediye Encümeni	392 TL

Belediye zabıtası emre aykırılığı idari yaptırım tutanağı ile tespit ederek, belediye emcümeneine sevk eder, encümen bu tutanağı istinden cezasını uygulayacaktır.

2559 SAYILI POLİS VAZİFE VE SELAHİYET KANUNUNA GÖRE 2020 YILI BELEDİYE İDARİ PARA CEZALARI

(Kişilerin tek tek veya toplu olarak eğlenmesi, dinlenmesi veya konaklaması için açılan otel, motel, pansiyon, kamping ve benzeri konaklama yerleri; gazino, pavyon, meyhane, bar, birahane, içkili lokanta, taverna ve benzeri içkili yerler; sinema, kahvehane ve kıraathane; kumar ve kazanç kastı olmamak şartıyla adı ne olursa olsun bilgi ve maharet artırıcı veya zeka geliştirici nitelikteki elektronik oyun alet ve makinelerinin, video ve televizyon oyunlarının içerisinde bulunduğu elektronik oyun yerleri; internet kafeler ve benzeri yerler umuma açık istirahat ve eğlence yeri sayılır.md.7)

KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2020 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
m. 6/1-a	Umuma açık istirahat ve eğlence yerinin süreli olarak faaliyetten geçici olarak men edildiği halde süresinden önce açılması	Belediye Encümeni	2.233 - 4.488 TL
m. 6/1-b	Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin açma ve kapanma saatlerine uymaması	Belediye Encümeni	2.233 - 4.488 TL
m.6/1-c, 12/1	Eğlence, oyun, içki ve benzeri umuma açık ve açılması izne bağlı yerlerde 18 yaşından küçüklerin çalıştırılması	Belediye Encümeni	2.233 - 4.488 TL
m.6/1-c, m.12/2	Bar, pavyon, gazino, meyhane gibi içkili yerler ile kıraathane ve oyun oynatılan yerlere yanlarında veli veya vasisi olsa bile 18 yaşından küçüklerin alınması	Belediye Encümeni	2.233 - 4.488 TL
m.6/1-d	Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin mevzuat hükümlerine aykırı olarak işletilmesi	Belediye Encümeni	2.233 - 4.488 TL
m.7/3	İzin almadan umuma açık istirahat ve eğlence yeri açmak	Belediye Encümeni	Kapatma
m.6/3	Yukarıda sıralanan suçları bir yıl içinde tekrar etmek	Belediye Encümeni	En son uygulanan ceza bir kat artırılır

Bu maddede öngörülen idari para cezaları, belediye sınırları içinde belediye encümeni tarafından verilir. Verilen idari para cezalarına ilişkin kararlar, ilgililere 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir. Bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, idarece verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz. İtiraz üzerine verilen karar kesindir. İtiraz, zaruret görülmeyen hallerde evrak üzerinde inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılır. İdari para cezaları, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur.

Bu maddede belirtilen aynı fiillerin, bir yıl içinde tekrarı halinde, en son uygulanan para cezası bir kat artırılarak uygulanır.

3194 SAYILI İMAR KANUNU'NA İLİŞKİN İDARİ PARA CEZALARI (01.01.2020 - 31.12.2020)

Kanuni Dayanağı	Fiil	Yapının Sınıfı	Yapının Grubu	İdari Para Cezası (TL) (her bir m2 için)
42/2-a ve 42/5	Ruhsat alınmaksızın veya ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere veya imar mevzuatına aykırı olarak yapı yapmak, AYRICA 42. MADDENİN 5. FIKRASINA GÖRE (KÖY YERLEŞİK ALANI İÇİNDE RUHSATA TABİ OLAN tarım ve hayvancılık maksatlı yapılar)	I	A	8,54
			B	14,24
		II.	A	22,78
			B	31,32
		III	A	51,26
			B	56,98
		IV	A	65,52
			B	71,22
			C	88,32
		V	A	108,26
B	131,06			
C	148,15			
			D	179,5
42/2-b	Mevzuata aykırılığı yapı inşaat alanı üzerinden hesaplanması mümkün olmayan, yapının cephelerini ve diğer yapı elemanlarını değiştiren veya yapı malzemesi için öngörülen gereklere aykırı bulunan			Birim Fiyat Listesindeki Bedelin %20

42/2-c maddesindeki artırım sebepleri (42/2-a ve b bentlerinde belirtilen ceza miktarına uygulanır)

42/2-c (42/2-a ve b bentlerinde yapılan yapı)	Hisseli parselde diğer maliklerin muvafakati alınmaksızın yapılmış ise	30%
	Kamuya veya başkasına ait bir parselde yapılmış ise	40%
	Uygulama imar planında veya parsellasyon planında "Kamu Tesisi Alanı veya Umumi Hizmet Alanı" olarak belirlenmiş bir alanda yapılmış ise	60%
	Mevcut haliyle veya öngörülen bir afet tehlikesi karşısında can ve mal emniyetini tehdit ediyor ise	100%
	Uygulama imar planı bulunan bir alanda yapılmış ise	20%
	Yapılaşmaya yasaklanmış bir alanda yapılmış ise	80%
	Özel kanunlar ile belirlenmiş özel imar rejimine tabi bir alanda yapılmış ise	50%
	Ruhsatsız ise	180%
	Ruhsatı hükümsüz hale gelmesine rağmen inşaatı sürdürüyor ise	50%
	Yapı kullanma izin belgesi alınmış olmakla birlikte, ruhsat alınmaksızın yeni inşai faaliyete konu ise	100%
	İnşai faaliyetleri tamamlanmış ve kullanılmıyor ise	10%
	İnşai faaliyetleri tamamlanmış ve kullanılıyor ise	20%
Çevre ve görüntü kirliliğine sebebiyet veriyor ise	20%	

3194 SAYILI İMAR KANUNU'NA İLİŞKİN İDARİ PARA CEZALARI (01.01.2020 - 31.12.2020)

7226 s. Kanun ile eklenen bent	İdari Para Cezası (Emlak Vergi Değeri)	Aykırılığa konu alan ile bu alanın bulunduğu arsa veya arazinin emlak vergisine esas asgari metrekare birim değerinin çarpımı ile bulunan bedel (Sadece 42/2-a için uygulanır) 42/2-a uyarınca hesaplanan bedel, 7226 s. Kanun ile eklenen bent gereğince hesaplanan bedel ile toplanarak toplam imar para cezası miktarı tespit edilir.
--------------------------------	--	--

Yasal Dayanak	Fiil	Ceza Miktarı	Fiillerin Çevre Ve Sağlık Şartlarına Aykırı Olması Halinde	Can ve Mal Emniyetini Tehdit Etmesi Halinde
42/3	18, 28, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 40 ve 41 inci maddelerde belirtilen mükellefiyetleri yerine getirmemek veya bu maddelere aykırı davranmak	5.698,89	11386,00	17.088,00
42/4	Yapıldığı tarih itibarıyla plana ve mevzuata uygun olmakla beraber, can ve mal emniyetini tehdit ettiği veya edeceği tespit olunan yapıları, ilgili idarenin yazılı ikazına rağmen idarece tanınan süre içinde takviyede bulunmamak veya bu yapıları 39 uncu madde uyarınca yıkmamak	28.487,00	Uygulanmaz	Uygulanmaz
42/5	(KÖY YERLEŞİK ALANI İÇİNDE RUHSATA TABİ OLMAYAN) 27 nci maddeye göre belirlenmiş köy yerleşik alanı ve civarı sınırları içinde köyün nüfusuna kayıtlı olan ve köyde sürekli oturanlar tarafından, projeleri fen, sanat ve sağlık şartlarına uygun olmasına rağmen muhtarlık izni olmaksızın konut ve zati maksatlı tarım ve hayvancılık yapısı inşa edilmesi	1.000,00	Uygulanmaz	Uygulanmaz

4857 SAYILI İŞ KANUNU'NA GÖRE UYGULANACAK PARA CEZALARI 01/01/2020-31/12/2020

Kanun Mad.	Ceza Mad.	Cezayı Gerektiren Fiil	(TL)	
3	98	İşyerini muvazaalı olarak bildirmek	31.903	İşyerini muvazaalı olarak bildiren asıl işveren ile alt işveren vekillerine ayrı ayrı.
5	99/1-a	İşçilere eşit davranma ilkesine aykırı davranmak	268	Bu durumdaki her işçi için
7	99/1-b	Madde de öngörülen ilke ve yükümlülükler aykırı olarak geçici işçi çalıştırmak	448	Bu durumdaki her işçi için
7/2 (f) bendi	99/2	7. maddenin 2 fıkrasının f bendine aykırı davranmak	1.794	
8	99/1-c	İş sözleşmesinin içeriğini belirtir yazılı belgeyi vermemek	268	Bu durumdaki her işçi için
14	99/1-c	Çağrı üzerine ve uzaktan çalışma hükümlerine aykırı davranmak	268	Bu durumdaki her işçi için
28	99/1-d	İşten ayrılan işçiye Çalışma Belgesi vermemek, belgeye gerçeğe aykırı bilgi yazmak	268	Bu durumdaki her işçi için
29	100	Madde hükmüne aykırı olarak işçi çıkartmak (toplu işçi çıkarma)	1.050	Bu durumdaki her işçi için
30	101	Engelli ve Eski Hükümlü Çalıştırmamak	3.983	Çalıştırılmayan her engelli ve eski hükümlü ve çalıştırılmayan her ay için
32	102/a	Ücret ile bu kanundan doğan veya TİS'den yada iş sözleşmesinden doğan ücreti kasten ödememek veya eksik ödemek	289	Bu durumda olan her işçi ve her ay için
32	102/a	Ücret, pirim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkakını zorunlu tutulduğu halde özel olarak açılan banka hesabına ödememek	289	Bu durumda olan her işçi ve her ay için
37	102/b	Ücret hesap pusulası düzenlememek	1.050	
38	102/b	Yasaya aykırı ücret kesme cezası vermek veya kesintinin sebep ve hesabını bildirmemek	1.050	
39	102/a	Asgari ücreti ödememek veya eksik ödemek	289	Bu durumdaki her işçi ve her ay için
41	102/c	Fazla çalışmalara ilişkin ücreti ödememek, işçiye hak ettiği serbest zamanı altı ay zarfında kullandırmamak, fazla saatlerde yapılacak çalışmalar için işçinin onayını almamak.	509	Bu durumdaki her işçi için
52	102/b	Yüzde ile ilgili belgeyi temsilciye vermemek	1.050	
56	103	Yıllık ücretli izni yasaya aykırı şekilde bölmek,	509	Bu durumdaki her işçi için

**4857 SAYILI İŞ KANUNU'NA GÖRE UYGULANACAK
PARA CEZALARI 01/01/2020-31/12/2020**

57	103	İzin ücretini yasaya aykırı şekilde ödemek veya eksik ödemek	509	Bu durumdaki her işçi için
59	103	Sözleşmesi fesh edilen işçiye yıllık izin ücreti ödememek	509	Bu durumdaki her işçi için
60	103	Yıllık izin yönetmeliğinin esas usullerine aykırı olarak izni kullandırmamak veya eksik kullandırmak	509	Bu durumdaki her işçi için
63	104	Çalışma sürelerine ve buna dair yönetmelik hükümlerine uymamak	2.809	
64	104	Telafi çalışması usullerine uymamak	509	Bu durumdaki her işçi için
68	104	Ara dinlenmesini uygulamamak	2.809	
69	104	İşçileri geceleri 7.5 saatten fazla çalıştırmak, gece ve gündüz postalarını değiştirmemek	2.809	
71	104	Çocukları çalıştırma yaşına ve çalıştırma yaşına aykırı davranmak	2.809	
72	104	Yer ve sualtında çalıştırma yaşına uymamak	2.809	
73	104	Çocuk ve genç işleri gece çalıştırmak veya ilgili yönetmelik hükümlerine aykırı hareket etmek	2.809	
74	104	Doğum öncesi - sonrası sürelerde kadın işçiyi çalıştırmak veya ücretsiz izin vermemek	2.809	
75	104	İşçi Özlük dosyasını düzenlememek	2.809	
76	104	Çalışma sürelerine ilişkin yönetmeliklere muhalefet etmek	2.809	
92/2	107/1-a	Çağrıldıkları zaman gelmemek, ifade ve bilgi vermemek, gerekli olan belge ve delilleri getirip göstermemek, İş Müfettişlerinin 92/1.fıkra yazılı görevlerini yapmak için kendilerine her çeşit kolaylığı göstermemek ve bu yoldaki emir ve isteklerini geciktirmeksizin yerine getirmemek.	25.523	
96/1	107/1-b	İfade ve bilgilerine başvurulana işçilere işverenlerce telkinlerde bulunma, gerçeği saklamaya yahut değiştirmeye zorlama veyahut ilgili makamlara ifade vermeleri üzerine onlara karşı kötü davranışlarda bulunmak	25.523	
107/2		İş Müfettişlerinin teftiş ve denetim görevlerinin yapılmasını ve sonuçlandırılmasını engellemek.	25.523	

'Not:5083 sayılı T.C. Devletin Para Birimi Hakkında Kanunun 2. maddesine 21/04/2005 tarihli 5335 sayılı Kanunun 22. maddesi ile eklenen fıkra uyarınca 1 YTL'nin altında kalan tutarlar dikkate alınmamıştır.

23 Aralık 2019 tarih ve 30987 Sayılı resmi Gazete'de yayımlanan yeniden değerlendirme oranıyla yeniden belirlenmiştir.

KAMU KONUTLARININ 2020 YILI AYLIK KİRA BEDELLERİ

9/11/1983 tarihli ve 2946 sayılı Kamu Konutları Kanunu kapsamındaki kamu konutları için aylık kira bedellerinin belirlendiği Milli Emlak Genel Tebliği (Sıra No:397) 3 Ocak 2020 tarih ve 30997 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

1) Kira bedelleri	Yurt içinde bulunan konutlardan aylık her bir metrekare için;
a) Kerpiç, ahşap, bağdadi ve benzeri konutlarda	2,69 TL/m ² ,
b) Kalorifersiz konutlarda	4,21 TL/m ² ,
c) Kaloriferli konutlarda	5,53 TL/m ² ,
Kira bedeline yapılacak ilaveler	
3 üncü maddede belirlenen kira bedellerine ek olarak, aylık her bir metrekare için kaloriferli, kapıcı ya da her ikisinin de kurum ve kuruluşlarca karşılandığı konutlardan ilave kira bedeli	0,65 TL/m ²
(2) Elektrik ve su bedellerinin kurum ve kuruluşlarca yapılan giderler dikkate alınarak kullanıcılarından tahsil edilmesi esastır. Bununla birlikte, sayaçların ayrılmasının mümkün olmaması nedeniyle elektrik, su ya da her ikisinin hizmet binası veya fabrika tesislerinden karşılandığı konutlardan 3 üncü maddede belirlenen kira bedellerine ek olarak, aylık her bir metrekare için;	
a) Elektrik sayacının ayrılmasının mümkün olmaması halinde	1,23 TL/m ² ,
b) Su sayacının ayrılmasının mümkün olmaması halinde	1,06 TL/m ² ,
c) Elektrik ve su sayacının her ikisinin de ayrılmasının mümkün olmaması halinde	2,29 TL/m ² ,
ç) Konutlarda kullanılan su, şehir şebekesi dışında kuyu, artezyen, kaynak suyu ve benzeri su kaynaklarından karşılanıyor olması halinde ilave kira bedeli alınır.	0,57 TL/m ² ,
Yakıtı kurum ve kuruluşlar tarafından tedarik edilen konutlar	
2946 sayılı Kamu Konutları Kanunu ile Kamu Konutları Yönetmeliği kapsamındaki kurum ve kuruluşların yurt içindeki kaloriferli konutlarından yakıtı kurum ve kuruluş tarafından tedarik edilenlerde oturanlardan ısı pay ölçer veya kalorimetre cihazı montajı yapılmamış konutlarda, her bir metrekare için yakıt bedeli	2,21 TL/m ²
(2) Isı pay ölçer veya kalorimetre cihazı montajı yapılmış konutlarda; birinci fıkradaki yakıt bedelinin üç katını geçmemek kaydıyla, bağımsız bölümün tüketimi oranında hesaplanan yakıt bedeli konutta oturanlardan tahsil edilir. Ancak kurum ve kuruluşlar, yakıt maliyetlerini dikkate alarak gerekli gördükleri takdirde bu bedelin üzerinde yakıt bedeli tahsil edebilir.	
(3) Yakıtı kurum ve kuruluşlarca tedarik edilen konutlarda, ortak kullanım alanlarındaki aydınlatma, elektrik, su, gaz, otomat ve benzeri giderlerin zorunlu nedenlerle kurum ve kuruluşlarca karşılanıyor olması halinde, bu giderler karşılığında kira ve yakıt bedellerine ek olarak her bir metrekare başına	0,25 TL/m ²
Kira bedellerinin hesaplanması 3 üncü maddede belirtilen kira birim bedellerine, 3 Ocak 2020 tarihli ve 30997 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Milli Emlak Genel Tebliği (Sıra No: 397)'nde belirtilen esaslar uygulanmak suretiyle aylık kira bedelleri hesaplanır.	

**ÇEŞİTLİ KANUN ve CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMELERİNE
GÖRE BÜTÇE KANUNUNDA GÖSTERİLMESİ GEREKEN
PARASAL SINIRLARA AİT CETVEL (2020 YILI)**

K.MAD.	AÇIKLAMA	TUTAR - TL
35	a) Yapım işleri ile mal ve hizmet alımları için	
1	1-İllerde, kuruluş merkezlerinde, büyükşehir belediye sınırları içindeki ilçeler ve nüfusu 50 bini geçen ilçelerde	1.900
	2-İlçelerde	990
	c) Şehit cenazelerinin nakli, firari askerler, şüpheli, tutuklu veya hükümlü askerlerin sevkinde kullanılmak üzere	21.900
	e) Mahkeme harç giderleri (Ankara, İstanbul ve İzmir İl merkezleri için)	37.000
	g) İl dışına yapılacak seyahatlerde akaryakıt giderleri için kullanılmak üzere	9.900
	ğ) Yakalanan yasa dışı göçmenler ile sınırdışı edilecek şahıslar için kullanılmak üzere	40.300
	i) 5018 sayılı Kanuna ekli (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin	
	Kuruluş merkezlerindeki mutemetlerine	1.374.000
Merkez dışındaki birim mutemetlerine	552.400	
40	4- Bağış ve yardımlar için	42.400
79	a) Zaruri veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imtanı kalmayan kamu alacaklarının silinmesinde	20.000
	b) Tahsili için yapılacak takibat giderlerinin asıl alacak tutarından fazla olacağı anlaşılan, kamu alacaklarının silinmesinde	20
Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Sayısı: 4	1) Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesininin 409 uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi gereğince kurum yararının bulunması halinde hak ve alacakların terkinin	680
2942	Kamulaştırma Kanunu 3. md. 12. fıkrası	348.000

DEĞERLİ KAĞITLAR (2020 YILI)

31.12.2019 Tarih ve 30995 (4. Mükerrer) Sayılı

Değerli Kağıdın Cinsi		Bedeli (TL)
	Noter kağıtları	
	a) Noter kağıdı	16,50
	b) Beyanname	16,50
	c) Protesto, vekaletname, re'sen senet	33,00
2	(Mülga: 30.12.2004-5481/14.md.)	-
3	Pasaportlar	160.00
4	İkamet İzni (değişik:28/7/2016- 6735/27 md.)	110.00
5	(Mülga:30/12/2004-5281/14.md)	-
6	(Değişik:14/1/2016-6661/3.md.)	-
	a) Kanuni bildirim süresi dışında doğum nedeniyle düzenlenen Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı	25,00
	b) Değişirme nedeniyle düzenlenen Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı	25,00
	c) Kayıp nedeniyle düzenlenen Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı	50,00
7	Aile cüzdanları	140.00
8	(Mülga:30/12/2004-5281/14.md)	-
9	Sürücü belgeleri	200.00
10	Sürücü çalışma belgeleri (Karneleri)	200.00
11	Motorlu araç tescil belgesi	180.00
12	İş makinesi tescil belgesi	150.00
13	Banka çekleri (Her bir çek yaprağı)	10,00
14	Mavi Kart (Ek: 9/5/2012-6304/9 md.)	14,00
15	Yabancı çalışma izni belgesi (Ek:28/7/2016-6735/27. md.)	110.00
16	(22.12.2016 tarih ve 29926 sayılı Resmi Gazeteyle düzeltilen ibare) Çalışma izni muafiyeti belgesi (Ek:28/7/2016-6735/27. md.) (*)	110.00

AMORTİSMAN AYIRMADA ALT SINIR

TUTAR	UYGULAMA DÖNEMİ	DAYANAĞI
1.400-TL	01/01/2020-31/12/2020	513 Sayılı VUK Genel Tebliği
1.200-TL	01/01/2019-31/12/2019	504 Sayılı VUK Genel Tebliği
1.000 TL	01/01/2018-31/12/2018	492 Sayılı VUK Genel Tebliği
900 TL	01/01/2017-31/12/2017	476 Sayılı VUK Genel Tebliği
900 TL	01/01/2016-31/12/2016	460 Sayılı VUK Genel Tebliği
880 TL	01/01/2015-31/12/2015	442 Sayılı VUK Genel Tebliği
800 TL	01/01/2013-31/12/2014	433 Sayılı VUK Genel Tebliği
800 TL	01/01/2013-31/12/2013	422 Sayılı VUK Genel Tebliği

BELEDİYELERCE VERİLEN FAALİYETTEN MEN EDİLME CEZALARI

Cezaya Konu Eylem	5957 Sayılı Kanun'da Cezayı Öngören madde/fıkra-bent	Ceza Miktarı (TL)
Satış yerleri dışında ya da buralardaki geçiş yollarında mal teşhir edilmesi veya satılması	14/1-b	116
Satış yerleri dışında ya da buralardaki geçiş yollarında mal veya boş kap bulundurulması	14/1-b	116
Çevreyi rahatsız edecek şekilde satış yapılması	14/1-b	116
Alıcı veya tüketiciye karşı sözlü veya fiili kötü muamelede bulunulması	14/1-b	116
Atık malzemelerin belirlenen şekilde veya alanlarda toplanmaması	14/1-b	116
Satış yerinin temiz tutulmaması	14/1-b	116
Mal getirilmesine ilişkin yönetmelikteki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi	14/1-a	227
Araç bulundurulmasına ilişkin yönetmelikteki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi	14/1-a	227
Malların etiketlenmesine ilişkin yönetmelikteki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi	14/1-a	227
Satış yeri numarasını gösterir levhaya ilişkin yönetmelikteki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi	14/1-a	227
Pazarıcı ve pazar yerinde faaliyet gösteren üreticilerce kullanılacak kimlik kartlarına ilişkin yönetmelikteki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi	14/1-a	227
Aynı kap veya ambalaj içine değişik kalitede ve/veya üzerinde yazılı olan miktardan az mal konulması	14/1-c	468
Ölçü ve tartı aletlerinin hileli bir şekilde kullanılması	14/1-c	468
Hileli olarak karışık veya standartlara aykırı mal satılması	14/1-c	468
Satış yeri bulunmaksızın satış yapılması	14/1-b	1168
Satış yerinde izin alınmaksızın değişiklik yapılması veya bu yerlere ilaveler yapılması	14/1-c	4.688
Mallara ilişkin künye numarası ile Bakanlıkça belirlenen diğer bilgileri içeren barkodlu etiketin ya da bunun yerine kullanılan künye belgesinin malların üzerinde veya kap ya da ambalajlarının herkes tarafından kolaylıkla görülebilecek bir yerde bulundurulmaması	14/1-e	11735
Mallara ilişkin barkodlu etiket veya bunun yerine kullanılan künye belgesinde, bilerek değişiklik yapılması, bunların tahrif veya taklit edilmesi ya da bunlarda üçüncü şahısları yanıltıcı ifadelere yer verilmesi	14/1-e	11735

- Toptancı halinde ya da pazar yerindeki işyeri veya satış yeri dışında ya da buralardaki geçiş yollarında mal teşhir edilmesi, satılması, mal veya boş kap bulundurulması,
- Toptancı halinde veya pazar yerinde, çevreyi rahatsız edecek şekilde satış yapılması, alıcı veya tüketiciye karşı sözlü veya fiili kötü muamelede bulunulması,
- Toptancı halinde veya pazar yerinde, atık malzemelerin belirlenen şekilde veya alanlarda toplanmaması ya da satış yeri veya işyerinin temiz tutulmaması,
- Malların etiketlenmesine, pazar yerine mal getirilmesine, bu yerlerde araç bulundurulmasına, satış yeri numarasını gösterir levhaya, tahsis sahiplerince kullanılacak kimlik kartlarına ve bunlarca giyilecek kıyafetlere ilişkin olarak 5957 sayılı Yasa uyarınca çıkarılan yönetmeliklerdeki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi.

2886 SAYILI DEVLET İHALE KANUNUNDAKİ PARASAL LİMİTLER (2020 YILI)

	TL
1. Diğer Şehirlerde Yapılacak İlanlar İçin Alt Sınır (Madde 17/2) ¹	952.000
2. Resmi Gazete İle Yapılacak İlanlar İçin Alt Sınır (Madde 17/3) ²	2.855.000
3. Açık Teklif Usulü İle Yapılacak İhaleler İçin Üst Sınır (Madde 45) ³	2.855.000
(Bu madde ile ilgili parasal sınır, Hazineye ait taşınmazların satışında 10.000.000.- TL olup, bu tutarı yirmi katına kadar artırmaya Maliye Bakanı yetkilidir.)	
4. Pazarlık Usulü İle Yapılacak İhaleler İçin Üst Sınır (Madde 51) ⁴	
a- İllerde, Kuruluş Merkezlerinde Askeri Birlik, Kurum ve Kuruluşları da Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçindeki İlçelerde ve Nüfusu 50.000'i Geçen İlçelerde	104.000
b-Diğer İlçelerde	51.600
5. Taşınır ve Taşınmaz Malların Satış, Kira, Trampa Edinmesi ve Mülkiyetin Gayri Ayni Hak Tesisinde Mahalli Komisyonların Yetkilerinin Üst Sınırı (Madde 76) ⁵	
a) Ankara, İstanbul ve İzmir İl Merkezlerinde	628.000
b) Diğer Büyükşehir Belediyesi Olan İl Merkezlerinde	315.000
c) Diğer İl Merkezleri, Büyükşehir Bld. Sınırları İçindeki İlçeler ve Nüfusu 50.00'i Geçen İlçelerde	228.000
ç) Diğer İlçelerde	171.000

Bu madde ile ilgili parasal sınırların herbiri için ayrı ayrı veya birlikte dört katına kadar artırmaya Çevre ve Şehircilik Bakanı yetkilidir.

[1] 2886/17 md. 2. fıkrası Diğer şehirlerde yapılacak ilanlar: Tahmin edilen bedeli her yıl Genel Bütçe Kanunu ile belirlenecek miktarı aşan ihale konusu işler (1) numaralı fıkraya göre yapılacak ilanlardan başka, traji göz önüne alınarak ili Basın-İlan Kurumunca tespit olunacak günlük gazetelerden birinde, ihale tarihinden en az 10 gün önce bir defa daha ilan edilir.)

[2] 2886/17 md. 3. Fıkrası: Resmi Gazete ile yapılacak ilanlar: Tahmin edilen bedeli (2) numaralı fıkraya uyarınca belirlenecek miktarın üç katını aşan ihale konusu işler, ihale tarihinden en az 10 gün önce bir defada Resmi Gazete'de ilan edilir.

[3] 2886/45 Açık teklif usulü ile yapılabilecek

[4] 2886/-51. Md Pazarlık usulüyle yapılacak

[5] 2886/76 ncı maddesi : Mahalli komisyonların yetkileri- Taşınır ve taşınmaz malların satış, kira, trampa edilmesi ve mülkiyetin gayri ayni hak tesislerinde, mahalli komisyonların ne miktara kadar ihaleye selahiyetleri oldukları, her yıl Genel Bütçe Kanununda gösterilir.

H - CETVELİ

10/2/1954 Tarihli ve 6245 Sayılı Harcırah Kanunu Hükümleri Uyarınca Verilecek Gündelik ve Tazminat Tutarları

YURTIÇİ HARCIRAHLAR	GÜNDELİK MİKTARI (TL)
I. Yurt İçinde Verilecek Gündelikler (Madde : 33)	
A. a) TBMM Başkanı ve Cumhurbaşkan Yardımcıları	73,25
b) Anayasa Mahkemesi Başkanı, Bakanlar, Genelkurmay Başkanı, Milletvekilleri, Kuvvet Komutanları, Jandarma Genel Komutanı, Sahil Güvenlik Komutanı, Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri, Orgeneraller, Oramiraller, Yargıtay, Danıştay, Uyuşmazlık Mahkemesi ve Sayıştay Başkanları, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Danıştay Başsavcısı, Diyanet İşleri ve Yükseköğretim Kurulu Başkanları	66,85
B. Memur ve Hizmetlilerden;	
a) Ek göstergesi 8000 ve daha yüksek olan kadrolarda bulunanlar (1)	56,10
b) Ek göstergesi 5800 (dahil) - 8000 (hariç) olan kadrolarda bulunanlar	52,35
c) Ek göstergesi 3000 (dahil) - 5800 (hariç) olan kadrolarda bulunanlar	49,15
d) Aylık/kadro derecesi 1-4 olanlar	43,35
e) Aylık/kadro derecesi 5-15 olanlar	42,15
1) 6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 üncü maddesinin (b) fıkrasına göre verilecek gündeliklerin hesabında bu tutar esas alınır. * 6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 üncü maddesinin (b) fıkrasına göre yatacak yer temini için ödenecek ücretlerin hesabında gündeliklerinin %50 artırımlı miktarı, (d) fıkrasına göre yapılacak ödemelerde ise görevlendirilmenin ilk 10 günü için gündeliklerinin %50 artırımlı miktarı, takip eden 80 günü için gündeliklerinin %50 si, müteakip 90 günü için ise müstehak oldukları gündeliklerinin %40'ı esas alınır.	
II- Arazi Üzerinde Çalışanlara Verilecek Tazminatlar (Madde 50)	
50 nci Maddenin 1, 2, 3, 4 ve 5 inci Bentlerinde Yer Alan Personel:	
a) Kadro derecesi 1-4 olanlar	17,20
Bu tazminattan yararlananlardan;	
1) Memuriyet mahalli dışındaki çalışma alanlarında hizmet görenler ile 24/2/1984 tarihli ve 2981 sayılı Kanun uygulamasında çalışan Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü personeline yukarıda yazılı miktarların yarısı ek olarak ödenir.	
2) Bu çalışmaları dolayısıyla arazide, şantiyede veya gemilerde geceleyenlere bu suretle bulunacak miktarın yarısı ek olarak ayrıca ödenir.	

FAZLA ÇALIŞMA ÜCRETLERİ

		Tutar
Saat Başı Fazla Çalışma Ücreti	657 sayılı Kanununun 178 inci maddesi uyarınca	2,26 TL
	Özel kanunlarındaki hükümler uyarınca bütçe kanunlarıyla belirlenmesi gereken fazla çalışma ücretleri için bu saat ücreti esas alınmaktadır.	
	Büyükşehir ve İl Belediye Başkanları ile birlikte çalışan personele ayda 90 saati geçmemek üzere makam onayına istinaden	2,39 TL

Belediyeler ile bunlara bağlı müstakil bütçeli kamu tüzel kişiliğini haiz kuruluşlarda (iktisadi işletmeler hariç), görevlerinin niteliği gereği 657 sayılı Kanunda belirtilen çalışma süre ve saatlerine bağlı olmaksızın zabıta ve itfaiye hizmetlerinde fiilen çalışan personele (destek hizmeti yürüten personel hariç), belediye meclisi kararı ile tespit edilen tutar, fazla çalışma ücreti olarak maktu ödeneceği (K) işaretli cetvelde düzenlenmiş ve bunlara ödenecek aylık fazla çalışma ücreti de en son yapılan resmi nüfus sayımına göre belediye nüfusuna göre yapılmaktadır.

		Tutar
Aylık Maktu Fazla Çalışma Ücreti	10.000'e kadar olanlar için	302,00 TL
	10.001'den 50.000'e kadar olanlar için	323,50 TL
	50.001'den 100.000'e kadar olanlar için	358,00 TL
	100.001'den 250.000'e kadar olanlar için	404,00 TL
	250.001'den 1.000.000'e kadar olanlar için	482,00 TL
	1.000.001'den fazla olanlar için	559,00 TL
	Ankara, İstanbul ve İzmir büyükşehir belediyeleri dışındaki diğer büyükşehirlerin belediye sınırları içerisindeki için	559,00 TL
	Ankara, İstanbul ve İzmir büyükşehirler belediye sınırları içerisindeki için	744,00 TL

Aylık maktu fazla çalışma ücreti alanlara, her ne ad altında olursa olsun ayrıca fazla çalışmaya yönelik olarak başkaca bir ödeme yapılmayacağı ve yukarıdaki hükümlere göre ödenecek aylık maktu fazla çalışma ücretleri;

a) Görevin yapılması sırasında veya görevden dolayı yaralanma ve sakatlanma hallerinde tedavi süresince,

b) Bir yılda toplamı 30 günü geçmeyen hastalık izni sürelerinde,

c) İtfaiye hizmetlerinde çalışan personel için görevin yapılması sırasında veya görevden dolayı hastalanma hallerinde tedavi süresince,

ç) Yurt içinde yapılacak hizmet içi eğitime katılma ve geçici görevli olarak bulunma durumlarında, ödenmeye devam olunacağı, diğer hallerde ise, fiilen çalışıldığı süreç ve bu süre ile orantılı olarak ödeneceği (K) işaretli cetvelde ifade edilmiştir.

GAYRİMENKUL SERMAYE İRATLARINDA UYGULANAN KİRA İSTİSNA TUTARI 2020 YILI

(27.12.2019 tarih ve 30991 (2. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete)

Gelir Vergisi Kanununun 21 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan mesken kira gelirleri için uygulanan istisna tutarı	6.600 TL
--	----------

HİZMET ERBABINA İŞYERİ VEYA İŞYERİNİN MÜŞTEMİLATI DIŞINDA KALAN YERLERDE YEMEK VERİLMEK SURETİYLE SAĞLANAN MENFAATLARA İLİŞKİN İSTİSNA TUTARI (2020 YILI)

(27.12.2019 tarih ve 30991 (2. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete)

Gelir Vergisi Kanununun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (8) numaralı bendinde yer alan, işverenlerce işyeri veya işyerinin müştemilatı dışında kalan yerlerde hizmet erbabına yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatlara ilişkin istisna tutarı,	23.00 TL
--	----------

BASİT USULE TABİ OLMANIN GENEL ŞARTLARINDAN OLAN İŞYERİ KİRA BEDELİNE İLİŞKİN TUTAR (2020 YILI)

(27.12.2019 tarih ve 30991 (2. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete)

Gelir Vergisi Kanununun 47 nci maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendinde yer alan yıllık kira bedeli toplamı, 2020 takvim yılında uygulanmak üzere	
-Büyükşehir belediye sınırları içinde	11.000 TL
-Diğer yerlerde	7.000 TL

ENGELLİLER İÇİN VERGİ İNDİRİMİ

(27.12.2019 tarih ve 30991 (2. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete)

DERECESİ	TUTARI (TL)
I. Derece Sakatlar (Çalışma Gücünün Asgari % 80'ini Kaybedenler)	1.400
II. Derece Sakatlar (Çalışma Gücünün Asgari % 60'ını Kaybedenler)	790
III. Derece Sakatlar (Çalışma Gücünün Asgari % 40'ını Kaybedenler)	350

YENİDEN DEĞERLEME ORANLARI

YILLAR		
2019	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:503) (23.12.2019 tarih ve 30987)	%22,58
2018	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:503) (31/12/2018 tarih ve 30642 (3. Mükerrer)	%23,73
2017	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:484)	%14,47
2016	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:474)	%3,83
2015	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:457)	%5,58
2014	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:441)	%10,11
2013	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:430)	%3,93

GÖREVDEN UZAKLAŞTIRMA HALİNDE ÖDENECEK ÜCRET

Görevden Uzaklaştırılan veya Tutuklanan Memurlar İçin

Aylık, taban aylığı ve kıdem aylığı	2/3 oranında verilir.
Aile Yardımı ve Çocuk Zammı	Tam Verilir.
Yan Ödeme	2/3 Oranında Verilir.
Özel Hizmet Tazminatı	2/3 Oranında verilir.
Tayin Bedeli	2/3 Oranında Verilir.
Eğitim ve Öğretim Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Mülki İdare Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Din Hizmetleri Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Emniyet Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Denetim Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Lojman Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Yabancı Dil Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Ek Çalışma Ücreti	2/3 Oranında Verilir.
Yolluk Karşılığı Tazminatı	Hiç Verilmez.
Emekli Keseneği	Tam Aylığın Yarıısı Üzerinden Kesilir.
Damga Vergisi	Tabiidir.

Not: Görevden uzaklaştırılan personele göreve iade edilerek açığı süresine ait tam aylığa hak kazanma halinde, emekli kesenekleri aylığın diğer yarısından da kesilerek tama çıkarılır.

ÜCRETLİ YILLIK İZİNLER (İşçiler İçin - 10.06.2003'den itibaren)

a)	1 Yıdan 5 Yıla Kadar Olanlar (5 yıl dahil)	14 İş Günü
b)	5 Yıdan Fazla 15 Yıdan Az Olanlar	20 İş Günü
	15 Yıl Dahil ve Daha Fazla Olanlar	26 İş Günü
c)	18 ve Daha Küçük Yaştaki İşçiler İle 50 ve Daha Yukarı Yaştakiler En Az	20 İş Günü

Not: İzin sürelerine rastlayan ulusal bayram, hafta tatili ve genel tatil günleri izin süresinden sayılmaz

İŞ AKDİNİN FESHİNDE İHBAR TAZMİNATI TUTARLARI

Hizmet Süresi	Bildirim Süresi	İhbar Tazminat Tutarı
a) İş 6 Aydan Az Sürmüş İşçi İçin	2 Hafta	2 Haftalık Ücret
b) İş 6 Aydan 1.5 Yıla Kadar Sürmüş İşçi İçin	4 Hafta	4 Haftalık Ücret
c) İş 1.5 Yıdan 3 Yıla Kadar Sürmüş İşçi İçin	6 Hafta	6 Haftalık Ücret
d) İş 3 Yıdan Fazla Sürmüş Olan İşçi İçin	8 Hafta	8 Haftalık Ücret

Not: 4857/17 maddesi gereği sözleşme ile süreler yükseltilebilir.

MEMUR ÖDEMELERİNDEN YAPILAN KESİNTİLER

MEMUR MAAŞ KALEMİ	KANUNİ DAYANAĞI	GELİR VERGİSİ	DAMGA VERGİSİ	EMEKLİ KESENEĞİ (KURUM/ŞAHİS)
Aylık (gösterge)	Gelir Vergisi Kanunu madde 61	+	+	+
Ek gösterge	Gelir Vergisi Kanunu madde 61	+	+	+
Taban aylığı	375 sayılı KHK'nın 1. maddesi	+	+	+
Kıdem Aylığı	375 sayılı KHK'nın 1. maddesi	+	+	+
Yan ödeme (Zamlar)	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	+	+	-
Özel hizmet tazminatı	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Ek tazminat	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Denetim tazminatı	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Makam tazminatı	657 sayılı Kanununun ek 26. maddesi	-	+	Kısmen*
Görev tazminatı	375 sayılı KHK'nın 1. maddesinin (C-4) bendi	-	+	Kısmen*
Temsil tazminatı	4505 sayılı Kanununun 5. maddesi	-	+	Kısmen*
Yabancı Dil Tazminatı	375 sayılı KHK'nın 2. maddesinin son fıkrası	-	+	-
Aile yardımı ödeneği	657 sayılı Kanununun 203. maddesi	-	-	-
Doğum yardımı ödeneği	657 sayılı Kanununun 207. maddesi	-	-	-
Ölüm yardımı ödeneği	657 sayılı Kanununun 208. maddesi	-	-	-
Öğretim yılına hazırlık ödeneği	657 sayılı Kanununun ek 32. maddesi	-	+	-
Nöbet üzeri (sağlık personeli için)	657 sayılı Kanununun ek 33. maddesi	-	+	-
Emekliliğini isteyen personele verilen ödeme	375 sayılı KHK'nın 1. maddesinin (D) bendi	-	+	-
Toplu sözleşme ikramiyesi	375 sayılı KHK'nın ek 4. maddesi	-	+	-
666'ya göre ek ödeme	375 sayılı KHK'nın ek 9. maddesi	-	+	-
Fazla çalışma ücreti	375 sayılı KHK'nın ek 13. maddesi	-	+	-
Cumhurbaşkanı, Başbakan ve TBMM başkanının yakın korumalarına yapılan ödeme	375 sayılı KHK'nın ek 14. maddesi	-	+	-
Harcırah ödemeleri	Gelir Vergisi Kanunu madde 24	-	+	-

Bu ödemeler 2008 yılı Ekim ayı başından önce memuriyete başlayanlar açısından emeklilik keseneği ve kurum karşılığına tabi olmamakla birlikte ilk defa 4/1-c sigortalısı olan memurlar açısından 5510 sayılı Kanununun 80 nci maddesi gereğince Makam, temsil ve görev tazminatları ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 152 nci maddesi uyarınca (bölge, kurum, birim, çalışma mahalli, görevin niteliği ve benzeri kriterlere dayalı olarak asıl tazminatlara ilave, ek veya ayrıca ödenen tazminatlar hariç) ödenen tazminatlar prime esas kazançta dahil edilmektedir.

DEVLET MEMURLARINA HASTALIK VE REFAKAT İZİNİ

		İzin Süresi
DMK 105. Md.	Hastalık İzni	-Uzun süreli hastalıklarda 18 ay -Diğer hastalıklarda 12 ay
	Refakat İzni	Sağlık Kurulu Raporu ile Ana, baba, eş, çocuk, kardeş için; 3 ay(gerektiğinde bu süre bir katına kadar uzatılabilir.
DEVLET MEMURLARINA AYLIKSIZ İZİN		
Devlet Memurları Kununu 108. Madde	Askerlik	Muvazzaf askerliğe ayrılan memurlar askerlik süresince izinli sayılırlar
	Görev ve Öğrenim	Yetiştirilmek üzere yurtdışına gönderilen veya Sürekli görevle yurtiçine ya da yurtdışına atanan veya en az altı ay süreyle yurtdışına geçici olarak görevlendirilen memurlar yurtdışına kamu kurumlarınca gönderilmiş olan öğrencilerin memur olan eşleri 77 inci maddeye göre izin verilenlerin memur olan eşlerine görev veya öğrenim süresi kadar aylıksız izin verilir.
	Doğum	Analık izinden sonra 24 ay Eşi doğum yapan memura 24 ay
	Aylıksız İzin	Beş hizmet yılını tamamlamış olanlara; bir yıla kadar (en fazla iki defada kullanılmak üzere)
	Evlat Edinme	24 Ay
	Hayati Tehlike	Refakat izninden sonra 18 Ay
	Göreve Dönme/ Görevden Çekilmiş Sayılma	Aylıksız izin süresinin bitiminden önce mazereti gerektiren sebebin ortadan kalkması halinde, on gün içinde göreve dönülmesi zorunludur. Aylıksız izin süresinin bitiminde veya mazeret sebebinin kalkmasını izleyen on gün içinde görevine dönmeyenler, memuriyetten çekilmiş sayılır.

MEMURLARDA AÇIKTAN VEKALETTE ÖDENECEK ÜCRET

1) Esas Aylık	Vekalet Ettiği Kadro Derecesinin İlk Kademe Aylığının Ek Göstergesi Dahil 2/3 Oranıdır.
2) Kıdem Aylığı	Hiç Verilmeyecek
3) Taban Aylığı	2/3 Oranında Verilecektir
4) Yan Ödeme	Tam Verilir
5) Özel Hizmet Tazminatı	Tam Verilir
6) Eğitim ve Öğretim Tazminatı	Tam Verilir
7) Din Eğitimi Hizmetleri Tazminatı	Tam Verilir
8) Ek Çalışma ve Ek Ders Ücreti	Tam Verilir
9) Aile Yardımı ve Çocuk Zammı	Tam Verilir
10) Tedavi Giderleri	Tam Verilir
11) Damga Vergisi	Vergiye Tabi Hakedişlerden Kesilir
12) Emekli Keseneği	Taban Aylığı Dahil Aldığı Aylık Üzerinden (2/3 Tutarından) Tam Kesilir a) İşe Başlamada Kısıtlı Aylıktan Kesilemez b) İlk Tam Maaşından Giriş Aidatı Kesilir c) İşten Ayrılmalarda Aylık Kısıtlı Hesaplanırsa bile emekli keseneği tam aylık üzerinden kesilir.
13) Lojman Tazminatı	Verilmeyecektir

DEVLET MEMURLARINDA KURUM DIŞINDAN VEKALETTE ÜCRET

Dolu Kadroya Vekalet	
Vekaletin sebebi, kanuni izin, geçici görev ve görevden uzaklaştırma hallerinde geçici boşalmaya dayanmaktadır.	
1- Esas Aylık	Aylıksız vekalet asıldır. Ancak, kurum dışında (Yani başka kurumlardan) atanan vekil memura işe başladığından bu yana vekalet aylığı, görevin kadro derecesinin ilk kademe aylığının (ek gösterge dahil) 1/3 oranında ödenir.
2- Kıdem ve Taban Aylığı	Verilmez
3- Yan Ödeme ve Ö.H.T.	Kanuni izin, geçici görev (hizmetçi eğitimine katılma dahil) görevden uzaklaştırma halleriyle geçici boşalan kadrolara vekalet ve kendi derecesinden daha aşağı dereceli bir göreve vekalet edilmesinde ödenmez.
4- Lojman Tazminatı	Verilmez
5- Yolluk	Memur bulunduğu yerden başka bir yerdeki kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez.
6- Emekli Keseneği	Kesilmez
7- Gelir Vergisi	Tabidir
8- Damga Vergisi	Tabidir

KURUM İÇİNDEN VEKALETTE ÖDENECEK ÜCRET

Dolu Kadroya Vekalet	
Vekaletin Sebebi; kanuni izin, geçici görev ve görevden uzaklaştırma hallerindeki geçici boşalmaya dayanmaktadır.	
1- Esas Aylık	Aylıksız vekalet asıdır. Ancak 3 aydan fazla devam süresi için, görevin kadro derecesinin ilk kademe göstergesinin (ek gösterge dahil) aylığının 1/3 tutarı verilir. İlkokul öğretmeni ve veznedarlık görevine bağlandığı tarihten itibaren verilir. Diğer taraftan tedviren görevlendirmelerde vekalet aylığı ödenmez.
2- Kıdem Aylığı	Verilmeyecektir
3- Yan Ödeme ve Ö.H.T.	Mehil müddedi, yıllık izin, mazeret ve hastalık izni, geçici görev, görevden uzaklaştırma, hizmetçi eğitime katılma halleriyle geçi boşalan kadrolara vekalet ve kendi derecesinden aşağı dereceli kadroya vekalet edilmesinde ödenmez. Ayrıca vekil 99 Seri No'lu Devlet Memurları Kanunu Genel Tebliğinde belirtildiği gibi asılde aranan şartlara haiz olması gerekmektedir.
4- Lojman Tazminatı	Verilmeyecektir
5- Yolluk	Memur bulunduğu yerden başka bir yerdeki kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez. Ancak, o kadroya aslen atanabilme şartlarına sahipse zam ve tazminatların farkı ödenir.
6- Emeklilik Keseneği	Kesilmez
7- Gelir Vergisi	Tabidir
8- Damga Vergisi	Tabidir
Boş Kadroya Vekalet	
Boş kadrolara ait görevler lüzum görüldüğü takdirde memurlara ücretsiz olarak vekaleten gördürülebilir. Ancak, saymanlık kadrolarının boşalması halinde işe başlama tarihten itibaren vekalet aylığı verilmek suretiyle vekaleten atama yapılabilir.	
1- Esas Aylık	Vekalet edilen kadro derecesinin ilk kademe aylığının (ek gösterge dahil) 1/3 nispetinde verilir.
2- Kıdem Aylığı	Verilmez
3- Yan Ödeme ve Ö.H.T.	Yapılan her iki görevle ilgili aynı cins zam ve tazminatlardan fazla olarak farklı cinsteki zam ve tazminatlar 657 s. K. 175. maddesindeki oranlara bakılmaksızın vekalet görevine bağlandığı tarihten itibaren ödenir. Ancak kendi derecesinden daha aşağı derecelerdeki kadrolara vekalet ve tedviren görevlendirme halinde hiçbir ödeme yapılmaz.
4- Lojman Tazminatı	Verilmeyecek
5- Yolluk	Memur bulunduğu yerden başka yerlerdeki bir kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez.
6- Emeklilik Keseneği	Kesilmez
7- Gelir Vergisi	Tabidir
8- Damga Vergisi	Tabidir

6301 SAYILI ÖĞLE DİNLENMESİ KANUNU

KANUN	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2020 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		6301 Sayılı Kanun		

23.1954 tarih ve 6301 sayılı Öğle Dinlenmesi Kanunu'nun 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'la değişik 7 nci maddesine göre, bu Kanun hükümlerine aykırı olarak müstahdem ve işçilere öğle dinlenmesi yaptırılmaması halinde işveren veya işveren vekillerine, belediye encümenince idari para cezası verilmesi hükmüne bağlanmıştır.

Ayrıca, bu Kanun'un 5 inci maddesindeki, bu Kanun hükümlerinin uygulanması sebebiyle müstahdem veya işçi kazançlarını veya bu kimselere ait diğer hakları daha aşağı hadlere indiren işveren veya işveren vekiline, belediye encümenince müstahdem veya işçilerin uğradıkları zararın iki katı kadar idari para cezası verilecektir.

1593 SAYILI UMUMİ HIFZISSİHHA KANUNU

AÇIKLAMA	CEZAYI VERECEK MAKAM	2020
a) 24.4.1930 tarih ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssihha Kanunu'nun 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'la değişik 283 üncü maddesine göre; bu Kanunda yazılı belediye vazifelerine ilişkin olup, 266 ncı maddede gösterilen sıhhi zabıta nizamnamesinde belirtilen yasaklara (Her şehir ve kasaba belediyesi bu kanunun mer'iyeti tarihinden itibaren bir sene zarfında o şehir veya kasabanın ihtiyaçlarına göre bu kanunun gösterdiği sıhhi hususlara ait bu zabıta talimatnamesi tertip eder. Bu nizamname, meskenlerin ihtiva etmeleri lazım gelen asgari müştemilatı, umumi ve müşterek ikametgahlardaki ikamet şartlarını, gıda maddeleri satılan veya sair temizliğe mütaallik işlerle iştigal edilen mahallerin, han, otel, misafirhane, eğlence mahalleriyle bütün umumi yerlerin sıhhi şartlarını ve umumiyetle şehrin sıhhat ve temizliğine taallük eden hususlara ait riayetleri lazım gelen kaidelerle ihtiva eder.) aykırı hareket edenlerle mecburiyetlere riayet etmeyenler, 1608 sayılı Yasa gereğince cezalandırılır. Sağlık zabıta yönetmeliğinde yazılı yasaklara aykırı hareket edenlerle yapılması gerekenlere uymayanlar hakkında 1608 sayılı Yasa'ya istinaden belediye encümenince verilir.	Belediye Encümeni	392 TL
b) 1593 sayılı Kanun'un 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Kanun'la değişik 299 uncu maddesi uyarınca; defin ruhsatı olmadan cenaze defneden mezar bekçileri veya ölü sahipleri Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesine göre cezalandırılır. Sağlık zabıta yönetmeliğinde yazılı yasalara aykırı hareket edenlere	Belediye Encümeni	392 TL
c) 1593 sayılı Kanun'un 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Kanun'la değişik 301 inci maddesi uyarınca; müsaadesiz olarak bir şehir ve kasabada diğerine ölü nakledenler, Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesine göre cezalandırılır.	Belediye Encümeni	392 TL
İdari para cezasına itiraz : 1593 sayılı Yasa'da itiraz mercii belirtilmediğinden, 5326 sayılı Yasa hükümlerine göre idari para cezasına ilişkin idari yaptırım kararlarına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir.		

DAMGA VERGİSİNE TABİ KAĞITLAR

(Damga Vergisi Genel Tebliği Seri No:64)

2020 Yılı içerisinde uygulanacak Damga Vergisine Tabi Kağıtların tutarları 27/12/2019 Tarih ve 30991 (2. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

I. Akitlerle ilgili kağıtlar	
A. Belli parayı ihtiva eden kağıtlar:	
1. Mukavelenameler, taahhütnameler ve temliknameler	(Binde 9,48)
2. Kira mukavelenameleri (Mukavele süresine göre kira bedeli üzerinden)	(Binde 1,89)
3. Kefalet, teminat ve rehin senetleri	(Binde 9,48)
4. Tahkimnameler ve sulhnameler	(Binde 9,48)
5. Fesihnameler (Belli parayı ihtiva eden bir kağıda taalluk edenler dahil)	(Binde 1,89)
6. Karayolları Trafik Kanunu uyarınca kayıt ve tescil edilmiş ikinci el araçların satış ve devrine ilişkin sözleşmeler	(Binde 1,89)
7. (Ek:6728/28. md.-Yürürlük: 09/08/2016) Hazinesinin özel mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmazlara ilişkin ön izin, irtifak hakkı veya kullanma izni sözleşmeleri (yatırım taahhüdü bulunanlar dâhil ön izin, irtifak hakkı veya kullanma izni süresine göre bulunacak bedel üzerinden)	(Binde 9,48)
8. (Ek: 15/7/2016-6728/28 md.) (Yürürlük: 9/8/2016) Resmî şekilde düzenlenen gayrimenkul satış vaadi sözleşmeleri (3/2/2017 tarih ve 29968 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 31/1/2017 tarih ve 2017/9759 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki Kararının 1 inci maddesiyle, bu bentlerde yer olan kağıtlar için uygulanan "binde 9,48" oranı "0" (sıfır) olarak uygulanacağı kararlaştırılmıştır.)	(Binde 0)
9. (Ek:6728/28. md.-Yürürlük: 09/08/2016) Resmî dairelerin mal ve hizmet alımlarına ilişkin yaptıkları ihalelerde, ihaleyi yapan idare ile düzenlenen sözleşmeler	(Binde 9,48)
B. Belli parayı ihtiva etmeyen kağıtlar:	
1. Tahkimnameler	(89,10 TL)
2. Sulhnameler	(89,10 TL)
3. Turizm işletmeleri ile seyahat acentelerinin aralarında düzenledikleri kontenjan sözleşmeleri (Belli parayı ihtiva edenler dahil)	(500,80 TL)
II. Kararlar ve mazbatalar	
1. Meclislerden, resmi heyetlerden ve idari davalarla ilgili olmayarak Danıştaydan verilen mazbata, ilam ve kararlarla hakem kararları:	
a) Belli parayı ihtiva edenler	(Binde 9,48)
b) Belli parayı ihtiva etmeyenler	(89,10 TL)
2. İhale Kanunlarına tabi olan veya olmayan resmi daire ve kamu tüzel kişiliğini haiz kurumların her türlü ihale kararları (Ek.6728/28. md.-Yürürlük: (9/8/2016), (4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki kurum ve kuruluşlara şikâyet veya Kamu İhale Kurumuna itirazın şikâyet ya da yargı kararı üzerine ihalenin iptal edilmesi hâlinde, bu ihale kararının hükmünden yararlanılmayan kısmına isabet eden damga vergisi ret ve iade olunur. Sözleşmenin düzenlenmiş olması durumunda sözleşmeye ilişkin damga vergisi ret ve iade edilmez.)	(Binde 5,69)

488 sayılı Kanunun mükerrer 30 uncu maddesinin birinci fıkrası hükmü gereğince, Kanuna ekli (1) sayılı tabloda yer alan ve 63 Seri No2lu Damga Vergisi Kanunu Genel Tebliği ile tespit edilen maktu vergiler, (maktu ve nispi vergilerin asgari ve azami miktarlarını belirleyen hadler dahil), yeniden değerlendirilmiştir ve 1/1/2020 tarihinden itibaren uygulanacak miktarları Tebliğ ekindeki (1) sayılı tabloda gösterilmiştir.

DAMGA VERGİSİNE TABİ KAĞITLAR

(Damga Vergisi Genel Tebliği Seri No:64)

2020 Yılı içerisinde uygulanacak Damga Vergisine Tabi Kağıtların tutarları 27/12/2019 Tarih ve 30991 (2. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

III. Ticari işlemlerde kullanılan kağıtlar	
1. Ticari ve mütedavil senetler:	
a) Emtia senetleri:	
aa) Makbuz senedi (Resepise)	(30,70 TL)
ab) Rehin senedi (Varant)	(18,10 TL)
ac) İyda senedi	(2,90 TL)
ad) Taşıma senedi	(0,80 TL)
b) Konşimentolar	(18,10 TL)
c)Deniz ödöncü senedi	(Binde 9,48)
d) İpotekli borç senedi, irat senedi	(Binde 9,48)
2. Ticari belgeler:	
a) Menşe ve Mahreç şahadetnameleri	(30,70 TL)
b) Resmi dairelere ve bankalara ibraz edilen bilançolar ve işletme hesabı özetleri:	
ba) Bilançolar	(68,70 TL)
bb) Gelir tabloları	(32,90 TL)
bc) İşletme hesabı özetleri	(32,90 TL)
c) Barnameler	(2,90 TL)
d) Tasdikli manifesto nüshaları	(13,40 TL)
e) Ordinolar	(0,80 TL)
f) Gümrük idarelerine verilen özet beyan formları	(13,40 TL)
IV. Makbuzlar ve diğer kağıtlar	
1. Makbuzlar:	
a) Resmi daireler tarafından yapılan mal ve hizmet alımlarına ilişkin ödemeler (avans olarak yapılanlar dahil) nedeniyle, kişiler tarafından resmi dairelere verilen ve belli parayı ihtiva eden makbuz ve ibra senetleri ile bu ödemelerin resmi daireler nam ve hesabına, kişiler adına açılmış veya açılacak hesaplara nakledilmesini veya emir ve havalelerine tediyesini temin eden kağıtlar	(Binde 9,48)
b) Maaş, ücret, gündelik, huzur hakkı, aidat, ihtisas zammı, ikramiye, yemek ve mesken bedeli, harcırah, tazminat ve benzeri her ne adla olursa olsun hizmet karşılığı alınan paralar (Ek: 5766/10-ç md.) (Yürürlük: 6/6/2008) (avans olarak ödenenler dahil) için verilen makbuzlar ile bu paraların nakden ödenmeyerek kişiler adına açılmış veya açılacak cari hesaplara nakledildiği veya emir ve havalelerine tediyeye olunduğu takdirde nakli veya tediyeyi temin eden kağıtlar	(Binde 7,59)
c) Ödünç alınan paralar için verilen makbuzlar veya bu mahiyetteki senetler	(Binde 7,59)
d) İcra dairelerince resmi daireler namına şahıslara ödenen paralar için düzenlenen makbuzlar	(Binde 7,59)
2. Beyannameler (Bu beyannamelerin sadece bir nüshası vergiye tabidir):	
a) Yabancı memleketlerden gelen posta gönderilerinin gümrüklenmesi için postanelerce gümrüklere verilen liste beyannamelerinde yazılı her gönderi maddesi için	(0,80 TL)
b) Vergi beyannameleri:	
ba) Yıllık gelir vergisi beyannameleri	(89,10 TL)
bb) Kurumlar vergisi beyannameleri	(119,10 TL)

DAMGA VERGİSİNE TABİ KAĞITLAR

(Damga Vergisi Genel Tebliği Seri No:64)

2020 Yılı içerisinde uygulanacak Damga Vergisine Tabi Kağıtların tutarları 27/12/2019 Tarih ve 30991 (2. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

bc) Katma değer vergisi beyannameleri	(58,80 TL)
bd) Muhtasar beyannameler	(58,80 TL)
be) Diğer vergi beyannameleri (damga vergisi beyannameleri hariç)	(58,80 TL)
c) Gümrük idarelerine verilen beyannameler	(119,00 TL)
d) Belediye ve il özel idarelerine verilen beyannameler	(43,70 TL)
e) Sosyal güvenlik kurumlarına verilen sigorta prim bildireleri	(43,70 TL)
f) (Değişik:6728/28. Md. Yürürlük: 9/8/2016) 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca verilmesi gereken aylık prim ve hizmet belgesi ile muhtasar beyannamenin birleştirilerek verilmesiyle oluşturulan beyannameler	(69,70 TL)
3. Tabloda yazılı kağıtlardan aslı 1,00 Yeni Türk Lirasından fazla maktu ve nispi vergiye tabi olanların resmi dairelere ibraz edilecek özet, suret ve tercümelere.	(0,80 TL)

5846 SAYILI FİKİR VE SANAT ESERLERİ KANUNU

5846	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2020 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		yasal olarak çoğaltılmış, bandrollü nüshaların yol, meydan, pazar, kaldırım iskele, köprü ve benzeri yerlerde satışı yasaktır.		
	23/01/2008 tarih ve 5728 S.K. 81 inci md.	Bu yasağa uymayanlara Kabahatler Kanununun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.	Belediye Encümeni	187 TL

5.12.1951 tarih ve 5846 sayılı Yasa'nın 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Yasa ile değişik 81 inci maddesinin yedinci fıkrasına göre, bu Yasa kapsamında korunan, yasal olarak çoğaltılmış, bandrollü nüshaların yol, meydan, pazar, kaldırım, iskele, köprü ve benzeri yerlerde satışı yasaktır. Bu yasağa aykırı hareket edenler, Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.

İdari para cezasına itiraz : 5846 sayılı Yasa'da itiraz mercii belirtilmediğinden, 5326 sayılı Yasa hükümlerine göre idari para cezasına ilişkin idari yaptırım kararlarına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmaması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir.

7126 SİVİL SAVUNMA KANUNU

KANUN	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2020 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		Tatbiki ilan olunan sivil savunma tedbirlerine riayet etmeyen bütün vatandaşlarla resmi veya özel daire, müessese ve teşekküllerin mesul amirlerine, fiillerine suç oluşturmadığı takdirde,		
5728	47	Kabahatler Kanununun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.	Belediye Encümeni	392 TL

9.6.1958 tarih ve 7126 sayılı Yasa'nın 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Yasa ile değişik 47 nci maddesine göre, bu Yasa hükümlerine göre tatbiki ilan olunan sivil savunma tedbirlerine riayet etmeyen bütün vatandaşlarla resmi veya özel daire, müessese ve teşekküllerin mesul amirlerine, fiilleri suç oluşturmadığı takdirde, Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.

7126 sayılı Yasa'da itiraz mercii belirtilmediğinden, 5326 sayılı Yasa hükümlerine göre idari para cezasına ilişkin idari yaptırım kararlarına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmaması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir.

VERGİ USUL KANUNUNDA YER ALAN VE 01/01/2020 TARİHİNDEN GEÇERLİ OLMAK ÜZERE UYGULANACAK OLAN HAD VE TUTARLAR

(Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği Seri No:513,27/12/2019 tarih ve 30991 (2. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır:)

Madde Konusu	İlanın şekli	Gösterge	
MADDE 104-	1- İlanın vergi dairesinde yapılması	3.300	
	3- İlanın; - Vergi dairesinin bulunduğu yerde yayımlanan bir veya daha fazla gazetede yapılması	3.300-330.000	
	- Türkiye genelinde yayımlanan gazetelerden birinde ayrıca yapılması	330.000 ve üzeri	
MADDE 115-	Tahakkuktan vazgeçme	40	
MADDE 153/A-	Teminat tutarı	140.000	
MADDE 177-	Bilanço hesabı esasına göre defter tutma hadleri		
	1- Yıllık;		
	- Alış tutarı	280.000	
	- Satış tutarı	390.000	
	2- Yıllık gayrisafi iş hasılatı	140.000	
	3- İş hasılatının beş katı ile yıllık satış tutarının toplamı	280.000	
MADDE 232-	Fatura kullanma mecburiyeti	1.400	
MADDE 252-	Muhtarların karne tasdikinde aldığı harç	4	
MADDE 313-	Doğrudan gider yazılacak demirbaş ve peştemallikler	1.400	
MADDE 343-	En az ceza haddi		
	- Damga vergisinde	18,00	
	- Diğer vergilerde	35,00	
	Usulsüzlük dereceleri ve cezaları (Kanuna bağlı cetvel)		
	<u>I inci derece usulsüzlükler</u>		
MADDE 352-	1- Sermaye şirketleri	220	
	2- Sermaye şirketi dışında kalan birinci sınıf tüccarlar ve serbest meslek erbabı	130	
	3 - İkinci sınıf tüccarlar	67	
	4- Yukarıdakiler dışında kalıp beyanname usulüyle gelir vergisine tabi olanlar	30	
	5- Kazancı basit usulde tespit edilenler	18	
	6- Gelir vergisinden muaf esnaf	8,50	
		<u>II nci derece usulsüzlükler</u>	
	1- Sermaye şirketleri	120	
	2- Sermaye şirketi dışında kalan birinci sınıf tüccarlar ve serbest meslek erbabı	67	
	3 - İkinci sınıf tüccarlar	30	
	4- Yukarıdakiler dışında kalıp beyanname usulüyle gelir vergisine tabi olanlar	18	
	5- Kazancı basit usulde tespit edilenler	8,50	
6- Gelir vergisinden muaf esnaf	4,70		
MADDE 353-	Fatura ve benzeri evrak verilmemesi ve alınmaması ile diğer şekil ve usul hükümlerine uyulmaması		

VERGİ USUL KANUNUNDA YER ALAN VE 01/01/2020 TARİHİNDEN GEÇERLİ OLMAK ÜZERE UYGULANACAK OLAN HAD VE TUTARLAR

MADDE 353-	1- Elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekenler de dahil olmak üzere; fatura, gider pusulası, müstahsil makbuzu, serbest meslek makbuzu verilmemesi, alınmaması bu belgelerde gerçek meblağdan farklı meblağlara yer verilmesi bu belgelerin elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekirken kağıt olarak düzenlenmesi, bu belgelerin hiç düzenlenmemiş sayılması	350
	- Bir takvim yılı içinde her bir belge nevine ilişkin olarak kesilecek toplam ceza	180.000
	2- Elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekenler de dahil olmak üzere; perakende satış fişi, ödeme kaydedici cihaz fişi, giriş ve yolcu taşıma bileti, sevk irsaliyesi, taşıma irsaliyesi, yolcu listesi, günlük müşteri listesi ile Maliye Bakanlığınca düzenleme zorunluluğu getirilen belgelerin düzenlenmemesi, kullanılmaması veya bulundurulmaması, aşı ile örneğinde farklı meblağlara yer verilmesi, gerçeğe aykırı olarak düzenlenmesi, elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekirken kağıt olarak düzenlenmesi, hiç düzenlenmemiş sayılması	350
	- Her bir belge nev'ine ilişkin olarak her bir tespit için toplam ceza	18.000
	- Her bir belge nev'ine ilişkin bir takvim yılı içinde kesilecek toplam ceza	180.000
	4- Hazine ve Maliye Bakanlığınca tutulma ve günü gününe kayıt edilmemesi, mecburiyeti getirilen defterlerin; bulundurulmaması, günü gününe kayıt yapılmaması, yetkililere ibraz edilmemesi ile levha bulundurma ve asma mecburiyetine uyulmaması	350
	6- Belirlenen muhasebe standartlarına, tek düzen hesap planına ve mali tablolarla ilişkin usul ve esaslar ile muhasebeye yönelik bilgisayar programlarının üretilmesine ilişkin kural ve standartlara uymayanlara	8.500
	7- Kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerce yapılacak işlemlerde kullanıma zorunluluğu getirilen vergi numarasını kullanmaksızın işlem yapanlara	420
	8- Belge basımı ile ilgili bildirim görevini tamamen veya kısmen yerine getirmeyen matbaa işletmecilerine	1.300
	- Bu bent uyarınca bir takvim yılı içinde kesilecek toplam özel usulsüzlük cezası	260.000
9- 4358 sayılı Kanun uyarınca vergi kimlik numarası kullanma zorunluluğu getirilen kuruluşlardan yaptıkları işlemlere ilişkin bildirimleri, belirlenen standartlarda ve zamanda yerine getirmeyenlere	1.800	
10-127 nci maddenin (d) bendi uyarınca Maliye Bakanlığının özel işaretli görevlisinin ikazına rağmen durmayan aracın sahibi adına	1.300	
MADDE 355- b) Damga Vergisinde		
- Her bir kağıt için kesilecek özel usulsüzlük cezası	2,90	
MÜKERRER MADDE 355-	Bilgi vermektен çekinenler ile 107a, 256, 257 ve mükerrer 257 nci madde ve gelir vergisi kanununun 98/a maddesi hükmüne uymayanlar için ceza	
	86,148,149,150,256 ve 257 nci maddelerinde yer alan zorunluluklar ile mükerrer 257 nci madde ve Gelir Vergisi Kanununun 98/A mad. uyarınca getirilen zorunluluklara uymayanlar	
	1-Birinci sınıf tüccarlar ile serbest meslek erbabı hakkında	2.300
	2-İkinci sınıf tüccarlar, defter tutan çiftçiler ile kazancı basit usulde tespit edilenler hakkında	1.200
	3-Yukarıdaki bentlerde yazılı bulunanlar dışında kalanlar hakkında	600
	107/A maddesi uyarınca getirilen zorunluluklara uymayanlar	
	1-Birinci sınıf tüccarlar ile serbest meslek erbabı hakkında	1.400
	2-İkinci sınıf tüccarlar, defter tutan çiftçiler ile kazancı basit usulde tespit edilenler hakkında	700
3-Yukarıdaki bentlerde yazılı bulunanlar dışında kalanlar hakkında	360	
Tahsilat ve ödemelerini banka, benzeri finans kurumları veya posta idarelerince düzenlenen belgelerle tevsik etme zorunluluğuna uymayanlara bir takvim yılı içinde kesilecek toplam özel usulsüzlük cezası	1.800.000	

SULAR HAKKINDA KANUN

KANUN	MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2020 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		İçme suları kaynaklarına ve su yollarına zarar verecek ve sağlık şartlarını bozacak şekilde tarla açmak, hayvan bırakmak ve sulamak belediye meclislerince yasak edilebilir		Belediye Encümeni
831 Sayılı Kanun	28.4.1926 tarih ve 831 sayılı Sular Hakkında Kanunun Ek-7 nci Maddesi			

28.4.1926 tarih ve 831 sayılı Sular Hakkında Kanun'un Ek 7 nci maddesine göre; içme suları kaynaklarına ve su yollarına zarar verecek ve sağlık şartlarını bozacak şekilde tarla açmak, hayvan bırakmak ve sulamak belediye meclisleri tarafından yasak edilebilir.

Belediye meclisleri, su kaynaklarının, su yollarının ve su depolarının korunması amacıyla çeşitli önlem ve kararlar alabilirler. Bu konuda çeşitli yasaklar koyabilirler. Bu yasaklara uyulmadığı takdirde, 1608 sayılı Yasa'nın 1 inci maddesine göre, ceza uygulaması gerekmektedir.

1608 sayılı Yasa'nın 1 inci maddesinde; "Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaз ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi hükmüne göre idari para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verilir. Bu kararda ilgili kişiye bir süre de verilebilir." hükmü yer almaktadır.

Para cezası uygulamasında, belediye mücavir alanı ile sınırlı kalmayıp, su kaynaklarına kadar gidebilecektir. İçme ve kullanma suyu ihtiyacının mahalli idare birliğli tarafından karşılanması halinde, belediyelere tanınan bütün yetki ve görevler, bu birlikler tarafından yerine getirilecektir

TAHSİLDARLARIN ÜZERİNDE TUTABİLECEKLERİ PARA LİMİTİ (01.01.2020-31.12.2020)

Kanuni Dayanağı	Nüfusu	Tutarı
Belediye Tahsilat Yönetmeliğinin 10 uncu maddesinde düzenlenmiş ve tahsilat tutarı son genel nüfus sayımına göre nüfusu 10.000'e kadar olan yerlerde, 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanununun 83 üncü maddesinin (A) bendinin (a) alt bendi uyarınca (1050 sayılı Kanun mülga olduğu için 5018 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin birinci fıkrası) her yıl Bütçe Kanunu ile illerde ita amiri mutemeteri için belirlenen avans limitinin 2 katını, nüfusu 10.000'den fazla olan yerlerde ise, bu limitin 4 katını geçmesi halinde 15 fñnlük süre beklemeden vezneye veya bankaya yatırılması zorunludur.	10.000' e kadar olan belediyeler	3.800
	10.000' den fazla olan belediyeler	7.600

ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ (2020 YILI)

Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği (Seri No: 52) 27 Aralık 2019 tarih ve 30991 (2. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

1) 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun mükerrer 44 üncü maddesinde, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların çevre temizlik vergisine tabi olduğu; konutlara ait çevre temizlik vergisinin, su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle metreküp başına büyükşehirlerde 15 kuruş, diğer yerlerde 12 kuruş olarak hesaplanacağı; işyerleri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisinin maddede belirtilen tarifeye göre alınacağı ve büyükşehirlerde %25 artırımlı uygulanacağı; bu maddede yer alan tutarların her yıl yeniden değerlendirilmesinde artırılacağı ve bu tutarların belirlenmesinde, vergi tutarlarının yüzde beşini aşmayan kesirlerin dikkate alınmayacağı hüküm altına alınmıştır.

(2) Bakanlığımızca 2019 yılı için yeniden değerlendirme oranı % 22,58 (yirmiiki virgül ellisekiz) olarak tespit edilmiş ve 23/12/2019 tarihli ve 30987 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 512) ile ilan edilmiş bulunmaktadır.

(3) Buna göre; 1/1/2020 tarihinden itibaren konutlar ile işyerleri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi bu Tebliğde belirlenen tutarlara göre tahsil edilecektir.

KONUTLARA AİT ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ

1) Konutlara ait çevre temizlik vergisi; su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle metreküp başına büyükşehir belediyelerinde 47 kuruş, diğer belediyelerde 35 kuruş olarak hesaplanacaktır.

(2) Diğer taraftan, belediyenin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan ancak, su ihtiyacını belediyece veya büyükşehir belediyelerine bağlı su ve kanalizasyon idarelerince tesis edilmiş su şebekesi haricinden karşılayan konutlara ilişkin çevre temizlik vergisi, aşağıda yer alan ilgili tarifelerin yedinci grubunun belediye meclislerince en son intibak ettirilen derecelere ait tutarlar üzerinden tahakkuk ettirilecektir.

İŞYERLERİ VE DİĞER ŞEKİLDE KULLANILAN BİNALARA AİT ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ

(1) İşyerleri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi, büyükşehir belediyeleri ve büyükşehir belediyeleri dışındaki belediyelerde aşağıdaki tarifelere göre uygulanacaktır.

a) Büyükşehir belediyeleri dışındaki belediyelerde uygulanacak çevre temizlik vergisi tarifesi:

Büyükşehir belediyeleri dışındaki belediyelerde uygulanacak olan çevre temizlik vergisi tarifesi aşağıda yer almaktadır.

Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1. Derece	2. Derece	3. Derece	4. Derece	5. Derece
1. Grup	4200	3300	2600	2300	2000
2. Grup	2600	2000	1590	1300	1200
3. Grup	2000	1300	1200	850	670
4. Grup	850	670	490	420	330
5. Grup	490	420	290	280	230
6. Grup	280	230	147	130	100
7. Grup	100	79	55	47	35

ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ (2020 YILI)

Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği (Seri No: 52) 27 Aralık 2019 tarih ve 30991 (2. Mükerrer) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

b) Büyükşehir belediyelerinde uygulanacak çevre temizlik vergisi tarifesi:

2464 sayılı Kanunun mükerrer 44 üncü maddesinin beşinci fıkrasına göre, büyükşehir belediyelerinde çevre temizlik vergisi, diğer belediyelerde uygulanan çevre temizlik vergisi tutarları %25 artırılarak hesaplanacaktır. Buna göre büyükşehir belediyelerinde uygulanacak olan çevre temizlik vergisi tarifesi aşağıda yer almaktadır.

Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1. Derece	2. Derece	3. Derece	4. Derece	5. Derece
1. Grup	5250	4125	3250	2875	2500
2. Grup	3250	2500	1987	1625	1500
3. Grup	2500	1625	1500	1062	837
4. Grup	1062	837	612	525	412
5. Grup	612	525	362	350	287
6. Grup	350	287	183	162	125
7. Grup	125	98	68	58	43

İNDİRİMLİ ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ UYGULAMASI

(1) 2464 sayılı Kanunun mükerrer 44 üncü maddesinin on ikinci fıkrasında, "Cumhurbaşkanı; beşinci fıkradaki tarifede yer alan bina gruplarını belirlemeye ve bu maddenin dördüncü ve beşinci fıkralarında yer alan tutarları yöreler, belediyelerin nüfusları ve bina grupları itibarıyla ayrı ayrı dörtte birine kadar indirmeye veya yarısına kadar artırmaya yetkilidir." hükmü yer almaktadır.

(2) Bu hükmün verdiği yetkiye dayanılarak yürürlüğe konulan 13/12/2005 tarihli ve 2005/9817 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının ekindeki Kararın 7 nci maddesine göre; konut, işyeri ve diğer şekilde kullanılan binalar için belirlenen tutarlar, büyükşehir belediye sınırları içinde bulunanlar hariç olmak üzere kalkınmada öncelikli yörelerdeki belediyeler ile nüfusu 5.000'den az olan belediyelerde %50 indirimli olarak uygulanacaktır.

(3) Buna göre, kalkınmada öncelikli yörelerdeki belediyeler ile nüfusu 5.000'den az olan belediyelerde bulunan konutlara ait çevre temizlik vergisi su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle metreküp başına 17 kuruş olarak hesaplanacak; işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi tutarları ise aşağıdaki tarife göre hesaplanacaktır.

Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1. Derece	2. Derece	3. Derece	4. Derece	5. Derece
1. Grup	2100	1650	1300	1150	1000
2. Grup	1300	1000	795	650	600
3. Grup	1000	650	600	425	335
4. Grup	425	335	245	210	165
5. Grup	245	210	145	140	115
6. Grup	140	115	73	65	50
7. Grup	50	39	27	23	17

KİK EŞİK DEĞERLER VE PARASAL LİMİTLER

(1.2.2020-31.01.2021 döneminde uygulanacak Eşik Değerler ile Parasal Limitler ve Tutarlar)

	Alımın Türü	Kanuni Dayanağı	KDV Hariç Tutarı (TL)
			2020 Yılı
Eşik Değerler	Mal ve Hizmet Alımları (Belediye, Özel İd. ve Birlik)	4734 sayılı Kanunun 8/b Md.	2.964.213
	Yapım İşleri (Belediye, Özel İd. ve Birlik)	4734 sayılı Kanunun 8/c Md.	65.213.187
Açık İhale Usulü Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 40 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/a-1 Md.	2.964.213
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/a-1 Md.	65.213.187
Belli İstekliler Arasında İhale Usulü Kamu İhale Bülteni Ön Yeterlilik İlan Limiti (Son başvuru tarihinden en az 14 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/a-2 Md.	2.964.213
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/a-2 Md.	65.213.187
Pazarlık Usulü Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 25 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/a-3 Md.	2.964.213
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/a-3 Md.	65.213.187
Yerel Gazete İlan Limiti (İhale tarihinden en az 7 gün önce en az iki yerel gazetede)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/b-1 Md.	194.033
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/b-1 Md.	388.086
Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 14 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/b-2 Md.	194.033 -
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/b-2 Md.	388.086 -
Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 21 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/b-3 Md.	388.086 -
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/b-3 Md.	3.234.222 -
			65.213.187

KİK EŞİK DEĞERLER VE PARASAL LİMİTLER

(1.2.2020-31.01.2021 döneminde uygulanacak Eşik Değerler ile Parasal Limitler ve Tutarlar)

Doğrudan Temin Usulü ile Yapılacak Alımlar	Büyükşehir Sınır İçindeki İdareler	4734 sayılı Kanununun 22/d Md.	97.008
	Diğer İdareler	4734 sayılı Kanununun 22/d Md.	32.316
Belediye Şirketleri	Mal ve Hizmet alımları	4734 sayılı kanununun 3/g maddesi	14.877.509
Pazarlık Usulü ile Yapılacak Alımlar		4734 sayılı Kanununun 21/f Md.	323.398
İhalelerden Kesilecek Kamu İhale Kurumu Payı (Sözleşme bedelinin onbinde beşi)		4734 sayılı Kanununun 53/j-1 Md.	646.821
Mühendis ve mimarların diplomalarını ihalelerde benzer iş deneyimi olarak değerlendirilmesinde mezuniyet sonrası her yıl için dikkate alınacak tutar.		4734 Sayılı Kanununun 62/h Md.	258.977
Şikayette Bulunan İsteklilerin Kamu İhale Kurumuna Yatracakları Bedel	1.023.922-TL'ye kadar		6.139
	1.023.922-TL'den 4.095.700-TL'ye kadar		12.284
	4.095.700--TL'den 30.717.756-TL'ye kadar		18.426
	30.717.756-TL ve üzeri		24.571

PARASAL SINIRLAR

6 Şubat 2020 Tarih ve 31031 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

1. Kasa işlemleri:	TL
1.1. Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 12 nci maddesi gereğince, muhasebe birimlerince kasadan yapılacak ödeme tutarı;	
1.1.1. Merkez muhasebe birimleri, büyükşehir belediyesi kurulu bulunan illerdeki defterdarlık muhasebe birimleri ile T.C. Ziraat Bankası şubesi bulunmayan ilçelerdeki muhasebe birimlerinde,	2.600
1.1.2. Diğer muhasebe birimlerinde,	1.500
1.1.3. Yukarıda belirtilen sınırlar, mahkeme harç ödemeleri ile askeralma bölge-askerlik şube başkanlıklarınca genel sevk ve firarı erlerin sevklerine ilişkin ödemelerde 10 kat olarak uygulanır. Yabancı ülke vatandaşlarına yapılacak ikamet tezkere bedeli, ikamet teskere harcı, vize harcı ve yolcu telefon harçlarının iadesinde 1.1.1'de belirtilen sınırlar geçerlidir. teminet iaderdeleri ile sağlık turizm ve turst sağlığı kapsamında sunulan sağlık hizmetlerine ilişkin peşin alınan tutarların iadesi ise sınırlamaya tabi değildir.	
1.2. Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 12 ve 27 nci maddeleri gereğince ertesi gün yapılacak ödemeleri karşılamak üzere ve kişi malı emanet dövizlerden kasada bulundurulacak miktarlar ile T.C. Ziraat Bankası şubesi bulunmayan ilçelerde gerekli güvenlik önlemleri alınmak şartıyla vezne de bulundurulacak azami TL tutarı;	
1.2.1. Vergi dairelerinde,	3.900
1.2.2. T.C. Ziraat Bankası şubesi bulunmayan ilçelerdeki muhasebe birimlerinde,	25.700
1.2.3. Diğer muhasebe birimlerinde (Vergi daireleri hariç),	14.700
2. Kaybedilen alındılar için ilân: İlgilileri tarafından kaybedilen alındılarda Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 528 inci maddesine göre ilân gerektirmeyen parasal sınır,	1500
B- MUHASEBE YETKİLİSİ MUTEMETLERİNİN GÖREVLENDİRİLMELERİ, YETKİLERİ, DENETİMİ VE ÇALIŞMA USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK	
1. Muhasebe yetkilisi mutemedi işlemleri:	
1.1. Muhasebe Yetkilisi Mutemetlerinin Görevlendirilmeleri, Yetkileri, Denetimi ve Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 7 nci maddesi uyarınca, muhasebe birimleri dışında görev yapan muhasebe yetkilisi mutemetleri tarafından yedi günlük süre beklenilmeksizin muhasebe birimi veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı,	4.900
1.2. Mahkeme başkanlıkları, icra ve iflas daireleri ve izale-i şüyu memurluklarındaki muhasebe yetkilisi mutemetlerince, 492 sayılı Harçlar Kanununun eki (1) ve (3) sayılı tarifelere göre makbuz mukabili tahsil edilip, yedi günlük süre beklenilmeksizin muhasebe birimi veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı	15.600

PARASAL SINIRLAR

6 Şubat 2020 Tarih ve 31031 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

2. Yetkili memurlarla ilgili işlemler: Pul ve Değerli Kağıtların Bayiler ve Yetkili Memurlar Vasıtası ile Sattırılmasına ve Bayilere Satış Aidatı Verilmesine Dair Yönetmelik hükümlerine göre yetkili memurlarca 15 günlük süre beklenmeden muhasebe biriminin veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı,	6.100
C- MUHASEBE YETKİLİSİ ADAYLARININ EĞİTİMİ, SERTİFİKA VERİLMESİ İLE MUHASEBE YETKİLİLERİNİN ÇALIŞMA USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK	
1. Muhasebe yetkililerinin, kendilerine 5018 sayılı Kanun ve diğer mevzuatla verilen görev ve yetkilerinden, yardımcılarına devredebilecekleri görev ve yetkilere ilişkin limitler (vergi ve sair kesintiler düşülmeden önceki tutar)	
1.1. Yıllık yevmiye sayısı kırk bine kadar olan muhasebe birimlerinde, geçici veya kesin ödeme, iade, mahsup ve bunların muhasebeleştirilmesi işlemlerinde (her bir belge için)	5.000
1.2. Yıllık yevmiye sayısı kırk bini geçen muhasebe birimlerinde, geçici veya kesin ödeme, iade, mahsup ve bunların muhasebeleştirilmesi işlemlerinde (her bir belge için)	7.000
1.3. Banka teminat mektubu veya menkul değerlerin, kısmen veya tamamen ilgisine iadesine ilişkin işlemlerde	25.000
2. Yukarıdaki (1.1) ve (1.3) numaralı maddelerde belirtilen tutarlar; Maliye Bakanlığı Merkez Muhasebe Birimi, İstanbul İl Muhasebe Birimi ile Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı muhasebe birimlerinde 4, diğer merkez muhasebe birimleri, Ankara İl Muhasebe Birimi ile İzmir İl Muhasebe Biriminde 3 kat olarak uygulanır.	
4. Merkezi yönetim kapsamı dışındaki idareler limitlerini kendileri belirleyebilirler.	
Ç- MERKEZİ YÖNETİM HARCAMA BELGELERİ YÖNETMELİĞİ	
1. Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliğinin 5 inci maddesi ve konuya ilişkin Tebliğde yapılan açıklamalara göre, özel kişiler tarafından düzenlenen faturaların kaybedilmesi halinde, noter onaylı fatura örneklerinin kabul edileceği parasal alt sınır.	95.000
D-TAŞINIR MALLARIN KAYITLARDAN ÇIKARILMASI	
1. Taşınır Mal Yönetmeliği hükümlerine göre harcama yetkilisinin onayı ile kayıtlardan çıkarılacak taşınırlar için uygulanacak limitler,	
1.1. Taşınırların kamu idareleri arasında bedelsiz devri ve satışında	7.600
1.2. Taşınırların aynı kamu idaresine bağlı harcama birimleri arasındaki devrinde	36.000
2. Yukarıda belirtilen limitler; kuruluş merkezleri ile Ankara, İstanbul ve İzmir İllerinde 3 kat olarak uygulanır.	

PARASAL SINIRLAR

6 Şubat 2020 Tarih ve 31031 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

ÖN ÖDEME İŞLEMLERİ

A- HARCAMA YETKİLİSİ MUTEMEDİ AVANS SINIRLARI	(TL)
1. Yapım işleri ile mal ve hizmet alımları için:	
1.1. İllerde, kuruluş merkezlerinde, büyükşehir belediye sınırları içindeki ilçeler ve nüfusu 50.000'i geçen ilçelerde	1.900
1.2. Diğer ilçelerde	990
2. Şehit cenazelerinin nakli, firari askerler, şüpheli, tutuklu veya hükümlü askerlerin sev kullanılmak üzere	21.900
3. Yabancı konuk ve heyetlerin ağırlanması amacıyla görevlendirilen mihmandarlara	12.700
4. Bakanların katılacağı yurt dışı seyahatlerde kullanılmak üzere	36.800
5. Mahkeme harç ve giderleri	
5.1. İstanbul il merkezi için	150.000
5.2. Ankara ve İzmir İl Merkezlerinde	99.000
5.3. Diğer il ve ilçeler için	38.000
6. Doğal afetler nedeniyle oluşacak ihtiyaçlar için	100.600
7. İl dışına yapılacak seyahatte kullanılacak akaryakıt giderleri için	9.900
8. Yakalanan yasadışı göçmenler ile sınırdışı edilecek şahıslar için kullanılmak üzere	40.300
9. Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreterliği ve Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği	729.400
10. Yargılama Giderleri	20.750
11. Posta ve telgraf giderleri (Yüksek Mahkemeler için)	4.600
12. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına ait kadın konukevleri ve bağlı birimlerinden hizmet alan kadınların harçlıkları için	
12.1. Büyükşehir belediye sınırları içinde	10.000
12.2. Diğer il ve ilçelerde	6.000
B - ÖZEL BÜTÇE İDARELER AVANS SINIRLARI	
10. Diğer Özel Bütçeli İdarelerin mutemetleri için	1.900
MUHASEBE KAYITLARINDAN ÇIKARILACAK ALACAKLAR	
1. 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 106 ncı maddesi gereğince;	TL
1.1. 213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamına giren amme alacaklarından tahsil imkansızlığı nedeniyle muhasebe kayıtlarından çıkarılacak tutar	10
1.2. Diğer amme alacaklarından tahsil imkansızlığı nedeniyle muhasebe kayıtlarından çıkarılacak tutar	20

PARASAL SINIRLAR

6 Şubat 2020 Tarih ve 31031 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

2. 5018 sayılı Kanununun 79 uncu maddesi hükmü gereğince, özel mevzuatındaki hükümler saklı kalmak üzere, idare hesaplarında kayıtlı olup 6183 sayılı Kanun kapsamında izlenen kamu alacakların dışında kalan;	
2.1. Zarurî veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imkânı kalmayan alacaklardan kayıtlardan çıkarılacak tutar	20.000
2.2. Tahsili için yapılacak takibat giderlerinin asıl alacak tutarından fazla olacağı anlaşılan alacaklardan kayıtlardan çıkarılacak tutar	20,00

ESKİ YILLARA AİT TEMİNAT MEKTUPLARININ TASFİYESİ

1-6728 SAYILI Kanununun 75 inci maddesi uyarınca genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ve özel bütçeli idareler tarafından ilgili mevzuatı gereğince alınmış olup, düzenleme tarihi itibarıyla on yılı geçen ve çeşitli nedenlerle iadesi sağlanamayan veya gelir kaydedilemeyen teminat mektuplarından muhasebe birinmince kayıtlarından çıkarılacak ilgili bankalara iade edilecek tutar	899
--	-----

KANUNİ FAİZ VE TEMERRÜT FAİZ ORANLARI

3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanuna göre, yıllar itibarıyla uygulanması gereken kanuni faiz ve temerrüt faizi oranları: (Temerrüt faizi miktarının sözleşme ile kararlaştırılmamış olduğu hallerde, akdi faiz miktarı aşağıda belirtilen oranların üstünde ise temerrüt faizi, akdi faiz miktarından az olamaz.)	Yıllık Oran (%)
1.1/1/2020 tarihinden itibaren :	
1.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
1.2. Temerrüt faiz oranı	
1.2.1. Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
1.2.2. Ticari işlerde (27/12/2013 tarihli Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tebliği ile)	13,75
2. 1/7/2018-31/12/2019 dönemi için	
2.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
2.2. Temerrüt faiz oranı	
2.2.1. Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
2.2.2. Ticari işlerde (29/6/2018 tarihli Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tebliği ile)	19,50
3. 1/1/2017 - 30/06/2018 dönemi için	
3.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
3.2. Temerrüt faiz oranı	
3.2.1. Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
3.2.2. Ticari işlerde (31/12/2016 tarihli Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tebliği ile)	9,75